

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КІЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

**ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК
ТЕРИТОРІЙ: ТРАДИЦІЇ ТА
ІННОВАЦІЇ**

**SPATIAL DEVELOPMENT OF
TERRITORIES: TRADITIONS AND
INNOVATIONS**

**Матеріали II Міжнародної
науково-практичної конференції**

26-27 листопада 2020 року

Київ 2020

УДК 711 : 332.1

Просторовий розвиток територій: традиції та інновації: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26–27 листопада 2020 р.). К.: ДКС Центр, 2020. 212 с.

Видання містить матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Просторовий розвиток територій: традиції та інновації». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем просторового розвитку територій та інноваційних підходів до їх вирішення. У доповідях учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення просторового розвитку територій.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері просторового планування, містобудування, геодезії, землеустрою, будівництва та архітектури.

Матеріали подаються в авторській редакції

Шановні учасники і гості конференції!

Вітаю Вас з початком роботи II Міжнародної науково-практичної конференції «Просторовий розвиток територій: традиції та інновації», головним завданням якої є об'єднання зусиль вчених, освітян, влади та представників бізнесу задля широкого обміну досвідом та визначення основних напрямів просторового розвитку територій в умовах децентралізації та реформування місцевого самоврядування. Враховуючи принципи сталого розвитку вважаємо, що в сучасних умовах реформування державного управління основою розвитку територіальних громад є зміна підходів до просторової організації галузевої економіки території, підвищення соціальної відповідальності місцевого бізнесу, а також дотримання вимог екологічної безпеки при використанні локальних природних ресурсів. Тому пошук ефективної відповіді на виклики часу вимагає від науковців визначення шляхів реформування економіки, спрямованих на практичну реалізацію концепції сталого просторового розвитку територій.

Міждисциплінарна тематика конференції є для наукової спільноти надійною осмислити та проаналізувати набутий досвід і з урахуванням сучасних реалій реформування системи містобудування та землевпорядкування дасть змогу науково обґрунтувати перспективи просторового розвитку територій, зробити гідний внесок у справу збагачення концептуального потенціалу української економіки. Очевидно, що вирішення багатьох важливих і складних питань можна вирішити лише спільними зусиллями представників вітчизняних наукових шкіл у їх співпраці з нашими зарубіжними колегами.

Учасникам і гостям наукового заходу бажаю плідної праці, цікавих наукових дискусій, а рішення, які будуть прийняті за результатами роботи нехай стануть гарним підґрунтям на шляху до розбудови ефективних територіальних громад.

*Директор Інституту інноваційної
освіти КНУБА,
О.С. ДАНЕВИЧ*

ЗМІСТ

Аграфеніна В.В., Іващенко С.С., Іванець А.В.	
Інноваційні підходи в управлінні людськими ресурсами підприємств в сучасних умовах.....	11
Бахмутов Р.Р., Корінчук Л.Д., Пацало Л.М.	
Інноваційні процеси як довгострокові джерела формування ринкової вартості підприємств.....	13
Бистряков І.К., Клиновий Д.В.	
Платформне забезпечення сталого просторового розвитку муніципальних утворень.....	16
Бірюк С.П.	
Диференціація застарілої житлової забудови як підґрунтя успішної реконструкції	18
Болебрух О.С.	
Формування бізнес-моделей управління підприємством-девелопером в умовах структурних перетворень.....	20
Ваколюк А.С.	
Інноваційні методико-прикладні підходи ціннісно-орієнтованого менеджменту будівельних підприємств.....	22
Волинець О.Я., Гуденко О.Д.	
Державна підтримка просторово-локалізованих систем аграрного сектору національної економіки в умовах нової економічної реальності.....	25
Гижко А.П.	
Специфічні види загроз та особливості організації забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств.....	27
Глазирін В.Л., Інякіна А.А.	
Містобудівна реконструкція і аспекти просторового розвитку територій.....	29
Горбач М.В., Федоров С.А.	
Сучасні тренди розвитку будівельних підприємств: економіко-інституційні аспекти формування портфеля девелопера.....	31
Григоренко В.В.	
Економіко-аналітична та структурно-конгітівна основа трансформації операційних систем будівельних підприємств.....	33
Демочані О.Е.	
Управлінські технології контролінгу в діяльності підприємств.....	35

Демченко М.О., Ковальська Г.Л.	
Формування архітектурно-просторового середовища університетських кампусів	37
Дикий О.В., Федорова Я.Ю.	
Зміна конфігурації факторів успішності управління бізнес-процесами підприємств: модернізація методико-аналітичних інструментів	39
Дружиніна І.В., Веремеєва Т.І.	
Залучення сучасних підходів та форматів менеджменту підприємства учасника виробничо-інноваційного кластеру	41
Єксарьова Н.М., Єксарьов В.А., Варгаракі Ю.М.	
Просторово-часовий вплив подвір'їв Афонського скиту на формування православного центру Одеси	43
Згалат-Лозинська Л.О., Зінченко М.М.	
Інвестиційний потенціал економіки України	46
Івахненко І.С., Гонта В.А.	
Нормативно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічної діяльністю підприємства: проблеми та перспективи	49
Кисельов В.В.	
Екологічний аспект архітектурно-планувальної організації закладів дошкільної освіти у контексті просторового розвитку міських територій	51
Кисельов В.М., Кисельова Г.В.	
Зелена інфраструктура, як складова формування сталого розвитку міста	53
Кисельова Д.І., Мельниченко І.О., Овсієнко С.М.	
Інноваційний аспект як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємства	56
Kolmykov A.V.	
Innovative provision of sustainable land use in agriculture	57
Короленко М.В., Бондаренко Д.В.	
Раціоналізація природокористування та розвитку аграрного сектору економіки в умовах децентралізації	59
Кравченко І.Л., Іванова І.	
Орендні житлові комплекси в умовах сучасного розвитку міст	62
Куліков О.П.	
Прекладні модулі діагностиування якості функціонування будівельних підприємств в умовах цифровізації економіки	64

Кучеренко О.І.	
Трансформація підходів до бюджетування підприємств: від ресурсно-функціонального до процесно-орієнтованого.....	66
Кучеренко С.Ю., Мартинович І.С., Пархоменко В.В.	
Фінансове забезпечення інноваційний процесів в умовах постіндустріальної економіки.....	68
Лапань І.А.	
Планувальні критерії визначення розмірів земельної ділянки, необхідної для обслуговування садибної житлової забудови	71
Лещинська І.В.	
Аналіз причин та факторів впливу на нерівномірність соціально-економічного розвитку регіонів України.....	73
Литвинов А.І.	
Концепції просторового планування міст.....	75
Луцик О.А., Векленко А.І., Гриненко Є.А.	
Методи оцінки вартості інтелектуальної власності при її перетворенні в інноваційний продукт.....	81
Максим'юк Ю.С.	
Інституційно-економічні проблеми просторового розвитку в умовах нової економічної реальності.....	83
Максимова С.С., Мусієнко Д.В.	
Антикризове управління підприємством в сучасних умовах.....	85
Макушенко А.В.	
Система моніторинга устойчивого развития террииторий.....	86
Малихіна О.М., Веремеєв С.О.	
Формування аналітичних вимог до інструментарію комплексної оцінки економічної стійкості підприємств.....	88
Марчук Т.С., Іщенко Т.М., Рижакова Г.С.	
Тенденції розвитку бухгалтерського обліку під впливом інституціональними чинниками модернізації системи управління державними та корпоративними фінансами.....	90
Михайлова Ю.В.	
Економіко-математичне моделювання динаміки розвитку будівельних підприємств в аспекті управління персоналом.....	92
Михальова М.Ю.	
Ідентифікація об'єктів державного земельного та містобудівного кадастрів.....	94

Мостовенко О.О, Гончаров В.В.	
Сучасні підходи до стратегічного управління розвитком підприємства.....	96
Муравський А.В., Запорожець І.В., Лабуренко М.В.	
Особливості організації маркетингової діяльності підприємства.....	99
Ніколаєва М.Ю.	
Управління інфраструктурними проектами розвитку міської агломерації в умовах секторальної стимуляції економічного відновлення.....	101
Новикова І.В., Бєлова А.І., Кубанов Р.А.	
Шляхи удосконалення корпоративного управління в Україні.....	103
Новикова І.В., Бєлова А.І., Кубанов Р.А.	
Публічне управління: цивілізаційний тренд, наукова теорія і напрям освіти.....	106
Новикова І.В., Бєлова А.І., Кубанов Р.А.	
Конкурентні державні службовці в публічному управлінні та адмініструванні.....	109
Новикова І.В., Здорна В.В.	
Сучасний стан місцевого самоврядування в Україні: проблеми та перспективи розвитку.....	111
Новикова І.В., Коленко Ю.Г., Линовицька О.В.	
Забезпечення ефективності діяльності корпоративних підприємств в розрізі актуалізації значення внутрішнього фінансового контролю.....	113
Новикова І.В., Лещинський В.П.	
Управління інноваційними процесами підприємства в сучасних умовах.....	115
Новикова І.В., Сотніков Д.А.	
Перспективні напрямки управління економічною безпекою підприємств в умовах інноваційного розвитку.....	117
Новикова І.В., Тімохіна Т.О., Хрол Н.С.	
Методи дослідження інноваційного потенціалу підприємств.....	119
Омельяненко М.М.	
Врахування стейкхолдерами будівництва вимог до використання коштів державного фонду регіонального розвитку.....	121
Омельяненко О.П.	
Державний контроль сталого просторового розвитку територій.....	124

Охинько О.П., Мостіпака О.Б., Столйникова В.Ю.	
Соціальне підприємництво, як фактор активізації інноваційної діяльності підприємств.....	125
Петраковська О.С., Реутова О.Г.	
Просторове планування в умовах адміністративної реформи.....	127
Петренко Г.С.	
Концептуальні економіко-управлінські складові формування бюджету виконавців будівельного проекту.....	129
Петренко О.Я.	
Роль програмування в управлінні сталим розвитком Харківського регіону.....	132
Petrukha N.	
Role of agrarian and construction iductry in development of social and economic potencial of area.....	134
Petrukha S.V.	
Agrarian-construction clusters in new social and economic normality of rural development.....	136
Pylypcchuk O.D.	
Use of modern directions of visual art as a means of enhancing the aesthetics of the architectural environment.....	139
Пінчук Ю.А., Шосталь А.С.	
Вплив інноваційної діяльності на конкурентоспроможність підприємств.....	141
Плещкановська А.М.	
Комплексний план просторового розвитку: до проблем впровадження в практику містобудівного проектування.....	143
Поколенко В.О., Крічевський О.М.	
Визначальні компоненти методологічної платформи трансформації системи управління підприємствами на грунті кластеризації...	145
Полубок А.П.	
Відповідність видів скульптурної пластики основним типам відкритого громадського простору.....	147
Предун К.М., Шевчук О.М.	
Вияв цільових та ситуативних домінант трансформації систем управління підприємством.....	149
Приходько Д.О., Ніколаєв Г.В.	
Функціонально-методологічні підсистеми бізнес-процесами органіструктур будівельних підприємств.....	151

Пучкова Д.В. , Рогожникова О.Є		
Відновлювальні та альтернативні джерела енергії в контексті просторового розвитку	153	
Ревунов О.М.		
Оновлення функціоналів діагностики проектів з позиції оцінки стану економічної безпеки при управлінні будівельними підприємствами	155	
Рижаков Д.А., Петриченко А.І.		
Використання елементів теорії ентропії для моделювання динаміки складних економічних систем в контексті емерджентних змін	157	
Рижакова Г.М., Савчук Т.В.		
Імплементація сучасних стандартів обліку до процедур оновлення функціоналів менеджменту організацій	159	
Роговченко В.С.		
Прикладні засади організації територіальних кластерів для впровадження комплексних інвестиційних програм	161	
Скоробогатий В.Ц., Лісецька С.В., Донець О.В.		
Методи оцінки підприємством рівня конкурентоспроможності	163	
Сліпенчук О.О., Деркач А.Є.		
Формування методологічного підґрунтя управлінського контролінгу будівельних підприємства	166	
Смірнова З.А.		
Особливості просторового розвитку території приватного сектору як мікрорайону великого міста (на прикладі м-р-ну Жуляни м. Києва)	168	
Сорокіна Л.В., Ізмайлова К.В., Бєлєнкова О.Ю.		
Методичний підхід до оцінювання потенціалу сталого розвитку територій	170	
Сотнікова І.М.		
Проблеми та перспективи розвитку ОСББ в Україні	173	
Степенко С.П., Цифра Т.Ю., Бєлєнкова О.Ю.		
Організація ринку соціальноорієнтованого житла запорука зростання просторового капіталу територій	175	
Ступень Н.М.		
Збалансований розвиток туризму для дестинацій у системі управління рекреаційними територіями	177	
Хоменко О.М., Ровенський А.Є.		
Вплив параметрів інфраструктурних проектів будівництва на рівень соціально-економічного розвитку територій	179	

Чернишев Д.О., Дружинін М.А.	
Стратегічна параметризація та інституціональні важелі нової архітектоніки просторово-локалізованих систем.....	181
Чудовська В.А.	
Комплексне просторове планування територій громад у системі ефективного управління землекористуванням.....	184
Чуприна Х.М., Мірутенко О.В.	
Економіко-управлінські предиктори будівельного девелопменту в умовах динамічного середовища впровадження проектів будівництва.....	186
Чуприна Ю.А., Гуляєв Д.А.	
Полікритеріально-аналітична основа формалізації змісту та процесів менеджменту в будівництві.....	188
Шадура В.С., Щись А.С.	
Особливості формування атріумного простору як засобу енергоефективності ТРЦ.....	191
Shaoqing G., Stetsenko S.P., Chinchik A.A.	
Classification of the housing stock as a basis for the spatial development of territories.....	193
Шевченко А.І., Тугай А.В.	
Методичні підходи щодо аналізу та оцінки результативності діяльності підприємств.....	195
Шкуратов О.І.	
Просторовий розвиток територій: нова парадигма місцевого самоврядування.....	198
Шпаков А.В., Шпакова Г.В.	
Актуалізація засад трансформації взаємовідносин інституціональних учасників будівельно-інвестиційного процесу.....	200
Щеглюк С.Д., Синюра-Ростун Н.Р.	
Особливості просторового планування для цілей розвитку креативних індустрій.....	203
Якимчук І.М., Демочані О.Е.	
Підходи до експрес- і фундаментальної діагностики проблем соціально-економічного розвитку регіонів.....	205
Яременко А.П., Шелуха А.М., Остапчук А.В.	
Методичні аспекти прогнозування криз на підприємствах.....	208

Аграфеніна В.В.

магістрант

Іващенко С.С.

магістрант

Іванець А.В.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧASНИХ УМОВАХ

Серед проблем розвитку інноваційного середовища в Україні є відсутність у національній економічній політиці держави напрямів відтворення і розвитку якісного людського ресурсу, як одного із основних ресурсів розвитку української економіки. За час перехідного періоду із централізованої до ринкової системи економіки було значною мірою втрачено існуючу систему підготовки робітників та молодших фахівців навіть на фінансово незабезпечений матеріальній базі училищ, технікумів, навчальних центрів підприємств.

На даний час ряд негативних явищ, таких як російсько-українська війна, яка забирає життя, робить інвалідами тисячі українців, корупція, відсутність законності створюють умови для відтоку розумних, молодих і сильних робітників за пошуком кращого життя за кордон, знижується потенціал активного населення. Ці підстави посилюють необхідність напрямування шляхів створення умов для розвитку необхідного людського ресурсу. За час втрачених можливостей розвитку національної економіки кількісно і якісно підготовленим людським ресурсом, наука про управління цим важливим ресурсом успішно розвивалась у країнах близького і далекого зарубіжжя.

Інноваційні процеси, які охоплюють конкурентоспроможні організації, відбуваються шляхом організаційних змін, охоплюючи кожне робоче місце. При цьому аналізується і оцінюється функція кожного робочого місця, його відповідність новим умовам праці. Дотримання індивідуального підходу для оцінки функцій кожного робочого місця, планування нових вимог в процесі реалізації інновацій змінює зміст роботи, характер, умови праці і часто викликає незадоволення, опір або стрес виконавця.

Успішні підприємства, які постійно працюють в інноваційному режимі, підхід з позицій управління людськими ресурсами, який полягає у організуванні та удосконаленні найму працівників, розробці системи винагород і трудових відносин, умов праці розширили свою управлінську діяльність шляхом прогнозування організаційної поведінки персоналу при проведенні організаційних змін. Чому людина поводиться так, а не по іншому у даній ситуації і при яких обставинах людина буде поводитись так, як би було потрібно для даної управлінської ситуації є складним завданням для розвитку науки про управління людиною у трудовому процесі.

Фред Лютенс стверджував, що організаційна поведінка розвиватиметься, як новий науковий напрям, який полягає у розумінні людської поведінки і прогнозуванні її в умовах інтенсивного розвитку організації. Концептуальна модель запропонована автором має вигляд:

C – О – П – Д , де С - змінна величина, представляє ситуацію, визначену впливом чинників зовнішнього середовища, яке надзвичайно інтенсивно розвивається завдяки інформаційним технологіям та станом самої організації, О – змінна величина, яка є реакцією організації на ситуацію створену зовнішнім середовищем, П – змінна величина, що представляє організаційну поведінку, Д – організаційна динаміка і результати взаємодії попередніх змінних [1].

Застосування системного підходу у сучасному менеджменті дозволяє моделювати зміну стану внутрішнього середовища організації під впливом чинників зовнішнього середовища, але стан, реакцію і поведінку одного із елементів системи «персоналу» складно. Тому у моделі організації, як системи, зв'язки між елементами системи взаємопов'язані, зміна стану одного із них викликає зміни у інших елементах. Саме тому персонал організації, який є найменш прогнозованим вимагає особливої уваги до управління ним.

Зміна підходу до управління людськими ресурсами значною мірою зумовлена новими вимогами зовнішнього середовища. Розвиток інформаційних технологій розкриває широкі можливості до швидкого реагування організації на потреби суспільства, міжнародного ринку, що і викликає необхідність реагування та формування нових вимог до розвитку організації, а саме людського ресурсу.

Україна інвестиційно приваблива через близьке розміщення до Європи, відносно низьку вартість праці, інвестори зацікавлені у розвитку трудиністкого виробництва, інтелектуальних продуктів, але негативні вищевказані чинники, а також не сформоване відношення до працівників, як людського капіталу, буде створювати значні проблеми у розвитку промислових об'єктів.

Складний і напрацьований роками у зарубіжних країнах підхід до перетворення найманого робітника у робітника зацікавленого і адаптованого до постійних організаційних змін, учасника розробки і впровадження нових ідей, соціально захищеного є важливим завданням сучасного менеджменту в Україні. Деякі українські компанії підвищують кваліфікацію менеджерів шляхом проведення семінарів, шкіл з участю зарубіжних фахівців з управління персоналом, але значна частина населення для одержання кращого робочого місця здійснює навчання, переважно кваліфікацію, підвищення кваліфікації за свої кошти, що є складно в наших умовах.

Список використаних джерел

1. Лютенс Ф. Организационное поведение/Фредерик Лютенс Пер.с англ.7-го изд./М.:ИНФРА-М,1999.-ХХУШ,592 с.
2. Мерсер Д. ИВМ: управление в самой преуспевающей корпорации мира/Дэвид Мерсер. Пер.с англ.. // М.:Прогресс,1991.-356 с.

Бахмутов Р.Р.

магістрант

Корінчук Л.Д.

магістрант

Пацало Л.М.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК ДОВГОСТРОКОВІ ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Метою економічного управління відповідно до теорії зацікавлених осіб (stakeholders), яка на сьогодні загальновизнана в світі [1-2], є забезпечення максимізації (зростання) цінності підприємства для усіх груп стейкхолдерів, тобто покупців, персоналу, суспільства та власників підприємства. Таке цілевизначення економічного управління сприяє загальний переорієнтації системи менеджменту виробничо-орієнтованого та фінансово-орієнтованого підходів на ціннісно-орієнтований.

Сучасна економічна наука довела, що інновації є вагомим фактором зростання вартості (цінності) підприємства [3-8]. Необхідність дослідження питань управління процесами створення вартості у взаємозв'язку з інноваційною діяльністю підприємств зумовлено тим, що сьогодні в глобальному масштабі відбувається поєднання фінансового капіталу з інноваціями, внаслідок чого ринок акцій високотехнологічних компаній перетворився в інструмент перерозподілу інвестиційних ресурсів на користь інноваційних компаній. Інноваційна стратегія більшості успішних світових корпорацій орієнтована на ринкову капіталізацію [5]. Разом з тим від розробки до впровадження інновації триває досить багато часу, що слід враховувати при формуванні стратегії підприємства.

Сучасний характер інноваційного розвитку підприємств має нелінійний характер [4]. Це пов'язано з тим, що інновації впроваджуються на всіх етапах продуктового життєвого циклу і реалізуються в трьох видах (продуктові, процесні, алокаційні) [9].

Враховуючи, що вартість підприємства в довгостроковому періоді є функцією грошових потоків, а вони в свою чергу враховують вартість, корисний термін та вартість капіталу, інноваційні процеси доцільно розділити за трьома ознаками:

- за характером впливу на вартість підприємства;
- за часом впливу (охоплення стадій життєвого циклу);
- за рівнем ризику.

Головним способом підвищення ринкової вартості підприємства в довгостроковій перспективі є формування стратегічних конкурентних переваг. Для сучасного промислового або споживчого ринку такими конкурентними перевагами є нові продукти (товари або послуги). Випуск нового продукту є захищеним від конкурентів правами власності, або, якщо це неможливо, бар'єрами входження в галузь. Як наслідок, інноваційні процеси є головними в діяльності підприємства.

Менеджмент також відіграє важливу роль у формуванні вартості підприємства через те, що необхідно приймати рішення щодо вибору інноваційного проекту в межах стратегії розвитку підприємства та створення механізму його реалізації. При цьому прийняття рішення щодо інноваційного розвитку здійснюється топ-менеджментом як складова стратегічного управління, а розробка механізму його реалізації здійснюється на нижчих рівнях як складова оперативного управління.

Відповідно до цього, всі інноваційні процеси за характером впливу на вартість можна розділити на три групи:

- основні процеси створення вартості (розробка, впровадження, виробництво і реалізація);

- допоміжні процеси створення вартості (забезпечують основні);
- процеси управління вартістю [8].

Здійснюючи інноваційні процеси за всіма видами нововведень промислові підприємства забезпечуватимуть не лише актуальну структуру власного потенціалу, яка відповідатиме поточним вимогам ринку, а й в довгостроковій перспективі зможуть отримати стійкі конкурентні переваги на існуючому ринку, або, навіть, створити власний ринок.

Все це забезпечить зростання ринкової вартості підприємства як через приріст вартості активів, так і через забезпечення зростання майбутніх грошових потоків. Реалізація інноваційно активної стратегії розвитку гарантує довгострокову присутність промислового підприємства на ринку.

Список використаних джерел

1. Лігоненко Л.О. Обґрунтування теоретичних зasad економічного управління підприємством з позиції теорії фірми / Л.О. Лігоненко // БІЗНЕС-ІНФОРМ. – 2013. – № 5. – С. 227- 231.
2. Miles, Samantha Stakeholders: essentially contested or just confused? / Samantha Miles // Journal of Business Ethics. – 2012. – 108 (3). – P. 285–298.
3. Davila, Tony, Epstein, Marc, Shelton, Robert Making Innovation Work: How to Manage It, Measure It, and Profit from It. 1st Edition / Tony Davila, Marc Epstein, Robert Shelton. – Wharton School Publishing, 2006. – 334 p.
4. Кудина М.В. Теория стоимости компаний. Научное издание / М.В. Кудина – М.: ИД «ФОРУМ» - ИНФРА-М, 2010. – 409 с.
5. Thomsons R. Top 100 global innovators : honoring the world leaders in innovations [Electronic source] / R. Thomsons. – 2014. – Access mode: <http://top100innovators.com/pdf/Top-100-Global-Innovators-2014.pdf>
6. Building a Shortcut Between Innovation and Business Value [Electronic source] – 2015. – Access mode: <http://whitepapers.datacenterknowledge.com/content49446>
7. Sorescu A. B. Innovation's effect on firm value and risk: insights from consumer packaged goods/ A. Sorescu, J. Spanjol // Journal of Marketing. – 2008. – № 72. – P. 114-132
8. Pisano, Gary P. You Need an Innovation Strategy [Electronic source] / Gary P. Pisano. – 2015. – Access mode: <https://hbr.org/2015/06/you-need-an-innovation-strategy>
9. Ковалчук О.С. Інноваційна діяльність як фактор підвищення вартості підприємства [Електронний ресурс] / О.Є.Ковалчук, Р.В.Колесник, А.Г.Балдинюк. – 2012. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=55865>

Бистряков І.К.

д.е.н., проф.

Клиновий Д.В.

к.е.н., доц., с.н.с.

ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України»

м. Київ

ПЛАТФОРМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНИХ УТВОРЕНЬ

Організація платформ управління розвитком територіальних утворень є базовим трендом формування полісуб'єктної інтегральної управлінської системи сталого просторового розвитку. При цьому, кожному з управлінських рівнів просторового фракталу (мета-рівень – міжнародна економіка та глобальна регіональна інтеграція, макро-рівень – національне господарство, мезо-рівень – регіони, мікро-рівень – територіальні громади і нано-рівень поселенської мережі й виробничих об'єктів) є притаманними, відповідно, свої особливості формування просторових управлінських структур. Де-факто поняття мікро-рівень відноситься до муніципального утворення, яке має права окремого суб'єкта врядування з правами господарської юридичної особи. Ще донедавна фактично територіальна громада ототожнювалася з населеним пунктом і, відповідно, мікро-рівнем вважалася поселенська мережа. Натомість, після проведення децентралізації, об'єднання громад по всій території країни та розповсюдження інформаційних технологій електронного врядування, в межах муніципальних утворень очікується повноцінне формування двох низових рівнів управління: мікро-рівня, який охоплюватиме цілі територіальні громади, проте помітно більшого масштабу, аніж до децентралізації, оскільки об'єднання громад передбачає об'єктивно їх укрупнення з перспективною можливою фактичною ліквідацією районної ланки врядування, а також нано-рівня, яким охоплюватиметься низова поселенська мережа, кондомініуми та окремі домогосподарства.

При цьому, розвиток інформаційних технологій призводить до того, що суб'єктом врядування може стати фактично кожен громадянин, який має доступ до управлінських інтерактивних комунікативно-контентних платформ колаборативних взаємодій між владою, бізнесом та населенням. Базовий функціонал управлінських платформ низового рівня вже на сьогодні є достатньо потужним, а на перспективу дозволить кожному члену громади, підприємцю тощо приймати дистанційну участь у громадських зборах, в ухваленні колективних рішень, фінансуванні й реалізації інвестиційних проектів, набувати права власності на активи шляхом їх купівлі-продажу, орен-

ди, лізингу тощо, забезпечувати інтерактивне слідкування за станом довкілля та оперативно реагувати на екологічні порушення, укладати договори екологічного страхування, а також вирішувати багато інших питань.

На мікрорівні у побудові платформ управління сталим просторовим розвитком виключною є роль організацій громадського суспільства у сприянні процесу цифровізації та розвитку електронного врядування в громадах. При організації на місцях платформ управління господарською діяльністю та створення полісуб'єктного формату управління просторовим розвитком, органи місцевої влади повинні діяти відповідно до таких принципів, як: формування відповідного взаємопов'язаного управлінського циклу інформаційної та ресурсної політики; забезпечення прозорості прийняття рішень та звітності; визнання неурядових організацій як повноцінних партнерів в організації платформ та основних каналів, через які можуть бути представлені інтереси громадян; дотримання національного законодавства про захист персональних даних та основні свободи громадянам і гарантування створення відкритого і чесного конкурентне середовища бізнес-структурям, що співпрацюватимуть із владою у питаннях сталого розвитку.

Наnanoекономічному рівні базовими акторами цифрових форматів організації економічних взаємодій можна визначити окремі домогосподарства, громадян, фізичних осіб-підприємців, невеликі фірми, орієнтовані на місцеві ринки тощо, основна економічна активність котрих пов'язана з місцем проживання і не виходить загалом за рамки поселень. На цьому рівні переважним форматом організації інтерактивних платформ визначено їх самоорганізацію на основі платформ місцевих органів влади окремих населених пунктів, створюваних подібно до платформ мікрорівня, а також соціальних мереж, платформ керуючих компаній у сфері комунальних та інших послуг в межах місцевої інфраструктури, окремих виробників і ритейлерів, що діють на місцевому ринку, логістичних сервісних платформ, які працюють на принципі самоорганізації консолідованої економічної діяльності. Для забезпечення цифровізації сільських населених пунктів, ефективними механізмами фінансування є спільнокошт та самооподаткування населення. Норма використання останнього закріплена у ст.1 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" [1]. Самооподаткування при цьому визначається як форма залучення на добровільній основі за рішенням зборів громадян за місцем проживання коштів населення для фінансування разових цільових заходів соціально-побутового характеру. Із розвитком подальших процесів децентралізації влади, на nanoекономічному рівні через платформні механізми повноцінно формуватимуться такі життєво-необхідні для громади процеси, як екологічний контроль і нагляд за допомогою інтерактивних технологій за станом довкілля, для чого мають встановлюватися приєднані до цифрової мережі постійно діючі датчики контролю якості повітря, температури

та ін., камери інтерактивного слідкування за місцями збору та розміщення відходів, громадськими місцями, природними об'єктами, розташованими на території громади: земельними та лісовими масивами, водними об'єктами, пам'ятками природи тощо, за рахунок чого значної мірою забезпечуватиметься стабільний просторовий розвиток муніципальних утворень.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170) [Електронний ресурс – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-vp>.

Бірюк С.П.

к.т.н.

Інститут Урбаністики

м. Київ

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗАСТАРІЛОЇ ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ ЯК ПІДГРУНТЯ УСПІШНОЇ ЇЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ

Ідеологічною основою «Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року» [1] є базові положення Концепції сталого розвитку населених пунктів України, дотримання яких має забезпечити максимально комфортні умови проживання населення в містах [2]. Суттєвою складовою такої багатоаспектної категорії як рівень комфортності проживання є якість житла, його надійність, безпечність і відповідність сучасним запитам мешканців.

Нажаль, фізичний і моральний знос значної частини житлового фонду Києва давно не відповідає ні нормативним, ні психологічним вимогам населення. В Києві вже неодноразово починали розроблення програм і проектів реконструкції застарілого житла. Це проекти реконструкції окремих будинків та Програми комплексної реконструкції 1995 та 2008 року. Наразі, на замовлення Департаменту будівництва і житлового забезпечення Інституту Урбаністики розробляє Проект нової «Програми Комплексної реконструкції кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду в місті Києві».

За результатами проведеного аналізу на даний час в Києві нараховується 63,5 млн. кв.м загальної площини житла, з якого 11,5 тис. є багатоквартирними будинками. До застарілого житлового фонду умовно можна віднести 13,4 млн. кв.м або 307 тис квартир, в яких проживає біля 567 тис. мешканців. При цьому 106 будинків офіційно визнані ветхими чи аварійними. Чому умовно? Тому що відповідно чинного та проекту нової версії Закону України «Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів)

застарілого житлового фонду» визначення «застарілий житловий фонд» є досить суперечливим.

Традиційно під «застарілим» житловим фондом розуміють будинки першого періоду індустріального домобудування. Проте це поняття охоплює значно ширше коло. На підставі аналізу наданої інформації щодо потенційно застарілих житлових будинків, а це біля 5,5 тис. будинків, в роботі була розроблена типологія «застарілого» фонду і виділено чотири типи, а саме:

- будинки історичного типу – побудовані до 1920 року. До них належать як особливо цінні будівлі, зареєстровані в Реєстрі пам'яток культурної спадщини, так і так звані «фонові» будівлі, які безпосередньо не знаходяться під охороною, але сприяють створенню міського середовища, що відповідає певному історичному періоду розвитку міста. Обсяг цього типу фондів складає 2,58 млн. кв.м;
- будинки поліпшеного планування типу «сталінка» («рядова» та «нomenklaturna») – будинки 30-50-х років ХХ століття з досить зручним плануванням. Обсяг фондів становить близько 0,73 млн. кв.м;
- будинки барачного типу – найменш цінні 2-, 3-поверхові будинки збудовані одразу після Другої світової війни як тимчасове житло. Обсяг – 0,28 млн. кв.м;
- будинки типу «хрущовка» (цегляні 5-поверхові та панельні 5- і 9-поверхові). Ці будинки відносяться до першого періоду індустріального домобудування (50-60-ті роки ХХ ст.). Обсяг – 8,73 млн. кв.м.

Відповідно до кожного типу застарілого житлового фонду мають бути застосовані свої специфічні методи реконструкції від реставрації для історичних будинків до повного знесення з наступним новим будівництвом на звільнених територіях для барачного та частини панельного 5-поверхового житлового фонду.

На підставі аналізу закордонного та вітчизняного досвіду реконструкції, а також з урахуванням результатів проведеного соціологічного дослідження ставлення мешканців до можливих методів реалізації реконструктивних заходів та окремих положень відповідного законодавства в роботі сформульовані рекомендації щодо коригування законодавчої бази в частині термінології, фінансових механізмів та можливої процедури реалізації Програм і проектів комплексної реконструкції.

На підставі аналізу наявної містобудівної та проектної документації, а також 5,5 тис. виявлених застарілих будинків було визначено 274 потенційних об'єкти комплексної реконструкції.

В якості кварталів невідкладної першочергової реконструкції можна назвати:

- мікрорайони масиву Нивки по вул. І. Виговського (колишня Маршала Гречка) та вул. Д. Щербаківського;

- квартали по бульвару Перова та проспекту Леся Курбаса;
- окрім кварталі масиву Нова Дарниця.

Наразі виконано лише І та ІІ етапи розроблення Програми. Наступним кроком має стати адресна перевірка застарілих будівель з метою уточнення їх технічного стану та формування остаточного переліку об'єктів першочергової комплексної реконструкції. Будемо сподіватися, що в наступному році розроблення Програми буде завершено і велика реконструкція в Києві розпочнеться!

Список використаних джерел

1. Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року. Виконавчий орган Київської міської ради (КМДА), Київ, 2019. – 140 с. Режим доступу: <https://dei.kyivcity.gov.ua/files/2017/7/28/Strategy2025new.pdf>
2. Фільваров Г.Й., Плещкановська А.М.. Проблеми сталого розвитку населених пунктів України / Г.Й. Фільваров, А.М. Плещкановська // Міс-тобудування та територіальне планування, Вип. 9. К.: КНУБА, 2001. – С. 105-119.
3. Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду» визначення «застарілий житловий фонд». Закон України від 22.12.2006 № 525-В. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/525-16>
4. Бирюк С.П., Плещкановская А.М. Типология устаревшей застройки (на примере г. Киева) / С.П. Бирюк, А.М. Плещкановская // Международный научный журнал «Интернаука», Вип. 2, 2020 – С. 9-11.

Болебрух О.С.
здобувач
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ

ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ-ДЕВЕЛОПЕРОМ В УМОВАХ СТРУКТУРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

За результатами аналізу зарубіжного досвіду кластеризації ідентифіковано три різновиди кластерів:

- природно сформовані регіональні виробничо-інноваційні кластери, що створені в результаті тривалого історичного розвитку (кластери в економічно розвинених країнах),

- штучно сформовані регіональні виробничо-інноваційні кластери, що створені в результаті державного стимулювання, зокрема за умов створення сприятливого інституційного середовища (кластери в країнах, що розвиваються),

- регіональні виробничо-інноваційні кластери які сформовані стихійно або шляхом державного стимулювання (кластери в країнах з переходною економікою).

Кластеризація економіки в розвинених країнах світу, зокрема і в Європейському Союзі, на основі принципу створення „територій знань та інновацій” в останнє десятиліття набуває все більшого значення. Ця концепція передбачає спеціалізацію і розвиток тих галузей регіональної економіки, забезпечення виробництва тих видів продукції та послуг, де основні фактори інноваційного розвитку та підвищення ефективності, конкурентоспроможності виробництва підприємств регіону забезпечують перевагу на місцевому, регіональному, національному або світовому ринках.

За даними досліджень міжнародних організацій на території ЄС більше 28% підприємств входять до складу кластерів. Найвищий рівень кластеризації зафіксований у Великобританії, де в середньому кожні вісім з десяти підприємств належать до кластеру. У країнах, нещодавно прийнятих в ЄС, питома вага підприємств, що є учасниками кластерів, становить близько 9%.

Порівняння проблем регіоналізації інноваційної моделі розвитку регіональної економіки України і країн – світових лідерів інноваційного розвитку (США, Японія, Швеція, Сінгапур, Південна Корея, Німеччина та ін.) свідчить про те, що для України основними чинниками, що перешкоджають активізації інноваційних процесів, є відсутність науково обґрунтованої інноваційно-технологічної політики держави, низький рівень фінансування науки і НДДКР.

Відсутність попиту на інновації з боку більшості промислових підприємств, брак інформації про можливості впровадження інновацій, відсутність ефективних форм організації взаємодії промислових підприємств, науково-дослідних, освітніх організацій та органів влади, яка має бути спрямована на підвищення ефективності інноваційної діяльності на промислових підприємствах, нерозвиненість консалтингово-інформаційної бази, високий рівень податків, недостатність обігових коштів, відсутність ефективних форм організації інноваційно-інтеграційних процесів у промисловості є основними проблемами, що перешкоджають реалізації інноваційної моделі розвитку економіки регіонів України.

Промислова політика регіону, як елемент державного управління, ґрунтуються на загальних принципах і положеннях теорії управління. До

теперішнього часу склалися п'ять найважливіших підходів, які забезпечили істотний розвиток теорії та практики управління (класичний, з позицій виділення різних шкіл менеджменту; процесний, системний, ситуаційний, інституціональний).

Узагальнення традиційних методів регіонального управління (програмно-цільового, проблемно-орієнтованого, проектного, стратегічного управління, регіонального маркетингу) дозволяє зробити висновок про те, що жоден з них не є універсальним і при розробці механізму формування регіональної промислової політики необхідними є застосування комбінації методів управління, кожен з яких застосовується на різних етапах формування та реалізації промислової політики регіону.

Список використаних джерел

1. Малихіна О.М. Функціонально-операційна трансформація інструментарію «стратегічних господарських одиниць» на ґрунті методології життєвих циклів підприємства // Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. «Просторовий розвиток територій: традиції та інновації» К.: КНУБА,2019. – С.102-105. <https://iino.knuba.edu.ua/images/Zbirnyk-2019.pdf#>
2. Поколенко В.О., Приходько Д.О., Горбач М.В. Модернізація діагностування стану економіко-управлінської рівноваги будівельного підприємства в контексті його життєвого циклу // Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. «Просторовий розвиток територій: традиції та інновації» – К.: КНУБА,2019. – С.133-136. <https://iino.knuba.edu.ua/images/Zbirnyk-2019.pdf#>

Ваколюк А.С.
здобувач

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКО-ПРИКЛАДНІ ПІДХОДИ ЦІННІСНО- ОРІЄНТОВАНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Узагальнення теоретичних зasad щодо методів підтримки прийняття рішень в управлінні будівельними підприємствами дало змогу стверджувати, що будівельне підприємство – найбільш поширена й ефективна форма господарювання, якою керує незалежний власник, що не займає у своїй галузі домінуючого становища і відповідає певним критеріям: за

кількістю зайнятих і обсягом доходу від реалізації продукції. Функціями будівельних підприємств є забезпечення розвитку економіки країни, збільшення її інноваційної складової, підтримка конкурентного середовища, створення робочих місць, забезпечення виробництва товарів, виконання робіт і надання послуг населенню та збільшення дохідної частини бюджетів різних рівнів.

Визначено особливості управління будівельними підприємствами, до яких зараховано: низький рівень менеджменту, оскільки найчастіше обов'язки з управління виконує керівник, який є власником підприємства; як правило, відсутні планові відділи, що займаються довгостроковим плануванням; малі масштаби діяльності підприємства; гнучка організаційна структура і методи контролю; специфікою комунікацій є усне вербалне спілкування; готовність до змін в умовах конкурентного середовища.

Особливої уваги заслуговують перешкоди на шляху розвитку будівельних підприємств, до яких належать: нестабільність макроекономічного середовища, скорочення обсягів інвестування, зростання рівня інфляції, зарегульованість дозвільної системи, складність доступу до фінансово-кредитних ресурсів, надмірний податковий тиск, недостатня державна підтримка.

У дослідженні встановлено, що ефективність діяльності підприємства забезпечується не тільки за рахунок використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, а й завдяки прийняттю економічно обґрунтованих управлінських рішень. Сучасне підприємництво ставить високі вимоги до якості управління, що зумовлено низкою причин, серед яких необхідно виділити такі: посилення конкуренції; ускладнення технологій виробництва і надання послуг; функціонування економічних систем в умовах ризику та невизначеності; висока динамічність інформаційних, виробничих і транспортних технологій; стрімке зростання номенклатури товарів і значне зменшення тривалості їхнього життєвого циклу.

Багатоваріантність рішень, гнучкість і неординарність господарських комбінацій, унікальний характер кожного управлінського рішення в конкретній специфічній ситуації складають основу економічного обґрунтування. Тому для менеджерів важливим є прийняття неординарних оптимальних рішень. Ефективне управління діяльністю будівельного підприємства дає змогу йому швидко адаптуватись до вимог ринку, здійснювати підприємницьку діяльність і залишатись прибутковим (рентабельним) протягом багатьох років.

Аналіз досліджень та існуючих проблем щодо розвитку будівельних підприємств і використання математичних методів і моделей підтримки прийняття рішень в управлінні будівельними підприємствами показав,

що ці питання є об'єктом дослідження багатьох науковців. Вони пропонують свої підходи до вирішення питань щодо розвитку малих бізнес-структур і підвищення ефективності управління будівельними підприємствами. Зокрема, для обґрунтування управлінських рішень на підприємствах малого бізнесу дослідники застосовують сучасні інструменти управління. Так, для оптимізації діяльності будівельних підприємств у змінних зовнішніх умовах ведення господарської діяльності застосовують оптимізаційні методи та моделі.

Розроблена оптимізаційна модель розміщення підприємств в регіонах України, яка ґрунтується на використанні теорії динамічного програмування і представлена як багатокрокова задача. Це дало змогу виконати розподіл підприємств однакової потужності будівельного підприємства у регіонах, який забезпечує максимум прибутку і підвищення конкурентоспроможності.

Позначимо $g_i(x_j^{(5)})$, $i = 1, 2, \dots, n$, – обсяг прибутку від діяльності $x_j^{(5)} = j$, $j = 1, 2, \dots, m$, представництв в i -му регіоні; $F_i(x_j^{(5)})$, $i = 1, 2, \dots, n$, – прибуток від розміщення в перших i регіонах $x_j^{(5)}$ представництв, $F_i^*(x_j^{(5)})$, $i = 1, 2, \dots, n$, – прибуток за оптимального розміщення в перших i регіонах $x_j^{(5)}$ представництв (максимальний прибуток). Необхідно знайти максимальний прибуток від розміщення m представництв в n регіонах, який визначається рекурентно.

$$F_n^*(m) = \max_{0 \leq k \leq m} \{g_n(k) + F_{n-1}^*(m-k)\}. \quad (1)$$

Для розв'язання поставленої задачі використано метод динамічного програмування.

Список використаних джерел

1. Федоренко В.Г. Глобалізація сучасної економіки. Монографія. – К.: ТОВ «ДКС Центр», 2016. – 396 с.
2. Рижакова Г.М. Сучасні методичні підходи щодо формалізації динаміки вартості будівельного проекту впродовж його життєвого циклу.[Текст] / Г.М. Рижакова, Ю.М. Ручинська, // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: зб. наук. праць. – Вип. 34. Ч.2 – К.: КНУБА, 2015. – С.52-63.
<http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/16/201534.pdf>

Волинець О. Я.

здобувач

Гуденко О. Д.

здобувач

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ПРОСТОРОВО-ЛОКАЛІЗОВАНИХ СИСТЕМ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Кінець ХХ ст. ознаменувався закріпленням ідеї сталого розвитку аграрного сектору в секторальних та національних фінансово-економічних і соціально-продовольчих політиках розвинутих країн світу, що, з одного боку, докорінно трансформувало механізми державної підтримки, а з другого – сприяло формуванню нової теорії. Її серцевину утворюють неоднорідність і синхронність та/або асинхронність впливу детермінант фінансово-бюджетного, демографічно-територіального, просторового, організаційно-економічного, виробничого, природно-кліматичного, інфраструктурного характеру на розвиток економіки аграрного сектору. Вже у ХХІ ст. механізми державної підтримки вказаного сектору наскрізно «пронизані» теорією сталого розвитку, яка, набуваючи рис «гольфстріму» в економічній системі, державних фінансах та політиці сільського розвитку на регуляторному рівні, пріоритизує соціальний розвиток села в цілому та аграрного сектору економіки зокрема. Це пов’язано з винятковою значущістю й незамінністю вироблюваної ним продукції в життєдіяльності людини і суспільства, з потребою у відродженні селянина як господаря землі, носія моралі та національної етнічності, необхідністю збереження продовольчого суверенітету і забезпечення продовольчої й у визначених межах національної безпеки. Однак сформований за часів незалежності механізм державного регулювання аграрного сектору не повною мірою враховує взяті на себе міжнародні зобов’язання у т. ч. у частині трансформації програмно-методологічних та інституційних зasad його державної підтримки з урахуванням неоднорідності просторово-локалізованих аграрних систем, низького ступеня залучення будівельної і архітектурної галузі у ці процеси в цілому та на територіях депресивного сільського розвитку зокрема [1–3].

На тлі втрати традиційних ринків збути продовольства, низького рівня конкурентоспроможності вітчизняних агровиробників з високим рівнем доданої вартості на ринках країн – членів ЄС та невідповідності масшта-

бів сільського будівництва національним завданням, визначеним у Указі Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» й Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, це призводить до появи нових загроз сталій динаміки розвитку сектору загалом і сільського будівництва зокрема.

Загальний обсяг державної фінансової підтримки аграрного сектору в номінальному вираженні за майже десятилітню історію характеризувався висхідною тенденцією, зрісши втричі[2]. Але якщо привести її до цін 2006 р., то отримаємо протилежну низхідну тенденцію, яка не дозволила сектору впровадити європейські технічні регламенти для формування українського продовольчого бренда у європейських споживачів.

Сформована за часів незалежності інфраструктура оптово-продовольчих ринків недостатньо орієнтована на швидке просування продовольства до споживачів. При цьому збитків зазнають як сільгоспторватори-виробники, змушені використовувати неорганізовані канали збуту з непрозорими умовами купівлі-продажу й диктатом посередника, так і споживачі, котрі купують сільгосп продукцію сумнівної якості за високими цінами. У цьому контексті особливе занепокоєння викликають питання невідповідності масштабності розвитку сільського будівництва, що через інфраструктурні проекти забезпечує стійкість каналів виходу пірсичного товаровиробника-фермера, сільгоспідприємства, селянського господарства на організований оптово-продовольчий ринок.

Розвиток українського села значною мірою залежить від розширеного відтворення базової ланки сільської економіки, якою виступає аграрний сектор. Більше того, запорукою прискорених темпів соціально-економічного піднесення села є комплексний розвиток сільгоспвиробництва, тобто забезпечення паритету між рослинництвом та тваринництвом. У більшості сільських районів спостерігається галузевий перегин у бік розвитку рослинницької галузі через орієнтацію вітчизняних сільськогосподарських виробників на експорт сільгоспіровини. Розвиток тваринництва тісно пов'язаний з відновленням систем сільгоспводопостачання, які дадуть можливість забезпечувати сільгосптарин свіжкою водою відповідної якості.

З огляду на масове розпаювання в Україні не лише земельних активів, а й цілісних майнових комплексів, переважну більшість систем сільгоспводопостачання великоварних сільгоспідприємств було пошкоджено або навіть зруйновано. На підприємствах, які спеціалізуються на тваринництві й входять до вертикально інтегрованих агропромислових підприємницьких об'єднань, сформовано сучасні системи водопостачання[3].

Найбільшою складністю характеризується формування систем сільгоспводопостачання для фермерських та особистих селянських господарств, а також для невеликих сільгоспідприємств. Окремо взяті названі категорії

сільгосптоваровиробників не здатні самостійно профінансувати послуги суб'єктів водогосподарського будівництва через обмеженість фінансових ресурсів та відсутність реальних програм державної підтримки.

Список використаних джерел

1. Петруха Н., Кузьменко С. Сировинна орієнтація аграрного сектора України: інституціональне підґрунтя та секторальні особливості. Економіст. 2017. № 2. С. 29–32.
2. Петруха С. В. Державне антикризове регулювання аграрного сектору економіки України : монографія. Київ : Центр учебової літератури, 2018. 524 с.
3. Формування господарських систем на базі природно-ресурсних комплексів: монографія ; за заг. ред. д.е.н., проф. В.А. Голяна. Київ : ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. 264 с.

Гижко А.П.

здобувач

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

СПЕЦИФІЧНІ ВИДИ ЗАГРОЗ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено склад системи економічної безпеки будівельних підприємств, що дозволило з'ясувати місце підсистеми організації безпеки праці в визначеній системі. Виокремлено такі функціональні складові, як: фінансова, кадрова, інформаційна, силова (фізична), техніко-технологічна, юридична (правова). Враховуючи теоретичні основи функціонування системи економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності та специфіку діяльності будівельних підприємств, було конкретизовано основні елементи системи економічної безпеки будівельних підприємств, а саме: об'єкт, суб'єкти, функціональні складові, механізм функціонування та методи оцінки стану системи.

Систематизовано основні підходи щодо оцінки економічної безпеки за такими рівнями, як: економічна безпека держави в цілому та її складові (в тому числі виробнича безпека) → економічна безпека підприємств (в тому числі будівельних) → безпека праці → підсистема організації безпеки праці в системі економічної безпеки будівельних підприємств. Встановлено відсутність методичних підходів до оцінки стану підсистеми органі-

зації безпеки праці в системі економічної безпеки будівельних підприємств, що дозволило запропонувати авторський підхід, який передбачає здійснення оцінки у такій послідовності: аналіз складу та структури підсистеми організації безпеки праці на будівельних підприємствах; оцінка особливостей функціонування підсистеми з позицій економічної безпеки; аналіз взаємодії підсистеми з внутрішнім та зовнішнім середовищем; визначення якісних та кількісних індикаторів оцінки стану підсистеми за функціональними складовими системи економічної безпеки будівельного підприємства; формування інтегрального показника оцінки стану підсистеми та його характеристик.

В країнах, що розвиваються, більшість нещасних випадків і захворювань професійного характеру відбуваються в первинному секторі економіки, в тому числі й у будівництві. Досвід показує, що високий рівень безпеки праці однаково необхідний як працівникам, так і роботодавцям та державі в цілому. Щороку держава впроваджує нові вимоги до захисту праці робітників, але більшість керівників підприємств підходять до виконання поставлених завдань лише з формальної точки зору, що, в свою чергу, зумовлює зростання фактичних витрат на ліквідацію наслідків нещасних випадків, сплату штрафних санкцій та недовіру працівників безпосередньо до керівництва підприємства. Специфіка діяльності будівельних підприємств характеризується високим рівнем травматизму та низьким рівнем відповідального ставлення власників та топ-менеджерів до питань оформлення трудових відносин з працівниками, а також виділення коштів на забезпечення безпеки їх праці.

Мають місце й більш масштабні проблеми, викликані грубими порушеннями при проєктуванні об'єктів, організації процесу будівництва та технології виконання робіт, системні порушення техніки безпеки та проприложеної безпеки, норм завантаженості будівельників, ігнорування екологічних умов у зоні будівництва, правил здачі об'єктів у експлуатацію, що свідчить про неналежний рівень безпеки праці в цілому. В наслідок чого виникає висока вірогідність появи надзвичайних ситуацій з людськими жертвами та економічними збитками.

Встановлено взаємозв'язки між суб'єктами організації безпеки праці в системі економічної безпеки будівельних підприємств шляхом розробки механізму, під яким пропонується розуміти сукупність способів, прийомів та методів практичної реалізації відповідних відносин, що охоплюють три складові: взаємодія будівельного підприємства з органами державного та відомчого регулювання і контролю; взаємодія будівельного підприємства з іншими учасниками будівельних відносин; взаємодія керівництва будівельного підприємства з трудовим колективом.

На основі вивчених взаємозв'язків між суб'єктами розроблено ієрархічну модель нагляду за станом підсистеми організації безпеки праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств шляхом впровадження п'ятирівневого нагляду за станом зазначененої підсистеми. Запропонована автором модель дозволяє підійти до даного питання з позиції системного підходу та всебічно оцінити її стан, запровадивши також новий рівень нагляду – незалежний внутрішній аудит, який дозволить не лише отримати об'єктивну інформацію про стан підсистеми, а й надати рекомендації щодо її вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Федоренко В.Г., Куліков П.М., Рижакова Г.М., та ін. Управління підприємством: засади та окремі функції в сучасних умовах. Монографія / [В.Г. Федоренко та ін.; за ред. В. Г. Федоренка]; Європ. бізнес-асамблея [та ін.]. – Київ : ДКС Центр, 2019. – 386 с. – ISBN 978-617-7300-45-7 http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%92%D0%90838482
2. Рижакова Г.М., Чуприна Ю.А..Формування будівельного кластеру у форматі державних інвестиційних цільових програм // Збірник наукових праць «Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин». – Вип. 40. – К.: КНУБА, 2019. – с. 19-24. <http://library.knuba.edu.ua/node/37818>

Глазирін В.Л.

к. арх., проф. каф.

Інякіна А.А.

ас. каф.

Архітектурно-художній інститут

Одеська державна академія будівництва та архітектури

м. Одеса

МІСТОБУДІВНА РЕКОНСТРУКЦІЯ І АСПЕКТИ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Містобудівна реконструкція – це розділ містобудівної діяльності України, що визначається законами України «Про основи містобудування», «О регулюванні містобудівної діяльності» і рядом законів, в яких визначено, що містобудівництво – це цілеспрямована діяльність державних

органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, громадян, об'єднань громадян, по створенню повноцінної житлової середи, котра включає розвиток населених пунктів та територій, планування, забудову та інше використання територій, проектування, будівництво об'єктів містобудівництва, спорудження інших об'єктів, реконструкцію історичних населених пунктів при збереженні традиційного характеру середи, реставрацію і реабілітацію об'єктів культурної середи, створення інженерної і транспортної інфраструктури.

Головним завданням містобудівної реконструкції є створення умов проживання населення на рівні сучасних і перспективних, соціальних, економічних, екологічних та естетичних умов. Це досягається шляхом формування повноцінної соціальної інфраструктури.

Соціальна інфраструктура – це сукупність систем, що забезпечують необхідні соціальні умови життя населення.

Поняття «соціальна інфраструктура» передбачає у собі усю сукупність умов праці, побуту та відпочинку населення.

Будівельні витрати у процесі містобудівної реконструкції складаються з витрат на будівництво нового житлового фонду, на комплексний капітальний ремонт опорного фонду, переобладнання об'єктів КБО, інженерну підготовку ті інженерне обладнання територій, будівництво доріг та компенсацію знесених будівель. Містобудівна реконструкція сформованої житлової забудови повинна передбачати: планомірне впорядкування територій, модернізацію старих капітальних будівель, ліквідацію аварійних і малопридатних для проживання домов; знесення частини придатного для експлуатації фонду з метою вирішення нагальних загальноміських потреб; винос або перепрофілювання шкідливих в санітарно-гігієнічному і вибухово-пожежо-небезпечному сенсі об'єктів; використання звільняються ділянок для розміщення нового житлового і культурно-побутового будівництва, озеленення.

Здійснення містобудівної реконструкції, забудови повинне обґрунтовуватися техніко-економічними розрахунками, містобудівними і санітарно-гігієнічними вимогами.

Метод містобудівної реконструкції дозволяє не тільки зберегти житловий фонд, а й значно збільшити його за рахунок повторної забудови мікрорайонів методом надбудови житлових будинків та прибудови до них додаткових обсягів. При цьому найбільш актуальною і економічно вигідною сферою реконструкційної діяльності є фонд будинків, побудованих в 50-60-ті роки за типовими проектами першого покоління. Таким чином містобудівна реконструкція – це спрямована праця по активній зміні раніше сформованої містобудівної системи, обумовлена потребами розвитку цієї системи.

При цьому термін реконструкція передбачає збереження більшості старих елементів при істотній зміні містобудівної системи. Як правило, в містобудівній практиці здійснюються наступні види реконструкції:

- реконструкція міста у частині його планування
- реконструкція історичного міського середовища на рівні ділянок центральної зони та її ядра.

Зазвичай виділяють такі основні завдання реконструкції міста:

- вдосконалення територіального зонування
- збереження історичної композиції міста
- покращення архітектурного середовища усіх функціональних зон міста
- вдосконалення транспортної інфраструктури ті оздоровлення довкілля

Проведення реконструкції викликає зазвичай зростання міста і перевороту внутрішньої міської системи, а планування міста стає частиною нової, більш великої території. В умовах активного зростання міста переважно переходити до структур, що вільно розвиваються.

При містобудівній реконструкції в передпроектні дослідження включають історико-генетичний аналіз.

Природні умови і топографія визначають розміщення і первинний план міста.

Горбач М.В.

к.т.н.

Федоров С.А.

асpirант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

СУЧASNІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЕКОНОМІКО-ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПОРТФЕЛЯ ДЕВЕЛОПЕРА

Однією з найбільш актуальних проблем України за оцінками багатьох вчених-економістів є залучення інвестиційних ресурсів до економіки країни та їх ефективне освоєння. Будівництво є однією з найперспективніших галузей, яка може перетворити кошти населення та підприємств у високо-прибуткові інвестиційні ресурси. Отже, завдяки розвитку будівельної галузі можуть бути вирішенні декілька проблем сучасної України – соціальні

(забезпечення населення житлом), фінансові (залучення до економіки країни необхідних інвестиційних ресурсів), виробничі (розвиток суміжних з будівництвом галузей економіки, таких як виробництво будівельних матеріалів та інші).

В результаті переходу економіки України в 90-ті роки на ринкові відносини, одними із провідних професіоналів в будівельній галузі стали будівельні девелоперські компанії (БДК). Адже перед інвестором стоять проблема вдалого інвестування, а саме інвестування в дохідний та мінімально ризиковий об'єкт. Перед забудовником - це вчасна та якісна побудова об'єкту з наявним постійним та належним фінансуванням. БДК має вирішити всі ці проблеми, зазвичай маючи в своєму арсеналі одночасно декілька інвестиційних проектів, що формують її інвестиційний портфель. Отже, запорукою успішності БДК є зміння використовувати сучасні підходи щодо формування інвестиційного портфеля.

Узагальнення теоретичних і практичних підходів до розуміння основних понять дозволяє автору визначити поняття «інвестиції» як процес вкладання майнових та інтелектуальних цінностей, грошових коштів та фінансових інструментів у основний капітал, використання якого приведе до отримання економічних вигод у майбутньому суб'єктом господарювання.

На сьогоднішній день в Україні в умовах інфляційної кризи проблема вибору інвестиційних проектів, що зможуть забезпечити високу ефективність вкладення капіталу, є надзвичайно актуальною. Проблема загострюється не лише через дефіцитність вільних фінансових ресурсів і небажання інвесторів спрямовувати їх у реальний сектор економіки, а й у низькій спроможності виробничого сектору сприйняти потенційні інвестиції. Так, на багатьох підприємствах відсутні прогнози перспективного розвитку, а реалізовані інвестиційні проекти опрацьовані на недостатньому рівні.

Розглянувши інвестиційний процес в площині функціонування ринку нерухомості, а саме його професійних учасників - девелоперських компаній, необхідно констатувати, що на законодавчу рівні відсутнє тлумачення даного поняття.

За традиціями ринкової економіки західноєвропейських країн поняття девелопмента за свою змістовну сутність має два види: fee-development (гонорарний девелопмент) та speculative-development (спекулятивний девелопмент).

Слід зазначити, що існуючі портфельні теорії не дозволяють прямого застосування їх при формуванні інвестиційного портфеля вітчизняних БДК. Адже інвестиційний портфель БДК зазвичай складається з реальних інвестиційних проектів, а отже має високу капіталомісткість, меншу ліквідність, більшу ризикованість, складність управління, ніж портфель фі-

нансових інвестицій, що обумовлює специфіку вибору проектів до портфеля. Крім того, операційна діяльність БДК залежить від коливань життєвих циклів ринку нерухомості; ефективності реалізації проектів «разом» аніж «поодинці»; необхідності стабільного фінансування; достатності власних активів (в відсотках до суми фінансових потоків); попиту та пропозиції на ринку нерухомості; інвестиційного клімату; розвитку фінансових ринків та інститутів спільногоЯ інвестування.

Список використаних джерел

1. Чуприна Ю.А. Залучення прикладних переваг bim-технологій до методики і практики формування життєвого циклу проектів в складі державних цільових програм, які втілюються будівельним кластером // «Економіка та держава» // 2019. – № 3. – С. 67-70. <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4280&i=11>, DOI:10.32702/2306-6806.2019.3.67
2. Івахненко І.С. Роль стейкхолдерів у забезпеченні реалізації девелопменту в будівництві // Управління розвитком складних систем // Київ, КНУБА, 2019. – № 39. – С. 112-117. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-39>

Григоренко В.В.

здобувач

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ЕКОНОМІКО-АНАЛІТИЧНА ТА СТРУКТУРНО-КОНГІТИВНА ОСНОВА ТРАНСФОРМАЦІЇ ОПЕРАЦІЙНИХ СИСТЕМ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Обґрунтовано пропозиції з удосконалення комунікаційного забезпечення інноваційних процесів промислових підприємств, означене концептуальні підходи до визначення ефективності комунікаційного забезпечення інноваційних процесів підприємств та запропоновано моделювання маркетингового комунікаційного забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств.

Доведено, що застосування релевантного комплексу маркетингу впродовж інноваційного циклу створює ґрутові засади комунікаційного забезпечення інноваційних процесів промислових підприємств. Запропоновано функціональну схему комунікаційного забезпечення

інноваційних процесів промислових підприємств, яку побудовано на засадах стратегічних цілей і завдань, що дає змогу підвищити рівень індивідуального обслуговування споживачів, досягти маркетингової ефективності інноваційної діяльності. Доведено, що моделі комунікаційного забезпечення інноваційних процесів повинні враховувати психологічні складові довготривалої інтерактивної взаємодії високотехнологічного підприємства зі своїми партнерами і споживачами протягом інноваційного циклу. Аргументовано, що саме комунікаційна складова маркетингу надає змогу розвитку постійного діалогу між суб'єктами ринкових відносин, що сприяє прискоренню розповсюдження інновацій та покращенню обслуговування споживачів. Це відбиває тенденції розвитку сервісної економіки, орієнтованої на новітні знання. Умотивовано, що сполучення комунікаційної, економічної ефективності та результативності за маркетинговими цілями дозволяє створювати комунікаційні інструменти та методи визначення ефективності комплексу маркетингових комунікацій щодо початкових етапів інноваційного циклу.

Узагальнення результатів дослідження дозволило обґрунтувати комплекс методів маркетингового забезпечення інноваційних процесів підприємств, що включає визначення: ринку інноваційних товарів і технологій, заходів з управління маркетинговою діяльністю та застосування маркетингових інтегрованих комунікацій і ґрунтуються на застосуванні методів маркетингового забезпечення інноваційних процесів (аналіз чинників впливу оточення; аналіз ідеї, властивостей нового товару, поведінки споживачів; контроль маркетингової ефективності комунікацій; організацію розроблення та просування нового товару). Це сприятиме отриманню позитивного фінансового результату від застосування прийомів маркетингового забезпечення інноваційних процесів підприємств.

Запропоновано функціональну модель комунікаційного забезпечення маркетингової інноваційної діяльності промислових підприємств, яка включає, слідуючи елементи: 1) джерела надходження ідей (аналіз ринку збуту і ринок НДКР); 2) інтерактивні маркетингові комунікації (аналіз відповідності внутрішніх можливостей розвитку зовнішнім, генерація і відбір ідей, аналіз ринку); 3) планування комунікацій на основі оцінки інформації в Інтернеті; 4) комплекс маркетингу; 5) функції інтерактивних маркетингових комунікацій (дослідницька робота, діалог зі споживачем, мотивація, переконання, інформування, нагадування, створення іміджу, інтенсивна комунікаційна взаємодія, передовсім в Інтернеті, на початкових етапах інноваційного циклу); 6) організація комунікацій (внутрішні міжсобістісні комунікації, он-лайн PR, Інтернет-комунікації, партнерські комунікації, зондаж ринку, комунікації, спрямовані на

освоєння нових ринкових «ніш», бренд-стратегія інновацій; 7) формування конкурентних переваг інновацій, додаткові клієнтські потоки (нові ринки, споживачі); 8) контроль ефективності. Активізація інноваційних процесів промислових підприємств на основі складових вище вказаної моделі сприятиме отриманню синергетичного ефекту від впровадження новацій.

Список використаних джерел

1. Рижакова Г.М. Етапи розвитку та вплив бюджетно-податкової політики на інноваційно-інвестиційну діяльність будівельних організацій // Тези доп. II всеукр. наук.-практ. конф. «Необхідність та проблеми формування економіки інтелектуального капіталу в Україні». К.: КНУБА, 2015. С. 28-30.
2. Поколенко В.О., Приходько Д.О. та ін. Відображення специфіки мультивекторного стратегічного господарського портфеля девелоперської компанії // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: зб. наук. праць. – Вип. 33. Ч.2 – К.: КНУБА, 2015. – С. 171-180 <http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/16/201533.pdf>

Демочані О.Е.

асpirант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

УПРАВЛІНСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ КОНТРОЛІНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Для успішної підприємницької діяльності за сучасних умов керівництво повинне своєчасно та оперативно приймати, стратегічно вмотивовані рішення управління, координуючи роботу усіх підрозділів при досягненні заданих цілей. Приймання рішень вимагає точної інформації про процеси на підприємствах, динаміку даних, їх оцінку, що забезпечує система управлінського обліку на основі певного інструменту. За складних умов робота українських підприємств має підлягати детальному аналізу ефективності застосування інструментів планування, контролювання та керування. Перед чиновниками виникають складніші проблеми, що потребують застосування новітніх управлінських методів, що забезпечать стабі-

льність. Створенням та розвитком інформаційної системи досягається основа для стабільної підприємницької роботи.

Управлінський облік має теоретичне і практичне значення. Він дозволяє визначити конкретніші методи діяльності і тим самим сприяти прийняттю керівництвом підприємства своєчасних і ефективних управлінських рішень. Разом з тим, управлінський облік дає можливість впроваджувати корисну для багатьох підприємств інформаційну систему і ефективне використання її можливостей.

В сучасних економіческих умовах, що вимагають перманентних змін управлінських технологій потрібен чітко визначений вид діяльності, який би інтегрував у собі новітні методи у сфері обліку, аналізу, планування, моніторингу, діагностики, контролю тощо. Такою системою є контролінг, який через сукупність системного набору інструментальних засобів повинен забезпечувати основу вироблення ефективних управлінських рішень.

Контролінгом повинна забезпечуватися успішна підприємницька діяльність, моніторинг визначених цілей розвитку та досягання стабільних стійких переваг на довготривалий термін. До головних напрямів аналізу, що має контролінг належать: аналіз, спрямований на зовнішнє та внутрішнє середовище, на конкуренцію, ключові фактори успіху, стратегічні плани і підконтрольні показники роботи, фактори, якими збільшується рівень витрат на підприємствах.

Список використаних джерел

1. Барабаш Ю. О. Методологія стратегічного та оперативного контролінгу. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2012. № 1. С. 33–38.
2. Іванова В. Й., Яковенко К. В., Томах В. В. Контролінг: навч. посіб. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2011. с.136.
3. Пушкар М.С. Контролінг : монографія. Тернопіль, 2011. с.146.
4. Рибак О.В., 2014. Формування механізму контролінгу в управлінні результативною діяльністю підприємства. Кандидат наук. Хмельницький національний університет.
5. Фольмут Х. Й. Инструменты контроллинга. М.: Омега, 2007. с.128.
6. Цюхла С. Ю., Плугарь О. В., Абаєва І. В. Контролінг: навч. посіб. Сімферополь, 2013. с.69.
7. Якимчук І.М., «Використання енергоменеджменту як стратегічний напрямок сталого розвитку організації» Международный научный журнал "Технологический аудит и резервы производства" ISSN 2226-3780 (Print), №3/5 (41), 2018, с.22-29

Демченко М.О.
магістрант
Ковальська Г.Л.
д. арх., проф.
Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ

ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ КАМПУСІВ

Територія будь-якого закладу вищої освіти є безперечно важливим та специфічним об'єктом архітектурно-просторового середовища міста. Формування простору кампусу кожного окремого університету унікальне та специфічне. Для кожного університету є характерним створення комфортоного відокремленого територіального утворення, що буде забезпечувати стабільний розвиток та специфіку даного навчального закладу. В першу чергу формування простору університетського кампусу спрямовано на створення простору соціальної взаємодії та максимальної доступності всіх послуг університету.

Університетський кампус відіграє важливу роль у формуванні образу та статусу університету. Університетський кампус являє собою студентське містечко з об'єктами різного призначення: учебові корпуси, науково-лабораторні корпуси, житлові приміщення для студентів, бібліотеки, їдальні, спортивні зали, адміністративні будівлі, клуби, поліклініки, кафе та інші об'єкти інфраструктури [1]. Всі ці будинки і споруди поєднані основною головною функцією – організацією навчального процесу найвищої якості.

До найбільш яскравих прикладів успішних кампусів світового рівня відносяться кампуси університетів США, Австрії, Німеччини, Гонконгу, Італії [2]. Вони мають впізнаваний образ та свій візуальний імідж. У створенні успішних університетських кампусів велику увагу приділяють громадським відкритим пішохідним та комунікативним просторам, що направлені на поєднання потоків людей. Це можуть бути майданчики як місця соціальної взаємодії, що підпорядковані одній архітектурно-композиційній ідеї. Особлива увага приділяється створенню центрального простору як серця всього кампусу, яке направлене на чуттєву та емоційну єдність студентів та викладачів [3]. Центральний простір кампусу призна-

чений для проведення урочистих свят, зборів, виступів та масових заходів. Він в першу чергу створює імідж університету.

Основою при проектуванні архітектурно-просторового середовища кампусу мають бути системно-ландшафтні та екологічні прийоми. Важливо забезпечити екологічну рівновагу всього простору кампусу [4]. Доцільним є максимальне використання ландшафтних особливостей ділянки проектування та особливостей кліматичних умов при організації кампусу. Таке середовище, що оточує людину, має відповідати потребам функціонального та естетичного комфорту. Озеленення території не тільки створює комфортні кліматичні умови для перебування людей, а і надає можливостей емоціонального та психічного відпочинку, що в свою чергу сприяє покращенню освітнього процесу [4]. Озеленення, організація рекреаційних зон, створення пішохідних доріжок, що пов'язують всі будівлі і споруди закладу та зовнішню інфраструктуру – важливі аспекти формування ландшафту території кампусу.

Доцільним є створення основного простору кампусу, уздовж якого розміщуються навчальні, науково-лабораторні блоки, студентські громадські центри, розвинута спортивна зона та інші об'єкти. У житловій зоні він стає більш мальовничим, до нього примикають зелені двори кварталів гуртожитків, алеї, зелені кулуари, невеликі площини перед будівлями багатофункціональних громадських студентських центрів [2]. В зонах гуртожитків на цій поздовжній осі пропонується розміщення різних спортивних відкритих майданчиків.

Проекти сучасних кампусів об'єднують концепція створення простору соціальної взаємодії та максимальної доступності всіх послуг університету.

До загальних принципів проектування та будівництва кампусів можна віднести: формування єдиної композиційної структури науково-освітнього комплексу з обов'язковим домінуючим громадським відкритим пішохідним простором, виразний архітектурно-просторовий вигляд, принцип відкритості, прозорості та комунікації, створення єдиної соціальної спільноти, принцип різноманіття громадських просторів, в тому числі і всередині будівель, коли навчальні приміщення, різноманітність рекреацій, місця для комфортного спілкування і відокремлених занять забезпечують умови для гармонійного розвитку особистості [2]. Планувальна структура кампусу разом з архітектурою будівель, що утворюють комплекс, занурює в атмосферу молодіжного інтелектуального середовища, наближаючись до моделі сучасного університету [5]. Центральний простір - основна композиційна пішохідна вісь, відкритий загальнодоступний, що з'єднує всі будівлі науково-освітнього комплексу між собою.

Озеленена територія кампусу подібна до ландшафтного парку з безліччю кулуарів, зон відпочинку, громадських просторів, площ для прием-

ного спілкування, занять, зустрічей. Художнє виразне середовище кампусів навчальних закладів сприяє формуванню естетичного сприйняття студентами навколошнього світу, створює атмосферу, що розвиває в них почуття спільнотості і єднання.

Список використаних джерел

1. Моторина Ю.В., Москвин Н.А. Формирование пространства университетских кампусов с целью создания благоприятных условий с учетом современных требований и развития в структуре города // Вестник РУДН, серия «Агрономия и животноводство». 2013. № 5. С. 76-85.
2. Дагданова И.Б Университетский кампус как пространство социального взаимодействия // Известия вузов. Инвестиции. Строительство. Недвижимость. 2015. № 1 (12). С. 127-137.
3. Пучков М.В. Университетский кампус. Принципы создания пространства современных университетских комплексов // Вестник ТГАСУ. № 3. 2011. С. 79-88.
4. Катола Х.О. “Зелена” архітектура університетських кампусів // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Архітектура. 2014. № 793. С. 149–154.
5. Захаревская Н.С. Инновационные аспекты развития архитектуры «кампусов» // Сучасні технології та методи розрахунків у будівництві. № 7. 2017. С. 73-80

Дикий О.В.

д.е.н., доц.

Федорова Я.Ю.

асpirант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м.Київ

ЗМІНА КОНФІГУРАЦІЇ ФАКТОРІВ УСПІШНОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВ: МОДЕРНІЗАЦІЯ МЕТОДИКО-АНАЛІТИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Розглянуто сутність маркетингових комунікацій в інноваційній діяльності промислових підприємств, їх роль та місце у забезпеченні інноваційного процесу та особливості розвитку управління інноваційною діяльністю підприємств на засадах маркетингових комунікацій.

Дослідження існуючих наукових підходів до визначення категорії «інновацій», напрямку «маркетинг інновацій» дозволило з урахуванням динамізму маркетингових інноваційних процесів провести систематизацію досліджень у сфері маркетингу інновацій. Аргументовано, що комунікаційне роз'яснення інновацій має ґрунтуватися на застосуванні в рекламі нових споживчих властивостей інноваційних розробок.

Доведено, що нині сформувалися певні наукові підходи до управління маркетинговою інноваційною діяльністю промислових підприємств, які засновані на аналізі інституційного середовища інноваційної діяльності, пріоритетності інноваційного типу розвитку в досягненні конкурентних переваг, підході до розвитку інновацій на базі концепції попиту, прогнозуванні, контролі, нормуванні інноваційної діяльності персоналу.

Аргументовано, що маркетинговий підхід до розуміння інновацій, використання інформаційної ролі брэндингу, комплексне урахування психологічних аспектів поведінки споживачів при розробці інноваційних продуктів дозволяє застосовувати матрицю вибору інструментів маркетингових комунікацій в інноваційній діяльності промислових підприємств. Завдяки цій матриці фахівці з маркетингових комунікацій мають змогу узгоджувати традиційні, теоретичні, емпіричні та Інтернет комунікації в процесі інформаційної взаємодії щодо інноваційного циклу продукції. Умотивовано, що уточнення і поглиблення психології сприйняття споживачами інновацій дозволяє ефективно спрямовувати комплекс маркетингових комунікацій підприємства до інноваційного циклу продукції.

Обґрунтовано, що маркетингові комунікації інноваційної діяльності промислових підприємств є процесом формування засобів реалізації функцій управління шляхом утворення каналів інформаційного обміну між суб'єктами та об'єктами під час визначення напрямів розробки, виробництва, упровадження та просування інноваційної продукції на всіх етапах життєвого циклу від формування ідеї інновації до утилізації використаного товару. Маркетингові комунікативні потоки – це технологічні способи, націлені на зростання впливу на цільові групи споживачів. При аналізі просування маркетингових комунікаційних потоків варто визначати споживчу корисність, цінність та вигоду від розповсюдження інновацій.

Результати теоретичних досліджень дали змогу зробити висновок, що маркетинговий менеджмент інноваційної діяльності промислових підприємств на засадах ринкових комунікацій базується на системі економічних відносин, яка завдяки інтегрованим маркетинговим комунікаціям спрямована на створення та задоволення нових потреб споживачів, що за рахунок оптимального вибору маркетингових каналів розподілу дає змогу збільшити обсяг цінностей, які отримують кінцеві споживачі інноваційної продукції.

Виявлено, що комунікаційне забезпечення матиме позитивний вплив на формування конкурентоспроможності інноваційних підприємств, якщо

буде здійснюватися на основі відповідного аналізу сили та сталості імпульсів, врахування чинників впливу зовнішнього оточення та мікросередовища, удосконалення процесу пошуку і генерації ідей, прискорення розробки та комерціалізації новацій, що направлені на підвищення конкурентоспроможності, ефективний розподіл інноваційної продукції на ринках. Звідси, комплексне впровадження інформаційної концепції маркетингу, що базується на урахуванні психологічних чинників взаємодії зі споживачами сприятиме більш ефективному виходу нового товару на ринок.

Список використаних джерел

1. Рижакова Г. М. Оновлені бізнес-індикатори «стійкості функціонування» стейххолдерів будівельного проекту. / Г.М. Рижакова, О.В. Некрутенко, // Збірник тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. «Інноваційний розвиток підприємств у процесі формування економіки інтелектуального капіталу» (3-4 листопада 2017 року, м. Київ). К.: КНУБА, 2016. С. 26-28.
2. В.Г. Федоренко, П.М. Куліков, В.М. Лич та ін. Ринкова економіка: теоретичні основи генезису. Монографія. К.: ТОВ «ДКС Центр», 2016. 316 с.

Дружиніна І.В.

здобувач

Веремеєва Т.І.

здобувач

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ЗАЛУЧЕННЯ СУЧASНИХ ПІДХОДІВ ТА ФОРМАТИВ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА УЧАСНИКА ВИРОБНИЧО- ІННОВАЦІЙНОГО КЛАСТЕРУ

Підвищення ефективності промислового виробництва в регіоні в умовах становлення інноваційної економіки нерозривно пов'язане з активізацією інноваційної діяльності промислових підприємств регіону.

Перехід до інноваційної моделі розвитку промислового виробництва не може бути здійснений без серйозних інноваційних перетворень. При цьому інноваційна активність промислових підприємств регіону має стати вирішальним фактором підвищення їх ефективності та конкурентоспроможності регіональної економіки. Разом з тим, в даний час більшість промислових підприємств у регіонах України має низький рівень технічної та технологічної оснащеності і не володіє необхідним інноваційним потенціалом.

Це актуалізує пошук нових форм організації процесів розробки, реалізації, освоєння інновацій для промисловості регіону. Як свідчить передовий закордонний та вітчизняний досвід, ефективним інструментом вирішення проблеми підвищення ефективності та активізації інноваційної діяльності на промислових підприємствах регіону є створення виробничо-інноваційних кластерів. Питання формування та розвитку виробничо-інноваційних кластерів в регіонах України як інструменту активізації інноваційної діяльності промислових підприємств регіону в умовах посилення інтеграційних процесів та формування економіки знань в країні набуває особливої актуальності.

Досліджено наукові підходи до визначення понять «кластер промислових підприємств» та «регіональний виробничо-інноваційний кластер», окреслено функції виробничо-інноваційних кластерів регіонів України, розглянуто підходи до оцінки ефективності кластероформування в промисловості регіону.

На основі вивчення різних точок зору вчених щодо трактування поняття регіонального кластера можна констатувати, що під кластером промислових підприємств розуміється, насамперед, сукупність підприємств промисловості регіону, що об'єдналися добровільно на основі однорідних інтересів для досягнення спільних цілей або вирішення спільніх проблем. Регіональні кластери є самостійними утвореннями, що мають певні нові властивості.

В структурі господарського комплексу регіональної економіки кластери займають проміжну ланку між окремими підприємствами, територіально-промисловими комплексами і галузевими альянсами, поєднуючи в собі риси всіх зазначених видів економічних систем.

На основі ретроспективного аналізу уточнена система передумов і факторів, що зумовлюють розвиток і трансформацію спрямованості та механізмів діяльності кластерів, до них віднесено:

- рівень розвитку продуктивних сил, науки і техніки, матеріально-технічної бази суспільного виробництва;
- політичні, економічні і соціальні потреби суспільства;
- потреба ліквідувати кризові явища в інноваційно-технологічних, інноваційно-освітніх, виробничо-економічних, соціально-трудових відносинах і відносинах власності, мінімізувати їх негативні наслідки, а також вирішувати основні проблеми, пов'язані з поступальним рухом прогресивних технологічних способів виробництва і споживання;
- форми організації суспільного виробництва (спеціалізація, кооперація, кооперування, комбінування);
- домінуючі форми власності;
- способи поєднання робочої сили із засобами виробництва;
- соціально-економічні та політичні інтереси локальних еліт;

- історичні, національні та багато інших особливостей і джерела появи та розвитку нових типів і напрямків діяльності регіональних кластерів.

Формування і розвиток виробничо-інноваційних кластерів в регіонах України зумовлений насамперед переходом соціально-економічного розвитку суспільства до нової його фази – фази постіндустріального суспільства та інноваційної економіки. Як особливий, специфічний вид економічної діяльності інноваційна діяльність – це сукупність продуктивних, економічних відносин, в результаті яких люди задовольняють свої економічні потреби, інтереси і цілі за допомогою відтворення нових матеріальних і духовних благ.

Список використаних джерел

1. Г.М. Рижакова, Д.О. Приходько, В.Г. Федоренко. Глобалізація сучасної економіки. Монографія. – К.: ТОВ «ДКС Центр», 2016. – 396 с.
2. Поколенко В.О. Оновлені бізнес-індикатори «стійкості функціонування» стейххолдерів будівельного проекту. [Текст] /В.О. Поколенко, Г.М. Рижакова, О.В. Некрутенко// Збірник тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. «Інноваційний розвиток підприємств у процесі формування економіки інтелектуального капіталу» (3-4 листопада 2017 року, м. Київ). – К.: КНУБА, 2016. – С. 26-28.

Єксар'єва Н.М.

к.арх., проф.

Єксар'єв В.А.

к.арх., доц.

Варгаракі Ю.М.

асpirант

Одеська державна академія

будівництва і архітектури

м. Одеса

ПРОСТОРОВО-ЧАСОВИЙ ВПЛИВ ПОДВІР'ЇВ АФОНСЬКОГО СКИТУ НА ФОРМУВАННЯ ПРАВОСЛАВНОГО ЦЕНТРУ ОДЕСИ

Все змінюється, ніщо не зникає.

Публій Овідій Назон

Святу гору Афон з різноманітними православними монастирями, з величними древніми лаврами візантійської архітектури, з цінними архівами і дорогоцінними першоджерелами візантійської і слов'янської писемності завжди називали уламком древньої Візантії, «другим раєм», «небесним

царством» на землі [1]. З метою долучитися до багатовікової християнської мудрості, віруючі здійснювали «відвідування святих місць на поклоніння (від грец. - προσκυνό). Засноване на вірі, що молитва більш ефективна в певних місцях, які мають те чи інше відношення до Бога» [2]. Географія паломницьких маршрутів в XIX ст. була всеохоплюючою - Єрусалим, Константинополь, Афон, Сінай, Бар, Рим та ін.

Одеса виконувала роль центрального транзитного пункту для паломників (98,5% від загального числа), тому місто стали називати «вратами Єрусалима» [3]. Значний ріст паломництва до святих місць Православ'я зумовив появу цілої низки державних і церковних установ - Руська духовна місія, Палестинська комісія, Палестинський комітет, Православне палестинське суспільство для координації і здійснення допомоги (1882).

Простір є фундаментальним властивістю буття, яке фіксує форму і протяжність його існування. Простір Тюремної площі за межею порто-франко на кордоні Сінної площа і Куликового поля стало місцем формування паломницького Афонського Пантелеїмонівського подвір'я. Щорічно з нього відправлялося більше двох тисяч віруючих, кожному з яких надавали посилену допомогу (нічліг, харчування, оформлення документів та ін.). Але з часом подвір'я не могло впоратися з великою кількістю паломників, тому підключилися інші руські обителі Афона.

У 1883 р. недалеко від Пантелеїмонівського подвір'я, на Куликовому полі був побудований новий залізничний вокзал. Тому поруч з ним на вулиці Пушкінській Афонський Свято-Іллінський скит придбав ділянку для облаштування Афонсько-Іллінського подвір'я для паломників (1884-90) [4].

Для потреб паломників Андріївського подвір'я (1874) «проти тюремного замку в 1885 р відбулася закладка будинку Руського Андріївського Скиту» - понад 300 паломників і 50 ченців [5]. Поки на Афонських подвір'ях не були зведені храми, молебні служились в приморському храмі святителя Ніколя Чудотворця.

Привокзальна площа повністю прийняла новий облік після зведення ряду релігійних і громадських споруд - Храму Пантелеїмонівського подвір'я (1895, арх. А. Прокопович) «одного з найкрасивіших» будівель міста, корпусу з церквою Андріївського скиту (арх. Ю. Дмитренко), респектабельного будинку Судових установ (1895) і будівлі земської управи на місці старої в'язниці (арх. М. Толвінський) і стала місцем фіксації процесу руху, зміни і розвитку православного центру з минулого, через сьогодення в майбутнє (Рис.1).

Протягом тисячоліття багата Афонська спадщина є одним з невід'ємних складових нашої національної духовної культури і традицій. Ви-

сокопреосвященніший митрополит Одеський і Ізмаїльський Агафангел називає Одесу «воістину частиною Афона» завдяки трьом подвір'ям Афонського скиту. Тому так важливо забезпечити збереження і спадкоємний розвиток цілісної історичної структури православного центру Одеси.

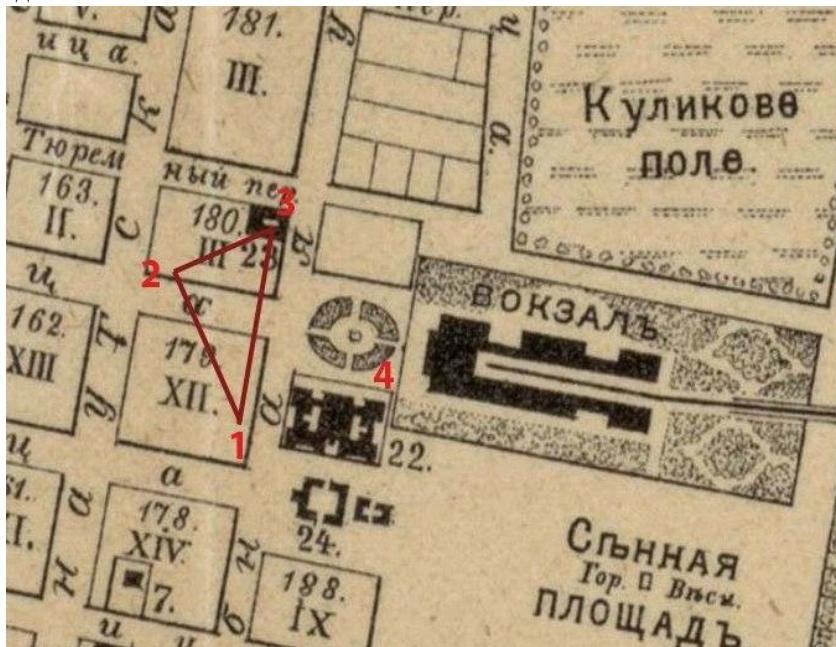

Рис. 1. Фрагмент плану Одеси, 1894*

*Примітка: 1- Пантелеймонівське подвір'я, 2-Іллінське подвір'я, 3-Андріївське подвір'я, 4-будинок Судових установ.

Список використаних джерел

1. Верюжский В., Святая гора Афон и ее значение для православия и славянства //Христианское чтение. 2016. №4. С. 205-226. <https://cyberleninka.ru/article/n/svyataya-gora-afon-i-ee-znachenie-dlya-pravoslaviya-i-slavyanstva/viewer>
2. Полный православный богословский энциклопедический словарь. М., 1992. Т. II.
3. Маркина В. Паломнические ворота Одессы <https://www.ippo.ru/historyippo/article/palomnicheskie-vorota-odessy-v-markina-201652>

4. Блинова Л. История Афонского Ильинского подворья в Одессе
<https://www.ippo.ru/historyippo/article/istoriya-afonskogo-ilinskogo-podvorya-v-odesse-1n--201645>

5. История Свято-Андреевского подворья в Одессе
<https://www.ippo.ru/historyippo/article/istoriya-svyato-andreevskogo-podvorya-v-odesse-1n--201647>

Згалат-Лозинська Л.О.

к.е.н., доц.

Зінченко М.М.

к.е.н., доц.

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Одним із пріоритетних напрямів підвищення конкурентоспроможності регіонів України є зростання інвестицій у екологічну сферу, що дасть зможу збільшити виробництво екологічно чистих товарів та розширити обсяг надання екологічних послуг.

У свою чергу, інвестиційний потенціал відображає наявні ресурси, залучені у господарську діяльність території, та варіанти їх використання. Він виступає засобом мобілізації усіх можливих джерел, що визначають здатність регіонів формувати, оптимально розміщувати та ефективно використовувати інвестиційні ресурси території.

Структурно інвестиційний потенціал складається із таких складових: економічної, соціальної, трудової, екологічної, споживчої, інституційної, виробничої, інфраструктурної, природно-ресурсної, фінансової, інноваційної, правової. Величину та стан складових інвестиційного потенціалу обумовлюють відповідні до них фактори впливу. Відтворення інвестиційного потенціалу регіонів відбувається під впливом факторів, що визначають його формування та використання з урахуванням взаємозв'язків між ними. Величина інвестиційного потенціалу залежить від кількості залучених інвестиційних ресурсів в економіку країни та від ефективності їх використання [1, с. 136].

Інвестиційний потенціал регіонів має забезпечувати відтворення всіх елементів виробничої структури та акумулювання ресурсів у рамках екологічних обмежень, виступаючи при цьому дієвим інструментом для вирішення багатьох соціально-економічних завдань на рівні регіонів країни [2 с. 27].

Військові дії на сході України сьогодні негативно впливають на інвестиційний клімат і, зокрема, на міжнародну інвестиційну привабливість країни. Зростають ризики для інвесторів, зумовлюючи тим самим втрати у конкурентній боротьбі за світові інвестиційні ресурси.

Таким чином, це значно гальмує розвиток ринку екологічних послуг. Сьогодні не створено єдиного інституційного простору правового управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні.

У чинній нормативно-правовій базі з регулювання інвестиційної діяльності відсутній системний підхід. Роль органів влади у збільшенні інвестиційної привабливості підпорядкованих територій повинна бути спрямована на об'єктивний розподіл ресурсів, що спричиняє покращення показників інвестиційної діяльності територій [3, с. 50].

Серед проблем, що пов'язані з формуванням інвестиційного потенціалу регіонів, є: корупція; неефективне використання бюджетних коштів; значні бар'єри для реалізації екологічних проектів; недостатність державних гарантій щодо залучення інвестицій; зменшення кількості іноземних інвесторів; недостатнє використання зарубіжного досвіду щодо залучення інвестицій.

Залучення фінансових ресурсів є дуже важливим для забезпечення стійкого розвитку ринку екологічних послуг. Для регіонів України це питання є особливо актуальним через труднощі забезпечення стабільного економічного розвитку в умовах відсутності достатніх власних фінансових ресурсів. У такій ситуації велике значення мають іноземні інвестиції як додаткове інфляційне джерело фінансування.

Специфічно екологічні послуги складаються із результатів характерної діяльності, пов'язаної із захистом навколошнього середовища чи ресурсним менеджментом. Варто відзначити, що характерна діяльність (згідно із Системою національних рахунків застосованої у Європі та країнах ОЕСР) – це та, яка є типовою для предмету дослідження; у випадку сектору екологічних товарів та послуг це та діяльність, метою якої є екологічні цілі. Цей вид послуг поділяють на: послуги захисту навколошнього середовища, метою яких може бути попередження забруднення чи деградації навколошнього середовища, зменшення, усунення забруднення, екологічна освіта, управління та інші; послуги ресурсного менеджменту, метою яких може бути попередження вичерпання природних ресурсів, зменшення їх використання, адміністрування, освіта тощо.

Розвиток ринку екологічних товарів та послуг приведе до створення екологічної інфраструктури, що, у свою чергу, сформує екоіндустрію з поступовим переходом до сталого ведення народного господарства. Складовими цієї сфери є: виробництво екологічної техніки; виробництво пристладів для контролю за станом навколошнього середовища; створення ре-

сурсозберігаючої техніки та технологій; розширене використання вторинних ресурсів та екологічне відтворення; екологічні послуги (консультативні, маркетингові, фінансові, освітні, сертифікаційні та інші) [4].

Основними напрямами розвитку регіонального екологічного ринку є:

- створення сприятливого інвестиційного середовища шляхом стимулювання національних інвесторів здійснювати екологічні інвестиції;
- концентрація грошових потоків на пріоритетних напрямах розвитку екологічного ринку;
- забезпечення доступності кредитів для підприємств, які надають екологічні послуги;
- участь прикордонних регіонів у проектах ЄС з метою залучення додаткового фінансування для розширення надання окремих видів екологічних послуг;
- активізація співпраці щодо реалізації екологічних товарів та послуг між країнами з метою вирішення наявних екологічних проблем;
- налагодження спільної міжрегіональної співпраці в сфері безпеки екологічного управління відходами, розвитку систем очисних споруд, захисту від повеней, розвитку систем ідентифікації небезпеки та екологічного моніторингу, формування екологічної освіти у населення.

Отже, основними передумовами збільшення інвестицій в екологічну сферу є тісна співпраця органів місцевої влади з владними структурами сусідніх держав. При цьому важливим є створення бази даних підприємств регіону, які здійснюють виробництво екологічно чистих товарів та надають екологічні послуги, однак відчувають гостру нестачу в зовнішньому фінансуванні. На основі цієї бази даних необхідно розробити бізнес-плани кожного із підприємств. Органам місцевої влади необхідно розробити пільги при сплаті місцевих податків і зборів для тих зовнішніх чи внутрішніх інвесторів, які зможуть забезпечити запланований обсяг виробництва, експортних поставок, нових робочих місць та прибутків у планових періодах.

Список використаних джерел

1. Олександренко І.В. Оцінювання впливу прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток регіону / І.В. Олександренко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2009. – № 4. – С. 134-142.
2. Малімон Н. Особливості проходження інвестиційного процесу у прикордонному регіоні в умовах сусідства з ЄС / Н.А. Малімон // Науковий вісник ВДУ. – 2005. – № 3. – С. 25-29.

3. Гладка У.Б. Інвестиційна діяльність та її державне регулювання / У.Б. Гладка // Регіональна економіка. – 2010. – № 2. – С. 49-55.

4. The environmental goods and services sector – a data collection handbook. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2009. – 196 pp.

Івахненко І.С.

д.е.н., доц.

Гонта В.А.

асpirант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

НОРМАТИВНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Розвиток ринкових відносин в економіці України з усією гостротою ставить завдання формування таких суб'єктів господарювання, які на практиці забезпечують собі конкурентні переваги. У цьому плані для кожного підприємства розвиток системи управління, адекватної зовнішнім умовам жорсткої конкуренції, має першорядне значення. Відомо, що загальним недоліком вітчизняних підприємств при організації своєї системи управління є недостатня увага до власної фінансово-економічної підсистеми. Тому є безліч причин, головна з яких, на наш погляд, історична. Галузева система управління, з якої вирошли багато провідних вітчизняних підприємств промисловості, на базі свого планового характеру, не вимагала особливої гнучкості в організації управління фінансами. Інша справа - умови ринкової конкуренції, в яких фінансово-економічна складова виходить на перший план. Однак, наука виявилася не готовою на сьогодні в повній мірі забезпечити практичні потреби менеджерів компаній відповідним методичним забезпеченням. Запозичений досвід Заходу далеко не завжди прийнятний в умовах вітчизняної дійсності, а його адаптація до потреб вітчизняної практики до теперішнього часу в повному обсязі не здійснено.

В Україні роль управління фінансами суб'єкта господарювання проявляється, насамперед, у практично повній втраті фази планування. Зважаючи на відсутність дієвої системи планування, відсутня і нормативна база. Тому на стадії контролю зіставлення облікових даних зазвичай ведеться з минулими періодами, а повинно вестися з нормативною базою. На фазі аналізу більшість аналітиків бачать завдання у встановленні взаємозв'язку

показників. Насправді завданням аналізу є встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Науковці вважають, що управління підприємствами не може будуватися на «реактивній» основі, сутність якої полягає в реагуванні на виникаючі проблеми. Навпаки, прийняття управлінських рішень тільки тоді буде знаходитися у рамках оптимального управління, коли цілі і завдання управління узгоджено у рамках системного підходу з ресурсами підприємства. Саме тоді досягнення бажаного стану об'єкта управління буде виконано з мінімальними витратами, що і дозволяє говорити про оптимальне управління.

Узагальнення літературних джерел дозволили сформулювати основні напрями підвищення ролі фінансової складової у практиці роботи вітчизняних підприємств, які показано на рис. 1.

Рис. 1. Напрями підвищення ролі фінансової складової у практиці роботи підприємств

Дослідниками запропоновано контролювати не безліч показників фінансово-економічного стану підприємства, а окремі статті фінансової звітності. Пропонується цей підхід розширити для будь-якої форми фінансової, статистичної та управлінської звітності підприємства. Завдання управління фінансовим станом може бути зведено до управління структурою балансу підприємства. Існуюча на підприємстві система показників може бути використана і надалі, але тільки як індикатор зміни структури балансу, а управляти фінансово-економічним станом необхідно через зміну структурних співвідношень у балансі підприємства. Інтегральний по-

казник фінансово-економічного стану підприємства пропонується отримувати як багатовимірну відстань від деякого нормативного вектору показників, за допомогою відомих методів оцінки відстані у множині аналізу.

Список використаних джерел

1. Івахненко І.С. Роль стейкхолдерів у забезпеченні реалізації девелопменту в будівництві // Управління розвитком складних систем // Київ, КНУБА, 2019. – № 39. – С. 112-117. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-39>
2. Ryzhakova G., Ryzhakov D., Petrukha S., Ishchenko T., Honcharenko T. The innovative technology for modeling management business process of the enterprise // International Journal of Recent Technology and Engineering, 8(4), 4024–4033. <https://doi.org/10.35940/ijrte.D8356.118419>.

Кисельов В.В.

асpirант

*Одеська державна академія
архітектури та будівництва
м. Одеса*

ЕКОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Формування комфортного міського середовища для наймолодших громадян України – комплексне міждисциплінарне питання, яке потребує розгляду багатьох аспектів. Використання міських територій зі складним рельєфом для розміщення закладів дошкільної освіти, можливо для оптимізації міського середовища, при використанні незабудованих ділянок зі складними для будівництва умовами у вже сформованих районах, або на подібних ділянках при формуванні нових житлових районів. При формуванні нових житлових районів на ділянках зі складним рельєфом можуть розташовуватися малоповерхові будівлі з відносно простими конструктивними та планувальними рішеннями в тому числі і заклади дошкільної освіти, в той час як на ділянках з відносно простим рельєфом, може розташовуватися середньоповерхова та багатоповерхова житлова забудова [1 с. 21-25].

На особливості формування забудови на складному рельєфі впливає багато чинників, починаючи з особливостей рельєфу місцевості і закінчуючи особливостями того чи іншого типу будівель [2,3,4]. При розташуванні закладів дошкільної освіти на ділянках зі складним рельєфом, для формування комфортного середовища для вихованців та персоналу закладу, важливо враховувати діалектичний взаємозв’язок між обсягом будівлі

та оточуючим рельєфом, як природним та штучним, міським. При проектуванні будівель та споруд, будь-якого функціонального призначення, розташованих на складному рельєфі важливо враховувати екологічний аспект та мінімізувати негативний вплив від будівництва та експлуатації будівлі. У контексті формування дошкільного закладу, це питання потребує до себе особливої уваги, враховуючи специфіку діяльності закладу (особливості функціонального зонування ділянки та будівлі, наявність специфічних нормативних вимог тощо) [5 с. 193].

У рамках дослідження на основі аналізу існуючих класифікацій рельєфу[2, с 30, 32-35], та досліджень присвячених іншим типам будівель[6, с. 75-79, 7, с. 62-69], сформовано основні прийоми формування об'ємно-планувальної структури закладів дошкільної освіти:

Прийом видозмінення, передбачає значний рівень впливу на ділянку, та широке проведення земельних робіт (терасування, підрив порід тощо), проте має відносно прості конструктивні рішення;

Прийом інтеграції, передбачає гармонійне поєднання оточуючого рельєфу та закладу дошкільної освіти;

Прийом уникання складного рельєфу, базується на мінімізації взаємного впливу між будівлею та оточуючим рельєфом, за рахунок планувальних та конструктивних рішень;

Комбінований прийом, передбачає використання різних прийомів у межах однієї ділянки для забезпечення певної мети (оптимізація наявного простору, підвищення енергоефективності, екологічності, тощо).

Кожен з цих прийомів має свої переваги та недоліки та по різному впливає на оточуючий рельєф, та екологію. При використанні того чи іншого прийому, повинен враховуватися контекст оточення, який реалізується у гармонізації будівлі з міським оточенням, з його природними та штучними компонентами. Синергетичне поєднання будівлі дошкільного закладу з оточуючою забудовою та міським ландшафтом, можливе як на рівні дотримання домінуючої кольорової гами, стилю забудови, особливостей зовнішнього оздоблення, так і на рівні включення закладу дошкільної освіти в загально-міський зелений каркас, чи у соціальний комплекс місцевої громади.

Особливу увагу, питанню діалектичних відносин будівля-місто, варто приділити при виборі типу розміщення будівлі на складному рельєфі, так як вибір того чи іншого рішення може суттєво вплинути на сприйняття оточуючого рельєфу за рахунок максимальної інтеграції будівлі в оточення (дитячий садок "Valdaora di Sotto" в італійському муніципалітеті Вальдаора, дитячий садок у житловій зоні Фінського міста Еспоо, "House of Children in Saunalahti та інші), чи навпаки у протиставленні природної форми рельєфу та обсягу дошкільного закладу (дитячому садку "Jixian Kindergarten" в повіті Ханьюань міського округу Сичуань Китайської Народної Республіки).

Саме тому питання створення комфортних закладів дошкільної освіти, розміщених в умовах складного рельєфу, є важливим питанням при розгляді проблематики просторового розвитку міських територій, та потребує подальшого наукового розгляду та створення номенклатури проектних рішень закладів дошкільної освіти, розміщених в умовах складного рельєфу.

Список використаних джерел

1. Горниак Л. Использование территории со сложным рельефом под жилую застройку / Ладислав Горниак. –М.: Стройиздат, 1982. – 72 с. ;
2. Крогиус В. Р. Город и рельеф / В. Р. Крогиус.–М.: Стройиздат, 1979.–120 с.;
3. Градостроительство на склонах / [В. Р. Крогиус, Д. Эббот, К. Поплит та ін.].–М.: Стройиздат, 1988. – 328 с.
4. Курбатов В. В. Градостроительство в горной местности / В.В. Курбатов //–М.: Знание, 1987. – 64 с.
5. Слепцов О. С. Архітектура цивільних будівель: індустріалізація / О. С. Слепцов. – К.: А+С, 2010. – 245 с.
6. Карбан А. А. Архітектура сучасних освітніх закладів України: шкільні комплекси на територіях зі складним рельєфом / А. А. Карбан. // Молодий вчений.–2017.–№9.–С. 75–79.;
7. Карбан А. А. Шкільні комплекси на територіях зі складним рельєфом: функціональні зони та зв'язки між ними / А. А. Карбан // Проблеми розвитку міського середовища. - 2019.–№1.–№ С. 62-69.

Кисельов В.М.

ст.викл.каф.

Кисельова Г.В.

ст.викл.каф.

*Одеська державна академія
будівництва та архітектури*

м. Одеса

ЗЕЛЕНА ІНФРАСТРУКТУРА, ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТА

Бурхливий розвиток науки в дослідженнях соціальної-економіки та екологізації міст бурхливо почався в 1970-х роках. Наслідком багатьох наукових робот стала концепція сталого розвитку. Питанням обмеженості природних ресурсів, а також забруднення природного середовища, яке є основою життя, економічної і будь-якої діяльності людини, в 1970-і роки було присвячено ряд наукових робіт. Реакцією на висвітлення цієї про-

блематики стало створення міжнародних неурядових наукових організацій з вивчення глобальних процесів на Землі, таких як Міжнародна федерація інститутів перспективних досліджень (ІФІАС), Римський клуб (з його доповідю «Межі зростання»), Міжнародний інститут системного аналізу та інше.

Проведення в 1972 році в Стокгольмі Конференції ООН щодо питань навколошнього середовища і створення Програми ООН з навколошнього середовища (ЮНЕП) означувало включення міжнародного співтовариства на державному рівні у вирішення екологічних проблем, які стали стимулювати соціально-економічний розвиток. Стала розвиватися екологічна політика і дипломатія, право навколошнього середовища, з'явилася нова інституційна складова - міністерства і відомства по навколошньому середовищу [1]. Так поняття «сталий розвиток» почало розвиватись на державних рівнях.

Як наслідок вивчення екологічних питань розвитку міста виникає нове поняття «зелена інфраструктура». Концепції зеленої інфраструктури виникли в середині 1980-х років. Зелена інфраструктура - це мережа, що забезпечує «інгредієнти» для вирішення міських і кліматичних проблем шляхом будівництва з природою. Основні компоненти цього підходу включають управління зливовими стоками, адаптацію до клімату, зниження теплового стресу, більше біорізноманіття, виробництво продуктів харчування, кращу якість повітря, стійке виробництво енергії, чисту воду і здорові ґрунти, а також більш антропоцентричні функції, такі як підвищення якості життя за допомогою створення рекреаційних зон в містах. Зелена інфраструктура також служить екологічною основою для соціального, економічного та екологічного здоров'я довкілля [2].

Зелена інфраструктура сприяє поліпшенню екологічних значень територій, розглядає весь спектр ландшафтних змін і служить основою для формування і розвитку генерального плана міста. В закордонній містобудівній практиці використовують прийоми зеленої інфраструктури для екологічного врівноваження рівня урбанізації. Наприклад зелена інфраструктура в США включає збережені природні рослинні спільноти в місті і штучні зелені насадження. Крім того, сюди входять і технічні споруди - пристрої водопроникних тротуарів, зливова каналізація, будівництво дощових садів та ін. Розвиток зеленої інфраструктури направлено на збереження біорізноманіття, клімато- і водо- регулювання, перехоплення поверхневого водного стоку і його очищення, збереження та відновлення природних ландшафтів, створення умов для відпочинку поблизу місць проживання, скорочення площі запечатаних ґрунтів; екологічне виховання та освіту населення.

У країнах Європейського союзу в категорію «зелена інфраструктура» включають захищені області (ділянки в складі 2000 Natura) [3], природні і фрагментовані екосистеми з високим рівнем біорізноманіття, живоплоти, що діють як екоридори, рекультивовані ділянки, екомости і ековіадуки, багатофункціональні зони на кордоні міста, парки і сквери, зелені стіни і дахи, ділянки екотон на межі між урбанізованими і субурбанізованими територіями.

Щодо міст України то програми зеленої інфраструктури охоплюють поки що тільки питання озеленення. Але це не менш важливо, адже озеленення є провідною складовою. Рослинність формує вигляд міста, забезпечуючи естетичність пейзажу і емоційно-психологічний комфорт, покращує візуальні властивості урболандшафтів, виховує дбайливе ставлення до природи. Рослинність є і соціально-стабілізуючим фактором, що проявляється в забезпеченні жителів в доступному відпочинку, зниженні конфліктності і напруженості середовища.

Головна функція зеленої інфраструктури полягає в максимальному зниженні впливу антропогенного чинника і посилення впливу природного потенціалу міста. Показники міського озеленення (забезпеченість насадженнями загального користування, відносний життєвий стан і стійкість зелених насаджень до факторів міського середовища) входять до групи індикаторів стійкого розвитку міст. Науково-практичні дослідження, направлені на вивчення структури, планування і розвиток зеленої інфраструктури, є надзвичайно актуальними.

Список використаних джерел

1. Brockerhoff M. P. An urbanizing world. Population Bulletin.USA. 2000. Vol. 55 (3). P. 45.
2. Wang H., He Q., Liu X., Zhuang Y.,Hong S. Landscape and Urban Planning. Global Urbanization Research from 1991 to 2009: A Systematic Research Review. Nederland.2012.Vol. 104 (3–4). pp.299–309.
3. Green infrastructure Nature 2010 [Электронный ресурс]. URL: <https://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/greeninfrastructure.pdf> (дата звернення 17.09.2020).
4. Подойница Д. С. Критический анализ концепции «Зеленая инфраструктура». Architecture and Modern Information Technologies. Москва.2016. № 1(34). 12 с.
5. Киселев В.Н., Киселева А.В., Семенько А.А. Принципы экологизации развития городов на примере г. Одесса. Сборник научных трудов «Проблемы теории и истории архитектуры Украины».Одесса. 2017.Вып. 17.С. 95-98.

Кісельова Д.І.
магістрант
Мельниченко І.О.
магістрант
Овсієнко С.М.
магістрант

*Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний етап економічного розвитку, передбачає активну участю державної політики в підвищенні рівня міжнародної конкурентоспроможності підприємств. Стратегічним напрямком державної політики стає створення та розвиток конкурентних переваг підприємств перед іншими країнами з метою забезпечення конкурентоспроможності країни в цілому на міжнародному ринку. При чому необхідно розуміти, що підвищення конкурентоспроможності країни можливо лише через підвищення конкурентоспроможності всіх суб'єктів господарювання: підприємства, через підвищення якості продукції, галузі, регіону.

Особливій увагі заслуговує серед інших рівнів ієрархії саме конкурентоспроможність підприємства, як основної ланки економіки. За досить тривалий період часу вона стала одним із важливих аспектів ринкового середовища, який характеризує можливість підприємства адаптуватися до умов ринку й посісти місце лідера та втримати його якомога довше. Сучасний ринок значно перенасичений підприємствами, які створюють аналогічну продукцію, але втримуються лише ті, які мають сильніші конкурентні переваги відносно інших підприємств. Одним із першочергових завдань сучасних підприємств, особливо в період фінансової нестабільності є впровадження інноваційних технологій як у виробництво так і в організацію процесів та процедур. Сучасний високо конкурентний ринок передбачає постійну боротьбу між товаровиробниками за більш вигідні умови виробництва, можливості реалізації продукції, одержання максимального прибутку. Конкурентна боротьба набуває різних форм та здійснюється багатьма методами. Саме тому виникає необхідність в постійному пошуку нових шляхів для підвищення конкурентоспроможності потенціалу підприємств.

Можливість підприємства конкурувати на внутрішньому та зовнішньому ринках визначається його вмінням організувати та впровадити

інноваційну політику. Метою інноваційної діяльності є її направленість на виробництво нових або відсутніх на ринку товарів та послуг. Сьогодні інноваційна політика підприємства – це сукупність виробничих, фінансово-господарських, управлінських дій керівництва, спрямованих на виробництво та просування нової або зміненої продукції на ринок збуту. Концепція підвищення конкурентоспроможності підприємства є неоднаковою для різних підприємств, навіть якщо вони працюють в одній галузі та виробляють однакову продукцію.

На формування концепції підвищення конкурентоспроможності впливають ряд чинників як внутрішнього так і зовнішнього середовища підприємства. В сучасному світі інноваційність підприємства визначається в тому, що підприємство виявляє відкритий підхід та впливає не тільки на внутрішню середу підприємства через перевірки та зміни, а й на зовнішнію. Внутрішня середа підприємства повинна мати заздалегідь визначену інноваційну культуру оскільки цей тип культури визначається швидкістю організаційних структур та структурних підрозділів, залучення спеціалістів та тимчасових груп, мобільних офісів, готовність до швидких та гнучких змін у відповідь на нові можливості, що визначає інноваційний потенціал таких підприємств. У сучасному світі немає місця стандартизації. Кожен проект унікальний і кожне підприємство унікальне. Характерні ознаки високого рівня конкурентоспроможного потенціалу включають гнучкість, відкритість новим змінам, пошук нової інформації та ресурсів у зовнішньому середовищі, очікування, творчий підхід, експерименти. Виникає така культура через залучення співробітників у виконання цілей та через відповідальність кожного за результати діяльності підприємства.

Kolmykov A.V.
Ph.D. in Economics, Associate Professor
Belarusian State Agricultural
Academy
Horki, Republic of Belarus

INNOVATIVE PROVISION OF SUSTAINABLE LAND USE IN AGRICULTURE

The transition to economic management based on the principles of a market economy, the introduction of private ownership of land, the creation of various forms of management have led to an increased interest, both in the land itself, and in the approaches to its use and methods of processing it. The problem of sustainable land use has acquired particular relevance in recent years, while the

greening of land use is not only a separate set of measures for land protection, but also an important part of improving the land management system in regional formations. Undoubtedly, the sustainable development of agricultural production should be accompanied by the most effective achievements of science and advanced experience, while ensuring the greatest efficiency of scientific and technological progress in the field of rational land use, improving the living comfort of rural residents, as well as creating an ecological balance in the adjacent territories. An important condition in this process should be the introduction of innovations based on progressive forms of use and protection of land resources. The innovative nature of sustainable land use motivates the development of specific innovations with targeted actions, examples of which may be: improving technological processes to improve land use, organizing rational land use taking into account environmental requirements, as well as the specifics of specific agricultural landscapes; introduction of environmental protection measures based on the use of the latest technologies; rational organization of the territory of agricultural land using the actions of integrated land management.

Thus, innovative activities in the field of organizing agricultural land use should be focused, first of all, on the formation of effective ecological and economic potential, the most productive implementation of all production processes, the introduction of intensive use of agricultural landscapes.

Constructive and technological solutions, when introducing innovative approaches to the organization of agricultural land use, should be aimed at creating highly productive lands, at introducing energy-saving technologies, at protecting the natural environment of agricultural landscapes and providing better attractiveness for potential investors in the land use economy [1, p. 46]. Along with ensuring rational agricultural land use based on improving soil fertility, improving the quality of agricultural land, measures are being taken to introduce high-performance equipment and high technologies, examples of which can be energy and resource-saving systems for growing crops.

Such innovations increase capital costs, but provide significant savings in annual costs when organizing agricultural land use through the introduction of energy and resource saving technologies. At the same time, innovations in the management of the design process and the formation of agricultural land use can be associated with the development and implementation of appropriate models [2, p.11]. The accelerated development of geoinformation technologies, the creation of databases and data banks, determine in project activities, the transition to computer-aided design systems, and in the management of the formation of agricultural land use - mainly to program-targeted modeling.

An automated model of effective management of the process of organizing agricultural land use presupposes the presence of a certain hierarchical system,

in which the processes of obtaining and processing information about the state of agricultural land are periodically repeated, and certain decisions are made to improve agricultural activities. Therefore, one of the main tasks in this area is to improve the methods of forming and transforming information about the state of agricultural land, the quality and quantity of agricultural land, infrastructure and other objects of agricultural land use within the framework of management between various successively subordinate levels of the hierarchy of the automated system as a complex of interacting and interconnected structural formations.

References

1. Stokes J., Jansen J. The Economics of the Capitalization Rate for Farmland. Agricultural Economics. 2018. Vol. 7. Pp. 1-8.
2. Шкуратов О.І. Інноваційні засади формування екобезпечного землекористування в сільському господарстві // Інноваційна економіка. 2011. № 6. С. 10–13.

Короленко М.В.

здобувач

Бондаренко Д.В.

здобувач

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Економічні перетворення останніх років, характерні практично для всіх країн, визначили зміст і швидкість трансформації процесів в природокористуванні та розвитку аграрного сектору економіки. Їх нерівномірність і неоднорідність була зумовлена національними особливостями кожної країни, її спеціалізацією на світовому ринку, ступенем вмонтування в глобальні процеси фінансовізації, концентрації та/або децентралізації і дигітализації. Економічний розвиток створює передумови для підвищення ефективності використання природно-ресурсного потенціалу країн, переходу на інноваційні ресурсоощадні моделі розвитку [1–2].

Практика засвідчила, що стабільність і ефективність процесів природокористування, швидкість і відповідність трансформації змісту процесів ринкових реформ були неоднозначними. А сучасні етапи розвитку аграрного сектору економіки України, у процесі яких проголошено реформи фінансово-бюджетної системи в рамках якої активно відбувається децентралізація, спрямовані на забезпечення більшої фінансової самостійності місцевих бюджетів, а також зміцнення інституційно-економічної основи територіального самоврядування та переосмислення ролі фінансової системи в процесах раціонального природокористування на засадах фінансово-донорської моделі.

Важливим завданням сільської економіки в цілому та природокористування зокрема є забезпечення соціально-економічного зростання з одночасним подоланням катастрофічних наслідків порушення природної рівноваги під впливом людської діяльності. В умовах децентралізації влади в Україні актуальним завданням є формування ресурсної бази розвитку самодостатніх територіальних громад та раціонального використання природних ресурсів, що дасть змогу реалізувати заходи щодо охорони довкілля, відновити порушені взаємозв'язки в екосистемах, запобігти загостренню екологічної ситуації. Ці, здавалось би, різні по-люси економічних відносин можуть бути односпрямованими на зменшення територіальної асиметрії в сталому розвитку аграрно-економічних систем, актуальність і своєчасність дослідження раціонального природокористування та ролі фінансової системи в цих процесах, визначається й необхідністю вирішення складних завдань щодо фінансового забезпечення та економічного зростання сільських територій, покращення й поступового досягнення відповідних європейських та світових стандартів якості життя сільського населення.

Раціоналізація природокористування та розвитку аграрного сектору економіки в умовах децентралізації розглянуто як сукупність умов, спрямованих на забезпечення захищеності життєвоважливих потреб та інтересів людства від реальних або потенційних загроз, що створюються антропогенним чи природним впливом на навколошнє природне середовище, а його об'єктами визначено природні умови, ресурси, середовище, матеріальні та продовольчі потреби людства. Забезпечення раціонального природокористування та розвитку аграрного сектору передбачає запровадження системи дієвих інституційних і економічних заходів, спрямованих на підтримку екологічної та природної рівноваги враховуючи необхідність стабілізації та поступального збалансованого сільського розвитку. Важливою умовою при цьому визначено вирішення проблеми природокористування, яке не завжди має раціональний характер дій.

З огляду на специфіку нової економічної реальності в процесах природокористування, ефективного використання природних ресурсів та розвитку аграрного сектору економіки потрібно зважити на своєчасність і необхідність інноваційного оновлення, що неможливе без інституційної трансформації державного управління (регулювання). В цьому контексті до самостійно функціонуючих інститутів державного регулювання як природокористування, так і розвитку аграрного сектору економіки необхідно віднести [1–2]:

- природно-ресурсне і аграрне законодавство;
- стандартизація, сертифікація, нормування, ліцензування; інститут громадянського суспільства;
- інститут фінансів, бюджету та міжбюджетних відносин;
- інститут прогнозування, планування, програмування, регулювання та державного управління;
- інститут інформації;
- інститут традицій;
- інститут аграрної освіти та науки.

Проблеми в сучасному природокористуванні та сталому розвитку аграрного сектору економіки пов’язані з розподілом і перерозподілом фінансових ресурсів держави, фінансової інфраструктури, створеної за роки соціально-економічних та аграрно-земельних реформ. Інститут фінансів забезпечує трансформацію форм капіталу (природного – у фінансовий, і навпаки), фінансові ресурси для функціонування природно-ресурсного і аграрного законодавства, стандартизації, громадянського суспільства, прогнозування, планування, програмування, регулювання та державного управління; інформації, традицій; аграрної освіти й науки. Це актуалізує необхідність формування інтегрального індексу раціонального природокористування та розвитку аграрного сектору економіки в умовах інституційно-економічних суперечностей із застосуванням методик нормування показників і нечіткої логіки, розрахунок якого сприятиме проведенню моніторингу природно-ресурсної і аграрної сфери та прийняттю ефективних проектних рішень.

Список використаних джерел

1. Шпильова Ю. Б. Сталий розвиток сільських територій України в умовах децентралізації влади : монографія. Київ: ПрофКнига, 2019. 308 с.
2. Хвесик М.А., Ільїна М.В., Шпильова Ю.Б. Соціоекологічні імперативи розвитку сільських територіальних громад: монографія. Київ: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАНУ», 2019. 302 с.

Кравченко І.Л.

к.арх., доц. каф.

Іванова І.В.

магістрант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ОРЕНДНІ ЖИТЛОВІ КОМПЛЕКСИ В УМОВАХ СУЧASНОГО РОЗВИТКУ МІST

Орендне житло набуває стрімких тенденцій у всьому світі, активно розвивається та змінює давно сформований вигляд міста, тим самим покращуючи життя мешканців. Не є таємницею, що питання житла найбільш хвилюючі та критичні в сучасних реаліях великого міста, особливо гостро це питання стоїть для молоді. Кожна людина має мрію придбати власне помешкання, натомість у наслідок нестабільної економічної ситуації в Україні, спроможність купувати нерухомість є доволі низькою, адже дуже мала частка населення має можливість вкладати кошти у покупку власного житла.

Цікаво, що в Україні на законодавчому рівні існує Проект Закону України «Про орендне житло» від 21. 07. 2016 р., Кабінет Міністрів України [1]. Зважаючи на окреслене вище, перед державою постає актуальне питання у запровадженні та зростанні забезпеченості новим житлом населення і якісним і кількісним. Згідно проекту закону: орендне житло – житлове приміщення, розміщене у орендному будинку; орендний будинок – будівля капітального типу, яка складається з орендного житла, що підлягає передачі в найм (оренду) фізичним та юридичним osobам. В орендному будинку можуть також бути розташовані нежитлові приміщення [1, с. 1].

Зокрема позитивний досвід у вирішенні цього питання, на цивільному ринку, засобом будівництва багатоквартирного будинку державної форми власності під подальшу здачу в оренду, мають такі країни як: Франція та Швейцарія (блізько 40 та 70 відсотків відповідно), Німеччина (60 відсотків), Сполучені Штати Америки та Великобританія (блізько 30 відсотків). Лідером в сегменті будівництва орендного житла виступає Білорусія, адже це поставлено як чіткий пріоритет.

На соціальну архітектуру впиває безліч факторів. Серед основних найважливішими є соціально-демографічний, соціально-економічний, політичний та середовищний. Цілком логічно ввести можливість оренди

квартири до нормативного забезпечення. Реформувати вимоги, які будуть гарантувати, здорове, безпечне, екологічне проживання для сімей з різним матеріальним становищем в першу чергу. Загалом орендне житло можливо розміщувати як окремими будівлями так і цілими комплексами виключно для найму (оренди) в різних районах міста. До цього обов'язкове влаштування прибудинкових майданчиків, озеленення та паркомісць, а також вводити комерційні пропозиції для повноцінного функціонування комплексів.

Наприклад у великому місті Франції, кварталі Сент-Луїс, побудована соціальна резиденція тимчасового проживання для різної аудиторії, яка своїм розташуванням поєднує громадський та приватний простір міста і забезпечує потреби мешканців [2]. А у місті Санта-Моніка, Сполучених Штатів Америки, архітектори представили сім'ям з низьким доходом орендний житловий комплекс з внутрішнім двориком та громадськими зонами при підвищений інтенсивності та щільноті забудови, що оточує (Рис.1) [3].

Виваженим підходом до архітектурної організації орендних житлових комплексів можна вирішити низку гостро поставлених питань для економічного становища держави, а саме: зниження соціального навантаження; зміцнення економіки шляхом залучення різних будівельних компаній; зменшення тіньового бізнесу; безпека для орендарів; збільшення податкових коштів; покращення демографічного та соціального становища.

Рис.1. Приклади орендних житлових комплексів

Джерело: [2; 3].

Список використаних джерел

1. Закон України. Про орендне житло. Проект. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2016/01/Proekt-Zakonu.pdf>
2. Carrieres Sous Poissy / Gaetan Le Penhuel Architectes. URL: archdaily.com/449483/cARRIERES-Sous-poissy-gaETAN-le-penhuel-architectes?ad_source=search&ad_medium=search_result_projects
3. https://www.archdaily.com/503233/broadway-housing-kevin-daly-architects?ad_source=search&ad_medium=search_result_projects

Куліков О.П.

здобувач

*Харківський національний економічний
університет ім.. Семена Кузнеця
м.Харків*

ПРЕКЛАДНІ МОДУЛІ ДІАГНОСТУВАННЯ ЯКОСТІ ФУНКЦІОNUВАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Наведено пропозиції щодо методики вибору механізму інвестування при підготовці та впровадженні інвестиційно-будівельних проектів житлової сфери, а саме – ЖК «Левада», що реалізується будівельним підприємством ПАТ «Агробумеханізація» в м. Борисполі.

Для перевірки вірогідності отриманих розрахункових даних, на основі всіх описаних вище економіко-математичних моделей та автоматизації процесу синтезу абсолютних і відносних факторів було залучено програмний комплекс системи підтримки прийняття рішень – «Expert Choice» (рис. 1-2).

Методика та використання програмного продукту «Expert Choice» дозволяють визначити найбільш оптимальний для будівельного підприємства механізм інвестування, що забезпечить інвестиційним ресурсом процес будівництва об'єкту житлової сфери враховуючи вплив синтезованих абсолютних і відносних факторів, що на нього впливають

Даний програмний комплекс дозволяє формувати ресурсно-календарні моделі будівельного проекту та забезпечує: встановлення пріоритетів та альтернативних напрямів використання інвестиційних ресурсів; прогнозування грошових потоків; визначення можливих і доступних джерел формування інвестиційних ресурсів, оцінку їх ціни та рівнів ризиків; оптимізацію структури джерел; розрахунок теперішньої вартості приросту чистих грошових потоків для альтернативних напрямів використання фінансових ресурсів; вибір кращої з можливих альтернатив при певних, встановлених підприємс-

твом, ресурсних та часових обмеженнях і нормативах. Це дозволяє залучити до економічних розрахунків поряд з ресурсними параметрами господарської діяльності інформаційно-інтелектуальні та часові складові економічних процесів функціонування підприємств підрядного будівництва.

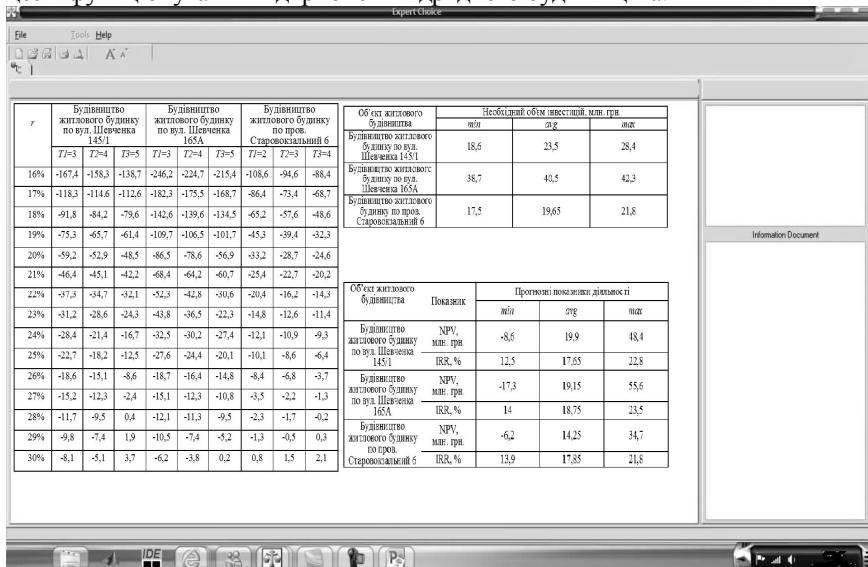

Рис. 1. Діапазон необхідного об'єму інвестицій та прогнозних показників діяльності ПАТ «Агробудмеханізація»

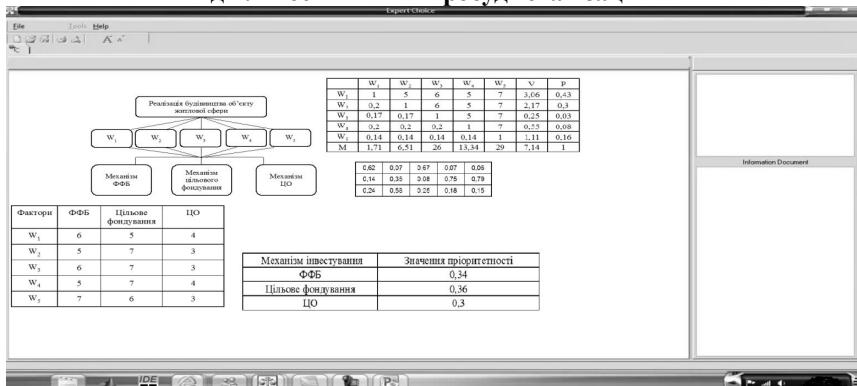

Рис. 2. Інтегральна модель вибору механізму інвестування, кваліметрична характеристика вибору механізму інвестування, матриця пріоритетів властивостей, матриця локальних пріоритетів та вектор глобальних пріоритетів

Список використаних джерел

1. Поколенко В.О. Functional-technical and economic priorities for determining strategy diversification of building enterprises. [Текст] / В.О. Поколенко // Conference program and proceedings international scientific-practical conference of young scientists. Build master class. Kyiv Ukraine 28.11-01.12.2017. Kyiv Ukraine. Povitroflotski av.31.C.319.
2. Рижакова Г. М. Інтелектуальний капітал та інноваційна активність підприємств реального сектору економіки в контексті теорії технологічного розвитку. [Текст] / Г.М. Рижакова, [та ін.] // Економіка інтелектуального капіталу: сутність та особливості формування в будівництві: кол. монографія / за заг.ред. В.М. Лича – К.:КНУБА, 2017. – С. 40-60.

Кучеренко О.І.

аспірант

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДХОДІВ ДО БЮДЖЕТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ: ВІД РЕСУРСНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ДО ПРОЦЕСНО-ОРИЄНТОВАНОГО

Сучасна система менеджменту вітчизняних будівельних підприємств вимагає застосування прогресивних світових управлінських технологій. На сьогодні досить поширеною та ефективною серед них є технологія бюджетування. Бюджетування як високоефективний інструмент фінансового менеджменту отримало широке розповсюдження в країнах з ринковою економікою і має на меті посісти належне місце в системі фінансового планування діяльності українських підприємств.

Тема процесно - орієнтованого бюджетування знайшла достатньо широке відображення в працях зарубіжних і вітчизняних авторів. Вагомий внесок у дослідження проблем теорії і практики, організації та впровадження бюджетування належить таким іноземним вченим як: Діккі Террі, Друрі К., Кінг Альфред М., Майер Е., Райан Б., Фалуді А., Фостер Дж., Хан Д., Хорнгрен Ч.Т., Шим Джей К., Джайл Г. Сігел та іншим, що обумовлено широким використанням бюджетування у практиці управління західних фірм. Серед українських та російських провідних фахівців з управлінського обліку, фінансового менеджменту та аналізу питанням організації й розробки технологій бюджетування присвячені дослідження

таких науковців як: Т.Г. Бень, І. А. Бланк, Б. Дука, Г.Г. Кірєйцев, С.В. Онищенко, І.П. Отенко, О.О. Терещенко, А.Д. Шеремет, В. Є. Хруцький, К.В. Щиборщ, Р.С. Кvasницька, В.Н. Самочкін.

Однак, незважаючи на велику кількість робіт з даної тематики, багато з них носять загально-описовий, концептуальний характер та не враховують окремі галузеві аспекти прикладного фінансового менеджменту, зокрема: визначення сутності концепції бюджетування та розкриття особливостей організаційної процедури впровадження бюджетування для виконавців будівельних проектів; та адаптацію західних методик складання бюджетів і контролю їх виконання до сучасних умов діяльності вітчизняних будівельних підприємств та їх консолідацію з вітчизняними методичними та прикладними напрацюваннями щодо бюджетування інвестиційних проектів тощо.

Слід визнати, що поза увагою науковців залишились проблеми формування бюджетів будівельних інвестиційних проектів та підприємств, що впроваджують зазначені проекти. Процедури бюджетування проектів та організацій-виконавців у підрядному будівництві, що переходить на засади девелопменту, не забезпечені належною аналітичною базою прийняття рішень. Особливо складним є питання структуризації бюджету девелоперського будівельного проекту та його узгодження з бюджетами підприємств, що задіяні у форматі проекту як виконавці.

Терміни «бюджет» і «бюджетування» не є синонімами. Цілком обґрунтованим є твердження, що «бюджет - це насичений кількісними показниками документ, відповідно до якого підприємство здійснює свою господарську діяльність. Бюджетування - це процес складання і реалізації даного документа в практичній діяльності компанії». В сучасному трактуванні бюджетування - це безперервний процес складання і коригування бюджетів підприємства на основі взаємопов'язаних прогнозних розрахунків, які визначають надходження і видатки, доходи і витрати, прибутки і збитки, а також контролю та оцінки виконання бюджетів, що сприяє ефективному управлінню фінансовими ресурсами та узгоджує між собою основні складові діяльності підприємства - фінанси, постачання, виробництво, збут з метою досягнення певних фінансових результатів.

Бюджетування виконавців будівельного проекту – це процес планування, який забезпечує кількісне та якісне відображення прогнозних розрахунків надходжень і можливих витрат для реалізації визначеної політики (стратегії) будівельного підприємства – як учасника реалізації будівельного проекту в даний період часу та будеться на цілеспрямованих рішеннях, що приймаються на основі аналізу та багатоваріантних економічних розрахунків на майбутній (плановий) період з урахуванням індикативного планування, що забезпечує досягнення тактичних і стра-

тегічних цілей підприємства, і на цій основі здійснюється регулювання внутрішніх і зовнішніх економічних стосунків стейкхолдерів будівельного проекту.

Список використаних джерел

1. Малихіна О.М., Поколенко В.О. Інноваційна технологія оцінки якості менеджменту будівельних підрядних підприємств // Управління розвитком складних систем. – 2017. – Вип. 32. – с. 146-152. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-32>
2. Marchuk T., Ryzhakov D. Analysis of financing sources of projects development for Ukrainian enterprises // Збірник наукових праць «Управління розвитком складних систем». – ип.. 31. – К.: КНУБА, 2017. – с. 166-170. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-31>

Кучеренко С.Ю.

магістрант

Мартиновіч І.С.

магістрант

Пархоменко В.В.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ПОСТИНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Інноваційне середовище – комплекс різних умов інноваційної діяльності в країні та сукупність економічних суб'єктів, на яких покладено функцію реалізації інноваційного потенціалу конкретної держави і її території. Стабільне функціонування економіки країни передбачає створення адекватного механізму забезпечення держави фінансами – формування її дохідної частини [2].

Задля досягнення необхідних результатів за принципово короткі терміни виділяють окремо інноваційну сферу. За своєю типологією та характеристикою вона є високоризиковою, та водночас найбільш ліквідною, якщо брати до уваги масштаби її дій.

Першочергова проблема формування структурного інноваційного се-

передовища - це період активної експлуатації природних ресурсів. Передусім країнами, національна інноваційна система в поєднанні з ефективними механізмами державного регулювання та підтримки, що є високорозвиненими.

Сучасна державна інноваційна політика – це сукупність науково-технічних, виробничих, управлінських, фінансово - побутових і інших заходів, пов’язаних із просуванням нової чи поліпшеної продукції на ринок збуту. Інноваційна політика в широкому розумінні поєднує науку, техніку, економіку, підприємництво та управління. Вона торкається всього соціально-економічного середовища, включаючи виробництво, банки, науково-технічні кадри, рівень науково-технічної грамотності населення держави [1].

Стабільне скорочення реальних обсягів фінансування науково-технічного комплексу та відсутність дієвої державної науково-технічної стратегії не є реальним підґрунтя для переходу до інноваційної моделі розвитку. Прикладом є те що реформування науково-технічного комплексу здійснюється непослідовно, без урахування загальновідомих чинників функціонування й розвитку науково-технічного потенціалу.

Підґрунтам не спроможності формування адекватного інноваційного середовища є: відсутність дієвого механізму визначення національних інноваційних пріоритетів, відсутність відповідного фінансування фундаментальних наукових досліджень з боку держави, занепад військово-промислового комплексу та відповідного машинобудування, низький рівень реальних доходів населення, недосконалість податкової системи, недостатня розвиненість інфраструктури грошових ринків, що не сприяє інноваційній діяльності, відсутність дієвої стратегії інноваційного розвитку та побудови національної інноваційної системи [3].

Наступна передумова це те, що сучасний глобалізований світ, з одного боку, розвивається за рахунок обміну технологій та спільної участі у їх створенні, а з іншого – доволі вибірково обирає міру участі країн у цьому процесі.

Попри ще не зовсім втрачений науковий потенціал, Україні відводиться переважно другорядна роль у реалізації міжнародних проектів по розробці сучасних технологій, а відтак науково-дослідні установи й надалі позбавлені фінансових ресурсів, необхідних для їх повноцінного розвитку. Водночас, іноземні інвестори доволі активно імпортують застарілі технології, тим самим не лише створюючи ілюзію інноваційного розвитку українських підприємств, а і прирікаючи їх на подальше відставання від світових конкурентів. Інвестори розміщують тимчасово вільні активи там, де найкращий інвестиційний клімат. Через спекулятивність і тінізованість української економіки основна маса інвестицій

спрямовується у сфері діяльності з найвищою швидкістю обігу капіталу або у придбання діючих прибуткових чи потенційно прибуткових підприємств; натомість мізерними є інвестиції у розробку інноваційних продуктів і технологій [4].

Україна володіє незначним потенціалом щодо перебудови економіки на інноваційний лад. Перепоною цьому є не тільки фінансова недостатність, але й лобіювання інтересів окремих суб'єктів. Проте в період інтеграції у європейське співтовариство, Україна має можливість перебудувати дану структуру, оскільки сам процес буде здійснюватися не на емпіричних догадках, а на практичному досвіді.. При цьому основні зусилля держави мають бути спрямовані на узгодження інтересів споживачів і виробників, найманих працівників і роботодавців, підприємств і галузей, держави та суспільства, а інноваційно-інвестиційна модель розвитку національної економіки має стати наріжним каменем державної політики, оскільки передбачає поступову, докорінну перебудову системи взаємовідносин між економічними суб'єктами й техніко-технологічне оновлення ресурсного потенціалу виробничої сфери.

Список використаних джерел

1. Методологічні проблеми реалізації інноваційної складової в інвестиціях// Кравчун О.С. Методологічні проблеми реалізації інноваційної складової в інвестиціях/ [Електронний ресурс] – Режим доступу - <http://www.academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12KOSISI.pdf>
2. Особливості розвитку інноваційного середовища в Україні в умовах глобальної конкуренції Р.С. Білик // Особливості розвитку інноваційного середовища в Україні в умовах глобальної конкуренції: Вісник Дніпропетровського університету. Серія «МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙ», 2015. Випуск 4 С.27-34
3. Проблеми інноваційного розвитку економіки в Україні І. Федорчук // Проблеми інноваційного розвитку економіки в Україні.[Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/2351/1/innovaciinui_rozvutok.pdf
4. Мельниченко О.А. Інноваційний розвиток національної економіки: виклики для держави, бізнесу та населення [Електронний ресурс] / О.А. Мельниченко // Державне будівництво. – 2012. – № 2. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/02.pdf>
5. Амоша О.І. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення/ О.І. Амоша//Економіст. – 2008. – № 6. – С. 28–34.

Лапань І.А.

асpirант

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ПЛАНУВАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРІВ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ, НЕОБХІДНОЇ ДЛЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ САДИБНОЇ ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ

Перш за все слід зазначити, що розміри земельної ділянки для обслуговування житлового будинку встановлюються у кожному окремому випадку, враховуючи низку критеріїв.

Так, в частині 4 статті 42 Земельного кодексу України [1] визначено, що розміри та конфігурація земельних ділянок, на яких розташовані багатоквартирні жилі будинки, а також належні до них будівлі, споруди та прибудинкові території, визначаються на підставі проектів розподілу території кварталу, мікрорайону та відповідної землевпорядної документації.

В Постанові Пленуму Верховного суду України від 16.04.04 № 7 [2] зазначено, що розмір земельної ділянки, необхідної для обслуговування житлового будинку, будівлі або споруди, визначається з врахуванням чинних нормативних документів у галузі будівництва, санітарних норм, правил тощо.

Планувальні критерії визначення розмірів земельних ділянок, необхідної для обслуговування житлових будинків, та порядок визначення розмірів містяться в ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування та забудова територій" [3] та Державних санітарних правилах планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996 року № 173.

Граничний розмір площин земельних ділянок, які надаються громадянам для нового житлового будівництва, має становити не менше 150 кв.м для блокованої забудови і не менше 500 кв.м для індивідуальної житлової забудови. При розміщенні земельної ділянки для будівництва індивідуального житлового будинку в межах сформованої забудови площа її може бути зменшена, але не більше ніж на 20% за умов забезпечення санітарних та протипожежних вимог. За відсутності мереж міської (селищної) каналізації необхідно передбачити каналізування садіб з використанням локальних очисних споруд згідно з вимогами ДБН В.2.5-64, ДБН В.2.5-75.

Відстані до меж, сусідніх будівель тощо для нової садибної та дачної забудови відстань від межі слід встановлювати не менше 3 м.

Але при розміщенні будинків в кварталах із сформованою забудовою для догляду за будинками і здійснення поточного ремонту відстань до межі суміжної земельної ділянки від найбільш виступаючої конструкції стіни будинку слід приймати не менше ніж 1,0 м. При цьому, має бути забезпечене виконання необхідних інженерно-технічних заходів, що запобігатимуть попаданню атмосферних опадів з покрівель та карнизів будівель на територію суміжних ділянок або взаємоузгоджене водовідведення.

В умовах реконструкції допускається зменшувати відступи від червоних ліній до будинків і споруд з урахуванням сформованої забудови.

Відстань від межі суміжної земельної ділянки до стовбурів дерев, які висаджуються, має бути не менше ніж 4-6 м в залежності від величини крони (але не менше $\frac{1}{2}$ діаметру крони дерева), а до кущів 1,0 м.

Згідно ДБН “Планування та забудова територій” [3] присадибні ділянки з боку вулиць та сусідніх ділянок допускається огорожувати. Висоту огорожі слід встановлювати згідно з вимогами ДБН Б.2.2-5:2011 та правилами благоустрою населеного пункту. Встановлення огорожі не може по-гіршувати інсоляцію житлових будинків на суміжних територіях. Огорожа присадибних ділянок не може виступати за червону лінію та межі ділянки.

Господарські будівлі і гаражі сусідніх ділянок допускається блокувати. Гаражі слід передбачати вбудованими, прибудованими до житлових будинків або окремо розташованими по лінії забудови, а також в глибині ділянки. Фактично, ДБН “Планування та забудова територій” [3] дозволяє розміщення гаражів по лінії забудови без отримання додаткових погоджень органів містобудування та архітектури.

Допускається розміщення об’єктів обслуговування на присадибній ділянці згідно з нормами законодавства України. Прибудовані або окремо розміщені приміщення та тимчасові споруди для індивідуальної трудової та підприємницької діяльності опускається розташовувати на земельних ділянках по червоних лініях.

На території існуючої дачної і садової забудови використання садових або дачних ділянок для створення об’єктів торгівлі, побуту допускається за умови: відповідності площині земельної ділянки показникам відповідно до таблиці 6.8 ДБН Б.2.2-12:2019 “Планування та забудова територій” [3], забезпечення проїзду до ділянки та влаштування інерного обладнання.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України. прийнятий верховною Радою України 20.12.2001 року № 2768-3: текст зі змін. станом на 01.11.2020 р. - Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>

2. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ. Постанова пленуму верховного суду України від 16.04.2004 № 7 - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va007700-04#Text>

3. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій. Мінрегіон України - Режим доступу: <http://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/07/DBN-B22-12-2019.pdf>

Лещинська І.В.

к.е.н.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

АНАЛІЗ ПРИЧИН ТА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА НЕРІВНОМІРНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Країни ЄС значно диференційовані як по кількості населення і території, так і по основних соціально-економічних показниках розвитку (ВВП на одиницю населення, рівень безробіття). Загальна кількість населення, що проживає в країнах Євросоюзу, складає більше 500 млн осіб. При цьому різниця в чисельності населення по окремих країнах коливається в межах від 417,5 тис. осіб (Кіпр) до 81,8 млн осіб у Німеччині та складає відношення, що дорівнює 196 разів. Загальна площа території ЄС складає більше 4,4 млн кв. км, а по окремих країнах коливається від 316 кв. км (Мальта) до 632,8 тис. кв. км (Франція), різниця налічує 2 тис. разів.

Ще більша диференціація соціально-економічного розвитку регіонів у країнах ЄС спостерігається при аналізі показників рівня NUTS 2 і NUTS 3, що є наслідком великих розбіжностей адміністративно-територіального устрою країн та їх соціально-економічного розвитку, обумовлених їх духовно-моральними, історичними, культурними, етнічними, соціальними, економічними та іншими чинниками. Впроваджена в ЄС класифікація дозволяє не тільки уніфікувати статистичний облік територіальних одиниць, але й виокремлювати пріоритетні напрямами фінансування проблемних регіонів. У відповідності до цілей європейської структурної регіональної політики пріоритетними можуть бути проекти, що фінансуються на всіх трьох рівнях, але з точки зору державної підтримки проблемних регіонів найважливішим є рівень NUTS 2, адже саме на цьому рівні здійснюється розробка програм регіонального розвитку та освоєння коштів струк-

турних фондів. Таким чином, гарантовану державну фінансову підтримку отримують ті регіони ЄС, що належать до проблемних, а саме:

- слаборозвинуті території;
- території, соціально-економічний розвиток яких залежить від стану однієї чи декількох галузей економіки, що занепадають;
- малозаселені території.

Докладний аналіз тенденцій регіональних диспропорцій всередині країн Євросоюзу в період 2000 – 2013 років показав, що економічний розвиток регіонів навіть у межах країн є досить диференційованим. Протягом аналізованих років найбільша диференціація спостерігалася в Словаччині, Греції, Чехії та Бельгії. У цих країнах різниця між розвиненими і слаборозвиненими регіонами на 30% більша, ніж у середньому по країнах ЄС. Словенія і Данія, навпаки, є найменш диференційованими країнами за рівнем ВРП на душу населення. Важливо відзначити, що в більшості країн ЄС збільшення розриву між полярними значеннями ВРП на душу населення стало головним результатом динамічного зростання столичних регіонів.

Значні розриви в рівні розвитку територій здатні призвести до політичної роз'єднаності та нестабільності, економічної дезінтеграції та кризи. Дано проблема є особливо значущою для країн Східної та Центральної Європи, які входили до соціалістичного простору, зокрема, для України.

Кожний регіон України має індивідуальні особливості соціально-економічного розвитку, причини і наслідки стану, який сформувався. Водночас, незважаючи на відмінності, простежується загальна тенденція, у зв'язку з чим актуальною на сьогодні є підтримка розвитку регіонів, яка відповідає принципам системності, причинно-наслідкових зв'язків і державній стратегії.

Основними причинами нерівномірності розвитку регіонів України є: зміна господарських структур, низький рівень галузевої диверсифікованості, невідповідність галузевої структури місцевому природно-ресурсному потенціалу, несприятливі демографічні та екологічні тенденції, нерозвиненість ринкової та соціальної інфраструктур, неспроможність органів місцевого самоврядування вирішувати проблеми. На рис. 1 подано показник відношення валового регіонального продукту (ВРП) кожного з регіонів до його середнього значення по країні. Показник ВРП взято в розрахунку на одну особу, виходячи з чисельності населення, яке проживає на території кожного з регіонів, оскільки саме цей показник використовується у світовій практиці як характеристика рівня регіонального розвитку.

Список використаних джерел

1. Dmytro Ryzhakov, Oksana Malykhina, Vadym Pokolenko, Chupryna Yurii. The identification of alternatives and changes in scenarios for the devel-

opmen to fregional build clusters //DmytroRyzhakov, OksanaMalykhina, VadymPokolenko, Chupryna Yurii // International Journal of Engineering & Technology, Vol 7, No 4.8 (2018): Special Issue 8.

2. Рижакова Г.М, Чуприна Ю.А, Гавриков Д.О, Бородавко М.В. Формування будівельного кластеру у форматі державних інвестиційних цільових програм// Збірник наукових праць «Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин». – Вип. 40. Економічний. – К.: КНУБА, 2019. – С. 19-25.

<http://library.knuba.edu.ua/node/37818>

Литвинов А.І.

к.арх., доц.

Інститут інноваційної освіти

Київського національного університету

будівництва і архітектури

м. Київ

КОНЦЕПЦІЇ ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ МІСТ

В умовах зростаючої конкуренції регіональні міста все частіше стають рушійною силою регіонального розвитку. Сталий розвиток, як загальна мета, передбачає знаходження балансу між економічними, соціальними, екологічними та культурними цілями. Це вимагає комплексного підходу. Міські стратегії з метою підвищення регіональної економічної конкурентоспроможності, збереження якості життя міста і захисту навколошнього середовища та економії енергії, все більше стають взаємопов'язаними. Це кроки до відновлення привабливості міст у відповідь на високу швидкість і непередбачуваність соціальних змін. Хоча участі різних зацікавлених сторін і співробітництво між ними надається важливе значення для реалізації стратегій, існує також небезпека, що децентралізація і формалізація процесу прийняття рішень, зокрема, в великомасштабних проектах з розвитку міст, можуть привести до розмитості процесу прийняття рішень. Прозора координація на арені формулювання просторової стратегії через участь різних зацікавлених сторін стає важливою ланкою просторового планування. Як концептуальне значення сталого розвитку міст можна тлумачити в просторових термінах? Як регіональним містам слід розробляти стратегії регіонального розвитку для забезпечення їх майбутнього? Як такі стратегії можуть працювати ефективно? Регіональні міста зараз знаходяться на роздоріжжі: чи прийдуть вони в занепад, чи відродяться під впливом глобалізації? Їх розвиток в якості творчих регіональних цент-

рів відіграватиме вирішальну роль, але тільки при наявності життєздатних регіональних концепцій, що змінюють мережу міст і прилеглих до них територій. Проблема полягає у відродженні і стратегічному просторовому плануванні на рівні міста-регіону.

В той же час саме процес урбанізації найбільше сприяє розвитку регіонів. Сукупність стратегій просторового розвитку, режим формування середовища регіонів, з'єднаних між собою різноманітними зв'язками, незважаючи на розбіжності між ними, сприяє формуванню об'єднань та цілісності на основі комплементарності та спільноти межі. Ми маємо дуже складний режим розвитку структур, основу якого на сьогодні складає урбанізація. На рис. 1 показана достатньо складна схема взаємозв'язку між урбанізацією та напрямками просторового розвитку міст [1, с. 324–325].

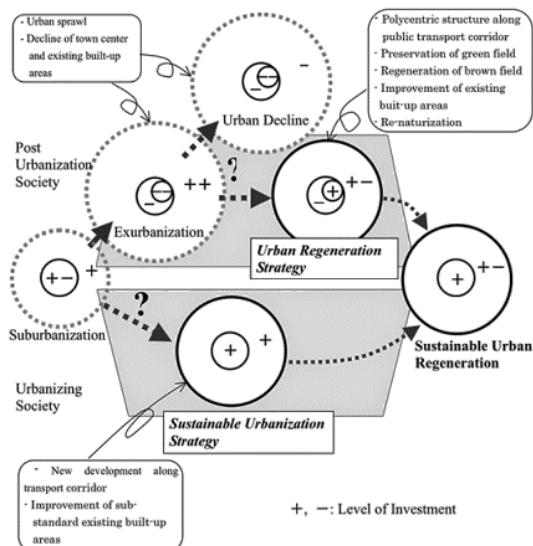

Рис. 1. Стратегії урбанізації та просторового розвитку
Джерело: [Kidokoro, Harata, Subaru, Jessen, Motte, Seltzer, 2008].

Але й вона не відображає реальну складність процесу, бо урбанізація не може відбуватися без відповідних змін в інших секторах, в яких проявляється диференціація (аграрному, ландшафтному тощо). Більше того, не можна не враховувати, що цей процес протікає у межах відповідного природного середовища, суттєво впливаючи на нього. Тут повинен діяти режим "bottom up", де вся структура розвивається спочатку більш симетри-

чним для агросередовища шляхом. Шляхи процесу урбанізації сільських поселень у Європі показані на рис. 2; приклад цікавий тим, що він демонструє, як розпланування проявляється в різних контекстах [2].

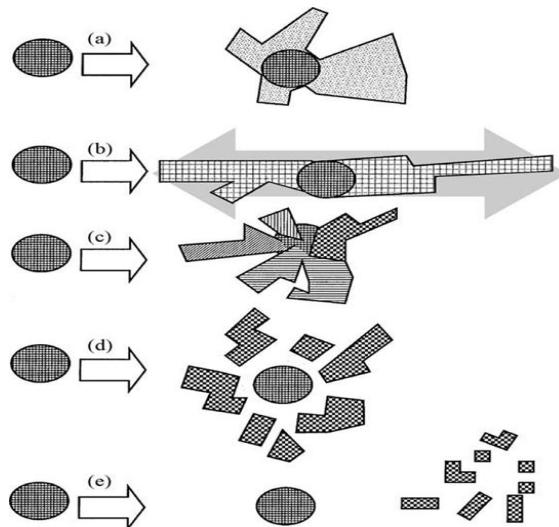

Рис. 2. Моделі розпланування поселень у Європі:

а) розширення меж; б) осьове розширення; с) "пелюстки квітки"; д) кільцеподібна "піна"; е) розширення сателітами. Коло – старе сільське поселення; різне штрихування – різні стилі забудови і землекористування.

Джерело: [Antrop, 2004] [3].

"Ми живемо під час майже цілковитого браку концепцій, ми дезорієнтовані", – свого часу виголосив американський критик Пітер Блей на Міжнародному конгресі з архітектурної теорії.

На сьогодні теоретичних концепцій на урбаністичних теренах не бракує, важливим напрямом стає тестування західних концепцій та моделей в регіонах України. Проводячи дослідження регіонального рівня, наразі необхідно зазначити, що для досягнення мети недостатньо тільки стратегій – без адекватних концепцій вони не працюють. Нова парадигма просторового планування має стимулювати не стільки зв'язок мети з її досягненням, скільки власне формування мети проектної діяльності в розвитку міста і регіону.

У доповіді розглянуто й узагальнено досвід стратегічного просторового планування на базі 9 динамічних концепцій міського розвитку, а саме:

1. Виживання міста – концепцію сформулював у 1960–70 рр. рух "Mi-

ста, придатні для життя"; в ній вирішувалося два завдання: встановити ключові чинники, що впливають на "виживання" міста у кінці ХХ століття, і визначити, як співвідносяться поняття "виживання" і "стійкість" [4].

2. Новий урбанізм – концепція виникла на тлі критики розповзання передміст; відстоює відродження невеликого компактного "пішохідного" міста або району, впорядкування урбаністичного простору, на противагу автомобільним передмістям. Новий урбанізм є концепцією, яка відновлює місто (квартал) у компактному середовищі, розвиває пішохідну доступність об'єктів містобудування у змішаних кварталах [5].

3. Повільне місто – міжнародні ідеї "повільного руху" є раціональним і гуманістичним напрямком малих міст у пошуках свого шляху розвитку, що заснований насамперед на поліпшенні якості життя усіх мешканців. Концептуалізація цього поняття була здійснена завдяки створенню руху Cittaslow (з італ. повільне місто). Цей рух було започатковано у 1999 році колишнім мером муніципалітету Грeve-ін-К'янті, Італія (близько 14 тис. жит.) Паоло Сатурніні. Він створив нову ідею "погляду" на місто, що передбачає гнучкість і відкритість, і разом з тим змінює вектор з нової глобальності на "теорію малих справ". Повільними можна вважати міста, де "пори року повільно змінюють одна одну, люди цінують сезонні продукти, культуру локального культурного життя і минуле" [6].

4. Тактичний урбанізм – втілення концепції спрацьовує не за ініціативи міської влади, а більше залежить від креативу й активності самих мешканців. Концепція частіше реалізується в умовах зростання частки і ролі приватних просторів, успішне конструкування яких потребує проявів кооперації та партисипаційного підходу до соціально-культурної модернізації. Сучасне місто розвивається дуже швидко, чиновників і бізнес цікавлять передусім крупні проекти, реалізація яких помітно змінить життя міста, і не завжди в кращий бік. При цьому у професійних планувальників не завжди є сенс або завдання спускатися на рівень кварталу, вулиці, будинку. Тактичний урбанізм означає альтернативний шлях планування міста, визначивши його як "рух відвоювання просторів наших міст за допомогою дій, які не займають багато часу, але мають довгострокову перспективу" [7].

5. Дбайливе оновлення міста – концепція Йозефа Пауля Кляйхуса, Хардта Вальтера-Хемера (1983 рік) включає дванадцять основних засад, які передбачають урахування потреб мешканців за їхньою участю та принциповою угодою між користувачами і тими, хто здійснює заходи щодо оновлення. Містобудівне середовище слід поліпшувати з мінімальним руйнуванням та збереженням історичної містобудівної субстанції [8].

6. Місто в місті – ідея Леона Кріє як радикальна альтернатива зasadам жорсткого функціонального зонування лягла в основу комплексу концеп-

цій постурбанизму. Бо в самому понятті "міста в місті" сфокусувалося одне з центральних питань архітектури та урбаністики останніх десятиріч – питання про фрагментацію міського цілого і велич окремого, автономного архітектурного внеску в процес кристалізації міської форми.

7. Реконструкції європейського міста – концептуальні засади Леона Кріє (1978 р.) зберігають основи глобальної стратегії доіндустріального традиційного міста, співмасштабного людині. Концепція має п'ять базисних тез: місто зберігає форми вулиць, площ і кварталів, житлові райони чи квартали повинні інтегрувати всі функції міського життя, не перевищуючи за своїм ареалом 35 га і 15 000 жителів; вулиці та площи повинні мати схожий характер і бути перебудовані відповідно до масштабу людини, їхні розміри і пропорції мають відповідати найкращим взірцям доіндустріального міста, простота має бути метою міської топографії, у міській структурі має бути виявлена ієархія громадських і житлових просторів. [9].

8. Сталий розвиток * – концепція набула актуальності в останнє десятиліття на тлі розгорнутої системної кризи економії природних ресурсів. За визначенням Комісії ООН зі сталого розвитку – це розвиток, при якому нинішні покоління задовольняють свої потреби, при цьому не ставлячи під загрозу можливість враховувати потреби майбутніх поколінь. Теорія сталого розвитку є альтернативою парадигмі економічного зростання, яка ігнорує екологічну небезпеку від розвитку за екстенсивною моделлю. У січні 2015 року була прийнята "Стратегія сталого розвитку "Україна-2020". Показовим є те, що її прийняття передувало прийняттю 17 Цілей сталого розвитку ООН у вересні 2015 року. Стратегія визначає мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України (Стратегія, 2015).

9. Інтегрований розвиток міст – концепція розроблена сумісно Німеччиною і Швейцарією спеціально для України. За принципом інтегрованого розвитку вже працюють Київ (Подільський район), Чернівці, Житомир, Вінниця, Полтава та Львів. Основні засади концепції застосовуються адміністраціями українських міст, оскільки враховують їх регіональні особливості. Концепція перегукується з цілями сталого розвитку для України

* Термін є офіційним українським відповідником англійського *sustainable development*, дослівний переклад якого з урахуванням контексту може бути *життєздатний розвиток*, а за сенсом — *самопідтримуваний розвиток*, інакли цей термін тлумачать як всебічно збалансований розвиток.

від Комісії ООН та Лейпцизькою хартією – проте набагато більший акцент робиться на самоврядуванні громад.

Як висновок слід зазначити, що вітчизняні процеси урбанізації мають суперечливий характер, пов'язаний зі зменшенням населення та загальною кризою соціально-економічного розвитку. Потребують постановки й вирішення завдання регулювання розвитку просторового планування міських агломерацій. Дієвим інструментом розв'язання вказаних проблем є стратегічне планування сталого розвитку міст у контексті конституційних зasad поєднання централізації та децентралізації. Просторове планування має враховувати зарубіжний досвід, зокрема напрямки і практику реконструкції модернізації та трансформації міського простору, суперечливі наслідки приватизації земель, неоднозначний характер креативних концепцій міських змін.

Список використаних джерел

1. Sustainable City Regions: Space, Place and Governance (cSUR-UT Series: Library for Sustainable Urban Regeneration) T.Kidokoro, N. Harata, L. P. Subanu, J. Jessen, A. Motte and E.P.Seltzer; Springer edition, 2008: P. 324–325.
2. Ковалёв О. Общая география: геосреда как процесс. Fundamental Tasks of Geography: http://www.geography.pp.ua/2013/10/blog-post_14.html
3. Antrop M. Landscape change and the urbanization process in Europe. Landscape and Urban Planning 67 (2004). – P. 20.
<http://www.udg.edu/LinkClick.aspx?fileticket=ABdPAN84TQk%3D&tabid=15174&language=ca-ES>
4. Timmer, V., Dr. Seymoar, Nola-Kate. The World Urban Forum. Vancouver Working Group Discussion Paper /V. Timmer, Dr. Nola-Kate Seymoar. – Vancouver: International Center for Sustainable Cities. 2006. P. 29.
5. Дронова О. Л. Новий урбанізм: У пошуках виходу з урбаністичного колапсу// Український географічний журнал. – 2015, N3:33–41.
6. Михальська В. Концепція повільного міста /Місцеве самоврядування, 2019, № 6.
7. Афанасьєва Л. В. Тактичний урбанізм як концепт активного конструктування соціально-просторових практик сучасного міста / Л. В. Афанасьєва, А. С. Кузнецова // Науково-теоретичний альманах «Грані». – 2017. – Т. 20. – № 8. – С. 43–49.
8. Стародубцева Л. Архітектура постмодернізму. Історія. Теорія. Практика: посібник для студентів – К. : Спалах, 1998. С. 125–132.
9. Krie L. Rational Architecture. The reconstruction of European citi. – Bruxelles, 1978. – 213 p.

Луцик О.А
магістрант
Векленко А.І.
магістрант
Гриненко Є.А.
магістрант
*Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

МЕТОДИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПРИ ЇЇ ПЕРЕТВОРЕННІ В ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

Економіка розвинених країн – це економіка з явно вираженими інноваційними рисами. Базою інноваційного розвитку є ресурси, серед яких ведучим є інтелектуальний капітал організації. У процесі трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт обов'язковою є оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності. Проблема оцінки ускладнюється тим, що далеко не завжди об'єкт інтелектуальної власності є самостійним об'єктом продажу. У більшості випадків він складає певну частину такого об'єкта, захищає його основу чи якийсь фрагмент. Отже, частка об'єкта інтелектуальної власності в усьому об'єкті продажу має бути узгодженою всіма зацікавленими сторонами. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває оцінка вартості інтелектуальної власності.

Методика оцінки вартості інтелектуальної власності розробляється під конкретного замовника, оскільки необхідність такої оцінки виникає, як правило, у зв'язку з перепоступкою тих чи інших виняткових прав [1, с. 639].

У світовій практиці діє визначена схема оцінки інтелектуальної власності, яка містить такі етапи: визначення завдань; складання плану оцінки; збір і перевірка інформації; використання доречних підходів до оцінки; узгодження; звіт про результати оцінки вартості [2, с. 35].

При здійсненні розрахунків вартості об'єктів інтелектуальної власності світова практика напрацювала ряд загальних теоретичних підходів, до яких належать: доходний, витратний та ринковий. Кожний з них має свої методи та методологію. Доходний підхід передбачає, що ніхто не вкладатиме свій капітал у придбання того чи іншого об'єкта нематеріального характеру, якщо такий самий доход можна отримати у інший спосіб. Основними методами, що реалізують доходний підхід, є дисконтування й

капіталізація доходу. Відповідно до методу дисконтування, співвідношення між поточного й майбутньою вартістю об'єкта інтелектуальної власності відображають шляхом збільшення ставки дисконтування майбутніх грошових потоків. Метод капіталізації доходу передбачає процес перетворення доходів від будь – якого майна на його вартість. Витратний підхід заснований на припущення, що потенційний покупець, маючи певну інформацію щодо предмету купівлі, не заплатить за нього суму більшу, ніж вартість іншого об'єкта у складі нематеріальних активів тієї самої корисності.

Основними методами, що реалізують затратний підхід, є метод визначення початкових затрат, метод вартості заміщення й метод відновлюваної вартості. Вартість інтелектуальної власності за методом визначення початкових затрат базується на фактичних затратах згідно з бухгалтерською звітністю підприємства за кілька останніх років, які доцільно коригувати з урахуванням терміну їхньої давності. При оцінці інтелектуальної власності вартості за методом заміщення використовують принцип заміщення, згідно з яким максимальна вартість власності визначається мінімальною ціною, яку слід заплатити при купівлі об'єкта, еквівалентного за функціональними властивостями. Метод відновлюваної вартості найчастіше використовується для розрахунку вартості прав на унікальні об'єкти інтелектуальної власності. Відновлювана вартість такого об'єкта визначається як сума витрат, необхідних для створення нової точної копії об'єкта, з урахуванням сучасних цін на сировину, матеріали, енергоносії.

У ринковому підході для оцінки вартості інтелектуальної власності використовується метод порівняльного продажу. Суть його полягає у прямому порівнянні об'єкта з іншими, аналогічними за якістю, призначенням і корисністю, що були продані на аналогічному ринку [3, с. 525 – 527].

Список використаних джерел

1. Волков О.І. Економіка й організація інноваційної діяльності. / Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 960 с.
2. Интеллектуальная собственность в Украине: правовые основы и практика. – Т. 4: Оценка интеллектуальной собственности. / Под ред. А.Б. Бутник – Сиверского. – К., 1999. – 384 с.
3. Право інтелектуальної власності / Під ред. Підопригори О.А., Святоцького О.Д. – 2 – ге вид., переробл. та допов. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юр», 2004. – 672 с.

Максим'юк Ю.С.

асpirант

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ІНСТИТУЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

В результаті аналізу за методикою визначення проблемних регіонів, яка застосовується в країнах ЄС, було виявлено, що регіони, які характеризуються низькими темпами зростання ВРП на одну особу, мають також найменші темпи розвитку за показниками, що характеризують стан їх економіки, зокрема: кількість утворених суб'єктів господарювання, обсяги експорту та імпорту, розміри інвестицій в основний капітал у розрахунку на одну особу, середньомісячна заробітна плата та інші.

Причинами низького значення показників можуть бути такі причини:

- відсутність вільних фінансових ресурсів. Більшість суб'єктів господарювання створюються у формі фізичних осіб – приватних підприємців, приватних підприємств або товариств з обмеженою відповідальністю;
- наявність високого ризику банкрутства через недостатню розвиненість ринку збути;
- відсутність підтримки з боку держави та місцевих органів влади. Регіони з відсталим соціально-економічним розвитком потребують фінансової, податкової, консультаційної підтримки, яку може здійснити лише держава. Однак сьогодні такі програми підтримки майже відсутні або знаходяться на низькому рівні;
- високий рівень злочинності за відсутністю механізмів боротьби з нею, тощо.

У зв'язку з цим важливим є виділення та науково-теоретичне обґрунтування ознак, які характеризують проблеми регіонального розвитку, здійснення ідентифікації проблемних регіонів в Україні та пошук дієвих інструментів державної підтримки регіонального розвитку: визначено сутність та зміст взаємопов'язаної низки дефініцій, які дозволяють класифікувати за певними ознаками проблемні регіони, обґрунтовано методичний підхід до оцінки проблемності регіонів, здійснено оцінку проблемності регіонів України.

Теоретичне узагальнення фахових джерел дало змогу дійти висновку про існування низки підходів до визначення проблемних регіонів, у тому числі тих, що містяться в нормативно-законодавчих актах та є обов'язковими для використання. Однак практична апробація свідчить про їх недосконалість. У зв'язку з цим актуальності набуло визначення проблемних регіонів у тій соціально-економічній ситуації, яка має місце в Україні.

Узагальнення поглядів учених і діючого законодавства щодо регіонального розвитку дозволило сформувати взаємопов'язану низку дефініцій, які мають таке тлумачення: проблемні регіони – це такі, які є економічно непривабливими і/або соціально напруженими, і/або екологічного лиха.

Економічно непривабливі регіони – це такі, у яких спостерігається спад або депресія в економічному розвитку і/або низький рівень економічного розвитку, і/або ті, що мають несприятливу структуру економіки.

Депресивні регіони – це такі, у яких економічне зростання відсутнє або є незначним.

Кризові регіони – це такі, у яких спостерігається економічний спад.

Слаборозвинені регіони – це такі, які мають низький економічний рівень і/або несприятливу структуру економіки.

Соціально напружені регіони – це такі, у яких висока напруженість на ринку праці і/або низький добробут населення, і/або незначна територіальна заселеність.

Регіони екологічного лиха – це такі, які мають значну забрудненість атмосферного повітря та водного середовища.

Наведене вище визначення взаємопов'язаної низки дефініцій дозволило виокремити з проблемних регіонів економічно непривабливі, соціально напружені та екологічного лиха.

У свою чергу економічно непривабливі регіони поділяються за динамікою розвитку на депресивні та кризові, а за рівнем розвитку – слаборозвинені.

Список використаних джерел

1. Рижакова Г. М. Економіка України в умовах глобалізації. / Г.М. Рижакова, Гергі Д.С. Федоренко В.Г., Лагутін Г.В. та ін., підручник ТОВ «ДКС центр» Київ-2015. С.301.
2. Рижакова Г. М. Національна економіка України у сучасних глобальних процесах./ Г.М. Рижакова, Федоренко В.Г., О.А. Бондар та ін., кол. монографія. ТОВ «ДКС центр» Київ-2015. С.469.

Максімова С.С.

магістрант

Мусієнко Д.В.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В СУЧASNIX УМОВАХ

Антикризове управління підприємством являє собою тип управління, спрямований на виявлення ознак кризових явищ та створення відповідних передумов для їх своєчасного запобігання, послаблення, подолання з метою забезпечення життєдіяльності суб'єкта підприємницької діяльності, недопущення ситуації його банкрутства.

На сьогоднішній день особливості управління підприємством характеризуються досить високою змінністю внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства та українськими обмеженими фінансовими ресурсами на запобігання кризи.

Одним із найважливіших етапів виведення підприємства із кризового стану є розробка та реалізація антикризових заходів. Перелік заходів з покращення становища є індивідуальним для кожного з підприємств та залежить від сфери бізнесу, групи продукції, кон'юнктури ринку, регіональної інфраструктури, системи управління підприємством, структури витрат на виробництво та управління, техніко-технологічних особливостей.

Ефективність антикризового управління на підприємстві можна підвищити шляхом розробки комплексної антикризової програми. При розробленні та реалізації антикризової програми керівництво підприємств повинно спиратися на власні сили та можливості або звертатися за допомогою до інвестора, здійснювати контроль над процесом її реалізації; розробляти та впроваджувати систему запобігання кризовим явищам у майбутньому.

Антикризове управління передбачає здійснення комплексу санаційних заходів: фінансово-економічного, виробничо-технічного, організаційно-правового та соціального спрямування. Серед наведеного переліку заходи фінансово-економічного характеру є визначальними, тому що саме їх ефективне проведення забезпечить фінансування подальших заходів антикризового управління. Антикризове управління підприємством повинно

мати превентивний характер і здійснюватися на випередження негативних кризових явищ, які призводять до втрати фінансової стійкості та плато-спроможності [3, с.537].

У сучасному підприємництві антикризове управління має забезпечувати стабільне функціонування підприємства завдяки своєчасному виявленню загроз зовнішнього та внутрішнього середовища та реагуванню на них, а в разі погіршення діяльності підприємства терміново реалізовувати заходи з подолання кризових явищ.

Отже, антикризове фінансове управління підприємством полягає в тому що заходи щодо запобігання кризовій ситуації повинні бути вжиті ще задовго до настання такої ситуації. Ефективність антикризового управління визначається передусім рівнем антикризової готовності підприємства, якістю його стратегічного планування, професійністю дій керівництва. Від ефективності проведення антикризових заходів на підприємствах буде залежати їх майбутнє існування чи згортання діяльності.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
2. Терещенко О.О. Удосконалення фінансового механізму антикризового управління підприємством / О.О. Терещенко, С.В. Павловський // Фінанси України. - 2016. - № 6. - с. 108-123.
3. Хромушина Л.А. Фінансовий механізм антикризового управління підприємством // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – №11. – С. 535-538.

Макушенко А.В.

к.т.н.

*Курский государственный технический университет
г. Курск, Российская Федерация*

СИСТЕМА МОНИТОРИНГА УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ

Современный период развития территорий характеризуется попыткой стабилизировать экономику, локализовать и по возможности нейтрализовать последствия ошибок, выявленных на первых этапах реформирования, а именно: спад производства, рост безработицы, снижение уровня жизни населения, ухудшение финансового положения, обострение экологических проблем. В значительной степени это обусловлено снижением и

неиспользованием региональных потенциалов развития по причине неэффективного применения имеющихся ресурсов и несовершенства мер государственного регулирования. Поэтому проблемы повышения экономической и социальной стабильности, финансовой устойчивости и экономической безопасности территорий особенно актуальными и важными. Это и обуславливает необходимость решения в комплексе задач, направленных на обеспечение устойчивого развития территорий, путем эффективной государственной политики. Переход муниципального образования к устойчивому развитию должен происходить в рамках рационального сочетания эффективного функционирования рыночной системы и государственного регулирования экономики.

Важнейшими элементами регулирования устойчивого развития является мониторинг и прогнозирование факторов, определяющих угрозы устойчивого развития. Мониторинг как оперативная информационно-аналитическая система надзора за динамикой показателей устойчивого развития имеет особое значение для современного состояния экономики при наличии серьезных межотраслевых диспропорций и острой нехватки ресурсов, сильной подвижности и неустойчивости социально-экономических индикаторов. Предлагаем мониторинг устойчивого развития различных территорий базировать на сочетании двух подходов: территориально-дифференцированного и проявления общих тенденций развития территорий, используя показатели угроз устойчивому развитию и количественных параметров предельных значений.

Итак, мониторинг факторов, которые вызывают угрозы устойчивого развития и кризисную ситуацию в регионе, следует осуществлять, используя достаточно широкий круг показателей. Однако этот круг необходимо свести к необходимому и достаточному количеству показателей, сгруппировав их по видам деятельности. В соответствии с этим для мониторинга угроз устойчивому развитию показатели целесообразно распределить по следующим значительными группами проблем: 1) те, которые характеризуют общий экономический потенциал; 2) те, которые определяют способность экономики к самодостаточного развития; 3) показатели уровня жизни населения; 4) показатели безопасности финансовой системы, отражающие вероятность наступления кризисных ситуаций в бюджетной и денежно-кредитной сферах; 5) те, характеризующие внешнеэкономическую безопасность; 6) показатели, которые определяют качество управления экономическим развитием, контролируемость экономических процессов, эффективность регулирования экономики.

Осуществление мониторинга факторов, вызывающих угрозы устойчивого развития, с помощью приведенных выше показателей и количеств-

венных параметров предельных значений позволяют выявить вероятность наступления кризисных ситуаций в экономике, а также оценить возможный ущерб от этого. Предлагается расширить существующий перечень предельных значений устойчивого развития территорий, дополнив его новыми показателями. В этом случае есть возможность осуществить со-поставление предельных значений устойчивого развития с показателями прогноза социально-экономического развития, что позволит выявить тем самым реальные угрозы национальным интересам в области экономики и разработать меры по их предотвращению. Сравнение количественных параметров предельных значений устойчивого развития с фактическими и прогнозными параметрами социально-экономического развития территорий позволяет установить степень его защищенности от внешних и внутренних угроз.

Список использованных источников

1. Шедько Ю.Н. Система индикаторов и мониторинг устойчивого развития региона // Вестник Московского университета имени С.Ю. Витте. Серия 1: Экономика и управление. 2016. №3 (18). С. 20–26.

Малихіна О.М.
д.е.н., доц.
Веремєєв С.О.
асpirант

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ФОРМУВАННЯ АНАЛІТИЧНИХ ВИМОГ ДО ІНСТРУМЕНТАРІЮ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Запропоновано алгоритм управління фінансово-економічним станом підприємства, який засновано на методах множинної кореляції і дозволяє вибрати вектор нормативних значень виходячи з мети функціонування підприємства і досягнення фактичних результатів по іншим підприємствам галузі, що істотно підвищує ефективність управління фінансово-економічним станом підприємства.

Обґрунтовано встановлення нормативів не за окремими фінансовими ко-ефіцієнтами, що характеризують у своїй сукупності фінансово-економічний стан підприємства, а для окремих показників, що характеризують структуру

балансу. Це істотно скорочує перелік нормованих показників і дозволяє піднести до конкретної системи показників. Запропоновано використання 9 показників: X₁ - необоротні активи (підсумок першого розділу активу балансу), X₂ - запаси, X₃ - дебіторська заборгованість, X₄ - оборотні активи (підсумок другого розділу активу балансу), X₅ - резервний капітал, X₆ - власний капітал (підсумок першого розділу пасиву балансу), X₇ - забезпечення майбутніх надходжень і платежів, X₈ - довгострокові зобов'язання, X₉ - поточні зобов'язання. Кожен із запропонованих показників відображає питому вагу відповідної статті балансу у валюті балансу.

З метою управління фінансово-економічним станом підприємства побудовано рівняння множинної кореляції між показниками структури балансу і результативним показником:

$$\tilde{Y} = -24625 - 26 \cdot x_1 - 1385 \cdot x_2 - 1319 \cdot x_3 + 101 \cdot x_4 + 6395 \cdot x_5 + 25264 \cdot x_6 + 23236 \cdot x_7 + 25910 \cdot x_8$$

Отримане рівняння множинної кореляції відповідно до запропонованого використано для оцінки результатів діяльності за 10 варіантами функціонування підприємства: при нормативному, середньому і відповідно заданих векторах значень показників структури балансу.

Таблиця 1

Варіанти значень фінансово-економічних коефіцієнтів і одержані при цьому результати функціонування підприємства

Позначение	Норматив	Середнє	варіанти							
			1	2	3	4	5	6	7	8
X ₁	0,16	0,19	0,19	0,10	0,15	0,20	0,25	0,30	0,35	0,40
X ₂	0,09	0,38	0,38	0,48	0,43	0,38	0,33	0,28	0,23	0,18
X ₃	0,69	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34
D ₁	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
X ₄	0,79	0,72	0,72	0,82	0,77	0,72	0,67	0,62	0,57	0,52
D ₂	0,05	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
Баланс	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
X ₅	0,84	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
X ₆	0,31	0,66	0,66	0,66	0,66	0,66	0,66	0,66	0,66	0,66
X ₇	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
X ₈	0,69	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
Y	5482,6	40,1	39,9	-77,0	-14,2	48,7	111,6	174,4	237,29	300,2

Вирішення завдання багатовимірного порівняння ступеня відмінності середніх значень фінансових коефіцієнтів в цілому по економіці з середніми значеннями по кожному виду економічної діяльності дозволило рахувати підприємства різних видів діяльності за ступенем близькості їх

умов функціонування середнім по економіці. Виявлені ті види діяльності, умови функціонування в яких дуже близькі, що свідчить про можливість їх об'єднання в класифікаторі видів діяльності.

Список використаних джерел

1. Malykhina O., Kistion D. Optimization of investment planning on the basis of the method of innovative management actions // Central European Journal for Science and Research. – Praha. № 8(60), 2019. – p. 9-13.
http://nauka.org/cgi-bin/start/start_link.cgi?nomzhurn=60

2. Riabchun Yu., Honcharenko T., Honta V., Chupryna Kh., Fedusenko O. Methods and Means of Evaluationand Development for Prospective Students' Spatial Awareness International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE) ISSN: 2278-3075, Volume-8 Issue-11, September 2019 SCOPUS. <https://www.ijitee.org/wp-content/uploads/papers/v8i11/K15320981119.pdf>

Марчук Т.С.

к.е.н., доц.

Іщенко Т.М.

к.е.н., доц.

Рижакова Г.С.

аспірант

*Київський національний університет
будівництва і архітектури*

м.Київ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІД ВПЛИВОМ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИМИ ЧИННИКАМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ТА КОРПОРАТИВНИМИ ФІНАНСАМИ

Європейський вибір України, глобалізація ринків капіталу та товарів, необхідність забезпечення прозорості й обґрунтованості розподілу суспільних ресурсів у національній економіці зробили незворотним процес реформування бухгалтерського обліку з метою приведення його нормативно-правової бази у відповідність до європейського законодавства, забезпечення застосування міжнародних стандартів, підвищення якості фінансової звітності та запровадження нефінансових звітів (які розкриватимуть ефективність управління, соціальні та екологічні стандарти), подолання ізольованості від інших видів діяльності з формування економічної інформації, подальшого спрощення звітності та облікових процедур для

суб'єктів малого підприємництва.

Інформація, сформована бухгалтерським обліком, є основою прийняття рішень, пов'язаних з управлінням національною економікою та окремими економічними одиницями, розподілом інвестиційного та фінансового капіталу й інших, які визначають напрями використання індивідуальних і суспільних ресурсів. Відповідно неупередженість бухгалтерського обліку, повнота та достовірність фінансової звітності мають вагоме значення для забезпечення подолання кризових явищ та економічного зростання.

Разом із тим слід врахувати досвід попередніх реформ, який свідчить, що несистемні зміни, неузгоджені з перетвореннями в суміжних сферах, можуть мати наслідком деградацію цілих видів соціально-економічної діяльності. Тому з огляду на ризики для суспільства і економіки від втрати достовірної інформації про результати діяльності суб'єктів господарювання та виконання бюджетів необхідно при плануванні й реалізації реформ забезпечити стійкість бухгалтерського обліку як інформаційної системи та відповідність зовнішньому соціально-економічному середовищу.

Розв'язання зазначеної проблеми залежить від розробки науково обґрунтованих теоретико-методологічних засад цілеспрямованого розвитку бухгалтерського обліку в контексті суперечливих соціально-економічних перетворень з урахуванням найважливіших світових тенденцій щодо забезпечення прозорості ринків капіталу, державних і корпоративних фінансів.

Інституціональний підхід до пізнання бухгалтерського обліку передбачає, з одного боку, охоплення науковими дослідженнями відносин, що складаються між особами, які беруть участь у процесі формування економічної інформації, формальних і неформальних правил регулювання їхньої поведінки, інтересів різних груп, що впливають на формування методології бухгалтерського обліку, виявлення закономірностей залежності якості економічної інформації від моделі регулювання діяльності у сфері бухгалтерського обліку, виявлення й оцінку трансакційних витрат, пов'язаних з інститутом бухгалтерського обліку та інших питань, що виходять за межі традиційного предмета і методу бухгалтерського обліку.

З іншого боку, це потребує застосування відповідних методів дослідження, які б забезпечили отримання нових науково обґрунтованих, об'єктивних і достовірних знань про бухгалтерський облік як соціально-економічний інститут.

Інституціональний аналіз має міждисциплінарний характер і йому властиві особливості щодо превалювання якісних досліджень над кількісними. Прогноз економічної поведінки суб'єктів економічних відносин ґрунтуються на аналізі соціальних норм і механізмів забезпечення їх дотримання, тобто соціально-економічних інститутів, а також трансакційних витрат. Його застосування має за мету забезпечення комплексного і всебічного вивчення бухгалтерського обліку та отримання про нього нових

зnanь як про соціально-економічний інститут, у тому числі про характер діяльності суб'єктів економічних відносин у цій сфері та наявність передумов її інституціоналізації, про інституціональну модель бухгалтерського обліку, а також соціальні правила (формальні та неформальні), які сукупно з механізмом їх реалізації забезпечують передбачуваність дій суб'єктів економічних відносин у цій сфері, вплив базових інститутів на формування національного інституту бухгалтерського обліку та ефект від взаємодії з іншими соціально-економічними інститутами, про склад трансакційних витрат, пов'язаних із бухгалтерським обліком, їх розподіл, про вплив інституціональних чинників на якість економічної інформації, яка формується в бухгалтерському обліку, а також про тенденції розвитку бухгалтерського обліку під впливом інституціональних чинників.

Список використаних джерел

1.Ryzhakova G.M. Transformation of approaches and means of diagnosing risks of investment projects and government targeted programs(Трансформація підходів та засобів діагностики ризиків інвестиційних проектів та державних цільових програм) / G. Ryzhakova, O. Malykhina, D. Ryzhakov, T. Ilina,Leshchynska // Innovative Solutions In Modern Science. Scientific journal – Dubai (United ArabEmirates): Center for International scientific cooperation TK Meganom LLC: Vol 2, No 29 (2019) – pp. 5-14

2. Івахненко І.С., Рак Р.О. Пошук сучасних джерел фінансування об'єктів будівництва // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Молодих вчених «Буд-Майстер-Клас» – К.: КНУБА,2019. – С. https://www.bmc-conf.com/ua/conference_program.html

Михайлова Ю.В.
асpirант
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В АСПЕКТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

На сучасному етапі відновлення економіки України особливо актуальну постає проблема розвитку й ефективності будівельних підприємств, які відіграють важливу роль не лише в економіці країни, а також у вирішенні багатьох соціальних проблем, насамперед забезпечують зайнятість населення, насичують ринок необхідними товарами і послугами, ство-

рюють здорову конкуренцію, забезпечують країні мобільність, гнучкість та інноваційний потенціал, що сприяє розширенню ринкових відносин і забезпечує стабільність держави в цілому. Ефективне управління будівельним підприємством реалізується через постійне впровадження інтенсивних змін, що якісно перетворюють технології, спосіб організації виробництва. Тому проблема підтримки прийняття рішень в управлінні малим підприємством у вітчизняній економіці набуває нині особливої важливості.

Управління персоналом. Побудовані математичні моделі оптимального розподілу кандидатів на вакантні посади, які можна практично використати у випадку розширення діючих підприємств або створення нових. Для цього введено позначення: L – показник якості заповнення вакантних посад; n – кількість вакантних посад, m – кількість кандидатів на посади, c_{ij} – експертна оцінка відповідності i -го кандидата на j -ту посаду, l – максимальна можлива кількість посад, які можуть бути суміщені,

$$x_{ij}^{(4)} = \begin{cases} 1, & \text{якщо } i\text{-ий кандидат рекомендується на } j\text{-ту посаду}, \\ 0, & \text{в протилежному випадку.} \end{cases}$$

Розглянуто ситуації, за яких $m = n$, $m > n$ і $m < n$. Наприклад, якщо $m > n$, що характерно для теперішньої ситуації в Україні, то математична модель задачі матиме вигляд:

$$L_2 = \sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n c_{ij} x_{ij}^{(4)} \rightarrow \max \quad (1)$$

за умов:

$$0 \leq \sum_{i=1}^n x_{ij}^{(4)} \leq l, \quad i = 1, \dots, m; \quad \sum_{j=1}^m x_{ij}^{(4)} = 1, \quad j = 1, \dots, n. \quad (2)$$

Математична модель також побудована у випадку, коли на кожну посаду існує декілька місць. Одержані математичні моделі є узагальненими задачами про призначення.

Узагальнення теоретичних засад щодо методів підтримки прийняття рішень в управлінні будівельними підприємствами дало змогу стверджувати, що будівельне підприємство – найбільш поширена й ефективна форма господарювання, якою керує незалежний власник, що не займає у своїй галузі домінуючого становища і відповідає певним критеріям: за кількістю зайнятих і обсягом доходу від реалізації продукції. Функціями будівельних підприємств є забезпечення розвитку економіки країни, збільшення її інноваційної складової, підтримка конкурентного середовища, створення робочих місць, забезпечення виробництва товарів, виконання робіт і надання послуг

населенню та збільшення дохідної частини бюджетів різних рівнів.

До особливостей управління будівельними підприємствами слід зауважити: найчастіше обов'язки з управління виконує керівник, який є власником підприємства; як правило, відсутні планові відділи, що займаються довгостроковим плануванням; малі масштаби діяльності підприємства; гнучка організаційна структура та методи контролю; специфікою комунікацій є усне вербалне спілкування; готовність до змін в умовах конкурентного середовища.

До основних перешкод на шляху розвитку будівельних підприємств належать: нестабільність макроекономічного середовища, скорочення обсягів інвестування, зростання рівня інфляції, зарегульованість дозвільної системи, складність доступу до фінансово-кредитних ресурсів, надмірний податковий тиск, недостатня державна підтримка.

Список використаних джерел

1. Поколенко В.О. Сучасні пріоритети модернізації організаційно-технологічного моделювання будівництва. [Текст] / В.О. Поколенко // Програма та тези доп. III міжнар. наук.-техн. конф. «Ефективні технології в будівництві» (28-29 березня 2018 року, м. Київ). – К.: Видавництво Ліра-К, 2018. – С. 91 <https://sites.google.com/site/konfknpuba/>
2. Т.В. Савчук, А.В. Шпаков. Модифіковані теоретичні та практичні основи формування альтернативних джерел інвестування житлового будівництва. // Управління розвитком складних систем. – 2017. – Вип. 32. – с. 166-172. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-32>

Михальова М.Ю.

к.т.н., доц.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО ТА МІСТОБУДІВНОГО КАДАСТРІВ

Земельні ресурси населених пунктів є переважно просторовим базисом для розселення та господарської діяльності, розміщення об'єктів будівництва та використання їх як основного засобу виробництва в сільському і лісовому господарстві. Раціональність використання земельних ресурсів суттєво впливає на економічний стан суб'єктів господарювання, що має важливе значення в умовах ринкової економіки. Для прийняття оптимальних управлінських рішень одним з головних завдань є потреба в розпізнаванні об'єкта

(його ідентифікації) в системі як правило за допомогою наперед визначеного ідентифікатора, який сприймається системою.

Якщо говорити про прийняття рішень щодо організації раціонального використання та охорони земель, то необхідно враховувати дані державних кадастрів та інформаційних систем та їх об'єкти. На сьогодні в Україні існує більш ніж 10 національних кадастрів та як мінімум 19 реєстрів, пов'язаних із об'єктами нерухомого майна та їх власниками. В результаті аналізу даних національних кадастрів та інформаційних систем виявлено відсутність загальної єдиної системи ідентифікації їх об'єктів.

Метою даної роботи є дослідження ідентифікації об'єктів державного земельного та містобудівного кадастрів. Дослідження проводиться та прикладі таких об'єктів, як територія населеного пункту та земельна ділянка.

Щодо об'єктів Державного земельного кадастру, то система їх кадастрової ідентифікації є єдиною на всій території України і регулюється Постановою Кабінету Міністрів №1051 «Про порядок ведення державного земельного кадастру». Ідентифікатором земель у межах населеного пункту у Державному земельному кадастрі є їх обліковий номер [2]. Обліковий номер об'єкта Державного земельного кадастру складається з таких структурних елементів:

КГО : ВОК : ПНО,

де КГО - тризначне число, яке є кодом групи об'єктів Державного земельного кадастру – 001, Межі адміністративно-територіальних утворень;

ВОК - шестизначне число, яке є позначенням виду об'єкта Державного земельного кадастру (крім земельної ділянки) певної групи;

ПНО - десятизначне число, яке є порядковим номером об'єкта Державного земельного кадастру. Для відомостей про межі адміністративно-територіальних одиниць порядковий номер об'єкта Державного земельного кадастру відповідає коду Класифікатора об'єктів адміністративно-територіального устрою України ДК 014-97.

Ідентифікатором земельної ділянки у Державному земельному кадастру є її кадастровий номер [2]. Кадастровий номер земельної ділянки складається з таких структурних елементів:

НКЗ : НКК : НЗД,

де НКЗ - номер кадастрової зони, НКК - номер кадастрового кварталу, НЗД - чотиризначний номер земельної ділянки в межах кадастрового кварталу.

Система ідентифікації об'єктів містобудівного кадастру затверджена наказом № 193 Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Якщо говорити про об'єкти, які розглядаються в даній роботі, то клас об'єктів містобудівного кадастру «Населені пункти (міста, селища і села)» має код 010104, де 01 визначає, що це група "об'єкти країни та її адміністративно-територіального

устрою", 01 - Підгрупа "Україна та її територіальні одиниці".

В результаті аналізу нормативного-правового та методичного забезпечення ведення державного земельного та містобудівного кадастрів варто зазначити, що: їх різна відомча підпорядкованість ускладнює обробку та систематизацію інформації щодо об'єктів кадастрів; відсутність єдиного підходу до ідентифікації об'єктів кадастру не дозволяє забезпечити цілісність системи земельного та містобудівного кадастрів.

Гармонізація системи ідентифікації національних кадастрів та національних інформаційних систем дасть змогу використовувати інформацію про об'єкти кадастру для прийняття оптимальних рішень щодо організації раціонального використання та охорони земель.

Список використаних джерел

1. Про містобудівний кадастр. Положення Кабінету міністрів України від 25.05.2011 №559, документ 559-2011-п, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559-2011-%D0%BF?find=1&text=%D0%B7+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D1%8E#w117>
2. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру. Постанова Кабінету Міністрів № 1051, 17.10.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012>.
3. Про державний земельний кадастр. Закон України № 3613-VI, 07.07.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>.

Мостовенко О.О

к.е.н., доц.

Гончаров В.В.

к.е.н., доц.

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективність економіки України безпосередньо пов'язана з управлінням стратегічним розвитком підприємств. Турбулентність економічних процесів, що виникають у внутрішньому і зовнішньому середовищі, ускладнює діяльність вітчизняних підприємств і знижує її результатив-

ність. Загострення проблем, пов'язаних із формуванням стратегій розвитку підприємств та управлінням цим процесом, підтверджують значущість окреслених питань для економіки України. Варто також зауважити, що більшість підприємств мають неефективну управлінську систему через невміння правильно оцінювати власний потенціал та впроваджувати ефективну стратегію на основі отриманих під час такої оцінки результатів.

Сьогодні найважливішим завданням для підприємств є аналіз ринку, попиту та пропозиції, мотивів поведінки споживачів і конкурентів на ринку, форм і каналів збути продукції, форм та рівня конкуренції, способів просування товарів, можливості введення інтенсивних технологій. Діяльність підприємства сьогодні є більш динамічною й охоплює не лише сферу виробництва, але й сфери обміну, розподілу ресурсів, фінансовий ринок та логістичні операції.

Орієнтація підприємств на вирішення проблем довгострокового зростання та розвитку передбачає використання моделей, методів та інструментів стратегічного управління. У таких умовах розробка управлінських рішень потребує розгляду конкретних подій, оцінки їх впливу на діяльність підприємства та результати його функціонування.

Питання забезпечення життєздатності в умовах сьогодення є головним орієнтиром для підприємств у сфері управління. Надійність, стійкість, живучість та вмотивованість до розвитку – це основні складники життєздатності, які віddзеркалюють різні аспекти підприємництва.

Існує безліч моделей процесу стратегічного управління, що різняться одна від одної кількістю і змістом послідовних кроків. Найбільш відомими є моделі І. Ансоффа, М. Мескона та А. Томпсона, проте всі моделі мають єдиний логічний ланцюжок, а відмінності не є принциповими.

У загальному вигляді технологія процесу стратегічного управління містить такі стадії [1]:

- визначення місії і короткострокових цілей підприємства (усвідомлення проблем, розробка стратегічного бачення і місії організації, встановлення оптимальної сукупності збалансованих цілей);
- стратегічний аналіз (використовується технологія стратегічного аналізу, яка включає оцінку, аналіз потенціалу, позиції та конкурентну перевагу організації, і вплив факторів зовнішнього середовища);
- вибір стратегії розвитку (полягає в підготовці переліку стратегій і у виборі кращої альтернативи для даної ситуації);
- реалізація стратегії (передбачає організаційні заходи щодо реалізації обраної стратегії: розробка проекту і плану, реструктуризація, формування культури та організаційної структури відповідно до обраної стратегії);
- контроль та оцінка виконання положень стратегії (полягає в контролі стратегічного процесу, а також в оцінці виконання дій та внесені коректив).

Нині однією з найбільш поширених є класифікація стратегій, що будеться на основі об'єкта стратегічного управління, де розрізняють: корпоративну стратегію (стратегію підприємства у цілому); бізнес-стратегію, ділову, або конкурентну, стратегію (стратегію окремого підрозділу підприємства або його бізнес-процесів); функціональну стратегію (стратегію функціональної зони господарювання або його функціональних служб).

Процес установлення стратегічних цілей означає визнання такого стану справ на підприємстві, який не тільки бажаний, але й досяжний. Такий процес включає в себе такі процедури:

1. Аналіз ситуації, що склалася, і розробка картини майбутнього стану підприємства та середовища. Для цього слід проаналізувати тенденції розвитку середовища, ринку, конкурентів, ефективність роботи підприємства.

2. Формування можливих цілей і низки альтернатив.

3. Визначення можливостей досягнення цілей і шляхів раціонального використання ресурсів організації.

4. Розробка варіантів досягнення цілей у прогнозованих змінах та визначення умов переходу на альтернативну стратегію [1].

У сучасних умовах господарювання можна виділити декілька основних підходів до процесу розробки стратегій розвитку підприємства:

1. Контроль витрат. Основою таких стратегій є зменшення власних витрат порівняно з конкурентами шляхом постійного та суцільного контролю над витратами.

2. Стратегія диференціації, суть якої полягає в концентрації організацією своїх зусиль на певних пріоритетних напрямах, де вона намагається отримати якнайбільше переваг. Ці напрями можуть бути різними, тому варіантів такої стратегії на практиці існує дуже багато.

3. Стратегія фокусування. У цьому разі підприємство цілеспрямовано орієнтується напевне коло споживачів або на обмежену частину асортименту продукції, або на окремий ринок.

На етапі ринкових взаємовідносин в економіці України постійно виникають питання стосовно ефективності управління. Сьогодні ці питання набувають першочергового значення для підприємств, ураховуючи умови невизначеного зовнішнього середовища і швидкоплинності подій. Постійне прагнення підприємств вирішити питання довгострокового планування та розвитку потребує застосування методів та моделей стратегічного управління, що засновані на різноманітних підходах.

Список використаних джерел

1. Chandler A.D. *Strategy and Structure*. Cambridge MIT Press, 2007. 480 p.
2. Meier G.M. *Leading Issues in Economic Development*. Oxford University press, 2005. 672 p.

Муравський А.В.

магістрант

Запорожець І.В.

магістрант

Лабуренко М.В.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Успішна діяльність підприємства в ринковій економіці можлива лише при його орієнтації на запити і вимоги споживачів і їхнє задоволення, тобто тоді, коли управлінською концепцією підприємства стає маркетинг. Основним у маркетингу є ретельне і всебічне вивчення ринку, а також активний вплив на ринок, формування потреб і уподобань покупців. Пов'язати виробника й споживача, допомогти їм знайти один одного - у цьому полягає основна мета будь-якої маркетингової діяльності.

Систему маркетингу варто розглядати в широкому й вузькому значенні. У широкому значенні вона є системою економічних відносин, що виникають у процесі виробництва і збуту товарів, орієнтованих на ринок, на споживача. У вузькому значенні система маркетингу - це комплекс маркетингових функцій, елементів, прийомів, що здійснюються всіма учасниками виробництва і реалізації товарів. Основними об'єктами маркетингової діяльності є ринок, споживач, товар, ціна, товарорух, реклама, стимулювання.

Розглядаючи систему маркетингової діяльності підприємства відзначимо, що її ефективність неможлива без організації відповідних управлінських структур — відділів, бюро, секторів тощо. Так, основні принципи маркетингу компанії представлені на рис. 1. Сучасні підприємства використовують маркетинг «5Р», що являє собою систему маркетингових інструментів, комплексне використання яких направлене на підвищення ефективності усієї маркетингової діяльності і демонструє забезпечення зв'язка між виробником та споживачем. Діяльність відділу маркетингу базується на роботі аналітиків, їх висновках і прогнозах стосовно ринків, партнерів, фінансів та економічного підґрунтя загалом.

На підприємствах процес впровадження маркетингової діяльності проходить поступово у п'ять стадій. На першій - проводиться загальне вивчен-

ня ринку, його сегментація, аналіз можливостей підприємства по виробництву продукції, вивчаються можливі способи виходу на ринок, можливість застосування реклами і стимулювання збуту. На другій - формується процес управління маркетингом. На третьій стадії поступово поновлюється виробництво та покращується якість продукції і послуг, які надаються. На четвертій - підприємство глибоко вивчає можливості виробництва, як свого, так і конкурентів, щоб зайняти визначене положення на ринку, розробляючи стратегію, яка буде орієнтована на визначені сегменти ринку, а також виділяється на фоні інших підприємств – виробників аналогічної продукції. П'ята стадія – це виконання усіх функцій по аналізу окремих сегментів ринку та задоволенню потреб покупців, а також по плануванню, обліку та регулюванню роботи, яка пов’язана з захопленням ринків збуту [1, с.47].

Отже, метою створення та функціонування систем маркетингу на підприємстві є досягнення максимально високої точності маркетингових прогнозів і планів. Створення ефективної системи маркетингу забезпечує високу ефективність діяльності підприємства, прибутковість та створення позитивного іміджу на ринку.

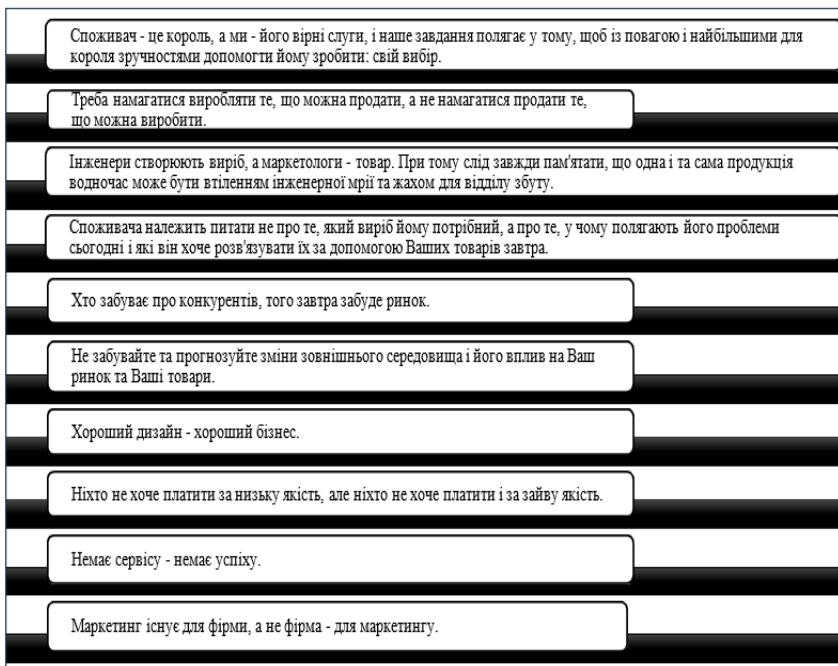

Рис. 1. Основні принципи маркетингу підприємства

Список використаних джерел

1. Балабанова Л.В. Маркетинг підприємства: навч. посіб. / Л.В. Балабанова, В.В. Холод, І.В. Балабанова. – К.: Центр учебової літератури, 2012. – 612 с.
2. Корж М.В. Маркетинг / М.В. Корж: навч. посіб. – К.: Центр учебової літератури, 2008. – 344 с.
3. Офіційний сайт компанії «ДЕПС ЮА» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://deps.ua/ua>.
4. Старостіна А.О. Маркетинг: навч. посіб. / Старостіна А.О., Зозульов О.В. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2003. – 328 с.

Ніколаєва М.Ю.

асpirант

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

УПРАВЛІННЯ ІНФРАСТРУКТУРНИМИ ПРОЄКТАМИ РОЗВИТКУ МІСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ В УМОВАХ СЕКТОРАЛЬНОЇ СТИМУЛЯЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Застосовуючи методичне забезпечення ідентифікації проблемних регіонів за їх складовими та характеристиками, визначено пріоритетні напрями розвитку, побудовано складові механізму державної підтримки проблемних регіонів та обґрунтовано інструменти їх державної підтримки.

Запропоновані вище методичні підходи до оцінки проблемності розвитку регіонів і визначені порогові значення за характеристиками та частковими показниками дозволили розробити методичне забезпечення ідентифікації проблемних регіонів і визначення пріоритетних напрямків їх розвитку.

Так, проблемні регіони можна ідентифікувати таким чином:

- а) за черговістю вирішення проблем: першочергові та другорядні;
- б) за економічною привабливістю: значно та частково непривабливі;
- в) за динамікою економічного розвитку: депресивні та кризові;
- г) за рівнем економічного розвитку: слаборозвинені;
- д) за соціальною напруженістю: значно та частково напружені;
- е) за екологічним лихом: значного та частково лиха.

За загальною характеристикою, наприклад, проблемну Херсонську область, яка підлягає першочерговій державній підтримці, можна ідентифікувати як економічно непривабливий регіон, динаміка розвитку якого свід-

чиТЬ про депресивність та значну соціальну напруженість. Для цього регіону пріоритетними напрямками розвитку є такі: збільшення динаміки економічного зростання, збільшення доходів населення і підвищення щільності заселення території. Для визначення першочерговості здійснення заходів щодо вирішення проблемності розвитку регіонів пропонується когнітивна карта взаємозв'язку проблем (рис. 1).

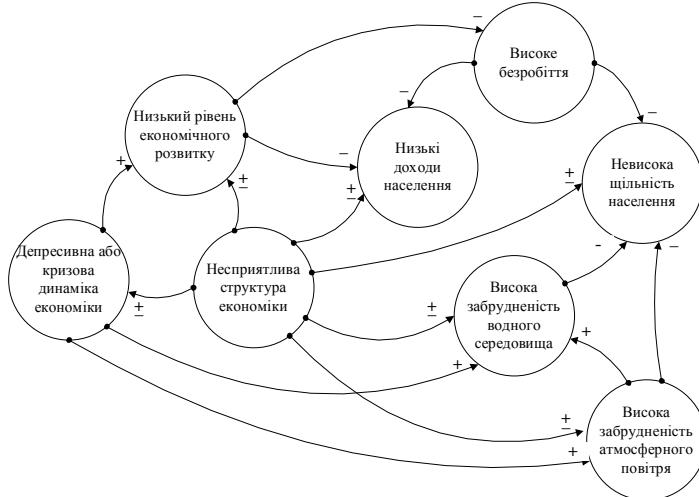

Рис. 1 Когнітивна карта взаємозв'язку проблем розвитку регіону

Когнітивна карта свідчить, що в основі головних проблем розвитку регіонів лежить несприятлива структура їх економіки, з якої і потрібно починати розробку заходів по їх вирішенню.

Теоретичне узагальнення світового досвіду дозволяє зробити висновок, що в різних країнах світу набули використання різні види державної підтримки проблемних регіонів. Проте, досвід економічно розвинених країн свідчить, що тільки комплексне використання різних видів державної підтримки дозволяє отримати синергетичний ефект від їх дій та нівелювати негативні чинники й стимулювати соціально-економічний розвиток проблемних регіонів.

В Україні є умови для застосування всіх видів державної підтримки, проте актуальною проблемою є пошук їх оптимального поєднання в кожному випадку для кожного конкретного проблемного регіону.

Однією з вагомих складових є фінансове забезпечення, яке полягає у підтримці регіонів за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, а також інших джерел. Що стосується останнього, то політична нестабільність

ність та небажання іноземних інвесторів залучати кошти до української економіки роблять інші джерела фінансування майже закритими в контексті підтримки проблемних регіонів. Фінансування за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів відбувається за трьома напрямками: бюджетні програми підтримки регіонального розвитку; субвенції на виконання інвестиційних проектів; кошти державного бюджету, що виділяються головним розпорядником цих коштів виконавцям заходів.

Список використаних джерел

1. Федоренко В.Г. Управління економікою та розвиток держави. Монографія. – К.: ТОВ «ДКС центр», 2015.–360 с.
2. Федоренко В.Г., Лагутін Г.В., Рижакова Г.М. та ін. Економіка України в умовах глобалізації. Монографія. К.: ТОВ «ДКС центр», 2015. 384 с.

Новикова І.В.

д.е.н., проф., зав. каф.

Белова А.І.

д.е.н., проф.

Кубанов Р.А.

к.п.н., доц.

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Розгляд проблем корпоративного управління в Україні на сучасному етапі розвитку економіки є дуже актуальним, бо саме механізм ефективного корпоративного управління значно розширює можливості залучення інвестицій, сприяє зростанню продуктивності та конкурентоспроможності підприємств. Міжнародна фінансова корпорація визначає корпоративне управління як систему виборних та призначених органів акціонерного товариства, яка управляє ним, відбиває баланс інтересів його власників і спрямована на отримання максимально можливого прибутку від усіх видів діяльності товариства в межах чинного законодавства [1, с. 90].

Але більшість фахівців впевнені, що корпоративне управління не можна розглядати як просту сукупність юридичних та організаційних норм і правил, у рамках яких здійснює діяльність певна корпорація, а як складну систему соціально-економічних відносин, на базі яких формуються відносини як між усіма учасниками конкретної структури, так і між учасниками і зовнішніми контрагентами, що є суб'єктами інституційного регулювання.

Саме внаслідок зазначеного визначення, відпрацьоване Світовим банком, є найбільш чітким. Згідно з ним, корпоративне управління (Corporate Governance) – це система виробничих та призначених органів, які здійснюють управління діяльністю відкритих акціонерних товариств, що відображає баланс інтересів власників і спрямована на забезпечення максимально можливого прибутку від усіх видів діяльності відкритого акціонерного товариства в межах норм чинного законодавства [2].

Такі органи державного регулювання, як Національний банк України та Державна комісія з цінних паперів та фондових ринків надали офіційне визначення щодо сутності корпоративного управління. Так, в методичних вказівках з інспектування банків "Система оцінки ризиків" НБУ визначає корпоративне управління як "систему організації діяльності та контролю банку". Корпоративне управління визначає розподіл прав і обов'язків між різними учасниками корпорації, а саме: спостережною радою банку (радою директорів), керівництвом (правлінням) банку, акціонерами та іншими зацікавленими сторонами (для банків – насамперед вкладниками та іншими кредиторами), а також правила та процедури прийняття рішень щодо справ банку. У такий спосіб забезпечується визначення та виконання завдань організації та моніторинг її діяльності. Основна мета корпоративного управління – забезпечити чесний та прозорий бізнес, відповідальність та підзвітність усіх зачленів до цього сторін [4].

Як показує практика, у розвитку корпоративного управління в Україні існує низка ключових проблем, серед яких, на наш погляд, варто насамперед зазначити:

- проблеми, що стосуються належного рівня захисту прав акціонерів;
- проблеми у напрямі правового забезпечення розвитку корпоративного управління;
- проблеми модернізації системи розкриття інформації щодо діяльності акціонерного товариства;
- проблеми, пов'язані з формуванням та подальшим розвитком культури корпоративного управління.

З метою їх вирішення, на наш погляд, необхідно є реалізація послідовності наступних кроків: - зосередження належної уваги на питаннях, пов'язаних із захистом прав інвесторів та прийняття ефективних

нормативних актів щодо захисту законних інтересів всіх акціонерів; - усвідомлення неможливості вирішення всіх проблем управління корпораціями виключно на законодавчому рівні та запровадження обов'язкових для виконання національних стандартів корпоративного управління, що мають містити ключові засади щодо прозорого здійснення діяльності акціонерним товариством відповідно до загально-прийнятих міжнародних стандартів; - використання позитивного досвіду розвинених країн світу, концепцій та технологій із обов'язковим врахуванням індивідуальних умов, в яких знаходиться окрім акціонерне товариство; - управлінські системи, що використовуються корпораціями (методики, комп'ютерні програми та інформаційні ресурси) повинні бути адаптованими до різного роду змін зовнішнього оточення діяльності підприємства; - налагодження системи постійної співпраці зі спеціалістами в цій сфері, зокрема з розробниками та радниками проекту Міжнародної фінансової корпорації "Корпоративне управління в країні".

Список використаних джерел

1. Матеріали семінару "Проект корпоративного управління Україні". Тема 1 "Сутність та принципи корпоративного управління". - Х. : Міжнародна Фінансова Корпорація, 2000. - 120 с. - Режим доступу : <http://www2.ifc.org/ukraine>.
2. Організація економічного співробітництва і розвитку (OECD). Principles of Corporate Governance [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.oecd.org/document/49/0,3343,en_2649_34813_31530865_1_1_1_1,00.html.
3. Гриньова В. М. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні. К., 2003. - 324 с.
4. Система оцінки ризиків : методичні вказівки з інспектування банків від 15.03.2004 № 104 зі змін. // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0104500-04&p=1267300536190045>;
5. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР зі змін. // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=448%2F96-E2%F0&new=1&p=1267300536190045>;
6. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI-ВР зі змін. // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.

Новикова І.В.
д.е.н., проф., зав. каф.

Белова А.І.
д.е.н., проф.

Кубанов Р.А.
к.п.н., доц.

*Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ: ЦІВІЛІЗАЦІЙНИЙ ТРЕНД, НАУКОВА ТЕОРІЯ І НАПРЯМ ОСВІТИ

Будь-яка наука повинна спиратися на поняття та категорії, які пояснюють її сутність. Не виключенням є й публічне управління. Управління є цілеспрямовуючим, організуючим і регулюючим впливом людей на власну суспільну, колективну і групову життєдіяльність, який здійснюється як безпосередньо (у формах самоуправління), так і за допомогою спеціально створених структур (держави, громадських об'єднань, партій, спілок, асоціацій, фірм тощо). З наведеного визначення терміну «управління» можна зробити висновок, що воно може бути як публічним, так і державним.

Термін «публічне управління» (англ. public management), який замінив термін «публічне адміністрування», вперше використав англійський державний службовець Десмонд Кілінг у 1972 р., розуміючи під ним пошук у найкращий спосіб використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики. Поява нової форми управління у публічній сфері була спричинена потребою модернізувати організаційні структури і процедури, які вони використовують, для того, щоб усі інституції публічної сфери працювали краще. Публічне управління стосується ефективного функціонування всієї системи політичних інституцій.

З метою визначення сутності даного поняття звернемось до етимології слів «публічний» та «управління». Так, за словником термін «публічний» визначається з наступних точок зору:

- в присутності публіки, відкритий;
- громадський. Англійське слово «to manage» (управляти) походить від латинського слова «manus» (рука).

- Згідно словника сутність поняття «управляти» тлумачиться як:
- діяльність органів державної влади;
 - сукупність приладів, за допомогою яких керують ходом машин, механізму.

Результати проведеного огляду щодо розуміння дефініції терміну «публічне управління» сучасними науковцями узагальнено у табл. 1.

Таблиця 1

Підходи до визначення терміну «публічне управління»

Автор	Тлумачення терміну
Дж.М.Шавріц [2]	Галузь практики та теорії, яка є ключовою для публічного адміністрування та зосереджена на внутрішній діяльності державних установ, зокрема на вирішенні таких управлінських питань, як контроль, керівництво, планування, організаційне забезпечення, забезпечення інформаційними технологіями, управління персоналом, та оцінка ефективності.
К.Поллітт [4]	Може вживатися у щонайменше трьох основних значеннях: діяльність державних службовців і політиків; структура і процедури органів державної влади; системне вивчення діяльності, структур або процедур.
С.Чернов [3]	Організуючий і регулюючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її впорядкування, збереження чи перетворення, базуючись на владній силі, яка обмежує дієвий суспільний контроль.
А.Волков [2]	Влада, відкрита народу та його інтересам, публічна за характером здатна залучати до управління широкі верстви населення.
А. Мельник, О.Оболенський [4]	Зорієнтоване на реалізацію публічних (загальних) інтересів і включає такі складові, як державне управління (суб'єктом є органи державної влади) і громадське управління (суб'єктом є громадські інституції). Як елементи публічного управління державне і громадське управління взаємодіють, взаємодоповнюють одне одного, виходячи з єдності публічних інтересів та доцільності узгодження управлінського впливу з метою посилення його дієвості. У системі публічного управління визначальну роль відіграє державне управління, яке здійснює управлінський вплив на всі сфери суспільного життя. Водночас в умовах розгортання демократичних перетворень зростає активність і громадських структур в управлінні не тільки громадськими, а й державними справами, у розв'язанні суспільних проблем.

За результатами проведеного огляду літературних джерел щодо визначення сутності поняття «публічне управління» можна зробити висновок, що здебільшого дане поняття науковцями тлумачиться як влада, відкрита народу, його інтересам, але водночас підпорядкована державному управлінню, яке здійснює управлінський вплив на всі сфери суспільного життя.

Крім того, у ряді наукових праць публічне управління розглядається як синтез державного управління, де суб'єктом виступає держава в особі відповідних структур; і громадського управління, де суб'єктами є недержавні утворення.

Поділяємо думку автора роботи [4] відносно того, що як об'єкт наукового пізнання публічне управління є складним та багатоплановим утворенням, основою якого є концепція, що випливає із тісного взаємозв'язку політики і права, управління й влади, політичної системи та суспільства загалом, а також взаємодії суспільства з різними елементами соціальної системи. Підсумуємо, що на сьогодні немає єдиної точки зору серед науковців щодо визначення сутності поняття «публічне управління».

Виходячи з цього пропонуємо під публічним управлінням розуміти специфічний вид діяльності, що забезпечується органами державної влади, поширюється на громадян та суспільство з метою забезпечення їх добробуту та позитивного розвитку економічної, соціальної, культурної, політичної та інших найважливіших сфер суспільного життя.

Список використаних джерел

1. Глосарій Програми розвитку ООН. – Режим доступу: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary/>
2. Pollitt C. Public Management Reform: A Comparative Analysis / C. Pollitt, G. Bouckaert. – Oxford : University Press, 2004. – 240 р.
3. Чернов С. І. Текст лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування» [Текст] /С. І. Чернов, С. О. Гайдученко; Харк. нац. ун–т міськ. госп–ва ім. О. М. Бекетова. – Х. : ХНУМГ, 2014. – С. 7.
4. Обушна Н. Публічне управління як нова модель організації державного управління в Україні: теоретичний аспект. – Збірник наукових праць «Ефективність державного управління». – 2015. – Вип. 44. – С. 53–63.

Новикова І.В.

д.е.н., проф., зав. каф.

Белова А.І.

д.е.н., проф.

Кубанов Р.А.

к.п.н., доц.

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

КОНКУРЕНТНІ ДЕРЖАВНІ СЛУЖБОВЦІ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

Сфера публічного управління виконує одну з найважливіших функцій для становлення демократичної держави з розвиненою економікою та сформованим громадянським суспільством. Здійснення публічного управління та адміністрування пов'язане з державною службою, що обґрунтовує особовий склад управлінців, які наділені правом приймати управлінські рішення в публічній сфері.

Відповідно до ст.1 Закону України «Про державну службу», державна служба – це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо:

1) аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій, проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів;

2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальноодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів;

3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг;

4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства;

5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням;

6) управління персоналом державних органів;

7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством.

Від так, державний службовець – це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) (далі – державний орган), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби[1].

Таким чином, управлінець у сфері публічного управління та адміністрування і є державний службовець, який покликаний насамперед здійснювати законодавчо-визначену діяльність у сфері державної служби. На відміну від конкуренції серед фахівців в інших сферах, конкуренції серед державних службовців властиві такі ознаки:

- 1) обумовлюється законодавчо визначеними вимогами до державного службовця та змістом державної служби;
- 2) не передбачає додаткових джерел мотивації праці окрім коштів державного бюджету;
- 3) професійні вимоги передбувають в прямій залежності від завдань та функцій державного органу, де здійснює діяльність державний службовець;
- 4) не допускається цілковита конкуренція державних службовців з різних державних органів з огляду на об'єкти управління, що також обмежене вимогою наявності досвіду роботи в конкретних державних органах;
- 5) прийняття на роботу здійснюється в особливий спосіб, що передбачає відкритий конкурсний відбір та перевірку знань нормативно-правових актів, що регулює діяльність державної служби та діяльність державного органу, який приймає на роботу конкретного фахівця;
- 6) вікові обмеження щодо права займання посади державного службовця;
- 7) непередбачуване втручання у конкурсний відбір на посаду державного службовця тощо.

Законодавчо-визначені вимоги до державного службовця жодним чином не зважують необхідності в конкурентному фахівцю з державної служби, оскільки наявність конкуренції серед претендентів на посаду державного службовця дасть змогу відібрati найбільш конкурентоздатних.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015р. №889-VIII//Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016.– № 4. – с.43.

Новикова І.В.
д.е.н., проф., зав. каф.
Здорна В.В.
магістрант

*Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

СУЧАСНИЙ СТАН МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Розвиток місцевого самоврядування є одним з пріоритетних напрямів державної політики. Розвиток держави неможливий без розвитку місцевого самоврядування, адже на сьогоднішній день, місцеве самоврядування виступає важливим фактором демократизації суспільного життя, децентралізації управління та необхідною передумовою становлення громадянського суспільства. Місцеве самоврядування в Україні являє собою форму організації влади і різноманітність видів діяльності громадян, які спільно проживають на певній території, для самостійного вирішення проблем і питань місцевого значення.

Головним призначенням місцевого самоврядування є створення та підтримка сприятливого життєвого середовища, потрібного для всеобщого розвитку людини, надання мешканцям територіальних громад якісних і доступних адміністративних та соціальних послуг на основі сталого розвитку діездатної громади [4, с. 5].

Сучасна система законодавства про місцеве самоврядування потребує вдосконалення на засадах зміщення організаційної, правової, фінансової, матеріальної, адміністративної самостійності місцевого самоврядування, розбудови європейської моделі адміністративно-територіального устрою та принципах децентралізації, субсидіарності, єдності системи публічної адміністрації тощо [3, с. 146].

До нагальних проблемних питань, що потребують вирішення, слід віднести такі:

- визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, здатних забезпечити доступність і належну якість публічних послуг, що надаються такими органами, а також необхідної для цього ресурсної бази;
- створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень;

- розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності, а також між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади;
- запровадження механізму державного контролю за відповідністю Конституції та законам України рішень органів місцевого самоврядування і якістю надання населенню публічних послуг та ін. [1, с. 4].

На сьогоднішній день здійснення процесів реформування місцевого самоврядування, децентралізації влади – це не просто бажання підвищити ефективність вирішення питань місцевого значення, а необхідна передумова виходу з політичної кризи, що склалася в Україні [2].

Сьогодні процес децентралізації в Україні успішно стартував, але повноцінне завершення реформи потребує усунення наявних прогалин і невизначеностей у Конституції України, яка в частині визначення територіальної основи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування є не досконалою, а правові конструкції, що застосовуються – суперечливими; не містить необхідних та достатніх правових норм для утворення чіткої ієрархічної системи адміністративно-територіального устрою; не дає змоги створити систему місцевого самоврядування по всій території держави з чіткими та забезпеченими ресурсами повноваженнями органів місцевого самоврядування; містить лінії конфліктності у системі влади та рівні регіонів, районів та територіальних громад.

Для вирішення вище вказаних завдань місцевого самоврядування потрібно перш за все вдосконалити систему фінансування, оскільки на даний час фінансування місцевого самоврядування здійснюється виключно за рахунок коштів місцевого бюджету, що не дає можливості реалізувати та вирішити всі нагальні проблеми, які потребують першочергового вирішення.

Таким чином, на сьогоднішній день без реформ місцевого самоврядування неможливе подолання кризових явищ у соціально-економічному і політичному житті України. Необхідно сформувати повноцінну системи місцевого самоврядування на всіх рівнях територіального устрою країни, яка передбачатиме широке закріплення повноважень, ресурсів та відповідальності за органами місцевого самоврядування. Це дасть можливість досягти більшої самостійності для прийняття важливих управлінських рішень щодо сталого збалансованого розвитку регіонів та вирішення інших питань місцевого значення.

Список використаних джерел

1. Ковбасюк Ю. В. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації / Ю. В. Ковбасюк , К. О. Ващенко, В.В. Толканов // К.: НАДУ. – 2014. – 128 с.

2. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333- р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // www.kmu.gov.ua.

3. Рущак І. Я. Проблеми адміністративно-правового становища органів місцевого самоврядування в Україні / І. Я. Рущак // Економіка і право. 2014. – № 26. – с. 143 – 147.

4. Серьогін С. М. Теоретичні засади та основні напрямки реформування місцевого самоврядування й децентралізація влади в Україні / С.М. Серьогін, Н. Т. Гончарук // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2015. – № 2. – 17 с.

Новикова І.В.

д.е.н., проф., зав. каф.

Коленко Ю.Г.

магістрант

Линовицька О.В.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В РОЗРІЗІ АКТУАЛІЗАЦІЇ ЗНАЧЕННЯ ВНУТРІШньОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Неважаючи на нестабільну політичну ситуацію У сучасних реаліях наявне збільшення кількості іноземних інвестицій, які надходять в Україну. Так, з початку інвестування в економіку України, за обсягами - найбільшим (понад 55%) є саме пряме іноземне інвестування у акціонерний капітал корпоративних підприємств [1].

Тому постало питання щодо трансформації місця фінансового контролю в системі забезпечення ефективності діяльності у межах підприємств в структурі корпоративних фінансів, де наявні іноземні інвестиції [2]. В умовах недосконалості вітчизняного законодавства, фінансовий контроль іноземних інвестицій принципово важливий для іноземних інвесторів. Рівень такої важливості визначається критерієм участі іноземного інвестора та його часткою у складеному майні підприємства. Це пов'язане з тим, що законодавчо виділені дві категорії корпоративних підприємств, у статутному капіталі

яких наявні іноземні інвестиції: 1) корпоративні підприємства з іноземними інвестиціями; 2) іноземні корпоративні підприємства.

Так, іноземне корпоративне підприємство - це корпоративне підприємство, яке створене за законодавством України і діє, виключно, на основі власності іноземців або іноземних юридичних осіб; або діюче підприємство, придбане повністю у власність цими особами. Зазначимо, що місце внутрішнього фінансового контролю в системі забезпечення ефективності діяльності іноземного корпоративного підприємства варіюється у межах відкритої та закритої моделей функціонування.

Корпоративні підприємства з іноземними інвестиціями визнаються такими (відповідно до ГКУ, ст. 116. р. II та Закону України «Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 р.) за наявності у їх статутному капіталі іноземних інвестицій у розмірі, який перевищує 10% такого капіталу [3]. Відповідно до такого визначення, відповідний господарюючий суб'єкт:

- набуває статусу підприємства з іноземними інвестиціями з дня зарахування іноземної інвестиції (відповідним обсягом 10% від загального статутного капіталу) на його баланс;
- втрачає статус підприємства з іноземними інвестиціями з дня, коли іноземні інвестиції у балансі стануть нижчими за 10% від загального статутного капіталу.

Враховуючи, що сьогодні в Україні наявне застосування спеціальних правових режимів іноземного інвестування державні гарантії щодо захисту іноземних інвестицій мінімізують вплив фінансової кризи і нестабільної політичної ситуації в Україні. При цьому внутрішній фінансовий контроль стає вагомим інструментом контролю забезпечення ефективності діяльності корпоративного підприємства з іноземними інвестиціями. Корпоративні підприємства з іноземними інвестиціями завжди орієнтуються на іноземні інвестиції, як на категорію, що може остаточно окреслити місце внутрішнього фінансового контролю у забезпеченні ефективності діяльності. Це реалізується через його модель як систему, що формується з урахуванням вимог донорів інвестицій. При цьому більшість країн-донорів інвестицій формують специфічні моделі внутрішнього фінансового контролю, що відрізняються за: корпоративними діями, які вимагають згоди акціонерів; механізмом взаємодії учасників та їх роллю в управлінні.

Саме поняття ефективності передбачає охоплення всіх категорій корпоративних фінансів та повинне забезпечити оптимальну фінансову роботу та покращення фінансового становища підприємства на основі мінімізації недоліків при здійсненні управлінських процесів.

Список використаних джерел

1. Пилипенко О.І. Моделі систем внутрішнього контролю в корпораціях: міжнародний досвід [Електронне джерело]. Режим доступу <http://eztuir.ztu.edu.ua/2129/1/20.pdf>.
2. Бойко В.Р. Облік і аудит інвестицій (на прикладі підприємств молоді копереробної промисловості України): Автореф. дис. канд. екон. наук. 08.06.04. Л., 2005. – 29 с.
3. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://radnuk.info/komentar/gky/gky-rozidl2/63-gk-glava11/1395--117--.html>
4. Матеріали державної служби статистики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Терехов А.А. Аудит. ©М.: Фінанси и статистика, 2010. 512 с.
6. Закон України «Про режим іноземного інвестування» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%BD%D1%80>

**Новикова І.В.
д.е.н., проф., зав. каф.
Лещинський В.П.**

магістрант

*Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧASНИХ УМОВАХ

Світовий досвід показує, що інноваційна економіка формується на основі розвитку підприємництва. Це, насамперед, пов'язано з широкомасштабним глобальним процесом інформатизації економіки, який посилює роль інформації в організації та управлінні. Інформатизація виробничих процесів багато в чому визначає інноваційний шлях розвитку сучасних національних економік.

Розвиток інноваційного середовища соціально-економічної системи активізує інноваційні процеси в секторах інноваційної діяльності. Як свідчить вітчизняний і зарубіжний досвід розвитку інноваційних процесів, найбільший результат управління розвитком інноваційного середовища дасть в тих секторах, в яких є науково-інноваційний потенціал. Безперевність інноваційних процесів в формованому інноваційному середовищі

стає ключовим фактором для функціонування економіки в сучасних умовах [1].

Розробка концепції ефективного управління інноваційними процесами в соціально-економічних системах розкриває можливості для вибору напрямків та розробки механізмів підвищення ефективності управління розвитком інноваційного середовища і секторів інноваційної діяльності.

Результативність управління розвитком інноваційного середовища визначається рішенням проблем розвитку економіки, реалізацією стратегій і програм розвитку. Існуючу фрагментарність в управлінні розвитком інноваційного середовища слід усувати через забезпечення безперервності інноваційних процесів.

Проблеми економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності в умовах інформаційно-технологічної революції можуть бути вирішенні за допомогою ефективних стратегій інноваційного розвитку.

Тому головним фактором, який відображає інноваційну активність підприємства і що впливає на інтенсивність інноваційних процесів на підприємстві, є сприйнятливість керівництва до інновацій. Інноваційність керівництва означає готовність до реалізації змін в господарському механізмі підприємства, схильність до ризику. У зв'язку з невизначеністю, завжди супутньої нововведення, керівник повинен бути готовий понести збитки і вміти їх мінімізувати.

Інноваційна активність підприємства залежить не тільки від забезпеченості ресурсами. Багато в чому її визначають організаційна культура, що включає принципи і зобов'язання, на підставі яких розробляється і реалізується стратегія розвитку компанії. Організаційна культура відображає особливості системи менеджменту на підприємстві, яка повинна бути пристосована для здійснення інноваційної діяльності [2].

Формування інноваційної економіки, насамперед, вимагає серйозної і цілеспрямованої підготовки нових фахівців, готових висувати нові ідеї, вирішувати наукові та прикладні завдання, використовуючи існуючу базу наукових знань на межпредметному рівні, і доводити їх до практичної та комерційної реалізації.

Список використаних джерел

1. Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. К. : Академвидав, 2006. – 463 с. – (Альма-матер). – Бібліогр.: С. 441–447.
2. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: Матеріали Парламентських слухань у Верховній Раді 17 червня 2009 р. / За загальною ред. професора В. І. Пологала. – К.: Парламентське видавництво, 2009. – 632 с.

Новикова І.В.
д.е.н., проф., зав. каф.
Сотников Д.А.

магістрант

*Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

В умовах інноваційного розвитку важливого значення набуває розробка системи управління економічною безпекою. Ефективність функціонування підприємства, особливо в нестабільних умовах переходної економіки, значною мірою визначається надійністю системи захисту від внутрішніх і зовнішніх загроз. Усе це надає дослідженю проблеми управління економічною безпекою підприємства в Україні підвищеної значущості та актуальності. Тільки активна інноваційна діяльність дозволяє створювати нові конкурентоспроможні продукти та послуги.

Питанням безпечного розвитку підприємств приділяли велику увагу у своїх працях як класики економічної науки (А. Маршал, С. Сімонді, М.І. Туган-Барановський, Дж.М. Кейнс, Й. Шумпетер та ін.), так і сучасні економісти (П. Бернс, С.А. Олейников, В.Л. Тамбовцев, А.Г. Шаваєв, В.М. Геєць, В.Є. Духов, М.М. Єрмошенко, та ін.). В публікаціях останніх років у визначені економічної безпеки фахівці поєднують дві раніш розповсюджені концепції: концепцію економічної безпеки як форми розвитку підприємства та концепцію економічної безпеки як протистояння загрозам. Вона розглядається як статичне явище – результат – певний «безпечний» стан підприємства, що характеризується або забезпечує його захищеність від можливих загроз, та як динамічне – процес – діяльність, спрямовану на досягнення та утримання «безпечного» стану підприємства [1].

Головною метою управління економічною безпекою в умовах інноваційного розвитку є мінімізація внутрішніх та зовнішніх загроз, досягнення високої конкурентоспроможності інноваційного потенціалу підприємства, захист комерційної таємниці, організація безпеки персоналу, захист правових аспектів інноваційної діяльності підприємства.

Серед проблем, які постають перед підприємствами на шляху інноваційного розвитку до досягнення прийнятного рівня економічної безпеки, існують наступні:

Переважність використання реактивного підходу, тобто очікування негативного впливу загрози і вже подальші заходи щодо ліквідації наслідків замість передчасного аналізу можливих шляхів уникнення цього впливу.

Необхідність підвищення якості збору інформації не лише про конкурентів, але й про стан власної інноваційної діяльності, що включає першочерговість визначення інноваційних цілей і стратегії підприємства.

Недостатнє застосування аналізу витрат підприємства на економічну безпеку в умовах інноваційного розвитку.

Нехтування наявними можливостями інноваційної діяльності підприємства і спрямування всієї системи економічної безпеки на роботу із загрозами.

Недосконалість законодавчої бази з даного питання, відсутність чіткого визначення прав і обов'язків підприємств і держави в цій сфері, що призводить до використання неправомірних заходів і байдужості держави або неможливості її впливу.

Подолання цих проблем вимагає створення системи забезпечення економічної безпеки національних підприємств, яка б вирішувала наступні завдання:

Розвиток інноваційного превентивного підходу, тобто пріоритетність розробки нетрадиційних шляхів уникнення можливих загроз і мінімізація негативних впливів.

Підвищення ролі і частки інформаційно-аналітичної та інноваційної діяльності в роботі служби безпеки підприємства. Це можна обумовити неймовірним темпом зростання значення інформації як фактора виробництва інноваційної продукції.

Одночасне забезпечення прозорості та конфіденційності інформації щодо інноваційної діяльності підприємства.

Розвиток взаємозв'язку економічної безпеки підприємства з національною економічною безпекою. В умовах глобалізації та інноваційного розвитку задля забезпечення національних інтересів держави необхідно підтримувати належний рівень інноваційної діяльності національних підприємств, що стає можливим лише за наявності певного рівня економічної безпеки [3].

Подальші дослідження будуть направлені на конкретизацію та обґрунтування елементів механізму управління економічною безпекою в умовах інноваційного розвитку.

Список використаних джерел

1. Волошук Л.О. Економічна безпека та інноваційний розвиток промислового підприємства: сутність та взаємозв'язок як об'єктів управління [Електронний ресурс] // Науковий портал «Наукові розробки та публікації»

тронний ресурс] // Економіка: реалії часу. 2014. № 6(16). С. 217-223. Режим доступу до ресурсу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/No6/217-223.pdf>

2. Мусієнко В.Д. Вплив показників фінансового стану промислового підприємства на його вартість / В.Д. Мусієнко, Ж. Перемікіна // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. - №4 (143). – С.242-246.

3. Мельник В.І., Шумська Г.М. Перспективні напрямки підвищення рівня економічної безпеки підприємства в сучасних умовах [Електронний ресурс] // Проблеми формування нової економіки ХХІ століття. 2008. Режим доступу до ресурсу: http://www.confcontact.com/2008dec/3_melnik.php.

Новикова І.В.

д.е.н., проф., зав. каф.

Тімохіна Т.О.

магістрант

Хрол Н.С.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Рівень інноваційного потенціалу підприємств відіграє важливу роль в діяльності підприємств. Саме удосконалені, нові товари та послуги, креативні ідеї створюють конкурентні переваги, дозволяють зберігати свої позиції на ринку. Оцінити ринкову привабливість ідеї товару або послуги, просувати її на ринок, заливати інвесторів неможливо без вивчення ринку та його потреб. Тому важливою умовою реалізації інноваційної діяльності є наявність маркетингових досліджень в сфері інтересів підприємства [1].

Питанням теоретичних і практичних аспектів маркетингових досліджень у інноваційній діяльності підприємств присвячені наукові розробки вчених А.В. Войчак, А.А. Маслак, А.О. Старостіна, Л.Ф. Чумак, А.В. Федорченко та інших. Недостатністю науково-теоретичного обґрунтування факторів впливу на інноваційний потенціал діяльності підприємства підкреслюють значимість впровадження сучасних підходів та методів аналізу інноваційної діяльності підприємств.

Розробка програми маркетингового дослідження інноваційної діяльності передбачає окреслення кола інформації, яку потрібно зібрати для досягнення поставленої мети дослідження і перевірки робочої гіпотези. На першому етапі появі нової ідеї головною метою маркетингових досліджень є аналіз ринкової ситуації, прогнозування тенденцій розвитку галузі і знаходження вільного сегменту ринку. На основі отриманих даних визначається напрямок інноваційної діяльності. Подальші дослідження інноваційної діяльності дозволяють своєчасно відкоригувати перебіг інноваційного процесу і адаптувати його до змінених умов. На заключних етапах інноваційної діяльності маркетингові дослідження проводяться для виявлення оптимальних форм комерціалізації, визначення сприятливого моменту виходу новинки на ринок та розробки ефективної збутової політики [2].

З організаційної точки зору, інноваційний процес – це тривалий комплексний організаційний захід, з великою кількістю етапів, завдяки яким знижується певний рівень ризику при виведенні інноваційного продукту на ринок. В межах інноваційного процесу перевіряється та оцінюється всі три основні передумови інновації, а саме: наукова технічна новизна, виробничя застосовність та комерційна реалізованість.

У процесі проведення дослідження виникає необхідність застосування різних прикладних прийомів, які залежно від об'єктів дослідження можна об'єднати у 7 груп: дослідження макрооточення підприємства; дослідження безпосереднього оточення (галузі і конкуренції); стратегічний аналіз організації; стратегічний аналіз продукту; фінансовий аналіз; інвестиційний аналіз; аналіз стратегії та прийняття стратегічних рішень [2].

Оцінка інноваційного потенціалу підприємств району здійснюють за такими складовими: 1. Виробничі можливості: рівень використання виробничої потужності, рівень прогресивності застосованих технологій, рівень гнучкості виробництва. 2. Кадрові можливості: рівень кваліфікації персоналу, рівень готовності персоналу до змін на підприємстві, розвиненість системи мотивації персоналу, ступінь творчої ініціативності персоналу. 3. Науково-технічні можливості: рівень витрат на наукові розробки в собівартості товарної продукції, рівень витрат на використання науково-технічних досягнень у собівартості товарної продукції, рівень використання розробок, частка персоналу, яка займається науковими розробками у загальній кількості персоналу. 4. Маркетингові можливості: раціональність використання каналів розподілу товарів, гнучкість цінової політики, рівень використання реклами, ефективність системи збуту. 5. Організаційні можливості: рівень інноваційної спрямованості організаційної структури, рівень відповідності організаційної культури інноваційному розвитку підприємств, рівень компетенції керівників, розвиненість системи інформаційного забезпечення. 6. Фінансові можливості: коефіцієнт абсолютної

лютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт загальної ліквідності, фінансова стійкість підприємств.

Таким чином, підприємствам для зниження певного рівня ризику при виведенні інноваційної діяльності на ринку необхідно проводити маркетингові дослідження. Отримані результати надають змогу швидко вибрати методи маркетингових досліджень, які є доцільними для застосування на певному етапі інноваційного процесу та отримати об'єктивну інформацію для прийняття конкретних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Амоша А. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення [Текст] / А.С Амоша // Економіст. -2014. - № 6. - С. 28 - 32.
2. Маслак А. А. Фактори впливу на інноваційну діяльність промислових підприємств [Текст] / А. А. Маслак, К. А. Дорошкевич // Науковий вісник НЛТУ України. - 2012. - Вип. 22.8. - С. 269 - 274.
3. Череп А. В. Розвиток інноваційної діяльності в Україні в сучасних умовах [Електронний ресурс] / А.с Ст. Череп, С. В. Васильєва // ефек - вна економіка. - 2010. - № 2. - Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=134>. - 9.02.2010.
4. Чумак Л. Ф. Інноваційна діяльність підприємства в сучасних умовах [Текст] / Л. Ф. Чумак // Бізнес Інформ. - 2012. - № 12. - С. 209 - 212.
5. Моделі та методи аналітичної підтримки прийняття рішень стратегічного управління [Текст] / Е. П. Ільїна, В. П. Синіцин, А. А. Слабоспіцька, Т. Л. Яблокова // Проблеми програмування. - 2012. - № 2-3. - 270 С. -280.

Омельяненко М.М.

астірант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ВРАХУВАННЯ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ БУДІВНИЦТВА ВИМОГ ДО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО ФОНДУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Для залучення у виконання робіт з капітального будівництва на регіональному рівні стейкхолдерам потрібно чітко дотримуватись діючого порядку використання коштів державного регіонального розвитку. Механізм використання коштів державного фонду регіонального розвитку, обсяг яких затверджується законом про Державний бюджет України

ни на відповідний рік Розподіл бюджетних коштів між Автономною Республікою Крим, областями та м. Києвом і Севастополем здійснюється з дотриманням критеріїв, визначених статтею 24-1 Бюджетного кодексу України. [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

Бюджетні кошти, які відповідно до розподілу передбачено Автономною Республіці Крим та м. Севастополю, розподіляються між областями та м. Києвом з дотриманням зазначених критеріїв до повернення тимчасово окупованої території під загальну юрисдикцію України. У разі зміни обсягу бюджетних коштів після набрання чинності законом про Державний бюджет України на відповідний рік Мінрегіон у двотижневий строк доводить Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям розрахунковий обсяг бюджетних коштів. Головний розпорядник бюджетних коштів за бюджетною програмою «Державний фонд регіонального розвитку» визначає розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.[0]

Бюджетні кошти спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку (у тому числі проектів співробітництва та добровільного об'єднання територіальних громад), що мають на меті розвиток регіонів, створення інфраструктури індустріальних та інноваційних парків, спортивної інфраструктури і відповідають пріоритетам, визначенім у Державній стратегії регіонального розвитку та відповідних регіональних стратегіях розвитку, а також на реалізацію проектів - переможців «Всеукраїнського громадського бюджету».

Замовники будівництва (центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування) забезпечують під час розроблення проектної документації для реалізації інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що пов'язані з будівництвом (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт), а також під час закупівлі транспортних засобів загального користування, шкільних автобусів обов'язкове врахування потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня забезпечують оформлення та виготовлення інформаційних табличок (наклейок) з логотипом державного фонду регіонального розвитку, які використовуються з метою ідентифікації інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що фінансуються із зачлененням бюджетних коштів, та їх розміщення на об'єктах, що фінансуються із зачлененням бюджетних коштів. Співфінансування з місцевих бюджетів здійснюється з урахуванням витрат, пов'язаних з оформленням, виготовленням та розміщенням інформаційних табличок (наклейок).

Видатки, пов'язані з фінансуванням об'єктів капітального будівництва, здійснюються відповідно до Порядку державного фінансування капітального будівництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1764 (Офіційний вісник України, 2001 р., № 52, ст. 2374), та постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2014 р. № 117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» (Офіційний вісник України, 2014 р., № 34, ст. 916) [0].

Відкриття рахунків, реєстрація, облік бюджетних зобов'язань в органах Казначейства та проведення операцій з використанням бюджетних коштів, а також відображення у первинному та бухгалтерському обліку отриманих (створених) оборотних і необоротних активів здійснюються в установленому законодавством порядку. Закупівля товарів, робіт і послуг здійснюється в установленому законом порядку. Розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня проводять моніторинг стану реалізації інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку та подають щомісяця до 15 числа за встановленою Мінрегіоном формуєю Мінрегіону, Мінекономіки та Мінфіну, а в Донецькій та Луганській областях також Мінреінтеграції інформацію про використання бюджетних коштів, а також забезпечують інформування населення щодо залучення бюджетних коштів для фінансування таких програм і проектів шляхом розміщення відповідних інформаційних таблицок (наклейок). Складення та подання фінансової і бюджетної звітності про використання бюджетних коштів, а також контроль за їх цільовим та ефективним витрачанням здійснюються в установленому законодавством порядку.

Список використаних джерел

1. Бюджетний	кодекс	України	URL:
https://www.profiwins.com.ua/ru/legislation/kodeks/927.html			
2. Порядок використання коштів державного фонду регіонального розвитку	URL:	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-%D0%BF%n45	
3. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF#Text			

Омельяненко О.П.

к.е.н., доц.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ СТАЛОГО ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Станом на сьогодні сформовано нову територіальну основу для діяльності органів влади, на базовому рівні визначено адміністративні центри та затверджено території територіальних громад. Це має особливе значення, адже попередній устрій не відповідав європейським нормам державотворення, які є пріоритетними для України. Затверджено Державну стратегію регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки. Забезпечені реалізацією 53 проектів регіонального розвитку за рахунок секторальної підтримки ЄС, розблоковано реалізацію проектів у рамках Дунайської транскордонної програми. Наразі змінено Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки регіональної політики, та Порядок проведення конкурсного відбору проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу.

Розробка та затвердження Нової Державної стратегії регіонального розвитку до 2027 року є значним досягненням, яке має принести позитивні зрушенні для всієї країни. В ній застосовано нові підходи до використання потенціалу регіонів відповідно до їх цілей та проблемних зон. Спираючись на такий підхід, було визначено різні типи функціональних територій та прицільно сформульовано пріоритети розвитку кожного регіону. [1]

Реалізація програми Президента «Велике будівництво» має на меті розбудову соціально-економічної інфраструктури у всіх регіонах України. Станом на 1 вересня 2020 року в рамках реалізації програми завершено будівництво 113 об'єктів, з них – 71 школа, 22 дитячих садочки, 19 спортивних об'єктів та 2 іншого спрямування по всій Україні. Будівельна готовність об'єктів «Великого будівництва» по всім регіонам складає 70% та вище. [1]

В фокусі уваги держави знаходяться Східні регіони країни, тому відкриття шкіл на Донеччині є прикладом консолідації зусиль заради соціально-економічного розвитку територій, зокрема, у забезпеченні високих стандартів освітнього процесу в кожній школі, незалежно від її розташування.

В процесі реформування системи державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду створено Державну сервісну службу містобудування України (Держсервісбуд) та Державну інспекцію місто-

будування України (ДІМ), розпочато бета-тестування першої черги Єдиної електронної системи в сфері будівництва, до якої вже підключено понад 900 уповноважених органів.

В сфері житлово-комунального господарства за підтримки МФО в рамках реалізації проектів у сфері енергоефективності, централізованого теплопостачання, водопостачання, водовідведення та реконструкції громадських будівель, отримало допомогу 31 населений пункт. Міністерство розвитку громад та територій України запроваджує політику у напрямках, від яких великою мірою залежать розвиток країни та добробут кожного громадянина, тому невпинно напрацьовує шляхи та рішення для їх ефективного розвитку.

Міністерство розвитку громад та територій України продовжує тримати курс на євроінтеграцію: приєдналося до Зеленого курсу ЄС в частині енергоефективності в будівлях, централізованого теплопостачання, питного водопостачання, готується до підписання Угод з Європейським Інвестиційним Банком на суму 300 млн євро щодо термомодернізації публічних будівель.

Список використаних джерел

1. Здобутки та результати роботи Міністерства розвитку громад та територій України за шість місяців. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/shist-misyaciv-roboti-ministerstva-rozvitku-gromad-ta-teritorij-ukrayini-na-choli-z-oleksiyem-chernishovim>

Охинько О.П.

магістрант

Мостіпака О.Б.

магістрант

Стольникова В.Ю.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО, ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні світові тенденції розвитку держав вимагають постійного пошуку ідей щодо утримання конкурентних позицій на міжнародних ринках, а саме стимулювати інноваційну діяльність. Для забезпечення покращення економіко-соціального стану України та його стабільного розви-

тку у довготерміновому періоді слід створити сприятливі умови для інноваційної діяльності. Проте в умовах політичної дестабілізації напрямки пошуку нових рушійних сил повинні стосуватися не лише забезпечення економічного прогресу країни, але й створення умов соціального розвитку держави. Таким чином, забезпечення умов сталого розвитку України вимагає використання системного підходу з метою мінімізації негативних чинників у всіх сферах держави. У зв'язку з цим сприяння впровадженню і діяльності соціального підприємництва є актуальним.

Соціальне підприємництво виникло під впливом таких чинників, як соціальний неспокій, великі розриви між різними верствами населення, зосередженням влади в однієї чи декількох групах тощо. Отже, соціальне підприємництво – це підприємницька діяльність, яка забезпечує мінімізацію соціальних ризиків і спрямована на інновативну, позитивну зміну у суспільстві, діє на умовах чесності, демократії, соціальної та економічної відповідальності [1, 2].

Важливим є те, що в основі соціального підприємництва лежать такі принципи, як спільна власність усіх учасників підприємства; членство обумовлюється статутом організації, організація діє на засадах демократії і рівноправства; прибутки організації спрямовуються на її розширення та досягнення позитивного соціального чи/та екологічного ефекту; організація (підприємство) може діяти як за кошти меценатів, грантів, так і за рахунок власних коштів; основною метою діяльності соціального підприємництва є примноження суспільного багатства держави, а не в приватного капіталу.

Таким чином, соціальне підприємництво, ідеї діяльності якого побудовані на застосуванні інновацій, дозволяє вирішити основні проблеми держави в економічній, інноваційній, соціальній, екологічній сферах. Соціальне підприємництво охоплює різні напрямки і сфери: залучення до суспільного життя незахищених верств населення шляхом їхнього працевлаштування; залучення до підприємницької діяльності незахищених верств населення із застосуванням фінансових механізмів шляхом надання пільгового кредитування; вирішення екологічних проблем; виробництво і реалізація продукції за пільговими цінами [3].

Застосуванню досвіду зарубіжних країн щодо впровадження і розвитку соціального підприємництва на теренах України перешкоджає в першу чергу відсутність правового поля, яке чітко повинно окреслювати і регулювати створення, діяльність та закриття організації тощо; низький рівень поінформованості про соціальне підприємство; відсутність чіткої детермінації поняття «соціального підприємництва»; недовіра громадян; проблемність залучення коштів для соціального підприємництва.

Список використаних джерел

1. Посібник з планування соціального підприємництва [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/posibnik_z_planuvannya_socialnogo_pidpriemstva.pdf
2. Лабораторії соціальних інновацій [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.socialbusiness.in.ua/>
3. Набатова О.О. Соціальне підприємство як напрям соціально-інноваційної діяльності економічних суб'єктів // Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Співі: Економічна теорія та право : зб. наук. пр. - Х. : Право, 2012. - 2012. № 4 (11). - С. 6-17.

Петраковська О.С.

д.т.н., проф.

Реутова О.Г.

к.фіз-мат.н., доц.

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ

Підходи до територіального планування зазнали значних змін в період становлення України як незалежної держави. Зусилля спрямовані на досягнення узгодженості та взаємодії містобудівної та землевпорядної документації тривають багато років. Одним із прикладів таких спроб є законодавча обов'язковість розробляти проекти землеустрою як складової містобудівної документації місцевого рівня встановлена в 2011 році [3]. Однак, вже через рік, стало зрозуміло що недостатньо здійснити припис, щоб запрацював якийсь механізм, мають бути створені необхідні передумови його життєздатності. Наслідком цього стало скасування жорсткої обов'язковості розробки таких проектів у складі генеральних, детальних планів та зонінгу [1]. Цей приклад доводить, що пошук консенсусу такої взаємодії є складним процесом і має базуватися на ретельному обґрунтуванні запропонованих методів, можливості їх практичної реалізації і оцінки їх наслідків.

На сьогодні, проблема підвищення ефективності використання земель, особливо міських, шляхом інтеграції завдань містобудівної та землевпорядної документації не втратила своєї актуальності. Тому, поява закону спрямованого на удосконалення методів планування використання земель є, безумовно, своєчасним.

Новий закон [2] містить важливі положення щодо розробки нового виду документації із просторового розвитку - комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади. Цим законом також передбачені корегування щодо: статусу містобудівної документації в цілому та окремих видів зокрема, порядку її погодження, необхідності розроблення генеральних планів, змісту та складу генеральних та детальних планів, встановлення та зміни цільового призначення земельних ділянок тощо.

Варто акцентувати увагу на статусі містобудівної документації місцевого рівня. Багато років триває науковий диспут щодо необхідності корегування термінів в сфері містобудування. Визначені законодавством цілі містобудування та розробки містобудівної документації відповідають завданням такого виду діяльності за кордоном як «просторове планування» (spatial planning). Особливості просторового планування відрізняється від країни до країни, але практично всюди воно спрямоване на визначення довгострокових або середньострокових цілей та стратегій розвитку територій, збалансованість системи землекористування та координацію розвитку житлової, інженерно-транспортної галузей, промисловості, сільського господарства та охорони навколошнього середовища. Однією з основних цілей просторового розвитку є створення раціональної територіальної організації системи землекористування та забезпечення зв'язків між елементами цієї системи і збалансування потреби в розвитку з необхідністю охорони навколошнього середовища та досягнення цілей соціального та економічного розвитку. В країнах західної Європи аналоги генеральних планів, детальні плани є планами просторового розвитку. Тому питання зміни терміну «містобудівна документація» (запозиченого з радянських часів) на «документація з просторового розвитку» зрозуміла фахівцям в цій галузі вже багато років.

Відповідно до положень та формулувань нового закону, містобудівна документація стає одним із видів документації із землеустрою [2]. Враховуючи історично сформовані та законодавчо встановлені об'єкти землеустрою і містобудування, стає зрозуміло що нові пропозиції вносять невизначеність і незрозумілість в механізми практичної реалізації такого виду документації як "одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та землевпорядна документація" і пріоритетність вирішення завдань.

Аналогічна ситуація, з точки зору обґрунтованості нововведень, спостерігається в питаннях статусу зонінгу, змісту та складу генеральних і детальних планів, порядку їх погодження та затвердження, необхідності розроблення генеральних планів у складі комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, встановлення та зміни цільового призначення земельних ділянок, внесення даних в Державний земельний та Містобудівний кадастри та інших. Важливо зазначити першочерговість необхідності врегулювання понятійного апарату, у разі об'єднання завдань землеустрою і містобудування, який на сьогодні не являє собою цілісну, взаємопов'язану та взаємозалежну систему.

Запропоновані нововведення, без змістового доопрацювання, можуть привести до неорганізованості та безсистемності прийняття рішень і стати загрозою сталого розвитку території територіальних громад.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань регулювання містобудівної діяльності. Закон України № 5496-VI, 20.11. 2012. [Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5496-17#n108>].
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо плавування використання земель. Закон України № № 711-IX, 17.06. 2020 [Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20#Text>].
3. Про регулювання містобудівної діяльності. Закон України № 3038-VI, 17.02. 2011 [Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>].

Петренко Г.С.

к.е.н.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЕКОНОМІКО-УПРАВЛІНСЬКІ СКЛАДОВІ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ ВИКОНАВЦІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОЕКТУ

Проведені дослідження дали підстави для модернізації змісту і тлумачення категорії «бюджетування виконавців будівельних проектів» і поданням його в наступній редакції. За поданим в роботі визначенням бюджетування виконавців будівельних проектів – це:

- процес розробки бюджетів підприємств-виконавців, адаптованих до змісту, управлінської технології та функціонально-операційних вимог впровадження будівельних проектів, що призначені відобразити та забезпечити фінансовий формат участі стейкхолдерів (виконавців) в даному проєкті;
- процес узгодження параметрів та консолідації бюджетів стейкхолдерів в єдиному бюджеті будівельного інвестиційного проєкту – інструменті стратегічного та поточного фінансового управління процесом впровадження будівельного проєкту;
- це циклічно повторюваний процес системного, планомірно-організованого впливу на ресурсно-економічні та управлінські характеристики господарського механізму підприємства-виконавця з метою спрямування стейкхолдера на участь в проєкті у відповідності з економічними цілями та обраною підприємством стратегією;
- рекурентний процес узгодження вимог стейкохолдера із керівними ланками будівельного проєкту щодо параметрів операційно-функціонального бюджету участі виконавця в даному проєкті. Узгоджений локальний операційно-функціональний бюджет має відобразити очікування керівництва проєкту щодо готовності та фінансово-економічної спроможності підприємства виконати відведені йому обсяги будівельних та спеціальних робіт (послуг) в проєкті.

За підсумком досліджень сформовано наукову гіпотезу, яка узагальнила концепцію формування бюджету будівельного інвестиційного проєкту (рис. 1) з врахуванням складу і змісту мікрoserедовища та інтересів учасників девелоперського будівельного проєкту. Незважаючи на те, що платформа девелопменту є переважним форматом реалізації будівельних проєктів в Україні, вітчизняна технологія і практика розробки бюджетів ДБП залишаються застарілими, не спроможними відобразити: цілісність їх життевого циклу, економіко-управлінську траєкторію створення їх вартості та вимоги економічного девелопменту як економічного механізму реалізації будівельних проєктів;

Процес бюджетування ДБП має починатись з розробки концепції ББІП. Тому початком формування бюджету має стати процес узгодження елементів та параметрів бюджету ДБП із стратегічними економічними цінностями. В основу оновленого підходу слід покласти нову аналітичну та візуально-графічну основу моделювання процесів розробки ББІП, яка має бути також інструментом контролю за ходом виконання бюджету ДБП в ході його підготовки, інвестування та впровадження.

Концептуальні складові формування бюджету ДБП

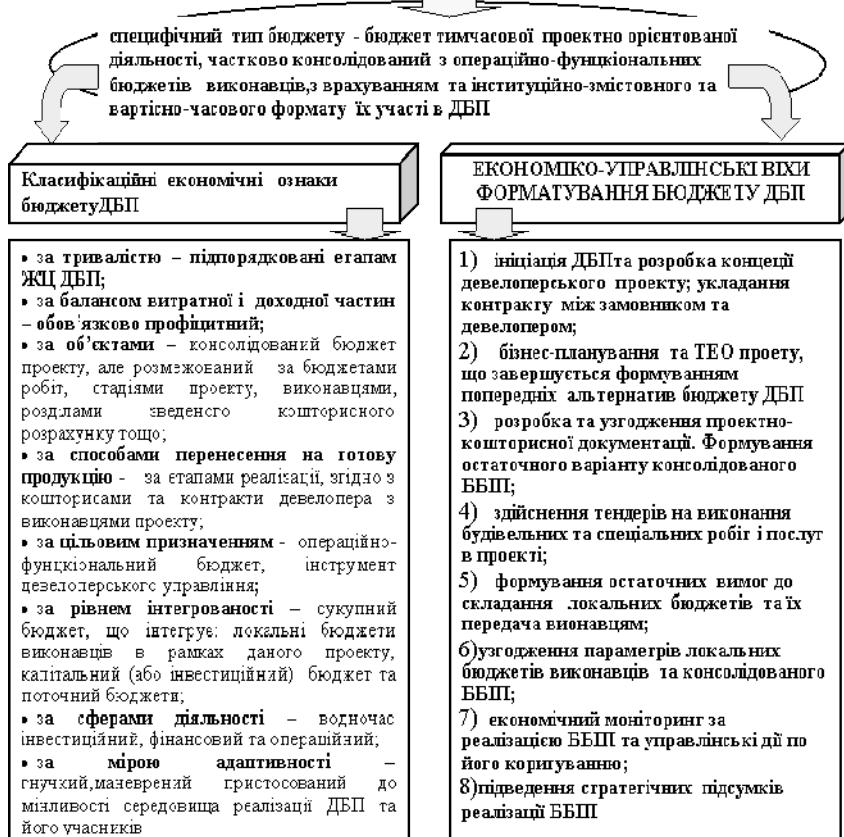

Рис. 1. Концептуальні економіко-управлінські складові формування бюджету будівельного проекту та його виконавців

Список використаних джерел

1. Савчук Т.В., Шпаков А.В. Модифіковані теоретичні та практичні основи формування альтернативних джерел інвестування житлового будівництва. // Управління розвитком складних систем. – 2017. – Вип. 32. – с. 166-172. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-32>.

2. Марчук Т.С. Термінологічні та практичні підходи до визначення імперативів бюджетування інвестиційно-будівельного проекту. // Управління розвитком складних систем. – 2017. – Вип. 32. – с. 130-138. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-32>.

Петренко О.Я.
к.е.н., доц.
*Харківський національний аграрний
університет ім. В.В. Докучаєва
м. Харків*

РОЛЬ ПРОГРАМУВАННЯ В УПРАВЛІННІ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ

В Україні процес збалансування розвитку основних компонентів сталого розвитку відбувається насамперед на регіональному (обласному) рівні, де розміщено основний управлінський та фінансовий потенціал країни, безпосередньо наблизений до об'єктів прикладання зусиль, спрямованих на стійкий розвиток країни. З урахуванням цього вивчення існуючих взаємодій між основними складовими (економічною, соціальною та екологічною) сталого розвитку видається найбільш доцільним саме на регіональному рівні.

Поняття регіонального програмування з точки зору цього дослідження розглядається як інструмент або спосіб досягнення планомірного розвитку територіальних одиниць на підставі розроблених програм, які є комплексом взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку цих одиниць, здійснюються з використанням Державного бюджету України та узгоджених за строками виконання, складом виконавців та ресурсним забезпеченням [1]. Найкращим способом встановлення конкретних заходів вияву взаємодії між складовими сталого розвитку бачиться аналіз затверджених програмних документів розвитку окремого регіону, що дозволить через призму місцевих особливостей найбільш повно осягнути оптимальну спрямованість цих заходів для потреб збалансованого розвитку.

Управління сталим розвитком регіону повинно базуватися на обґрунтованому прогнозі майбутнього. Наростаюча нестабільність і невизначеність зовнішнього середовища регіону визначають необхідність розрахунку декількох можливих варіантів сценаріїв його майбутнього. Інструментом реалізації сценарного підходу до прогнозування можливих сценаріїв розвитку регіону є імітаційне моделювання. Із цілого різноманіття концепцій імітаційного моделювання системна динаміка (моделювання потоків) представ-

ляється найбільш адекватною для моделювання сценаріїв сталого розвитку регіону.

Для прогнозування сталого розвитку Харківської області було змодельовано кілька сценаріїв: базовий; неінноваційний, інноваційний, розвитку малого підприємництва. Кожен із сценаріїв розробляється в декількох реальних, помірних або оптимістичних варіантах. Аналіз одержаних за допомогою імітаційного моделювання можливих сценаріїв розвитку області показав, що перевага повинна бути віддана групі інноваційних оптимістичних сценаріїв. Тільки вони дозволяють досягти сталого розвитку регіону.

Інноваційний оптимістичний комбінований сценарій прийнято як основний бажаний для реалізації в регіоні, тому що він найбільш відповідає умовам сталого розвитку Харківської області.

З урахуванням повноти, доступності та актуальності інформаційних матеріалів зазначененої тематики, вивчення взаємодії сталого розвитку в регіональному програмуванні здійснювалось на прикладі програмних документів Харківської області.

Основним документом, що брався до аналізу, була «Стратегія розвитку Харківської області на 2021-2027 роки» [2], яка має на меті підвищення якості життя та добробуту населення на основі реалізації обґрунтованих структурних реформ, зростання конкурентоспроможності економіки області, впровадження інноваційно-інвестиційної моделі сталого розвитку на сучасній технологічній основі, комплексного економічного і соціального розвитку міст, районів, селищ і сіл області, розвитку громадянського суспільства, підтримання стабільного та задовільного стану довкілля.

Необхідність розробки Стратегії викликана змінами у принципах державної регіональної політики, розвитком технологій нового покоління, активізацією процесу створення об'єднаних територіальних громад, загостренням демографічних і соціальних проблем тощо.

Концепція сталого розвитку регіону базується на положенні, що якість життя людей і стан суспільства знаходяться під впливом сукупності соціальної, економічної й екологічної сфер.

Завдяки впровадженню заходів екологічного спрямування виникає позитивний вплив на соціальну (зменшення соціальної напруги та створення умов для повноцінного відпочинку) та економічну (зменшення витрат на підтримання необхідного рівня безпеки громадян) сфері.

Реалізація цільового сценарію розвитку Харківського регіону передбачає, наряду з вирішенням інших завдань, створення та підтримку на належному рівні природних та ландшафтних умов, які є традиційно сильними сторонами сільського господарства регіону, будуть доповнені впровадженням нових технологій виробництва та переробки зернових культур, розвитку нових потужностей з переробки м'ясо – молочної продукції за умови раціонального землекористування.

В системі охорони навколошнього природного середовища відбуватиметься подальше розширення Національної екологічної мережі, за рахунок земель природоохоронних територій, облаштування і належного інфраструктурного забезпечення рекреаційних зон навколо обласного центру та нових «полюсів зростання» в районах області.

Таким чином, у процесі програмування регіонального розвитку між економічною, екологічною та соціальними компонентами сталого розвитку виникає тісна взаємодія, яка проявляється у тому, що виконання заходів в одній сфері позитивно впливає на стан іншої.

Список використаних джерел

1. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23 березня 2000 року № 1602-III // Офіційний вісник України від 05.05.2000 - 2000 р., № 16, стор. 21, стаття 657.
2. Стратегія розвитку Харківської області на 2021-2027 роки. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: 1026/102538/files/ %D0%A1% D1%82%D1%80%D0%B0% D1%82%D0%B5% D0%B3%D1% 96%D1 %8F.pdf

Petrukha N.

*Ph.D. in Economics, Assistant at the Department of
Management in Construction
Kyiv National University of
Construction and Architecture
c. Kyiv*

ROLE OF AGRARIAN AND CONSTRUCTION IDUCTRY IN DEVELOPMENT OF SOCIAL AND ECONOMIC POTENCIAL OF AREA

Efficiency of social and economic development of the area depends, to the determining extent, on the value of its potential and a degree of diversification of the industrial structure of the economy: the more substantial the potential and the higher the level of diversification of the economic complex is, the higher the stability and rigidity of development, the lower vulnerability to threats and casual phenomena is. In this connection, the development of the economy of the area is determined, on the one hand, by its own social and economic potential, and, on the other hand, by production resources. And, the lower the own area social and economic potential is developed, the higher the dependency on external resources and a process of economic interaction with other areas is.

In contemporary economic sources [1–4], the term “potential” is used to indicate the resources of various purpose (so, nature and resource, innovative, social and economic etc. potentials are separated). In characterization of the social and economic potential, it should be taken into account: complexity of ecological, economic and social development; commonality of natural resource management and environmental protection tasks; area production commonality; relative stability of population and unity of the human settlement system; unity of the social, construction and food infrastructure system; area and industrial facility management combination.

Regardless of a particular region, its social and economic potential includes nature and resource, social and ecological, social and demographic, scientific and technical, production, agrarian, construction, labor, scientific, recreational, information, social, ethno-cultural, organization, ideological potentials [2; 4].

The number of potentials depends on justification of its segmentation and level of consideration. Segmentation is dictated by purposes and tasks of research of the social and economic potential. So, the social and economic potential of the area includes all components of reproduction at the area level subject not only to its realization at the present time but also to the capacities of intensification in the future.

In other words, this notion is oriented on discovering reserves and including qualitative factors of the area growth. Such kind of reserve capable of providing a qualitative area social and economic growth, in our opinion, should include an agrarian and construction sector of the national economy.

Matters of efficient development of the agrarian and construction sector of the economy, provision of food security of the country and its regions are among the significant priorities of the state policy. How the agrarian and construction sector of the economy of a particular area develops, one can evaluate on the basis of official statistical indicators. In formation of their set (system), it should be considered that the functions of the agrarian and construction sectors of the economy of the area are aimed to implement area interests; one can distinguish their five relevant functional tasks to promote rising in living standards: efficient employment of the area population, enhancement of its financial, nature and resource and production potentials; development of intra- and interregional ties [3].

The impact of the agrarian and construction sector of the economy on money income of the area population manifests itself directly and indirectly. The direct one is characterized by a share of income of employees of the agrarian and construction sector in money income of the area population, the indirect one is characterized by the fact that the more the agrarian and construction sector will promote rising in the area budget revenues, the more funds will go to the income of the public sector workers.

For the purposes of enhancing the efficiency of management of area social and economic potential and its key components including the agrarian and construction potential, it is necessary to make a transition to the harmonious, noncontroversial and stable functioning of the area ecological-social-economic-construction system. This is possible on the basis of the prioritized implementation of eco-innovations, efficient stimulation of their development, provision of required resources and integrated monitoring system based on elaboration of the system of indicators of social and economic development, nullifying of the effect of negative and strengthening of favorable factors, creation of conditions for the provision of stability of the local (area) economy.

References

1. Hutorov A. O. Investment Support for Capital Corporatization in the Agrarian Sector of the Economy (Analytical Review). Kyiv: NSC “IAE”, 2019. 64 p.
2. Petrukha S.V. State Anti-Crisis Regulation of the Agrarian Sector of the Economy of Ukraine: Monograph. Kyiv: Educational Literature Center, 2018. 524 p.
3. Strategic Directions of Sustainable Rural Development for the Period until 2030 / Yu. O. Lupenko, M. Y. Malik, O. H. Bulavka et al.; edit. By Yu. O. Lupenko. Kyiv: NSC “IAE”, 2020. 60 p.
4. Khodakivska O. V., Mohylnyi O. M. Rural Matters – From Communal Land Tenure to Expansion of Agro-Holdings: Monograph. Kyiv: NSC “IAE”, 2020. 184 p.

Petrukha S.V.

*Ph.D. in Economics, Doctoral student in the Department
of Management in Construction
Kyiv National University of Construction
and Architecture
Kyiv*

AGRARIAN-CONSTRUCTION CLUSTERS IN NEW SOCIAL AND ECONOMIC NORMALITY OF RURAL DEVELOPMENT

A cluster-based approach becomes almost the most popular method applied in the state's economic policy to enhance competitiveness and stimulate economic growth. Developed countries apply it from the 1990s. Turned paradigmatic examples of clusters, successful at the global level,

including agrarian and agrarian-construction clusters, are a household word. Widely-known is a Dutch flower cluster – the world's top in the production of and auction trade in cut flowers and flower bulbs. [3]. More than 40 % of all flowers and plants raised in the works are Dutch varieties. The cluster export not only flower products but also the equipment. For example, “smart” greenhouses with innovative lighting, water supply and refuse processing, which are able to generate more electricity than they consume. A milk cluster is also one of the most important sectors of the Dutch economy. One third of the area of the country is occupied for dairy cattle husbandry, more than half of raw milk is used for cheese production. The cluster exports not only finished products but also the equipment for the dairy industry. Dutch company Lely is one of world's leaders in milking robot manufacture. The Chilean wine cluster exports 75 % of products, and, mainly, not raw material but a final product - bottled wines. In 2002, export to Latin American countries formed only 8 %, while more than 50 % fell on Europe, 44 % on the USA, Canada and Mexico [1–2]. A new food facility management form is applied in many countries where the called FOOD-clusters and their managerial bodies are massively formed.

Researchers in the whole world are unanimous that an economic cluster represents a new type of the social economic system with special features and properties. Studying specific characteristics of the cluster and mechanisms of its development [2–3] shows that exactly new properties of the cluster as a system are a source of economic growth and high competitiveness.

Analyzing the processes of clustering shows [1–4], that in their development the clusters undergo the stages of agglomeration, an originating, developing, mature cluster and a collapse of the system. Inherent to each stage, are specific characteristics of the achieved status, driving forces and directions of changes. To the Clusters' capacities are on full display at the maturity stage (this is confirmed by the above examples of global agrarian and agrarian-construction clusters). As a special property of clusters, their evolutional development should be emphasized, which is based on centripetal forces, objective benefits from close location of the companies. External forces, “will” decisions are not able to replace this component. In the scientific community, a discussion is actively held, on the relation of evolutionary (natural process of development, strategy and interaction of economic agents in a particular environment) and artificial component in the cluster development (public cluster policy). As a result, a conviction is formed that the creation (origination) of clusters must take place by the natural way (all clusters undergo the agglomeration stage but not all agglomerations develop up to the cluster level). In light of it, the objects of the cluster policy must be concentrations (agglomerations) of

enterprises already demonstrating particular cluster properties and driving forces. This proves that the first stage of the cluster policy must be identification of clusters (discovery of a lifecycle stage, key characteristics and acting driving forces).

Cluster identification methods are divided [1; 3] by purposes and sphere of application in the two groups – quantitative evaluation (identification “from the top”) and qualitative evaluation (identification “from the bottom”). The first group enables to discover the clusters as a complex of branches at the high aggregation level and as a prototype of real clusters, the second group – qualitative evaluation methods – must give a system description of a real cluster (composition of branches and enterprises, character and mechanism of their interaction, business environment features, reasons preventing a cluster development process).

The best known quantitative method – application of the location quotient enabling to specify region specialization industries. The object of calculations is an area (more often, administrative-territorial units of the country). A quotient is calculated as a ratio of the share of employed in the particular industry of the region in the total number of employed in the region to the share of employed in the particular industry of the country in the total number of employed in the country. For referring the industries to highly-specialized industries, a quotient threshold should be used. The spread in thresholds applied by various researchers is quite wide – from 0.6 to 2.0 [1–4]. For the purposes of our research, of special interest are the “Agriculture” and the “Construction” industries. In accordance with the cluster theory, feedstock is not the best option of the final product for the mature cluster. Global experience shows that food products perform this role significantly better.

References

1. Agri-Food Commodity Chains and Globalising Networks. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=mTptPtoOLmMC&pg=PA137&dq=Food+Cluster&hl=ru&sa=X&ved=2ahUKEwjOidmQx-nsAhWNIYsKHeFfCnMQ6AEwBHoECAMQAg#v=onepage&q=Food%20Cluster&f=false>.
2. Food Cluster of Lower Austria. URL: <https://www.ecoplus.at/interested-in/clusters-technopolis/clusters-in-lower-austria/food-cluster-of-lower-austria>.
3. Food Economics: Industry and Markets. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=Ep47fr9qEI0C&pg=PA92&dq=Food+Cluster&hl=ru&sa=X&ved=2ahUKEwjOidmQx-nsAhWNIYsKHeFfCnMQ6AEwAnoECAUQAg#v=onepage&q=Food%20Cluster&f=false>.
4. Food Security Cluster – Ukraine. URL: <https://fscluster.org/ukraine>.

Pylypchuk O.D.

Ph.D. in Technical Sciences

Kyiv National University of Construction

and Architecture

Kyiv

USE OF MODERN DIRECTIONS OF VISUAL ART AS A MEANS OF ENHANCING THE AESTHETICS OF THE ARCHITECTURAL ENVIRONMENT

Proposals for spatial planning of territories and recommendations for improving legislation on the implementation of the bill on the protection of the natural environment and cultural heritage sites, caused the need to create new modern methods, techniques and tools that could become tools for architects and artists.

One of these means can be the inclusion in the architectural space of fine art of various types of fine art that are perceived by sight and exist in space – this can be sculpture, painting, graphic images and decorative and applied art. Taking into account that the visual arts are able to streamline the subject-spatial environment of human life and solve the problems of aesthetic improvement of the human environment.

This takes into account the peculiarities of the artistic solution, the possibilities and types of artistic and plastic means (relief, plastic, texture, decoration, decor). Also, the interconnection of form, colour and light, materials used, where the possibilities of using fine art, play a primary role: methods of composition, functional significance, ways of adjusting the form, which in general have a strong emotional and psychological impact on a person [3].

One of these means is the direction of “supergraphics”. It is built on the possibilities of forming an architectural environment, on visual illusions, as visual destruction of the geometry of the form, and the creation of compositional integrity on their basis, change the nature of the form, which, in turn, organizes the space in a new way and gives it a new complete meaning. According to A. Efimov, supergraphic compositions can be considered to provide for the development of architecture and design [1, c. 38].

Another modern path is the direction of “graffiti”, which has formed in the urban environment, in industrial zones and depressed areas. Visual art is built on the dissonance of the surrounding space, due to which it contrasts and sets it apart from the general environment. Openness colours, graphic

quality, stylized performance of aerosol cans or an airbrush, grotesque images [2]. We can say that in its ideological essence and imaginative component, this art comes from a feeling of protest, and the image is seen as a challenge. First, this is the understanding of visual art in the environment as a kind of grotesque, paradox and, as mentioned above, a sense of protest. This is primarily due to a psychological factor – the artist sought to stand out, assert himself, while he builds his work on the contrast with the environment (art of “muralism”, modern avant-garde, art object, art design, installation art, performance, conceptual art, “happening”, “freestyle”, etc.

Today, such a fashionable means of monumental painting as “muralism”. It should be noted that the direction has a very expressive effect, but also took only the outer shell of the historical phenomenon of “muralism”, moving far away from the foundations of art, where painting and architecture were combined together, repeating only the similarity in the name and neglecting the basic principles of the image characteristic of muralism – the relationship a pictorial element with architectural space, expediency, imagery, as well as harmony with a person.

It can be concluded that the creation of an artistic and aesthetic environment is based on the means of visual art associated with associativity and figurativeness, tectonicity, and form creation, utilitarianism, in achieving harmonization and integrity of the ensemble, as well as visual comfort obtained from the perception of the urban environment. Modern architects and artists rely on the emotional and associative perception of the architectural form, the creation of a new compositional idea, using new modern methods, means, techniques in the creation of new architectural objects, or the preservation of the historical architectural heritage, or with the possibility of organic adaptation to the modern person, using new approaches.

References

1. Ефимов А.В. Формообразующее действие полихромии в архитектуре. М.: Стройиздат, 1984. 168 с.
2. Ефимов А.В., Минервин Г.В., Ермолаев А.П., Шимко В.Т., Щепиков Н.И., Гаврилина А.А., Кудряшев Н.К. Дизайн архитектурной среды: учебник для вузов. М.: Архитектура – С, 2006. 504 с.
3. Пилипчук О.Д., Полубок А.П. Рішення творчого задуму художньо-декоративної форми в залежності від застосованих матеріалів // ScienceRise. Харків: НВП ПП Технологічний Центр, 2019. Вип. № 4 (57). С. 36–39. DOI: 10.15587/2313-8416.2019.164772

Пінчук Ю.А.

магістрант

Шосталь А.С.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Все більшого розповсюдження набуває проблема забезпечення конкурентоспроможності підприємств у сучасних умовах господарювання, оскільки здатність підприємства працювати у високодинамічному конкурентному середовищі з позитивною динамікою є результатом ефективної системи управління забезпеченням конкурентоспроможності підприємства.

В сучасних умовах господарювання забезпечення та підтримка конкурентоспроможного рівня підприємства усе частіше починає залежати від впровадження в діяльність інноваційного продукту або певних технологій. Тому для успішного розвитку організації необхідно дослідити інноваційний процес у розрізі конкурентоздатності та проаналізувати усі його переваги та недоліки.

Сучасна державна інноваційна політика, як це визначено новим Законом України «Про інноваційну діяльність» [1], має формуватися з урахуванням світових тенденцій науково-технічного розвитку й аналізу існуючих проблем інноваційної діяльності в державі. Виходячи з цього головною метою інноваційної політики визначено створення комплексу системних заходів щодо забезпечення соціально-економічних, організаційних, законодавчо-правових умов для ефективного відтворення, розвитку і використання науково-технічного потенціалу; забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих енерго- і ресурсозберігаючих технологій; виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.

Конкуренція є найважливішим атрибутом ринкової економіки. Досвід розвинених країн свідчить, що конкуренція виступає важливим чинником стимулювання господарської активності, розширення асортименту та підвищення якості продукції, зниження витрат і стабілізації економічного зростання. Це основні переваги підприємства на ринку, які забезпечують успішний збут в умовах конкуренції.

Конкурентоспроможність – це поняття складне, синтетичне, залежить від багатьох груп факторів: технологій основного та допоміжного виробниц-

тва, технології системи управління, рівня технічної та економічної підготовки персоналу, рівня розвитку науки і техніки в даному виді діяльності, можливостей застосування ресурсів тощо.

Конкурентоспроможність підприємства – це категорія, що відображає, як відрізняється підприємство-виробник на ринку своїх товарів від інших виробників-конкурентів упродовж тривалого проміжку часу, яким чином рівень його фінансово-економічного розвитку відповідає суспільним потребам [2, с. 201].

В умовах ринкової економіки споживачі зацікавлені не тільки в якості продукції, але і в високоякісних додаткових послугах, що пов’язані з цією продукцією. У більшості країн світу роль нецінової конкуренції все зростає, оскільки в ринкових умовах споживачі стають все більш вимогливими до якості товарів. З урахуванням національних та економічних особливостей різних держав формувалися специфічні підходи до управління якістю продукції на мікрорівні. Найбільш відомими є американська комплексна система управління якістю (TQC) та японська (CWQC) – управління якістю в межах фірми.

Існує багато підходів до оцінки рівня конкурентоздатності продукції, однак більшість методичних підходів зорієнтована на продукцію, що вже виробляється і реалізується на ринку (тобто товари). Якщо оцінюється конкурентоздатність продукції на стадії розробки, то йдеється про оцінку конкурентоздатності інноваційного продукту. При оцінюванні інновацій необхідно виходити із таких принципів:

- конкурентоздатність закладається ще на етапі проектування і розробки виробу, тому вона має бути вже попередньо оцінена на стадії формування технічного завдання на розробку;
- конкурентоздатність інновацій ґрунтуються на ідеальній споживчій моделі, що задовольняє перспективні потреби на 100% у межах визначеного сегменту ринку;
- рівень техніко-економічних параметрів інновації, яке пропонується до розробки, повинен оцінюватися по відношенню до прогнозного рівня техніко-економічних параметрів продукції найбільш ймовірних конкурентів (визначених на рік початку виробництва даної продукції);
- вибрані для оцінки конкурентоздатності параметри необхідно оцінити за їх значущістю. [3, с. 158]

Таким чином, необхідно сформувати так звану „ідеальну споживчу модель”, що задовольнятиме перспективні потреби споживачів на 100% і яка ґрунтуються на інформації, зібраній в процесі дослідження ринку. Ця модель включає в себе перелік техніко-економічних параметрів, що важливі для споживачів на даному сегменті ринку, оцінку споживачем значущості кожного параметра, а також ідеальне значення кожного техніко-економічного параметра.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: [навч. посіб.] / С. М. Ілляшенко. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К., Суми: Університетська книга, Княгиня Ольга, 2005. - 324 с.
3. Йохна М.А., Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності [Текст] / М.А. Йохна, В.В. Стадник. - К.: Академія, 2005. - 400 с.

Плещановська А.М.

д.т.н., проф.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

КОМПЛЕКСНИЙ ПЛАН ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ: ДО ПРОБЛЕМ ВПРОВАДЖЕННЯ В ПРАКТИКУ МІСТОБУДІВНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Сформована відповідно до Закону «Про регулювання містобудівної діяльності» ієархічна система регулювання планування і забудови територій передбачає розроблення відповідних видів містобудівної документації на державному, регіональному та місцевому рівнях [1, ст. 2, п. 2]. Проте, проведення в Україні з 2014 року реформи децентралізації з виділенням нового елементу адміністративно-територіального устрою – об’єднаної територіальної громади (ОТГ) обумовило необхідність внесення змін до цього закону та запровадження такого нового виду містобудівної документації як комплексний план просторового розвитку території (КППР) територіальної громади [2].

Визнаючи безумовну необхідність забезпечення нового адміністративного елементу документацією з просторового планування, яка має визначати перспективи розвитку території ОТГ, встановлення режимів використання і забудови, створення необхідної соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, слід зупинитись на деяких дискусійних положеннях закону [2] та проблемах практичної реалізації розроблення такого документу, а саме:

Дискусійність територіально-планувального рівня, до якого віднесено КППР. З точки зору прийняття управлінських рішень, передача повноважень з регіонального та субрегіонального рівня на місцевий та віднесення території ОТГ до базового місцевого рівня є цілком виправданим і логічним

[3]. Але з точки зору просторового планування, об'єктами містобудівної документації місцевого рівня традиційно виступали території в межах населених пунктів – сільських, селищних і міських. Території поза межами населених пунктів в сукупності з ними відносились до регіонального рівня. Об'єднана територіальна громада може створюватись як на базі окремого населеного пункту, так і їх сукупності з прилеглими територіями поза межами, і кожен з цих варіантів має виступати об'єктом самостійного проектування. Проте, процес проектування в таких випадках буде відрізнятися.

Неоднозначність меж об'єкта просторового планування. Програмою децентралізації передбачено створення 1469 територіальних громад з визначеними на підставі методичних рекомендацій проектними межами. Фактичний процес створення ОТГ свідчить, що межі вже сформованих громад часто не співпадають з проектними, а територія ОТГ інколи представляє собою сукупність окрім розташованих фрагментів територій, які, інколи, навіть не мають спільних границь. Виникає невизначеність прийняття та затвердження містобудівних рішень відносно територій, що адміністративно не входять до ОТГ, але мають бути включені до розроблення містобудівної документації, яка передбачає формування цілісних (нерозривних) систем забезпечення існування ОТГ.

Скасування плану зонування як самостійного документу. План зонування (або кодифікована карта) на первинному етапі свого запровадження в Україні виступав лише складовою частиною місцевих правил забудови, які, в свою чергу, мали статус нормативно-правового акту місцевого рівня. В трактуванні закону № 711-IX цей документ фактично нівелюється як регуляторний документ і має лише інформаційний характер.

Відтермінованість у часі розроблення окремих складових КППР. Встановлена необов'язковість розроблення генеральних планів для окремих населених пунктів у складі ОТГ створює проблеми в частині прийняття коректних планувальних рішень щодо розвитку структурних підсистем та затвердження загальних техніко-економічних показників проекту.

Узгодженість процедурних питань розроблення та погодження містобудівної і землевпорядної документації. Відповідно до нової трактовки Закону України «Про землеустрій» [2, ст. 451] «Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, детальний план території є одночасно документацією із землеустрою та містобудівною документацією на місцевому рівні». На наш погляд, пріоритетність містобудівної документації має бути однозначною, оскільки цілі і завдання містобудівної і землевпорядної документації є різними, і в контексті проблем просторового розвитку документація із землеустрою відіграє, скоріше, роль технічної складової.

Необхідність узгодження масштабу топографо-геодезичної зйомки,

необхідної для розроблення різних видів містобудівної (генеральні плани та плани зонування) та документації із землеустрою.

Необхідність дублювання передачі інформації до різних інформаційних баз – Містобудівного та Земельного кадастрів. Це також вимагає узгодження структури цих даних зокрема функціонального .

Відтермінованість введення в дію закону № 711-IX до липня 2021 року надає можливість внести необхідні корективи та забезпечити ОТГ зручною документацією з просторового планування.

Список використаних джерел

1. Про регулювання містобудівної діяльності. Закон України № 3038-VI від 17.02.2011. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3038-17>
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель. Закон України № 711-IX від 17.06.2020. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20#Text>
3. Дем'яненко Л. Реформа адміністративно-територіального устрою: плани та перспективи [Електронний ресурс] / Л. Дем'яненко // Стратегія сталого розвитку України – 2030. – 2020. – № 8. – С. 6-10. Режим доступу: http://www.nbuviap.gov.ua/images/praktuka_susp_peretvoren/2020/8.pdf

Поколенко В.О.
д.т.н., проф.

Крічевський О.М.
здобувач

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ВИЗНАЧАЛЬНІ КОМПОНЕНТИ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ ПЛАТФОРМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ НА ГРУНТІ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ

Економічні відносини, що виникають у процесі інноваційної діяльності в регіоні, можна охарактеризувати як інноваційні економічні відносини, які в сукупності зі своїми об'єктами, суб'єктами, їх потребами, інтересами і цілями, а також механізмом їх забезпечення утворюють інноваційну сферу регіональної економічної системи і виступають фактором розвитку останньої. За умов, коли інноваційні економічні відносини стають досить поширеним фактором розвитку регіональної економічної системи і сприймаються нею, вона трансформується в інноваційну економічну систему регіону. Таким чином, інноваційна

економічна діяльність в регіоні – це специфічна система економічних відносин, що виникає між людьми з приводу створення, впровадження, поширення, споживання та поновлення нововведень.

Узагальнення наукових досліджень щодо ідентифікації сутності та змісту поняття інноваційного кластеру та авторської позиції дозволили уточнити поняття „регіональний виробничо-інноваційний кластер регіону” – це сукупність взаємодіючих підприємств і організацій, що об’єдналися в єдину групу з метою забезпечення їх сталого розвитку та підвищення ефективності на основі створення спільного організаційно-економічного потенціалу та механізму активізації інноваційної діяльності.

Учасниками виробничо-інноваційних кластерів є самостійні господарюючі суб’єкти (або їх окремі підрозділи, які виконують певну функцію), що беруть в них участь на добровільних засадах, насамперед, на основі партнерського контракту.

Істотною відмінністю регіональних виробничо-інноваційних кластерів від інших кластерних виробничо-господарських утворень в регіоні є їх загальна стратегічна інноваційна орієнтація на пріоритетні напрями розвитку та прояв принципово нових функцій:

- регіональні виробничо-інноваційні кластери стають сполучною ланкою між фундаментальною наукою і комплексними розробками; формування комплексних технологічних рішень є ключовою перевагою кластера, що забезпечує трансформацію знань, отриманих у фундаментальній науці в нові промислові технології і вироблені продукти;

- такі кластери стають виробником комплексних практично-орієнтованих знань, інструментом управління знаннями на основі комплексних технологічних рішень в умовах інноваційної економіки, таким чином, виробничо-інноваційні кластери стають зонами пріоритетних інвестицій в регіонах України;

- виробничо-інноваційні кластери стають ефективною регіональною інноваційно-навчальною системою, що освоює нові інституціональні схеми діяльності, оскільки розробка і впровадження інновацій зумовлює об’єктивну необхідність систематичної професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів.

В основі механізму функціонування регіональних виробничо-інноваційних кластерів лежить система соціально-економічних відносин, що виникають між різними підприємствами та організаціями, які об’єдналися у спільній діяльності з приводу розробки, просування, реалізації та споживання інновацій, що відповідають сучасним вимогам інноваційної економіки. Такий механізм покликаний забезпечити збалансовану взаємодію та узгодження різноманітних інтересів і потреб учасників регіональних виробничо-інноваційних кластерів в процесі

активізації та підвищення ефективності інноваційної діяльності. В результаті кластерна модель виробничо-інноваційної діяльності в регіоні дозволяє забезпечити необхідні передумови для створення і практичної реалізації принципово нової форми інновацій – сукупного інноваційного продукту як результату синергетичного ефекту взаємодії всіх учасників кластерного об'єднання промислових підприємств регіону.

Список використаних джерел

1. Чуприна Ю.А. Побудова концепції інтеграції підприємств стейххолдерів до складу будівельного кластеру. [Текст] // Формування ринкових відносин в Україні// 2019 зб.наук.праць №1 (212) DOI: 10.521/zenodo.2581190
2. Шпаков А.В., Шпакова Г.В. Корегування змісту та підходів до вияву «рівня передбачуваності» характеристик середовища девелоперського проекту в будівництві // Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. «Просторовий розвиток територій: традиції та інновації» – К.: КНУБА,2019. – С.208-211. <https://iino.knuba.edu.ua/images/Zbirnyk-2019.pdf#>

Полубок А.П.
доц. каф.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

ВІДПОВІДНІСТЬ ВІДІВ СКУЛЬПТУРНОЇ ПЛАСТИКИ ОСНОВНИМ ТИПАМ ВІДКРИТОГО ГРОМАДСЬКОГО ПРОСТОРУ

Оптимальне візуальне сприйняття та комфортне відчуття людини в архітектурному середовищі залежить від дотримання гармонійних пропорційних відносин скульптурної композиції та простору. Такі гармонійні взаємовідносини визначаються прийомами співмірності «об’єм-простір», які ґрунтуються на типології основних зон відкритого громадського простору на основі масштабності.

Для визначення загальних прийомів співмірності, треба проаналізувати принципи взаємозв’язку базових основних типів відкритого громадського простору та основних видів монументально-декоративної скульптури.

А.В. Крашенінніков [1] виділяє основні типи (умовні зони) габаритів архітектурного простору, у відповідності до трьох рівнів соціальної взаємодії у міському середовищі: Мікропростір. Соціальна взаємодія обмежена умовами персонального спілкування людини та невеликої групи

людей навколо прибудинкової території, паркового обладнання, лави, тощо (розміри – діаметр від 1 до 10 м.). Мезопростір. Об'єднує декілька мікропросторів у межах соціального контролю – пішохідна площа, парковий сквер, житловий двір (розміри – діаметр від 10 до 100 м.). Макропростір. Об'єднує пішохідним зв'язком декілька мезопросторів – міський парк, пішохідна зона громадського центру, квартали, бульвари, вулиці, громадські площи та міжмагістральна зона у сучасній житловій забудові (100 – 1000 м).

Виходячи із вищезнаваних типів (зон) простору, у результаті дослідження визначено чотири категорії взаємозв'язку основних видів скульптурної пластики, які в залежності від розміру відповідають масштабу основних зон відкритого громадського простору[3]:

Мікропростору відповідає – камерна скульптура, розрахована на сприйняття з близької відстані у просторі діаметром від 1 до 10 м, розмір скульптури по масштабності у середньому наближається до натуральної величини людини (від 1 до 3 м.) Застосовується на невеликих ділянках прибудинкової території, дрібномасштабної площи, у камерних зонах парку, скверу.

Мезопростору відповідає – монументально-декоративна скульптура, розрахована на сприйняття у просторі діаметром від 10 до 100 м, тісно пов'язана з архітектурою та фасадами будівель, широко застосовується на міських площеах, фонтанах, у парках та ландшафтах. Розмір скульптури по висоті у середньому становить від 2 до 16 м.

Макропростору відповідає – монументальна скульптура, розрахована на сприйняття у просторі діаметром від 100 до 1000 м, безпосередньо пов'язана з архітектурним середовищем, завдяки великим масштабам може організовувати простір навколо себе, утворюючи самодостатні архітектурно-скульптурні комплекси та гармонічно поєднуючись з великокомасштабним архітектурно-просторовим оточенням. Широко застосовується на просторих міських площеах, пішохідних зонах громадського центру, на бульварах, вулицях та міжмагістральних зонах. Розмір скульптури по висоті у середньому становить від 16 до 30 м. Гіперпростору [2] відповідає – монументальна скульптура, розрахована на сприйняття у просторі діаметром від 1000 м. і більше, завдяки іноді надвеликим розмірам (від 30 м і більше) скульптура майже виходить за межі масштабності, але визначається пропорційною архітектурному середовищу.

Створюючи акценти високих домінант для отримання виразного силуету панорами міста, скульптурна пластика зазвичай розташовується на високих рівнях та добре сприймається здалекої відстані. Монументальна скульптура, як висотна домінанта розташовується у відповідності з планувальною структурою міста, утворює та бере участь у просторовій композиції міської забудови.

Також застосовується на великокомасштабних розмірах вільного від

забудов простору, залишаючись частиною загального архітектурного ансамблю міста, але разом із тим, утворюючи досить незалежні та самодостатні архітектурно-скульптурні ансамблі, меморіальні комплекси часто виокремлені із загальної структури міської забудови та розташовані на околиці міста.

Список використаних джерел

1. Крашенинников А.В. Жилые кварталы: учеб. пособие для архитектурных и строительных вузов / под общ. ред. Н.Н.Милovidова, Б.Я. Орловского, Л.Н. Белкина. М.: Высшая школа, 1988. 87 с.
2. Ефимов А.В., Минервин Г.В., Ермолов А.П., Шимко В.Т., Щептиков Н.И., Гаврилина А.А., Кудряшев Н.К. Дизайн архитектурной среды: учебник для вузов. М.: Архитектура – С, 2006. 504 с.
3. Полубок А.П., Кащенко А.В. Методы корректировки масштабной соразмерности скульптуры и архитектурного пространства // Colloquium-journal №25 (77), 2020. С. 4–7. DOI: <https://doi.org/10.24411/2520-6990-2020-121170>

Предун К.М.

к.т.н., доц.

Шевчук О.М.

с.н.с.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ВИЯВ ЦІЛЬОВИХ ТА СИТУАТИВНИХ ДОМІНАНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Досліджено економічну сутність витрат та сучасні концепції управління витратами, уточнено поняття витрат операційної діяльності промислового підприємства як обліково-аналітичного об'єкта, розширено класифікацію витрат операційної діяльності для потреб аналітичного забезпечення управління стратегічно-орієнтованим підприємством.

В умовах ускладнення та нестабільності зовнішнього середовища безперервне функціонування підприємства можливе лише за умови постійного оновлення та впровадження стратегії лідерства за витратами. З огляду на це витрати слід розглядати як фактори, що визначають конкурентні позиції підприємства на ринку. За такого підходу під витратами підприємства логічно розуміти не тільки вартість спожитих ресурсів при створенні продукції,

але й розглядати як фактор, що визначає конкурентні позиції підприємства на ринку.

Як свідчить теорія та практика, на кожному підприємстві існує набір факторів, що утворюють витрати операційної діяльності, при цьому витратоутворюючі фактори поділяються на структурні та функціональні. До структурних факторів віднесено масштаб, діапазон, досвід, технологію, складність операційної діяльності, тобто такі витратоутворюючі фактори, якими оперують під час управління собівартістю реалізованої продукції.

До функціональних факторів віднесено ефективність планування, залучення досвідченого робочої сили, комплексне управління якістю, вибір найкращого варіанта використання потужностей, використання партнерських зв'язків з постачальниками та замовниками, тобто такі витратоутворюючі фактори, якими оперують під час управління конкурентоспроможністю готової продукції.

Рис.1. Формалізована характеристика «операційних витрат» (витрат операційної діяльності) промислового підприємства як обліково-аналітичного об'єкта

З урахуванням трактування сутності понять «витрати» та «операційна діяльність» у НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а також «витрати» у ПСБО 16 «Витрати», під операційними витратами (або витратами операційної діяльності) промислового підприємства як обліково-

аналітичним об'єктом запропоновано розуміти вибуття активів, пов'язане з виробництвом або реалізацією продукції, яке відбувається під впливом структурних та функціональних факторів операційної діяльності та забезпечує одержання конкурентних переваг у галузі функціонування в сучасних умовах господарювання. Схематично запропоноване визначення ілюструє рис. 1.

Список використаних джерел

1. Поколенко В.О. Оновлені бізнес-індикатори «стійкості функціонування» стейкхолдерів будівельного проекту. [Текст] /В.О. Поколенко, Г.М. Рижакова, О.В. Некрутенко.// Збірник тез доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. «Інноваційний розвиток підприємств у процесі формування економіки інтелектуального капіталу» (3-4 листопада 2017 року, м. Київ). – К.: КНУБА, 2016. – С. 26-28.
2. Рижакова Г. М. Optimization of financial planning costs and results of construction companies/[Текст] / Г.М. Рижакова // Програма та тези доп. II міжнар. наук.-практ. конф. «Перезавантаження будівництва: економіка, організація, менеджмент» (09-11 листопада 2016 року, м. Київ). – К.: КНУБА, 2016. – С.108-109

Приходько Д.О.

к.т.н., доц.

Ніколаєв Г.В.

асpirант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м.Київ

ФУНКЦІОНАЛЬНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДСИСТЕМИ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ОРГСТРУКТУР БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні умови функціонування, що характеризуються динамічними та водночас малопрогнозованими змінами, загостренням конкурентної боротьби на ринку, зростанням рівня невизначеності, формують нові вимоги до управлінської діяльності будівельних підприємств та зобов'язують апарат управління до пошуку й впровадження прогресивних механізмів управління, які б забезпечували здатність випереджувати майбутні зміни середовища функціонування. За таких обставин вирішального значення набуває формування інвестиційного портфеля БДК на засадах податковового планування як інструментарію підвищення його рівня підготовки до потенційних явищ внутрішнього та зовнішнього середовища на основі

раннього діагностування можливостей і загроз умов діяльності та розроблення превентивних управлінських рішень за стадіями завершеності робіт в ході реалізації будівельного контракту.

Такі міркування стали основою для прийняття наукової гіпотези, яка визначає що модель формування інвестиційного портфеля БДК має ґрунтуючись на підставі запровадження цілісної концепції, що базується на використанні системного і об'єктивно-цільового підходів, алокаційно-інверсійних технологій управління в контексті досягнення раціональності його використання шляхом інкорпорації оптимізаційного складу цільових функціоналів (податкових регуляторів) при розбудові оригінального вартісно-орієнтовного кваліметричного інструментарію найвагоміших регресорів впливу за критеріями максимізації граничної корисності і прибутковості будівельних об'єктів в умовах невизначеності середовища та ресурсних обмежень (рис. 1).

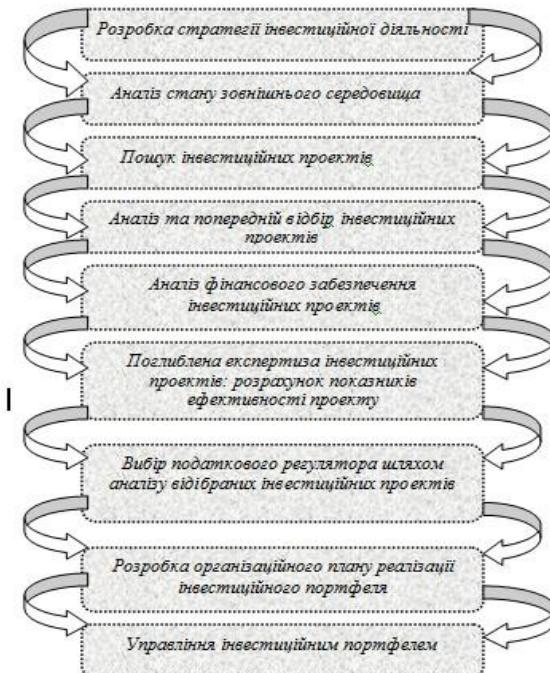

Рис. 1. Концептуальна модель формування інвестиційного портфеля БДК

Для раціонального відбору інвестиційних проектів необхідно, зокрема, здійснити:

- моделювання та прогнозування потоків продукції, ресурсів, коштів;
- урахування результатів аналізу фінансового стану підприємства, яке реалізує інвестиційний проект;
- врахування невизначеності та зумовлених ризику;
- врахування впливу чинника інфляції;
- приведення майбутніх різночасових доходів та витрат до умов їх співвимірності;
- вибір оптимальних критеріїв реалізації інвестиційних проектів;
- диверсифікацію портфеля інвестиційних проектів тощо.

Дана концептуальна модель розглядається в вигляді методичної основи формування інвестиційного портфеля БДК та забезпечує вирішення задачі доданої вартості портфеля, а відповідно і розвитку компанії.

Список використаних джерел

1. V. Mihaylenko, T. Honcharenko, Kh. Chupryna, Yu. And rashko, S. Budnik. Modeling of Spatia Dataonthe Construction Site Basedon Multidimensional Information Objects/ International Journal of Engineering and Advanced Technology (IJEAT) ISSN: 2249 – 8958, Volume-8 Issue-6, August, 2019 SCOPUS.
<https://www.ijeat.org/wp-content/uploads/papers/v8i6/F9057088619.pdf>

2. Рижакова Г.М, Чуприна Ю.А, Гавриков Д.О, Бородавко М.В. Формування будівельного кластеру у форматі державних інвестиційних цільових програм// Збірник наукових праць «Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин». – Вип. 40. Економічний. – К.: КНУБА, 2019. – С. 19-25. <http://library.knuba.edu.ua/node/37818>

Пучкова Д.В.

стд. гр.

Рогожникова О.Є

к. арх., доц.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ВІДНОВЛЮВАЛЬНІ ТА АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ В КОНТЕКСТІ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ

Паливно-енергетична галузь в Україні є однією з найбільш уразливих на фоні загальних глобальних перебудов всесвітньої економіки та надмірної залежності виробничо-технічної бази та соціальної сфери від імпор-

тованих енергоносіїв. Отже, гострою проблемою, яка постала перед Україною наразі, є енергетична проблема.[1, с. 1]

Забезпечення відновлюваною енергією може здійснюватися на трьох рівнях, які можна зрозуміти наступним чином:

Макромасштабні концептуально: великі гідроенергетичні, вітрові електростанції, концентровані сонячні електростанції, великі сонячні парки, великі електростанції на біomasі, глибоке геотермальне виробництво тепла або електроенергії.

Мезомасштаб: районні системи, включаючи ТЕЦ та супутні мережі, сонячна енергія, такі програми, як асфальтові колектори, малі та середні сонячні поля (фотоелектричні або теплові), геотермальні застосування в районному масштабі (відкриті системи тепла / холоду);

Мікромасштаб: виробництво відновлюваних джерел в масштабі окремої будівлі: переважно фотоелектрична, сонячні котли, мікро-ТЕЦ та закриті системи тепла / холоду. [4, с. 12]

Теоретично, чисто технічний компроміс може визначити, які програми є найбільш сприятливими в даному випадку. Тому було прийняте рішення по проектуванню ТРЦ за концепцією «земля, вітер і вогонь», яка реалізує потенціал відновлюваних джерел енергії (геотермальний джерела, вітер і сонячна енергія) для того, щоб не використовувати ви-копне паливо для вентиляційного і охолоджуючого устаткування (Bronsema, 2013). Тут оболонка будівлі грає ключову роль в створенні комфортного мікроклімату в приміщеннях. Концепція складається з трьох головних компонентів для кондиціонування повітря і вентиляції і створення необхідної тяги (різниці тисків). Покрівля форми Venturi - для збільшення припливу свіжого повітря (природна вентиляція). Фасад-теплообмінник Climate Cascade з системою розпилення за рахунок гравітації - для випарного охолодження. Сонячний (тепловий) димохід - під впливом сонячного випромінювання нагрівається і стимулює тягу. На покрівлі ТРЦ встановлення дахових рекуператорів - вид рекуператорів, що застосовуються в системах припливно-витяжної вентиляції. Дахові рекуператори можуть оснащуватися нагрівними секціями. На фасаді та елементах покрівлі будуть інтегровані прозорі сонячні панелі, які оптимізують природне освітлення і генерацію електроенергії від сонячного випромінювання. Будівля перетворюється в автоматизоване джерело енергії, яким може забезпечити функціонування не тільки себе, а й частину будівель поблизу.

Невтішні прогнози про закінчення через 30–40 років покладів нафти та газу будуть стимулювати значне зростання цін на дані енергетичні джерела, тому вже зараз потрібно активно впроваджувати альтернативну енергетику.

Список використаних джерел

- 1.Стаття “Перспективна альтернативна енергетика”, Л. В. Лось, М. Д. Терлецький.
2. Дероган Д0,В0 Перспективи використання енергії та палива в Україні з нетрадиційних та відновлюваних джерел // Д0,В0, Дероган., А0,Р0, Щокін // Бюл. "Новітні технології в сфері нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії: бюл. – 1999. – № 2. – С. 30–38.
3. “Про альтернативні види рідкого та газового палива”: закон України // Відомості Верховної Ради України // – 2000. – № 12. – С. 94.
www.mdpi.com/journal/sustainability
4. Бабієв Г0,М0 Перспективи впровадження нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії в Україні. // Г0,М0, Бабієв., Д0,В0, Дероган., А0,Р0, Щокін // Електричний журн. – 1998. – № 1. – С.63–64.
5. “Про альтернативні джерела енергії”: закон України // Відомості Верховної Ради – України // – 2003. – № 24. – С. 155.

Ревунов О.М.

здобувач

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м.Київ

ОНОВЛЕННЯ ФУНКЦІОНАЛІВ ДІАГНОСТИКИ ПРОЕКТІВ З ПОЗИЦІЇ ОЦІНКИ СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ УПРАВЛІННІ БУДІВЕЛЬНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Основними напрямками організації економічної безпеки будівельних підприємств є: ефективне використання ресурсів, ефективна взаємодія з іншими підприємствами, відповідна характеристика підприємства, сукупність певних умов та факторів та стан його захищеності. Існуючі підходи до трактування поняття економічної безпеки будівельних підприємств систематизовано на рис. 1, що дозволило запропонувати авторське визначення поняття «економічна безпека будівельних підприємств» - це стан його власних та залучених ресурсів, що дозволяють підприємству продовжувати свою господарську діяльність не зважаючи на ймовірність негативного впливу зовнішніх та внутрішніх загроз на його фінансові результати.

На підставі проведеного системного аналізу праць зарубіжних та вітчизняних вчених було досліджено передумови впровадження такого поняття, як «безпека праці» та здійснено його порівняння з уже

існуючими термінами «охорона праці», «гігієна праці (виробнича санітарія)», «умови праці».

Рис. 1. Сучасні підходи до трактування поняття «економічна безпека будівельних підприємств»

Більшість авторів, які досліджували поняття «охорона праці» та «безпека праці» ототожнюють їх, проте при вивченні взаємозв'язку між ними, було встановлено, що охорона праці є складовою безпеки праці. Оскільки вона більшою мірою зорієнтована на збереження здоров'я та працездатності людини у трудовому процесі, що регламентовано законодавчими актами та відповідними соціально-економічними, технічними, гігієнічними та організаційним нормами, правилами, інструкціями тощо.

Встановлено, що безпека праці є важливою складовою економічної безпеки будівельних підприємств, оскільки вона безпосередньо впливає на зменшення негативного впливу чинників небезпеки на етапах проектування, виконання будівельних робіт та експлуатації об'єктів будівництва. Безпека праці зорієнтована на реалізацію системи заходів щодо дотримання технології виконання робіт, запобігання системним порушенням техніки безпеки та протипожежної безпеки, створення належних умов праці будівельників, підвищення рівня їх кваліфікації, недопущення порушення правил здачі об'єктів в експлуатацію та ігнорування екологічних умов тощо.

Саме економічний підхід до трактування терміну «безпека праці» дозволяє встановити причинно-наслідковий зв'язок між цим поняттям та економічною безпекою будівельних підприємств.

Список використаних джерел

1. Рижакова Г.М., Малихіна О.М., Петренко Г.С. Економіко-управлінські пре-диктори стратегічного девелопменту в умовах динамічного середовища впровадження проектів будівництва // Управління розвитком складних систем // Київ, КНУБА, 2019. – № 39. – С. 154-163. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-39>
2. Ryzhakova G., Ryzhakov D., Petrukha S., Ishchenko T., Honcharenko T. The innovative technology for modeling management business process of the enterprise // International Journal of Recent Technology and Engineering, 8(4), 4024–4033. <https://doi.org/10.35940/ijrte.D8356.118419>.

Рижаков Д.А.

д.е.н., доц.

Петриченко А.І.

асpirант

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕОРІЇ ЕНТРОПІЇ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ СКЛАДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В КОНТЕКСТІ ЕМЕРДЖЕНТНИХ ЗМІН

Сучасна економіка має складноорганізовану, неоднорідну структуру, на яку суттєво впливає її нерівномірний розвиток. Внаслідок цього активніше проявляються емерджентні процеси самоорганізації, зростання складності, турбулентності. Характерною ознакою сучасності є дестабілізуючі, кризові процеси, що відбуваються у міжнародній економічній системі. Розробка та використання кількісних методів дослідження складності є надзвичайно актуальними, оскільки саме вони стають фундаментальною особливістю в сучасних соціально-економічних системах. Все це актуалізує міждисциплінарні наукові дослідження з метою їхньої адаптації до виявлення, аналізу, моделювання, моніторингу і прогнозування негативних явищ, що робить можливим застосування методів попередження та усунення негативних ефектів.

Моделювання складних соціально-економічних систем є важливим етапом при дослідженні розвитку економіки на всіх рівнях. Відповідно до цього виникає реальна необхідність у вивченні, розробці та застосуванні нових методів і підходів для подолання кількісних та якісних проблем у процесі дослідження економіки. Це зумовлює доцільність застосування

ентропійних методів при попередженні кризових явищ у світовій фінансово-економічній системі задля забезпечення використання інструментів макроекономічного управління і досягнення стабільного розвитку економіки країн світу та України.

Сьогодні при великій кількості важливих робіт, широті досліджень, різноманітності одержаних результатів у даній сфері все ще не в повній мірі вирішено проблему дослідження складних систем, у тому числі і соціально-економічних. Отже, розробка теорії, концепції та методів побудови моделей складних соціально-економічних систем з урахуванням джерел складності та особливостей інформації щодо поведінки таких систем залишається важливим науковим завданням.

Розробка методів моделювання, технології моніторингу соціально-економічних систем на основі ентропійного аналізу дасть змогу врахувати структурні особливості системи, відійти від традиційної концепції дослідження причинно-наслідкових зв'язків, зосередившись на особливостях динаміки часового ряду. Ентропійний аналіз є новим підходом, теоретичне обґрунтування його ефективності, експериментальне дослідження можливостей методів стосовно соціально-економічних систем проводилися не в повному обсязі. Важливою особливістю роботи є поєднання практичного застосування ентропійних моделей і теоретичного аналізу отриманих результатів.

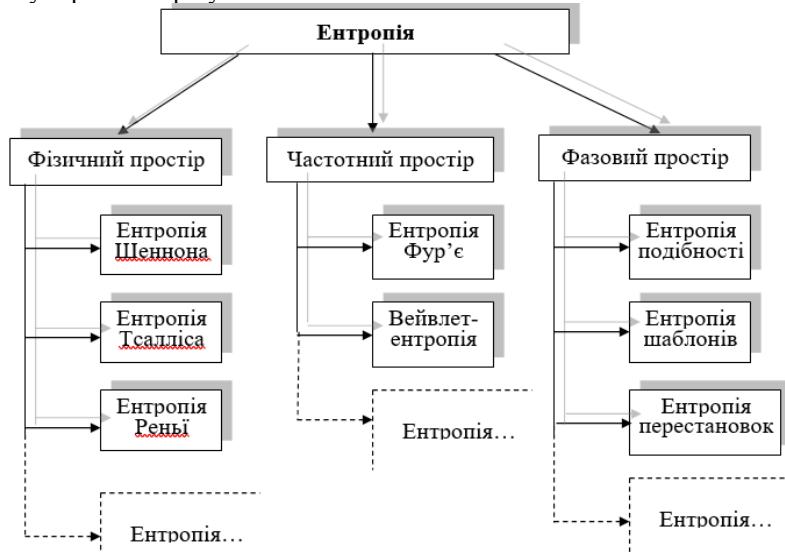

Рис. 1. Класифікація спектру ентропійних показників за простором розрахунку

За допомогою показників ентропій, розрахованих у фізичному просторі, оцінюються зміни амплітуди сигналу, тобто мікростани системи можна визначати за темпами змін цієї амплітуди. Сюди віднесено ентропії Шеннона, Тсалліса і Ренї. До ентропій фазового простору ввійшли так звані ентропії вкладень, зокрема ентропії подібності, шаблонів та перестановок. До ентропій, що розраховуються у частотному просторі, заражовано ентропію Фур'є та вейвлет-ентропію.

Список використаних джерел

1. Рижакова Г.М., Малихіна О.М., Петренко Г.С. Економіко-управлінські пре-диктори стратегічного девелопменту в умовах динамічного середовища впровадження проектів будівництва // Управління розвитком складних систем // Київ, КНУБА, 2019. – № 39. – С. 154-163. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-39>
2. Д.О. Чернишев, В.О. Поколенко, М.В. Горбач. Методичне підґрунття та адміністративно-управлінські засади вдосконалення операційно-виробничої системи та організаційної структури девелоперської компанії // Збірник наукових праць «Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин». Вип. 39. Ч.2. К.: КНУБА, 2019. с. 34-42.

Рижакова Г.М.

д.е.н., проф.

Савчук Т.В.

к.е.н.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СУЧASNІХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ ДО ПРОЦЕДУР ОНОВЛЕННЯ ФУНКЦІОНАЛІВ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ

Наріжним каменем інституціональних досліджень є доведення соціального характеру діяльності у сфері бухгалтерського обліку та наявності суспільної потреби в інституціоналізації поведінки суб'єктів економічних відносин у цій сфері.

Незважаючи на рівень науково-технічного прогресу, важлива роль щодо забезпечення спостереження, оцінки та відповідної фіксації фактів господарського життя належить людині. Навіть за автоматизованого процесу узагальнення інформації соціальний чинник полягає в тому, що алгоритм дій

задається людиною, також вона здійснює оцінку одержаної інформації та її інтерпретацію. Крім того, обов'язковою умовою включення інформації про факти господарського життя до облікового процесу є їх підтвердження уповноваженими особами шляхом складання відповідного документа.

Узагальнення літературних джерел та дослідження практики ведення бухгалтерського обліку як процесу взаємодії індивідуумів дають підстави для висновку, що діяльність у сфері бухгалтерського обліку відбувається у свідомості бухгалтера і спрямована на трансформацію об'єктивної реальності, яка сприймається через первинні документи, з подальшою візуалізацією у певних формах, придатних для сприйняття заинтересованими споживачами економічної інформації. З огляду на провідну роль особи в здійсненні діяльності у сфері бухгалтерського обліку, а також враховуючи її систематичний і масовий характер, такий вид діяльності має всі підстави бути визнаним соціальним.

Діяльність у сфері бухгалтерського обліку має різnobічний характер, є внутрішньо диференційованою і здійснюється індивідуальними та колективними суб'єктами (рис. 1).

Рис. 1. Діяльність у сфері бухгалтерського обліку та її суб'єкти

При цьому слід зазначити, що державне і методичне регулювання бухгалтерського обліку та професійна діяльність, перебуваючи за межами облікового процесу як практичної діяльності, інтегровані в бухгалтерський облік як соціальну діяльність.

Бухгалтерський облік як соціальна діяльність не обмежується окремим суб'єктом господарювання, а охоплює широке їх коло. Фактично ним формується інформація про всі фази обігу капіталу як на рівні суб'єкта господарювання, так і в масштабах національної економіки. Так само

бухгалтерський облік генерує данні про створення, розподіл і споживання доданої вартості. Саме ця інформація має значення для суспільства й економіки та охоплює найширше коло споживачів, становить найбільший інтерес.

Бухгалтерський облік належить до видів діяльності, що провадяться для задоволення інформаційних потреб суспільства. Відтак ця діяльність у суспільному розподілі виконує сервісні функції, її продукт – економічна інформація – не є кінцевим, а призначений для подальшого споживання у процесі провадження інших видів діяльності. Відповідно в умовах суспільного виробництва він повинен відповідати вимогам його споживачів, бо в іншому випадку буде не придатний до використання на подальших етапах.

Діяльність у сфері бухгалтерського обліку має важоме суспільне значення, зважаючи на інтегрованість цієї діяльності у процес пізнання соціально-економічних процесів і явищ, насамперед з метою формування й реалізації економічної політики, управління економічними процесами та суб'єктами господарювання.

Список використаних джерел

1. Канцуро О. О. Вплив інституціональної теорії на формування сучасної парадигми бухгалтерського обліку / О. О. Канцуро // Незалежний аудитор. – 2014. – № 8. – С. 27–32.
2. Федоренко В.Г., Куліков П.М, та ін. Управління підприємством: засади та окремі функції в сучасних умовах. Монографія / [В. Г. Федоренко та ін.; за ред. В. Г. Федоренка]; Європ. бізнес-асамблей [та ін.]. – Київ : ДКС Центр, 2019. – 386 с. – ISBN 978-617-7300-45-7

Роговченко В.С.

асpirант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м.Київ

ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ КЛАСТЕРІВ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОГРАМ

Практика свідчить про складну процедуру реалізації державних цільових програм та інноваційних проектів, а також про їх нерівномірність че-рез відсутність чіткого, адаптованого під сучасні реалії порядку визначення критеріїв віднесення регіонів до проблемних, зокрема, депресивних,

що, у свою чергу, і є однією з причин поглиблення соціально-економічного дисбалансу розвитку регіонів. Окрім того, на фінансування усіх програм подолання депресивності регіонів протягом одного року в державному бюджеті передбачена лише сума 0,2 відсотки дохідної частини державного бюджету, що не відповідає потребам.

Водночас слід зазначити, що практично неврахованим напрямком фінансового забезпечення розвитку проблемних регіонів є фіскальна політика, яка через систему заходів (використання спрощеної системи оподаткування, зменшення ставок або тимчасова відмова від стягнення певних загальнодержавних і місцевих податків та зборів) може сприяти формуванню відповідного податкового клімату як для окремих видів економічної діяльності, так і для регіону в цілому. У зв'язку з цим напрямок податкового регулювання та стимулювання розвитку проблемних регіонів слід вважати пріоритетним. Саме він дозволяє здійснювати диференційований підхід до вирішення проблеми соціально-економічного розвитку регіонів.

Таким чином, у дисертаційній роботі отримало подальшого розвитку теоретико-методичне забезпечення ідентифікації проблемних регіонів в Україні на основі рейтингової оцінки їх стану; визначено пріоритетні напрями розвитку проблемних регіонів; доведено доцільність використання інструментів непрямого регулюючого впливу на розвиток проблемних регіонів, які доцільно запроваджувати в Україні в процесі подальшої реалізації реформ. При цьому найбільшу увагу слід приділити розвитку спеціальних податкових режимів для різних видів економічних зон: територій пріоритетного розвитку, рекреаційних зон, індустріальних, наукових і технологічних парків.

Проведення оцінки проблемності регіонального розвитку дозволило запропонувати методичне забезпечення ідентифікації проблемних регіонів, яке полягає у використанні системи моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів країни, що включає постійне складання рейтингів регіонального розвитку за кожною зі складових згрупованих вхідних характеристик за ознаками рівня економічної системи та сфери прояву. Запропоноване методичне забезпечення дозволяє розрізняти методи та інструменти складових механізму державної підтримки розвитку регіонів залежно від стану проблеми.

За результатами аналізу наявних проблемних аспектів у розвитку регіонів України, що був здійснений за допомогою когнітивної карти, доведено доцільність виокремлення як головної проблеми регіонального розвитку несприятливої структури економіки, що може служити підґрунттям для визначення першочергових заходів щодо її подолання.

На основі грунтовного теоретичного узагальнення визначено сутність та зміст понять: «проблемні», «економічно несприятливі», «соціа-

льно напружені», «екологічного лиха», «депресивні», «кризові» та «слаборозвинені» регіони, що дозволило дійти висновку, що всі вони утворюють взаємопов'язану систему та повністю характеризують причини та наслідки виникнення проблемності регіонів.

Список використаних джерел

1. Рижакова Г. М. System update of the operational-analytical approach to the formation multicomponent portfolio of projects: criterion basis, algorithms and software products. [Текст]./ Г.М. Рижакова// Materials of the XIII international scientific and practical conference. Conduct of modern science- 2017 (November30-December 7, 2017) Volum6. Economic science. Sheffield science and education ltd 2017.- С.82-82 .<http://depositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/4518/1/%D0%86%D0%A3%D0%A1%D0%A2-%D0%9E%D0%94%D0%95%D0%A1%D0%90-2017.PDF>
2. Поколенко В.О., Малихіна О.М., Чуприна Ю.А., Горбач М.В., Волошина Т.В. Інноваційна технологія оцінки якості менеджменту будівельних підрядних підприємств Управління розвитком складних систем. 2017. Вип. 32. С. 146 – 152.

Скоробогатий В.Ц.

магістрант

Лісецька С.В.

магістрант

Донець О.В.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

МЕТОДИ ОЦІНКИ ПІДПРИЄМСТВОМ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

В сучасних умовах конкурентоспроможність підприємства є однією з головних характеристик ефективності господарської діяльності й, одночасно – можливостей його подальшого розвитку. Важливим елементом системи забезпечення належного рівня конкурентоспроможності підприємства, ефективного ведення його господарської діяльності виступає її оцінка [6].

Якщо підприємство, хоче досягти успіху, то воно повинно не лише задовольняти споживчий попит, а і будувати плани на майбутнє, тобто розробляти стратегії, які враховуватимуть власні потужні технологічні можливості, фінансову впевненість, розвиток НТП, зміни у державній політиці та, звісно ж, пропозиції конкурентів на ринку [1].

Розрахунок показників оцінки конкурентоспроможності підприємства повинен здійснюватися за принципами: системності, комплексності, об'єктивності, оптимальності, науковості, динамічності, безперервності, порівнюваності, ефективності дослідження, інформаційного забезпечення. Дотримання в комплексі зазначених принципів дозволить досягти поставлених цілей та здобути максимально точну оцінку конкурентоспроможності підприємства при застосуванні найбільш оптимального методу, прийнятного для підприємства [2].

Існує значна кількість методів для визначення конкурентної позиції підприємства. Серед класичних методів можна виділити:

Метод оцінювання конкурентоспроможності підприємств, що ґрунтуються на теорії рівноваги підприємства і галузі А.Маршалла та теорії чинників виробництва, застосовується лише в умовах досконалої конкуренції та припускає, що підприємство має за мету досягнення стану рівноваги [4];

Метод визначення конкурентоспроможності підприємств, заснований на теорії ефективної конкуренції Дж. Б. Кларка, що особливий тим, що дозволяє відслідковувати динаміку ефективності підприємства зі змінами характеристик конкурентоспроможності [3];

Метод профілів, що дозволяє оцінювати конкурентоспроможність підприємства за характеристиками якості продукції.

Серед сучасних методів оцінки конкурентоспроможності підприємства можна виділити ті, що класифікують за наступними ознаками:

- за напрямком формування інформаційної бази:
 - критеріальні (за інформаційну базу беруть абсолютні значення найважливіших показників;
 - приклади: SPACE- аналіз, GAP- аналіз, LOTS- аналіз);
 - експертні (базуються на думці досвідчених фахівців; приклади: STEP- аналіз, SWOT-аналіз, метод порівнянь);
 - за способом відображення кінцевих результатів:
 - графічні (подані у формі рисунків, графіків, діаграм; приклади: SWOT- аналіз, методика Зав'ялова);
 - математичні (відбувається розрахунок одного найважливішого числового показника, за яким можливо сформувати остаточну оцінку; приклади: методика Градова, формалізований метод Іванова);

- логістичні (базуються на логічних припущеннях; приклади: STEP- аналіз, SPACE-аналіз, GAP- аналіз);
- за способом оцінки:
 - індикаторні (кожен індикатор виступає як сукупність характеристик, що відображають стан окремих показників; приклади: GAP-аналіз, LOTS-аналіз);;
 - матричні (розділяються процеси конкуренції, взаємозалежність між ними та динаміка; приклади: SWOT-аналіз; Модель аналізу Мак-Кінсі 7S);
- за можливістю розроблення управлінських рішень:
 - одномоментні (розділяють поточний стан справ);
 - стратегічні (звертають увагу на перспективу) [1, с. 31; 3. с. 56- 57].

Проаналізувавши специфіку вище згаданих методів оцінки конкурентоспроможності, можна зробити висновок, що нові сучасні методи - це удосконалені та модернізовані класичні. Також, деякі із сучасних методів повторюються у кількох категоріях, що підкреслює їхню універсальність та широко плановість. Для отримання найточніших результатів можна використати один із найпоширеніших методів SWOT-аналіз, за допомогою якого можна отримати різносторонній аналіз конкурентоспроможності підприємства, зрозуміти свої найсильніші сторони, знайти недоліки підприємств-конкурентів і надалі залучившись підтримкою експертів варто розробити стратегічний план удосконалення роботи підприємства.

Список використаних джерел

1. Яцковий В.Д. Сучасні методики оцінки конкурентоспроможності підприємства / Яцковий В.Д.// Вісник соціально-економічних досліджень, 2013 рік, випуск 4 (51). [Електронний ресурс].
2. Азоев Г.Л. Конкурентные стратегии / Г.Л. Азоев // Конкуренция: анализ, стратегия и практика. – М. : Центр экономики и маркетинга, 2010. – 256 с.
3. Жовновач Р.І. теоретико-методологічні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємств / Жовновач Р.І. // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2011 рік, випуск 19. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_19_ekon/stat_19/14.pdf
4. Маршалл А. Принципы экономической науки.- М.:Прогресс, 1993.- Т.3.-351с.
5. Кларк Дж.Б. Распределение богатства //www.libbooks.ru

Сліпенчук О.О.

асpirант

Деркач А.Є.

асpirант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ФОРМУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ПІДГРУНТЯ УПРАВЛІНСЬКОГО КОНТРОЛІНГУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено специфіку і будову ринку корпоративного контролю, уточнено визначення категорій «ринок корпоративного контролю» та «поведінка підприємства на ринку корпоративного контролю», уdosконалено розкриття сутності функцій ринку корпоративного контролю, розмежовано різновиди корпоративних захоплень, а також дістали подальшого розвитку організаційно-економічні засади захисту підприємства на ринку корпоративного контролю.

Досліджено основні складові поняття «ринок корпоративного контролю» та запропоновано його авторське визначення, як сукупність учасників ринку корпоративного контролю та правовідносин між ними щодо переходу прав на корпоративний контроль над підприємствами, що може здійснюватись шляхом: реалізації права володіння або користування всіма активами чи їх значною частиною; здійснення права вирішального впливу на формування складу, результати голосування та прийняття рішення органами управління суб'єкта господарювання; вчинення правочинів, які надають можливість визначати умови господарської діяльності, даючи обов'язкові до виконання вказівки; надання обов'язкових до виконання наказів або виконання функцій органу управління суб'єкта господарювання.

На підставі дослідження інформаційної, регулюючої, стимулюючої, інтергуючої та контрольної функцій ринку, уточнено особливості їх реалізації на ринку корпоративного контролю, яка є наслідком специфіки потреб, притаманних суб'єктам цього ринку. Встановлено, що основними структурними елементами (учасниками) ринку корпоративного контролю є суб'єкти та об'єкти ринку, регулятори ринку, посередники, інші учасники та фондовий ринок.

Систематизовано різноманітні погляди щодо сутності поняття «поведінка підприємства», запропоновано авторський підхід до трактування категорії «поведінка підприємства на ринку корпоративного контролю», яке відповідає специфіці ринку корпоративного контролю і означає сукупність дій підприємства, які впроваджуються з дотриманням законів ринку і визначаються

конкуренцію та цілями, що поставлені перед підприємствами та спрямовуються на задоволення потреб власників та інших стейкхолдерів.

Визначено, що метою поведінки підприємств на ринку корпоративного контролю є розширення сфер впливу власників на своєму чи інших ринках шляхом отримання прав власності на активи інших підприємств за допомогою дружніх інтеграційних угод, корпоративних захоплень та захисту прав власності на власні активи.

За результатами критичного аналізу розмежовано різновиди поведінки підприємства на ринку корпоративного контролю, а саме: захисну поведінку, атакуючу, а також відмову від захисту. Доведено, що атакуюча поведінка підприємства на ринку корпоративного контролю проявляється у формі інтеграційних процесів (угоди злиттів і поглинань). Розширено і доповнено перелік мотивів поведінки підприємства на ринку корпоративного контролю за трьома групами: атакуюча поведінка (дружні та недружні угоди), захисна поведінка та відмова від захисту. Для розкриття сутності недружніх угод запропоновано авторське трактування поняття «корпоративне захоплення» як сукупності прийомів та способів переходження контролю над підприємствами з метою отримання короткострокових та/або довгострокових вигід від такого контролю. На підставі аналізу понятійно-категоріального апарату теорії корпоративного управління розмежовано різновиди недружніх угод на ринку корпоративного контролю, а саме: білі угоди (грінмейл), сірі угоди (недружні поглинання) і чорні угоди (рейдерство).

Досліджено організаційно-економічні особливості забезпечення захисту підприємства на ринку корпоративного контролю. Встановлено, що процес захисту підприємства має передбачати реалізацію трьох етапів: попередження корпоративного захоплення; захист від корпоративного захоплення; подолання наслідків корпоративного захоплення та підтримка захисної поведінки підприємства. Розглянуто методи захисту підприємства на ринку корпоративного контролю, які використовуються у зарубіжній практиці та визнано можливість і доцільність їх застосування у вітчизняній практиці корпоративного управління. Систематизовано організаційні та економічні заходи забезпечення захисту підприємства на ринку корпоративного контролю, спрямовані на попередження, протидію і подолання наслідків корпоративних захоплень та підтримку захисної поведінки. Розглянуто правові основи забезпечення діяльності підприємств на ринку корпоративного контролю, з метою їх дотримання під час розроблення та впровадження організаційно-економічних заходів забезпечення захисту підприємства на ринку корпоративного контролю.

Список використаних джерел

1. Рижакова Г.М., Іщенко Т.М., Марчук Т.С. Раціоналізація інструментарію фінансово-аналітичного обліку підприємств на ґрунті підходу «уп-

раління за цілями» // Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. «Просторовий розвиток територій: традиції та інновації» – К.: КНУБА, 2019. – С. 150-153. <https://iino.knuba.edu.ua/images/Zbirnyk-2019.pdf#>

2. Чуприна Ю.А. Системний інструментарій вияву та нейтралізації відхилень при реалізації цільових інвестиційних програм // Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. «Просторовий розвиток територій: традиції та інновації» – К.:КНУБА, 2019. – С. 202-206. <https://iino.knuba.edu.ua/images/Zbirnyk-2019.pdf#>

Смірнова З.А.

магістрант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ ЯК МІКРОРАЙОНУ ВЕЛИКОГО МІСТА (НА ПРИКЛАДІ МІКРОРАЙОНУ ЖУЛЯНИ М. КІЄВА)

Просторове планування це географічне відображення економічної, соціальної, культурної та екологічної політики суспільства. Також це наукова дисципліна, управлінський механізм та програма, які було розроблено як міждисциплінарний та всебічний підхід, спрямований на збалансований місцевий розвиток та фізичну організацію простору відповідно до загальної стратегії [1].

Що це означає в умовах приватного сектора, який в минулому був селом, а зараз є частиною столиці? Які специфічні проблеми постають у вирішенні задачі місцевого просторового планування?

Стрижнем просторового планування є людина та її добробут, та взаємозв'язки людини з навколоишнім середовищем. Завданням просторового планування є забезпечення кожного громадянина таким середовищем та якістю життя, які сприяли б розвитку його особистості у спланованому в людсько-му вимірі навколоишньому світі [1].

Виходячи з цих тверджень, можна виділити декілька основних проблем, що притаманні саме мікрорайону Жуляни:

- недостатність транспортної інфраструктури та поганий стан дорожнього покриття; проблеми комунальної інфраструктури в частині водовідведення побутового та ливневого;

- недостатність рекреаційних зон (неблагоустроєні береги та запущене русло річки Жилки, недостатня кількість дитячих майданчиків);

- проблеми соціально-побутового обслуговування (відсутність сфери побутового обслуговування, крім торгівлі продуктами, вивезенням побутового сміття та перукарень, переповненість школи та садочка, відсутність поліклініки, натомість є амбулаторія з обмеженим переліком послуг);
- проблеми екологічного стану (сусідство з аеропортом Київ, Кільцевою дорогою та залізницею, систематичні зливи відходів у річку Жилку, спалення твердих побутових відходів, створення міні звалищ сміття на закинутих ділянках мікрорайону).

Ситуація ускладнюється тим, що майже вся територія мікрорайону – приватні ділянки, цільове призначення яких будівництво і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) [2].

Гарантії права власності визначені в ст. ст. 13 та 14 Конституції України [3] та ст. ст. 152-154 ЗК України [4].

Будь-яка програма просторового планування на усіх рівнях повинна базуватися на активній участі громадян. Важливо, щоб громадяни отримували чітку і зрозумілу інформацію про кожен з етапів процесу планування, що має бути невід'ємною частиною діяльності відповідних органів влади. Підтримка громадськості важлива для управління розвитком місцевості на основі принципів сталого розвитку та успішної реалізації місцевих ініціатив. Залучення молодого покоління до процесу планування також збільшує шанси щодо вироблення довгострокової політики планування територій.

Різноманітні органи, що залучені до просторового планування, мають повноваження приймати та втілювати в життя відповідні рішення, а також володіють необхідними фінансовими ресурсами. Аби забезпечити оптимальний рівень координації та узгодження між місцевими, регіональними та національними рівнями, діяльність цих органів повинна завжди враховувати усі заходи, що проводяться або заплановані на інших рівнях, а отже між цими органами має відбуватися постійний обмін інформацією.

На місцевому рівні: узгодження планів розвитку органів місцевого самоврядування з урахуванням основних пріоритетів регіонального та національного планування.

Для кращої комунікації населення мікрорайону з органами місцевого самоврядування було створено Орган самоорганізації населення «Комітет мікрорайону «Жуляни», до повноважень якого в тому числі входить[5]:

- представляти разом з депутатами інтереси жителів мікрорайону у відповідній місцевій раді та її органах, місцевих органах виконавчої влади;
- вносити у встановленому порядку пропозиції до проектів місцевих програм соціально-економічного і культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць та проектів місцевих бюджетів;
- розглядати звернення громадян, вести прийом громадян;

- інформувати громадян про діяльність органу самоорганізації населення, організовувати обговорення проектів його рішень з найважливіших питань.

Список використаних джерел

1. Куйбіда В.С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи / В.С.Куйбіда, В.А.Негода, В.В.Толкованов. Київ: Видавництво «Крамар», 2009, 170 с.
2. Класифікація видів цільового призначення земель [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1011-10#Text>
3. Конституція України: Прийнята 28 червня 1996 року № 254к [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Земельний кодекс України: Прийнятий 25 жовтня 2001 року № 2768-III [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
5. Закон України «Про органи самоорганізації населення» [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

Сорокіна Л.В.
д.е.н., проф.

Ізмайлова К.В.
к.е.н., проф.

Бєленкова О.Ю.
к.е.н., доц.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Методологічною підставою оцінювання потенціалу сталого розвитку територій є підхід до конкурентоспроможності підприємства в залежності від його стану у тринарій системі координат: «імперативи сталого розвитку – потенціал сталого розвитку ринку – потенціал розвитку підприємства» (рис. 1).

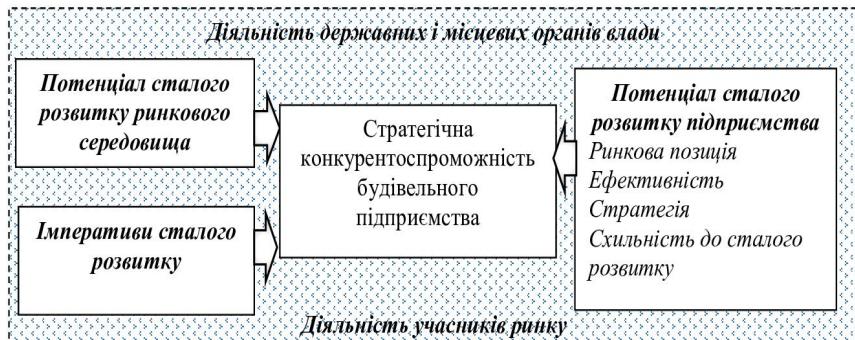

Рис.1. Місце потенціалу сталого розвитку територій в системі формування стратегічної конкурентоспроможності будівельного підприємства

При застосування вище названого підходу стратегічну конкурентоспроможність будівельного підприємства пропонується визначати як похідну величину наступних складових:

$$СК = \{ПСТ; ПСП; Іср;\}$$

де СК –стратегічна конкурентоспроможність;

ПСТ– потенціал сталого розвитку території;

ПСП– потенціал сталого розвитку підприємства

Іср – імперативи сталого розвитку.

Потенціал сталого розвитку територій запропоновано оцінювати через систему показників, відповідно до яких визначається розвиток конкуренції на ринках (показники структури (концентрація, ринкова влада і бар’єри), показники поведінки (бар’єрів входу і виходу з ринку, стратегії учасників ринку тощо), показники результату (прибутковість, обсяги продажів, фінансові результати компаній тощо), потребує доповнення та має враховувати можливість оцінювання екологічний [1], економічний [4, С.95-95], соціальний [6, С.175], інституційний [7, С.72], адміністративний [6, С.175], геопросторовий [3, С.115] потенціал ринку.

За результатами кластерного аналізу визначено, що за рівнем потенціалу сталого розвитку регіони України поділено на наступні групи [2, С.68]:

Найвищий потенціал – м. Київ, високий потенціал – Дніпропетровська і Київська обл., потенціал вище середнього – Одеська і Харківська обл., середній потенціал (найбільш чисельний) Закарпатська, Тернопільська,

Херсонська, Чернігівська, Чернівецька, Львівська, Запорізька, Вінницька, Житомирська, Івано-Франківська, Хмельницька, Волинська, Рівненська і низький потенціал – Полтавська, Сумська, Миколаївська, Черкаська області.

Отримані результати свідчать про істотні відмінності між потенціалами розвитку ринків житлової нерухомості України.

Список використаних джерел

1. Tugai O. A., Hryhorovskyi P. Ye., Khyzhniak V. O., Stetsenko S. P., Bielienkova O. Yu., Molodid O. S., Chernyshev D.O. Organizational and technological, economic quality control aspects in the construction industry : collective monograph – Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2019. 136 p.
2. Беленкова О.Ю. Кластерний аналіз ринку як аналітична компонента вибору конкурентної політики девелопера/ О. Ю. Беленкова // Актуальні проблеми економіки № 6, 2019. С.63-68
3. Беленкова О.Ю. Геопросторовий маркетинг як перспективний напрямок розвитку житлового будівництва// Сучасні технології комерційної діяльності і логістики: Зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції [Електронний ресурс]. Київ : КНЕУ, 2020. С. 115–116.
4. Гойко А.Ф. Аналітична характеристика розвитку ринку житла м. Києва. //А.Ф.Гойко, Л.В.Сорокіна / Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. 2016. №34 С. 83-97.
5. Ізмайлова К. В., Ізмайлова О. В. Система експертизи ефективності інвестиційних на стадії техніко-економічного обґрунтування. Управління розвитком складних систем. 2010. №4. С. 45-54.
6. Гао Шаоцин. Методика управління економічною ефективністю реконструкції сільського житлового фонду в межах міст КНР [Текст] /Шаоцин Гао// Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. вип.32. 2014. С.172-177.
7. Титок В.В. Вплив інституційного забезпечення на доступність житлового будівництва. Будівельне виробництво. 2019. № 68. С. 71-86
8. Вахович I.B. Економічна ефективність использования вторинних ресурсов в будівництві / I.B. Вахович, Л.В. Терещенко, Т.Ю. Цифра, Ю.О. Редькін // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин, 2012. № 28, ч.2. С.125-131.

Сотнікова І.М.

к.е.н.

*Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСББ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах господарювання в Україні гостро стоїть питання ефективної експлуатації житлово-комунального господарства та проведення реформування цієї галузі. Останнім часом це питання активно обговорюється в суспільстві після прийняття Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» № 1413-VII від 14.06.2016, який має докорінно змінити ситуацію в ЖКГ. Більшість житлових будинків в містах України перебувають на балансі житлово-експлуатаційних комбінатів, відомчих організацій, міністерств та Фонду держмайна України. Значна більшість будинків є дуже старими, багато з яких потребують капітального ремонту.

Типовими проблемами багатоквартирних будинків є засмічення підвальїв, дахи, що протікають, проблеми із тепломережами, гнилі труби каналізацій, що перетворюють підвали на басейни з відходами тощо. Проблеми мешканців квартир в містах та містечках є як спільними та різними по своєму характеру. За роки незалежності сфера ЖКГ, особливо в контексті функціонування ЖЕКів, погрузла в корупції та «відкаті», бездіяльності балансоутримувачів з одного боку, а з іншого – недбалості та байдужості власне самих мешканців.

Ці та інші проблеми стають причиною того, щоб задуматися суспільству щодо свого майбутнього, оскільки продовження стихійних руйнувань будинків без своєчасного ремонту та якісного обслуговування можуть привести до непередбачуваних наслідків.

Пошуками альтернативи для подальшого існування та розвитку ЖКГ в Україні є запозичення європейського досвіду господарювання через створення об'єднань громадян – співвласників багатоквартирних питань. Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків – це новий підхід до керування власним житлом, який передбачає можливість громадянам бути власниками своїх квартир і прибудинкових територій та управляти ними.

Процес створення ОСББ є юридично задекламований, проте подальше його існування та розвиток потребує юридичної та координаційної підтримки з боку держави, місцевих органів влади, різноманітних фондів тощо.

Однією з найважливіших проблем існування ОСББ є розміри власне будинку: чи це маленький будинок на 10 квартир чи це будинок, що вміщує 200 помешкань. Розмір будинку впливатиме на розмір коштів, які ОСББ зможе акумулювати. Також є такі не менш важливі проблеми: обслуговування ліфтів, прибирання прибудинкових територій, під'їздів, сходових кліток, поточний ремонт покрівлі та під'їздів, утеплення фасадів, застосування LED-ламп в під'їздах та підвалах, бережливе ставлення до власного майна мешканцями будинку тощо.

Ще однією проблемою є юридична форма об'єднання співвласників, що вимагає щорічного звітування в органи статистики та органи державної фіскальної служби. Законодавство України рекомендує працевлаштовувати керівництво та обслуговуючий персонал ОСББ: Голову правління, бухгалтера, двірника, сантехніка, електрика тощо.

Виходом для існування ОСББ в Україні є їх об'єднання в асоціації для ефективного існування та захисту своїх прав. Створення асоціацій з декількох ОСББ в кожному місті дасть такі переваги:

- зменшення постійних витрат у вигляді зарплати персоналу (Голова, бухгалтер, інженерно-технічний персонал спільний для всіх ОСББ);
- здатність акумулювати кошти для поточного ремонту;
- покращення житлових умов;
- координування діяльності ОСББ;
- своєчасне вирішення аварійних та форс-мажорних ситуацій.

Новими в підході до управління ОСББ, на відміну від ЖЕКів, має бути не проїдання коштів, а їх заробляння шляхом реклами в будинку та на будинках, сортування сміття, оренда нежитлових приміщень, монтаж сонячних батарей на даху тощо.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» (Відомості Верховної Ради), 2015, № 29, ст. 262) (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1413-VII від 14.06.2016 р., 2016 р., № 29, ст. 536). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417-19#Text>

Стеценко С.П.
д.е.н., проф.
Цифра Т.Ю.
к.е.н., доц.
Беленкова О.Ю.
к.е.н., доц.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

ОРГАНІЗАЦІЯ РИНКУ СОЦІАЛЬНООРІЄНТОВАНОГО ЖИТЛА ЗАПОРУКА ЗРОСТАННЯ ПРОСТОРОВОГО КАПІТАЛУ ТЕРИТОРІЙ

Узагальнені наукові пошуки вивчення питань, що стосуються сутності просторово-економічного розвитку, приділяли лауреати Нобелівських премій з економіки (А. Дітон, М. Кремер, П. Кругман, Р. Тейлер); представники сучасних закордонних наукових шкіл (Е. Анкінсон, Г.Шаоцин, Р. Камагні, М. Кастьєльс, А. Піке, М. Поттер, А. Тейл, Р. Флорід, В. Фудсон, Д. Ципф) та вітчизняної наукової думки (О.Амоша, В.Геєць, О.Беленкова, Л. Дайнеко, К.Ізмайлова, Т.Кривомаз, Г.Обиход, Е. Лібанова, Т. Осташко, В. Родченко, М. Скрипниченко, В.Титок, С. Шкарлет, Г.Шпакова, Д. Чернишев).

Під «просторовим капіталом територій», пропонується розуміти сукупність мереж, локалізованих на просторі, що визначають можливості включчності індивідів та інституційних одиниць до процесів розвитку територій [3].

Питання доступної якісної освіти та забезпечення студентів гуртожитками стали основою для розробки Проекту Концепції державної програми відновлення та розбудови мережі гуртожитків для проживання студентів закладів вищої освіти на 2021-2025 роки, яка базується на необхідності створення умов для повноцінного безпечного проживання студентів, захисту їх фізичного та емоційного здоров'я, забезпечення оптимального середовища для якісного навчання. Запропоновано два основних варіанта розв'язання проблеми. Перший варіант полягає у збереженні наявних способів управління та підтримки гуртожитків закладами вищої освіти.

Другий варіант полягає у зміні концептуального підходу до вирішення проблеми студентських гуртожитків. В основі нової концепції має лежати розуміння необхідності забезпечити для студентів нову якість проживання та побуту, яка б підтримувала б у них відчуття самоповаги, відповідальності та безпеки.

Пропонуємо реалізацію другого варіанту даної програми через організацію ринку соціально-орієнтованого житла, який застосовуватиме

інституційну інновацію: державно-приватно-громадське партнерство (рис. 1.) та запропонувати складові просторового розвитку капіталу при реалізації даної програми через Територіальний кооперативний кластер, який поєднує три складові: «Будівельна проекція Кластеру» + «Соціальна проекція Кластеру» + «Екологічна проекція Кластеру» (рис. 2.) задля підвищення рівня доступності житла.

Рис.1. Державно-приватно-громадське партнерство

Рис. 2. Складові просторового розвитку території

Список використаних джерел

1. Бєленкова О.Ю. Кластерний аналіз ринку як аналітична компонента вибору конкурентної політики девелопера // Актуальні проблеми економіки № 6, 2019. С.63-68
2. Гао Шаоцин. Методика управління економічною ефективністю реконструкції сільського житлового фонду в межах міст КНР [Текст] // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. вип.32. 2014. С.172-177.
3. Прус Ю. І. Концептуальний підхід до управління розвитком просторового капіталу // Економічний форум. - 2020. - № 2. - С. 36-43. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2020_2_7.
4. Титок В.В. Вплив інституційного забезпечення на доступність житлового будівництва. Будівельне виробництво. 2019. № 68. С. 71-86
5. Цифра Т.Ю. Класифікація житла за типами доступності методом дискримінантного аналізу. [Електронний ресурс] // Ефективна економіка.-2018. http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2018/43.pdf
6. Шкарлет С. М. Інкорпорація домінант інформаційної економіки до механізму забезпечення сталого розвитку держави // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. – 2014. –№ 13 (02), т. 1. – С. 45–53.

Ступень Н.М.
д.е.н., доц.

*Національний університет «Львівська політехніка»
м. Львів*

ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ ДЛЯ ДЕСТИНАЦІЙ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РЕКРЕАЦІЙНИМИ ТЕРІТОРІЯМИ

Певний час в сфері просторової економіки рекреаційна діяльність розглядалася суспільством виключно з метою отримання вигод. Такий підхід був спростований після низки досліджень, в яких було продемонстровано наявність серйозних соціальних, екологічних та економічних негативних впливів на суспільство і суспільний розвиток. Тому, ідея збалансованого розвитку рекреаційних територій, балансу економічних, соціальних і екологічних компонентів поступово поширюється в наукових колах, але поки ще не отримали достатнього поширення в вітчизняній практиці просторового планування.

Сучасні тенденції розвитку туристичної галузі на світовому рівні пов'язане з високим рівнем конкуренції дестинацій за залучення туристів шляхом реалізації активних маркетингових заходів. Теоретичні і прикладні аспекти збалансованого розвитку у сфері туризму базуються на глобальних умовах збалансованого туризму (Global Sustainable Tourism Criteria – GSTC), сутнісні характеристики яких були встановлені Глобальною радою зі збалансованого туризму для розширення знань і практики збалансованості туризму між державними і приватними зацікавленими сторонами [1].

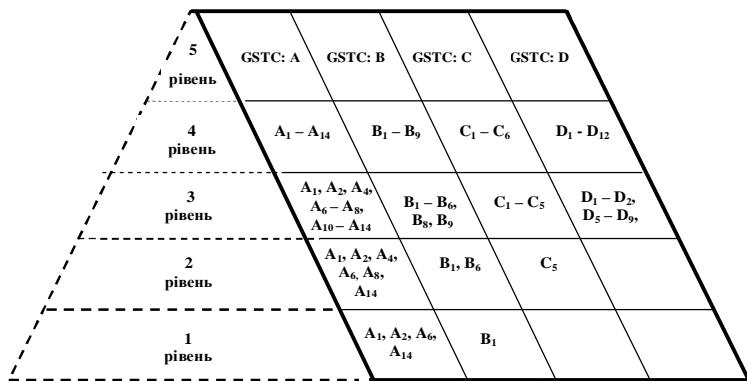
Визначено, що досі критерії збалансованого розвитку туризму для дестинацій не були належною мірою інтегровані у вітчизняну систему управління рекреаційними територіями. Багато в чому це зумовлено відсутністю науково-методичного забезпечення їх впровадження в управлінську практику. Оскільки глобальні критерії збалансованого туризму для дестинацій (GSTC-D) розроблено на основі вже визнаних підходів і методів, а також з урахуванням кращих практик застосування, рекомендований перелік критеріїв для дестинацій є актуальним для виконання завдань в умовах вітчизняної рекреаційної галузі. Актуальність застосування GSTC-D полягає в необхідності екологізації туристично-рекреаційної діяльності. Однак, якщо звернути увагу на сутнісно-змістовну основу глобальних критеріїв збалансованого туризму, стає очевидним, що вони відображають ту чи іншу суть цільових і реалізованих параметрів процесу розв'язання проблем, властивих тій чи іншій дестинації [2].

У контексті виділення глобальних критеріїв збалансованого туризму як цільових орієнтирів у вітчизняних умовах запропоновано спиратися на методологію формування стратегічних цілей розвитку з використанням ієрархії потреб Маслоу.

Такий підхід дає змогу ідентифікувати потреби ключових учасників відносин у сфері туристично-рекреаційної діяльності (влада, місцеве населення, суб'екти туристично-рекреаційної діяльності, туристи) з метою вибору пріоритетів та заходів їх реалізації у системі управління рекреаційними територіями.

Застосування глобальних критеріїв збалансованого туризму для дестинацій у системі управління рекреаційними територіями можна зобразити у вигляді логічної схеми (рис. 1).

Для узгодження різноманітних інтересів та вирішення багатьох питань у сфері туризму доцільним є використання глобальних критеріїв збалансованого розвитку туризму в системі управління та стратегічного планування туристично-рекреаційної діяльності на державному рівні.

застосування яких визначає рівень соціально-економічного розвитку територій та якість життя населення в цілому (рис. 1).

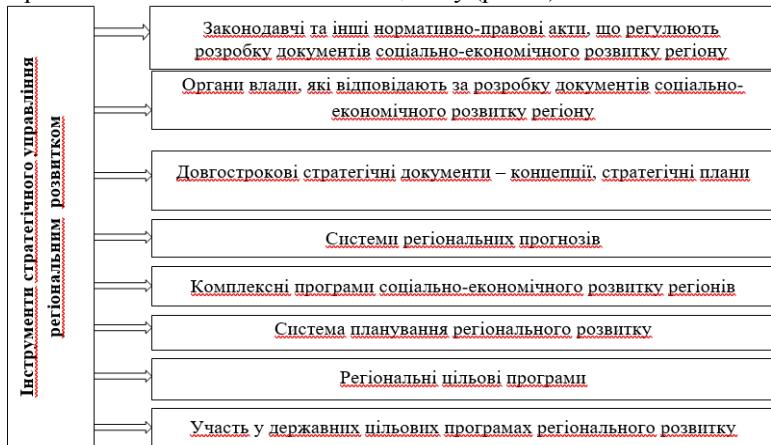

Рис. 1. Інструменти стратегічного управління регіонального розвитку

Сформовано систему принципів вибору та реалізації інструментів стратегічного управління регіональним розвитком, до якої включено наступні принципи: наукової обґрунтованості, який потребує врахування взаємодії законів розвитку економіки, природи і соціальної сфери; системності, що передбачає поєднання в певній послідовності різних видів програмних розрахунків; безперервності прогнозування, що означає необхідність систематичною коригування показників з урахуванням реальної зміни внутрішніх і зовнішніх умов; гнучкості, що покликаний нівелювати можливі неспівпадання реальних і фактичних умов; мінімізації ризиків, що вимагає створення оптимальних страхових запасіві резервів; стимулювання раціоналізації господарювання, що орієнтує на введення в дію системи матеріальних, моральних і адміністративних механізмів згладжування можливих протиріч між суб'єктами господарської діяльності.

З метою ідентифікації рівня соціально-економічного розвитку регіону запропоновано комплексний методичний підхід, що базується на застосуванні в єдності методик стохастичної комплексної оцінки, багатовимірного ранжування, а також традиційних методик або методів детермінованої комплексної оцінки, в межах якого визначено набір показників, що дозволяє дати комплексну оцінку ефективності та результативності процесу соціально-економічного розвитку регіону, так як вони відображають основні характеристики життєдіяльності і є репрезентативними (відображають зазначені характеристики повно і адекватно, в тому числі в просторі (врахування об'єктивних умов

господарської діяльності) і в часі (фіксація не тільки моментного зразу з використанням статистичних індикаторів, але й динаміки ситуації за допомогою індексів)).

В сучасних умовах процеси стратегічного управління розвитком регіону на основі соціально-економічних програм не відповідають інноваційному етапу ринкових трансформацій, що потребує удосконалення та поглиблення теоретико-методичного та прикладного інструментарію формування інструментів регіонального розвитку. Методичні підходи до формування соціально-економічних програм як інструменту стратегічного управління розвитком регіону повинні бути адекватні його цілям з урахуванням регіональних особливостей, що дає можливість виявляти ключові показники ефективності регіонального розвитку.

Список використаних джерел

1. Івахненко І.С. Економіко-діагностичний інструментарій обґрунтування діяльності стейкхолдера у підготовці та втіленні проектів ревіталізації міського середовища // Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. «Просторовий розвиток територій: традиції та інновації» – К.: КНУБА, 2019. – С.59-61. <https://iino.knuba.edu.ua/images/Zbirnyk-2019.pdf#>
2. Дикий О.В., Кучеренко О.І. Сполучення методологічних концепцій «економічної стійкості» та «економічної динаміки» в задачах оновлення операційної системи будівельних підприємств // Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. «Просторовий розвиток територій: традиції та інновації» – К.: КНУБА, 2019. – С.87-91. <https://iino.knuba.edu.ua/images/Zbirnyk-2019.pdf#>

Чернишев Д.О.
д.т.н., проф.
Дружинін М.А.
к.т.н.

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

СТРАТЕГІЧНА ПАРАМЕТРИЗАЦІЯ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ВАЖЕЛІ НОВОЇ АРХІТЕКТОНІКИ ПРОСТОРОВО- ЛОКАЛІЗОВАНИХ СИСТЕМ

В умовах динамізму та невизначеності середовища господарювання актуальним є пошук ефективних інструментів регіонального розвитку, що дозволяють забезпечити соціально-економічну стабільність регіонів і сприяють створенню умов для прогресуючих змін в тривалій перспективі.

Поляризація господарського простору України, що посилюється, також ініціює розробку якісно нових підходів, ресурсів та інструментів забезпечення регіонального розвитку, орієнтованих на подолання надлишкових розривів між окремими територіальними економічними системами, а також обумовлює необхідність прискорення процесів диверсифікації, ефективної структуризації даних систем та їхньої інтеграційної взаємодії. Інструменти регіонального розвитку в такому контексті доцільно розглядати в якості апарату, який націленний на вирішення проблем просторово-територіального розвитку.

Зарубіжний досвід використання різних інструментів регіонального розвитку показує, що їх ефективність залежить від характеру проблем, які вирішуються за їх допомогою, і реальної ситуації в регіоні. При цьому для вітчизняного досвіду характерна певна безсистемність у виборі необхідних стратегічних інструментів в сфері регіонального розвитку (концепцій, стратегій, програм та ін.) і проведення неефективної соціально-економічної політики, що обумовлює необхідність використання нових технологій та інструментів регіонального розвитку.

Різноманітність точок зору з питань, пов'язаних з роллю інструментів регіонального розвитку у вирішенні проблем функціонування просторово-територіальної системи, а також з питань їх вдосконалення відображає всю складність і багатогранність даної теми.

Визначено та доведено, що основними інструментами регіонального розвитку є інструменти стратегічного управління, під якими в дисертації запропоновано розуміти систему комплексних управлінських елементів, яка включає перелік і порядок збору необхідної інформації, сукупність наукових методів її обробки і способів подання, послідовність виконання аналітичних завдань в сфері стратегічного управління. Існує велика кількість таких інструментів, і вони, будучи відносно самостійними, всі знаходяться в тісному взаємозв'язку і взаємозалежності.

Існування величезної кількості інструментів стратегічного управління обумовлює необхідність їх класифікації на основі конструктивного аналізу існуючого досвіду з метою розробки сучасних методичних основ за їх вибором, а в разі необхідності – і для конкретного регіону з урахуванням його специфіки, обраного пріоритетного стратегічного напрямку розвитку. В дисертації класифікація стратегічних інструментів соціально-економічного розвитку регіону здійснена в залежності від етапів стратегічного

управління – стратегічний аналіз, стратегічне планування, організація вибору стратегії, реалізація стратегії та стратегічний контроль.

Рис. 1. Групування інструментів регіонального розвитку в Україні

Список використаних джерел

1. Федоренко В.Г, Куліков П.М, та ін. Інвестиційно-інноваційний розвиток підприємницької діяльності в Україні. Монографія. – К.: ТОВ «ДКС Центр», 2019. – 430 с. ISBN 978-617-7300-41-9 http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%92%D0%90838495
2. Рижакова Г. М. Теоретико-методологічні засади інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні./ Г.М. Рижакова, П. М. Куліков, Федоренко В.Г., та ін., кол. монографія. ТОВ «ДКС центр» Київ-2018. С.442. ISBN 978-617-7300-28-0
3. Рижакова Г.М, Чуприна Ю.А, Гавриков Д.О, Бородавко М.В. Формування будівельного кластеру у форматі державних інвестиційних цільових програм// Збірник наукових праць «Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин». – Вип. 40. Економічний. – К.: КНУБА, 2019. – С. 19-25. <http://library.knuba.edu.ua/node/37818>

Чудовська В.А.

к.е.н.

*Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

КОМПЛЕКСНЕ ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ ГРОМАД У СИСТЕМІ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯМ

Першочерговим орієнтиром розвитку кожної територіальної громади є зростання рівня життя народонаселення, якого можливо досягнути шляхом активізації інвестиційної складової, створення нового простору, забезпечення конкурентоспроможних виробництв із високопрофесійним персоналом, комплексне житлове і соціальне будівництво тощо. Ключовою стратегічною документацією розвитку об'єднаних територіальних громад нині є безпосередньо їх стратегія розвитку, а також план (програма) соціально-економічного зростання. Водночас цій документації притаманні суттєві недоліки.

Зауважимо, що документація з просторового планування повинна передбачати юридичне закріplення стратегічних орієнтирів просторового розвитку чи використання певної території на всіх управлінських рівнях. Основною ціллю такої документації є забезпечення сталості та впорядкованості соціально-економічного розвитку територій, а також прозорість, законність та рівність для всіх учасників цього процесу. Саме тому вона повинна бути загально доступною. Документація з просторового планування здебільшого містить відповідну інформацію щодо поточної просторової ситуації, а також бачення та проектні рішення майбутнього просторового розвитку територій громад. Тож, документація є прекрасним відображенням того, що відбувається на території громади, особливо якщо наведені там дані актуальні, реальні та об'єктивні.

У контексті зазначеного зауважимо, що Верховною Радою України було ухвалено Проект Закону про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель, за реєстраційним номером 2280, яким передбачено врегулювання питань щодо встановлення меж громад, комплексного просторового планування територій громад, що скасовує необхідність розроблення декількох, споріднених за змістом, видів містобудівної документації та документації із землеустрою [1].

Відповідні законодавчі зміни дозволять забезпечити ефективне землекористування та землеохорону всіх категорій угідь в межах визначеній території ОТГ, залучати інвесторів, задовільняти земельні потреби своїх громадян тощо.

Отже, відповідні зміни передбачають [1; 2]:

– утворення громадами власних органів містобудування та архітектури, які зможуть встановлювати містобудівні умови та обмеження на всій території громади;

– зміну цільового призначення землекористувачем земельних ділянок державної та комунальної власності у разі наявності будівлі, що перебуває у приватній власності землекористувача, а також у разі зміни цільового призначення земельних ділянок двох категорій, – земель житлової та громадської забудови та земель промисловості, транспорту, зв’язку, енергетики, оборони та іншого призначення;

– коригування функціональних зон, встановлених старими генеральними планами населених пунктів, за допомогою детальних планів території, за виключенням територій парків, скверів, лісів та прибережних захисних смуг;

– створення органами містобудування та архітектури служби замовника містобудівної документації;

– зміну цільового призначення особливо цінних земель для розміщення об’єктів промисловості;

– збереження існуючого порядку визначення зон охорони пам’яток культурної спадщини (за відповідною науково-проектною документацією);

– уповноваження Кабінету Міністрів України затверджувати порядок використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування розроблення комплексних планів;

– встановлення переходного періоду, протягом якого затвердження містобудівної документації, розроблення якої вже почалося до набрання чинності законом, здійснюється без дотримання встановлених цим законом вимог до її складу і змісту.

Законодавчо додовано перелік вихідних даних, які зобов’язані отримувати розробники містобудівної документації даними про: об’єкти всесвітньої спадщини, їх території та буферні зони; пам’ятки культурної спадщини, у т.ч. археологічні, іхні території та зони охорони; межі та режими використання історичних ареалів населених місць; історико-культурні заповідники тощо.

Таким чином, комплексне просторове планування територій громад одночасно відображатиме містобудівну та земельну документацію, що

зможе усунути низку існуючих недоліків у цій площині, зокрема мінімізувати корупційну складову, пришвидшити відповідні процедурні аспекти тощо.

Список використаних джерел

1. Новий тип містобудівної документації [Електронний ресурс]: Товариство з обмеженою відповіальністю “Інформаційна Агенція “Погляд”. URL: <https://www.poglyad.tv/v-ukrayini-z-yavytsya-novuj-typ-mistobudivnoyi-dokumentatsiyi/> (дата звернення: 21.09.2020).
2. Чудовська В.А. Інструмент просторового планування у контексті забезпечення сталого розвитку об'єднаних територіальних громад // Просторовий розвиток територій: традиції та інновації: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26–27 листопада 2020 р.). К.: ДКС Центр, 2020. С. 200–202.

Чуприна Х.М.

к.т.н., доц.

Мірутенко О.В.

асpirант

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ЕКОНОМІКО-УПРАВЛІНСЬКІ ПРЕДИКТОРИ БУДІВЕЛЬНОГО ДЕВЕЛОПМЕНТУ В УМОВАХ ДИНАМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТІВ БУДІВНИЦТВА

Організація залучення інвестицій в житлове будівництво, що є доволі ресурсоємним, в умовах ринкової економіки стає одним з напрямків діяльності будівельного підприємства, що забезпечує успішну реалізацію будівельних проектів житлової сфери. Особливе значення ця діяльність набуває зараз, в умовах фінансово-економічної кризи в Україні, коли необхідно враховувати вплив на неї низки факторів. По-перше, з початком реформ в Україні різко погіршився фінансовий стан будівельних підприємств, утворився гострий дефіцит оборотного капіталу. По-друге, обмеженість оборотного капіталу посилилася здорожчанням кредитів, девальвацією національної валюти та прогресуючою інфляцією. По-третє, у зв'язку з находженням Україні на початковому етапі формування ринкової економіки, вітчизняні будівельні підприємства до недавнього часу мали можливість використовувати лише обмежене коло механізмів

залучення інвестицій. Поступовий розвиток ринкових відносин приніс нове у форми та методи фінансування оборотних коштів будівельних підприємств, які перейшли до самостійного формування власної економічної політики.

Досліджено теоретичне підґрунтя та уточнено понятійний апарат формування механізму інвестування житлового будівництва на основі визначення типологічних ознак та проведення диференціації компонентної структури вищезазначеного механізму щодо дефініції категорій «інвестування» та «фінансування» в управлінні підприємствами, що створило базис для побудови його компонентної структури з виділенням основних функцій, елементів, принципів, методів та інструментів реалізації в розрізі наукових надбань та сучасних підходів.

Проблематика теоретичного базису та практики механізму інвестування житлового будівництва як провідної умови інвестиційного забезпечення розвитку будівельних підприємств є однією із найбільш дискусійних в сучасній науці. В умовах сьогодення значення інвестування якісно змінюється. Воно трансформується з пасивного розподільногого механізму новоствореної вартості в основний регулятор господарської діяльності сучасних підприємств. В економічній літературі дефініція механізму інвестування залишається неусталеною.

У законодавчому полі термін «інвестування житлового будівництва» згадується в Законі України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-ХІІ (зі змінами і доповненнями), але він визначає лише джерела фінансування інвестиційної діяльності (стаття 10). З точки зору будівельного підприємства, термін «інвестування» господарської діяльності можна знайти в Господарському кодексі, де воно визначено як «довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального ефекту». Також термін «інвестиційна діяльність» вказаний в НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» і означає придбання та реалізацію тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Дослідивши окремо категорій «фінансування» та «інвестування» можливо здійснити аналіз їх спільних і відмінних рис:

- поняття не тотожні, але взаємопов'язані оскільки обов'є орієнтовані на здійснення платежів;
- фінансування, як правило, передує інвестуванню;
- якщо метою фінансування стає отримання прибутку чи соціального результату воно перетворюється на інвестування, тобто інвестування значно ширше поняття, ніж фінансування;

- фінансування та інвестування завжди мають джерела формування, здійснюються цілеспрямовано, для них характерний фактор часу та ризику, регламентуються нормативно-правовими актами;
- на відміну від фінансування при інвестуванні вкладення можуть здійснюватися не лише у вигляді високоліквідних активів, а й у формі рухомого і нерухомого майна, фондових інструментів (передусім, цінних паперів), нематеріальних активів (майнові і немайнові права, патенти і ліцензії, товарні знаки, ноу-хау тощо).

Список використаних джерел

1. Малихіна О.М., Поколенко В.О. Інноваційна технологія оцінки якості менеджменту будівельних підрядних підприємств // Управління розвитком складних систем. – 2017. – Вип. 32. – с. 146-152. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-32>
2. Marchuk T., Ryzhakov D. Analysis of financing sources of projects development for Ukrainian enterprises // Збірник наукових праць «Управління розвитком складних систем». – ип.. 31. – К.: КНУБА, 2017. – с. 166-170. <http://urss.knuba.edu.ua/zbirnyk-31>

Чуприна Ю.А.
д.е.н., доц.
Гуляєв Д.А.
асpirант

*Київський національний університет
будівництва і архітектури
м.Київ*

ПОЛІКРИТЕРІАЛЬНО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ФОРМАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ТА ПРОЦЕСІВ МЕНЕДЖМЕНТУ В БУДІВНИЦТВІ

Для будівельних підприємств, що стикаються з проблемою раціонального вибору оптимального механізму інвестування житлового будівництва запропоновано методику вибору механізму інвестування житлового будівництва шляхом синтезу в ієархічній структурі абсолютних та відносних факторів, що впливають на можливість реалізації проекту житлового будівництва з метою компаративного аналізу та кількісної оцінки всіх можливих альтернативних варіантів.

Оскільки неможливо точно на перед визначити фактичні кінцеві показники чистого дисконтованого доходу та внутрішньої норми доходності, використовуючи загальноприйняті формули визначення

чистого дисконтованого доходу (NPV) та внутрішньої норми дохідності (IRR):

$$NPV = \sum_{t=0}^{t=T} \frac{CF_t}{(1+r)^t} - \sum_{t=0}^{t=T} \frac{INV_t}{(1+r)^t} \quad (1)$$

$$\sum_{t=0}^{t=T} \frac{CF_t}{(1+IRR)^t} + \sum_{t=0}^{t=T} \frac{INV_t}{(1+IRR)^t} = 0 \quad (2)$$

Доцільно було б запропонувати визначити прогнозні мінімальні та максимальні показники майбутніх грошових потоків (CF_{min}, CF_{max}), що наведені у бізнес-планах з реалізації будівельним підприємством будівництва об'єктів нерухомості житлової сфери, формуємо діапазон з майбутніх грошових потоків (CF_{min} - CF_{max}), перетворивши нашу математичну модель в систему рівнянь:

$$\begin{cases} \sum_{t=0}^{t=T} CF_t (1+r)^{T-t} - \sum_{t=0}^{t=T} INV_t (1+r)^T = 0, \\ \sum_{t=1}^{t=T} [CF_{min,t}, CF_{max,t}] [(1+r_{min})^{T-t} - \sum_{t=0}^{t=T} INV_{min,t}, INV_{max,t}] [(1+r_{min})^{T-t} - \sum_{t=0}^{t=T} INV_{min,t}, INV_{max,t}]^T = [NPV_{min}, NPV_{max}] \end{cases} \quad (3)$$

де:

INV_{min} – мінімальні інвестиції в будівництво об'єкту житлової нерухомості;

INV_{max} – максимальні інвестиції в будівництво об'єкту житлової нерухомості;

CF_{min} – мінімальний грошовий потік від будівництва об'єкту житлової нерухомості;

CF_{max} – максимальний грошовий потік від будівництва об'єкту житлової нерухомості;

t – порядковий номер року від початку будівництва об'єкту житлової нерухомості;

T – загальний строк інвестування в будівництво об'єкту житлової нерухомості;

r_{min} – мінімальна ставка дисконтування;

r_{max} – максимальна ставка дисконтування;

NPV_{min} – мінімальний чистий дисконтований дохід від будівництва об'єкту житлової нерухомості;

NPV_{max} – максимальний чистий дисконтований дохід від будівництва об'єкту житлової нерухомості.

Наступним кроком розраховуємо діапазон екстремумів можливих значень внутрішньої норми дохідності (IRR), використовуючи метод Ньютона-Рафсона, знаходимо наближене значення кореня комплексного рівняння диференційованої функції:

$$\sum_{t=1}^T CF_{\min t}(1+r_{\min})^{T-t} - \sum_{t=0}^T INV_{\max t}(1+r_{\max})^T + \sum_{t=1}^T CF_{\max t}(1+r_{\max})^{T-t} - \sum_{t=0}^T INV_{\min t}(1+r_{\min})^T = 0 \quad (4)$$

На останньому етапі визначаємо знак похідної чистого дисконтованого доходу, згрупувавши змінні у такому порядку:

$$NPV = INV \frac{CF_t}{INV} (1+r)^{-T_1} (1+r^{-1} - r^{-T_1} + (1+r)^{-(T_2-T_1-1)}) - (1+r^{-1} - r^{-T_1} + (1+r)^{-(T_1-1)}) \quad (5)$$

Отже, використовуючи дану методику можемо визначити діапазон екстремумних значень показників чистого дисконтованого доходу (NPV) та внутрішньої норми дохідності (IRR), середні значення яких будуть використані як абсолютні фактори для наступного розрахунку впливу відносних факторів та їх синтезу.

Оцінку впливу відносних факторів та їх одночасний синтез з абсолютночними факторами здійснюємо на основі АНР (analytic hierarchy process - методу аналізу ієархій), побудувавши якісну модель проблеми у вигляді ієархічної інтегральної структури, що включає мету або ціль, альтернативні варіанти досягнення цілі і критерії для оцінки якості альтернатив.

Інтегральна модель вибору механізму інвестування житлового будівництва – це графічне представлення проблеми у вигляді перевернутого дерева, де кожен елемент, за винятком самого верхнього, залежить від одного або більше вище розташованих елементів – критеріїв. Ця структура відображає розуміння проблеми особою, яка приймає рішення. Кожен елемент ієархії може представляти різні аспекти розв'язуваної задачі, причому до уваги можуть бути прийняті як абсолютночні, так і відносні чинники, вимірювані кількісні параметри та якісні характеристики, об'єктивні дані і суб'єктивні експертні оцінки.

Список використаних джерел

1. Савчук Т.В., Шпаков А.В. Модифіковані теоретичні та практичні основи формування альтернативних джерел інвестування житлового будівництва. // Управління розвитком складних систем. 2017. Вип. 32. с. 166-172.
2. Марчук Т.С. Термінологічні та практичні підходи до визначення імперативів бюджетування інвестиційно-будівельного проекту. // Управління розвитком складних систем. 2017. Вип. 32. с. 130-138.

Шадура В.С.
магістрант
Цись А.С.
викладач

*Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АТРІУМНОГО ПРОСТОРУ ЯК ЗАСОБУ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТРЦ

Враховуючи значне зростання в Україні будівництва торгово-розважальних центрів (ТРЦ) та тенденцію переходу на проектування суперцентрів з площею понад 60 тисяч м², постає питання енергоефективності та енергозбереження в них.

У 1987 році Всесвітня комісія ООН ввела поняття «стійкий розвиток» (sustainable development), після чого і почалися формуватися пріоритети згідно енергоефективності будівель та пошуки її досягнення [1]. Приймаючи до уваги існуючі напрямки в створенні еко-архітектури, атріум при ґрутовному систематичному проектуванні може бути потенційним прикладом у досягненні енергоефективності [2].

Згідно даних, представлених в звіті консалтингової компанії Colliers International, у першому півріччі столиця України вже обійшла столицю Болгарії за ступенем насиченості торговельними площами (на сьогодні в Києві 478 м² на 1 тис. жителів), на підході Москва (501 м²) та Будапешт (536 м²). До кінця 2021го року планується досягти позначки в 701 м² на 1тис.жителів в Києві, що переважає показники Варшави (629 м² на 1тис.жителів) [3].

Сучасні ТРЦ можна класифікувати за різними характеристиками, наприклад за розмірами: малі (4-10 тисяч м²), середні (10–30 тисяч м²), великі (30–60 тисяч м²), суперцентри (понад 60 тисяч м²) [4].

Метою даного дослідження стали атріуми в плануванні торгово-розважальних центрів та їх об'ємно-планувальні архітектурні рішення. Це надає можливість максимального використання природнього денного освітлення для економії енергетичних ресурсів в порівнянні зі штучним освітленням загальних зон центрів.

В результаті досліджень сучасних науковців виявлено, що атріум на всю висоту будівлі підвищує природну вентиляцію, збільшує природне освітлення усередині будівлі, а двошарове скляне покриття здатне зменшити тепловіддачу.

Визначено, що найчастіше атріуми розміщаються в комунікативних просторах ТРЦ, в якості зони рекреації та відпочинку. Спираючись на проведений раніше дослідження, що викладені в роботі кандидата архітектурних наук Березко О.В. «Архітектурно-планувальна організація комунікативного простору у структурі торгово-розважальних центрів», можна зробити основні висновки стосовно аналізу існуючих торгових центрів України та світу [5]: в останні роки в центрах переважають середні та великі розміри комунікативних просторів, в залежності від розташування ТРЦ в структурі міста та оточуючого його середовища; найпоширеніший тип комунікативного простору - алейний, а об'ємно-планувальна структура - пасажний тип з балконами; архітектурно-планувальна схема центрів починає ставати складнішою, подібно до планувальної організації міст; подібно до міст у комунікативних просторах є площи, озеленені сквери та малі архітектурні форми; у комунікативних просторах присутні такі функціональні зони: зони громадського харчування, торгівельні, рекреаційні, дитячі ігрові центри, місця для публічних і культурних заходів.

При аналізі торгово-розважальних центрів за поверховістю, було помічено, що чим вища будівля, тим більше споживання електроенергії витрачається на її освітлення, особливо перших поверхів. Якщо розглянути характерний для України приклад трьохповерхового центру в плануванням пасажного типу, то отримуємо такі відсотки: перший поверх потребує 75% від загальних витрат на електроенергію, другий – 25% та відповідно 0% для третього (останнього) поверху.

Після проведення аналізу існуючих досліджень, можна зробити такі висновки: при плануванні атріуму використовувати терасну архітектурно-планувальну схему, концентрувати комунікативні простори в центральній частині торгово-розважальних центрів та використовувати двошарові енергоефективні склопакети.

Яскравими прикладами реалізації цих рішень є: ТРЦ «Zlote Tarasy» (Варшава), ТРЦ «Trinity Leeds» (Лідс, Англія), ТРЦ «Centro Vasco da Gama» (Лісабон). Ці центри мають терасну архітектурно-планувальну структуру та величезні площи скління (32-48%). Це надало змогу використовувати природне освітлення просторів центрів та створити озеленені зони для зустрічей, відпочинку і спілкування.

Список використаних джерел

1. Волкова В.Е. Формообразование большепролетных светопрозрачных металлических конструкций покрытий /В.Е. Волкова, А.А. Фещенко// Перспективы развития строительных технологий : 9-я

междунар. науч.-практ. конф. молодых ученых, асп. и студ.:доклады/ Национальный горный университет. - Д.,2015.- С.76-79.

2. Сніжко М.С. Еволюція розвитку атріумних просторів в будівлях різних типів/ Сніжко М.С./ Наук.-техн. збірник «Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Випуск 35»/ КНУБА.-Київ,2014.- с.397-402.

3. Некрашук О. «Центри роста. В Україне масово открывают гигантские ТРЦ- рейтинг торговой недвижимости» [Електронний ресурс]. URL: <https://nv.ua/biz/consmarket/trc-v-kieve-v-ukraine-massovo-otkryvayut-gigantskie-torgovye-centry-reyting-trc-novosti-ukrainy-50045257.html> - (дата звернення 15.10. 2020).

4. Чернікова Г.С. Класифікація торговельних центрів /Г. С. Чернікова/- «Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. № 5 (44)»/ ПУЕТ- П.,2010. – с.153-157.

5. Березко О.В. «Архітектурно-планувальна організація комунікативного простору у структурі торгово-розважальних центрів»: дис. на здобуття наук. ступеня канд. арх.: спец. 18.00.02 “Архітектура будівель та споруд”/О.В.Березко, Львів, 2017. - 225с.

**Shaoqing G.
Ph.D.**

*Shandong Drug and Food Vocational College
Weihaiwei, PRC*

**Stetsenko S.P.
Doctor of Economics, Associate professor**

**Chinchik A.A.
Ph.D.in Economics
Kyiv National University
of Construction and Architecture
Kyiv**

CLASSIFICATION OF THE HOUSING STOCK AS A BASIS FOR THE SPATIAL DEVELOPMENT OF TERRITORIES

To improve the mechanism of spatial development of territories in Chinese cities, it is necessary to carry out a classification in accordance with various evaluation criteria, to streamline the categorical apparatus. Such streamlining is a necessary prerequisite for the development of new scientific approaches, methods, methods for assessing the effectiveness of reconstruction, the basis for improving the existing mechanism for managing reconstruction, the key factor of which is a contracting construction company, whose mission is to

increase the socio-economic protection and welfare of the country's population.

Summarizing modern scientific approaches to management, methods of assessment, systematization and structuring of housing reconstruction found in various scientific works, it is possible to identify many classification features for the systematization of the housing stock. This is the period of development, complexity, the need for resettlement (resettlement) of residents, combination with other types of restoration of fixed assets, sources of funding, purpose, energy efficiency, type of wear, historical (axiological) value of the building, priority (importance), according to planning features of the territory etc.

According to the planning features, the territory of the city parts can be divided into 3 types: the first includes the territories that are located in the historical center of the city. Their structure has changed many times and is characterized by an increased development intensity. For the reconstruction of buildings of the first type, special measures are required.

The modernization of such houses, the improvement of neighborhoods is a difficult task: it is necessary to preserve the elements of the cultural heritage of the past and the appearance of the architectural and historical environment of the city.

The second of the listed types of territory is typical for areas located near the historical center of the city. These areas are characterized by a lower intensity of residential development. The historical and technical value of this type of building is usually lower than the first. Reconstruction of such territories is easier than in the first case. The third type is the former outskirts of large cities.

There is a classification of the housing stock by purpose and form of ownership, by the period of development, in accordance with the axiological (includes elements that carry historical, cultural, architectural value) value to classify the objects of the housing stock proposed by A.N. Korshunova. [4, C. 15].

According to the type of wear and tear, most scientists [5-7] distinguish between two types of wear and tear of the housing stock[2-3] (physical wear and tear, obsolescence).

According to the energy efficiency class of buildings [1, 8], they can be classified as very high, high, normal, reduced, low.

References

1. Цифра Т. Ю. Система сертифікації – нові реалії України / Т. Ю. Цифра, Є. В. Деркач // Енергоефективність в будівництві та архітектурі. 2016. Вип. 8. С. 403-408.
2. Шилов Э. И. Методы оценки эффективности и привлекательности инвестиционных проектов / Шилов Э. И., Кухленко О. В., Гойко А.Ф. К : КГТУСА, 1996. 91 с.

3. Гойко А. Ф. Ефективність інвестування реконструкції і технічного переоснащення діючих підприємств. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. 2009. С. 64-74.

4. Коршунова Е.А. Методические основы повышения эффективности реконструкции жилых кварталов центральных районов Санкт-Петербурга [Текст] / Е.А. Коршунова: автореф. дисерт. канд. экон. наук: 08.00.05 // ГОУ ВПО «Санкт-Петербургский ГАСУ». 2007. 22 с.

5. Nikolaiev V. P., Hryhorovskiy P. Ye., Khyzhniak V. O., Ryzhakova G. M., Bielenkova O. Yu., Molodid O. S. Technical and economic aspects of real estate properties : collective monograph. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2019. 124 p.

6. Беленкова О.Ю. Система управління ефективністю реконструкції житлового фонду на основі економічного девелопменту / О.Ю. Беленкова, Шаоцин Гао // Standardisation of engineering construction, №1-2016, С.356-357.

7. Беленкова О.Ю. Класифікація проектів реконструкції «селища в місті» за їх ефективністю для населення / О.Ю. Беленкова, П.П. Закорко, Шаоцин Гао // Будівельне виробництво. 2015. № 59. С.26 - 32.

8. Ізмайлова К.В. Урахування класу енергоефективності житлової будівлі у параметричному ціноутворенні [Текст] / К.В. Ізмайлова // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. 2019. № 42. С. 19 –25.

Шевченко А.І.

магістрант

Тугай А.В.

магістрант

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Останнім часом все більшої актуальності набувають підходи до аналізу і оцінки результатів діяльності, основані на системах ключових показників діяльності (КПД). Системи КПД основані на обмеженому наборі фінансових і не фінансових показників, характеризуючи найбільш істотні аспекти діяльності підприємства і відображаючи степінь досягнення їм стратегічних цілей. Застосування даних систем показників

на підприємстві орієнтовано, перш за все, на потреби керівництва організації в наявності різносторонньої, актуальної інформації, на основі аналізу якої можуть бути прийняті ефективні управлінські рішення.

Підходи, основані на КПД, стали активно розвиватися на рубежі 80-х -90-х років. Цьому в значній мірі сприяли такі тенденції як: ріст конкуренції, розвиток нових технологій, ріст соціальної відповідальності підприємства перед суспільством, розвиток міжнародного співпрацювання і процеси глобалізації. В наслідок цього змінилися вимоги керівництва до систем аналізу і оцінки результатів діяльності.

В результаті в кінці минулого століття один за одним економісти (Киган, Р. Лінч, К. Крос, Фітцджеральд, Д. Нортон, Р. Каплан, Е. Нілі) стали пропонувати нові моделі вимірювання ефективності діяльності організації, засновані на КПД. В той же час неправильним було б вважати, що моделі, засновані на КПД, зародилися в кінці 1980-х років. Однією із самих ранніх систем КПД являється французька модель «Tableau de bord» («Бортове табло»), розроблена ще в 1930-х роках.

Серед західних методів найбільш розповсюдженими являються: «Збалансована система показників», « Піраміда ефективності» і « Бортове табло». Проведено порівняльний аналіз з метою визначення основних подібностей і відмінностей, недоліків і переваг методів і визначити базові принципи і підходи до аналізу і оцінки результатів діяльності, основані на ключових показниках діяльності.

Збалансована система показників. Вперше дана модель була представлена її автором Дейвідом Нортоном і Робертом Капланом в 1992 році. Збалансована система показників отримала велике поширення, про що свідчить безліч проведених досліджень.

Піраміда ефективності. Модель аналізу та оцінки результатів діяльності під назвою "Піраміда ефективності" була розроблена приблизно в один час зі збалансованою системою показників. Її автори Р. Лінч, К. Крос і Мак-Нейр представили основні положення моделі в 1990 році.

Бортове табло (Tableau de Bord). Даний підхід не просто є альтернативним збалансованої системи показників, він був розроблений і використовувався на практиці задовго до винаходу ЗСБ Робертом Капланом і Дейвідом Нортоном.

Аналіз впроваджених на практиці систем збалансованих показників показує, що вони як правило, зазнають істотних змін при адаптації до особливостей конкретного підприємства. Це говорить про те, що система КПД є унікальною для кожного підприємства. До основних переваг методів можна віднести: здатність комплексної характеристики діяльності

на основі набору фінансових і не фінансових показників. При цьому загальним недоліком методів є відсутність зв'язку з діючими системами на підприємстві.

Результативність уявляє собою результат, який характеризує правильність та рівень досягнення поставлених цілей в результаті виконання необхідних дій з мінімально можливими витратами. Виходячи з сутності результативності існуючі підходи до формування системи показників вимірювання результативності можна поділити на дві групи. Перша група – підходи до формування системи показників, які вирішують питання вимірювання результативності підприємства на стратегічному рівні. До ней належать: збалансована система показників (1992 рік), TOPP-система (1992 рік), BSC-модель Лоренца Мейсела (1993 рік), модель EP2M (1993 рік), система ECOGRAI (1990 рік, 2005 рік), та система ECOGRAI/BSC (2012 рік).

Друга група – підходи до формування системи показників, які вирішують питання вимірювання економічної результативності підприємства на тактичному та оперативному рівні (системи показників, які вирішують питання вимірювання економічної результативності підприємства). До неї належать: система показників Дюпона (1919 рік), система показників ZVEI (1969-2003 роки), система показників RL (1977-2001 роки) та поле економічної результативності (2005 рік). Економічна результативність (EP) уявляє собою економічний результат, який характеризує правильність та рівень досягнення поставлених цілей в результаті виконання необхідних дій з мінімально можливими витратами [3].

Список використаних джерел

1. Янголь Г.В. Методичні підходи до вимірювання результативності діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Г.В. Янголь // Стратегія економічного розвитку України. - 2013. - № 32. – С. 225 – 231. - Режим доступу: <http://www.sedu.com.ua/archiv-nomeriv/>
2. Navolotskaya V. Quality characteristics of process: analysis of existing approaches to the selection [electronic resource] / V. Navolotskaya - Режим доступу:
<http://www.rusregister.ru/upload/iblock/b76/Quality%20Characteristics%20of%20Processes.pdf>
3. Тищенко А. Н. Экономическая результативность деятельности предприятий: монография/ А.Н.Тищенко, Н.А.Кизим, Я.В.Догадайло; – Харьков: Инжэк, 2005. – 143 с.

Шкуратов О.І.

д.е.н., проф.

Інститут інноваційної освіти

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ: НОВА ПАРАДИГМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Трансформація економічних відносин територіальних систем, що відбуваються в останні роки на території України, спричиняє формування нового регіонального простору. Тому велике значення в нашій країні має надаватись муніципальному управлінню як одному з провідних напрямків реформування та подальшого розвитку вітчизняної економіки. Це потребує перегляду існуючої парадигми управління територіями, в першу чергу його принципів, цілей, завдань, функцій і процесів. Серед базових напрямів в теорії управління економічним розвитком територіальних систем варто виділити саме парадигму просторового розвитку територій, що ґрунтується на основі пошуку найбільш оптимального розміщення продуктивних сил з точки зору соціальних, економічних та екологічних аспектів.

Аналіз соціально-економічного розвитку територіальних громад дозволяє зробити висновок про особливо великий рівень їх диференціації за економічними показниками. Це пояснюється низкою чинників, зокрема природно-ресурсним потенціалом, місцевими кваліфікованими кадрами, виробничою базою тощо. В таких умовах, як засвідчує практика, на початковому етапі реалізації нової парадигми просторового економічного розвитку територій дозволяє виробити послідовну довгострокову стратегію збалансованого економічного розвитку територій і в кінцевому рахунку зміцнити на принципах субсидіарності і взаємності конкурентоспроможність місцевого виробництва, співпраця і солідарність регіональних органів влади, сприяючи тим самим стабілізації економічних досягнень [3].

У свою чергу, принципи субсидіарності і взаємності в просторовому розвитку можуть бути реалізовані тільки у разі володіння регіональними органами влади відповідними адміністративно-економічними функціями. З огляду на зазначене, варто делегувати бізнесовим структурам, регіональним і локальним органам влади (в межах місцевого самоврядування) відповідні повноваження, а також обов'язки

відповідальності у площині спільних програм просторового розвитку. Водночас, сприятливі територіальні зміни мають ґрунтуватися на інструментарії, спроможному забезпечити інтегровані економічні відносини у межах кожної підприємницької структури.

Головною задачею такого процесу є окреслення першочергових заходів просторового зростання, ухвалення яких надало б можливість суспільству досягнути на сьогодні допустимого ступеня співіснування, що можна вважати неодмінною складовою збалансування владних державних повноважень на усіх рівнях управління. Тож, наразі об'єктивною необхідністю є формування соціально-економічних стратегічних пріоритетів просторового розвитку, що орієнтуватимуться на подолання проблемних аспектів, які постають перед суспільством. Це і є зараз пріоритетом місцевого самоврядування для забезпечення сталого економічного розвитку територіальних громад.

Окрім, цього дуже важливим питанням є взаємозв'язок та ув'язка пріоритетів системи прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку територіальної громади з просторовими планами розвитку територій. В цьому аспекті пропонуємо застосовувати інтегральний підхід до просторового планування сталого розвитку територіальних громад. Такий підхід дозволить при формуванні стратегічних документів та схем планування території забезпечити комплексне бачення розвитку громади, обґрунтувати її потреби, збалансувати інтереси державні, громадські, приватні [3].

Інноваційні аспекти просторового планування сталого розвитку об'єднаних територіальних громад передбачає географічну інтерпретацію перш за все інвестиційної політики територіальної громади з урахуванням економічних, соціальних та екологічних особливостей території.

Список використаних джерел

1. Європейська комісія: Європейська концепція просторового розвитку (EUREK) EUREK – на шляху до гармонійного та сталого просторового розвитку Європейського Союзу. Люксембург, 1999 93 с.
2. Ускова Т.В. Пространственное развитие территорий: состояние, тенденции, пути снижения рисков // Проблемы развития территории. 2015. Вип. 1 (75). С. 7–15.
3. Шкуратов О.І. Інноваційні аспекти просторового планування сталого розвитку об'єднаних територіальних громад // Інноваційні технології та інтенсифікація розвитку національного виробництва: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 30 травня 2019 р.). Тернопіль: Крок, 2019. С. 150–152.

Шпаков А.В.

к.т.н., доц.

Шпакова Г.В.

д.е.н., доц.

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м. Київ

АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗАСАД ТРАНСФОРМАЦІЇ ВЗАЄМОВІДНОСИН ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ УЧАСНИКІВ БУДІВЕЛЬНО- ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Зміна традиційних ролевих установок в сучасній інвестиційно-будівельній галузі привела до введення до практики управління організаційними, технологічними та економічними аспектами будівництва нових понять та процедур не притаманних традиційним схемам реалізації будівельних проектів.

На зміну традиційним схемам підрядного будівництва прийшли широко застосовані у всьому світі, але неадаптовані до українських економіко-правових реалій, механізми та процедури девелопменту, як провідного інструменту управління економічною ефективністю реалізації девелоперських будівельних проектів, які за своєю сутністю значно відрізняються від традиційних інвестиційно-будівельних проектів та програм розвитку територій [1].

Відповідно до визначення наведеного в [2, с.205], «девелопмент ... полягає в системному впливі на інвестиційний процес, в рамках якого розробка, організація фінансування та реалізація проектів розвитку нерухомості здійснюється єдиним учасником ринку професійних послуг ... девелопером.» Це визначення є вірним, але не виключає доповнень та розширення з огляду на тенденції до розгляду девелопменту, як інструменту розвитку територій спрямованого на стабільний розвиток та загальний рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, які дозволяють вирішувати завдання стратегічного розвитку територій на нових, більш сучасних, методологічних принципах.

Сутність девелопменту, як науково-обґрунтованого напрямку підвищення ефективності діяльності підприємств інвестиційно-будівельного комплексу, є управління всіма аспектами девелоперського проекту у сфері нерухомості, зокрема такими важливими питаннями як:

- селекція найбільш економічно ефективного проекту зважаючи на систему критеріїв ефективності прийнятих девелопером, один з методів оцінки функціональних характеристик був запропонований в роботі [3];
- адміністрування проекту включаючи отримання дозволів на його реалізацію та організацію комунікацій з органами місцевої влади;
- визначення умов формування джерел фінансування проекту та розробка механізмів та інструментів гарантування графіку фінансування та забезпечення ризикозахищеності фінансової частини проекту;
- формування пулу учасників девелоперського проекту з врахуванням інтересів всіх стейкхолдерів;
- застосування на основі прийнятих процедур окремих підрядних організацій, фінансовий, організаційних та технологічний контроль їх діяльності по проекту, прикладом методики оцінки організацій за управлінським потенціалом запропоновано в роботі [4];
- реалізація переходу права власності на продукцію проекту в залежності від концепції проекту та договірних відносин в системі управління будівельним проектом.

Проблеми сучасного етапу розвитку девелопменту в Україні з 2009 року по теперішній час ідентифікуються, але не обмежуються, такими пунктами:

- нестійкість існуючих девелоперських компаній;
- будівельна криза, що привела до скорочення обсягів будівництва;
- недотримання термінів введення об'єктів в експлуатацію;
- скорочення обсягів кредитування та підвищення відсоткових ставок по вже наданим кредитам;

Девелопмент будівель та територій має значно більший вплив на процеси економічного розвитку територіальних громад ніж традиційні інвестиційно-будівельні проекти. Основною рисою девелопменту є стратегічна спрямованість і системність сполучення екстерналій девелоперського проекту до системи стратегічних цілей розвитку території, громади, регіону, країни.

Необхідним етапом організаційно-управлінського вдосконалення структур та процедур діяльності девелоперських організацій є створення економічно- та структурно-стейків учасників будівельного ринку, які можуть системно вирішувати питання балансу між потребами місцевих громад, максимізацією прибутковості будівельних компаній та досягненням стратегічних завдань економічного розвитку

окремих регіонів та територій згідно до загальних стратегій економічного розвитку країни.

Вирішенню основних проблем девелоперської діяльності можуть сприяти нові організаційно-управлінські принципи створення, модифікації та модернізації девелоперських структур на мережевих принципах та принципах франчайзингу та аутсорсингу [5].

По-перше необхідно відокремити основні функції девелопера від допоміжних;

По-друге - формувати в структурі корпоративного типу окремі потужні підрозділи, які можуть виконувати окрім допоміжні функції для всіх учасників девелоперського ринку;

По-третє – приділити увагу стандартизації процедур для всіх учасників будівельного девелопменту для забезпечення адаптації до флюктуацій на ринках нерухомості.

Такі три напрямки організаційно-управлінського вдосконалення неможливі без формування ефективних інструментів та моделей балансування інтересів девелоперів та інших стейкхолдерів, як зовнішніх так і внутрішніх.

Список використаних джерел

1. Ращковський О.А. Девелопмент як принципово нова концепція організації інвестиційного процесу // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. № 5. С. 106–108.
2. Менеджмент та управління проектами в будівельній галузі: навч. посіб. / під ред. І.А.Ажаман, Т.В. Смелянець. – Одеса: ОДАБА, 2018. – 258 с.
3. Новожилова М. В. Построение динамической функции полезности инвестора в задаче выбора функционального назначения объекта недвижимости / М. В. Новожилова, Е. С. Бондаренко // Системи оброб. інформації. - 2015. - Вип. 3. - С. 107-111
4. Михайлова Ю.В. Процесно-орієнтована технологія ідентифікації якості менеджменту виконавців будівельних проектів: від змістово-функціональної постановки задачі до прикладних алгоритмів / Ю.В. Михайлова // Управління розвитком складних систем. - 2020. – Вип. 42. – С. 184-192
5. Рижакова Г. М. Управління підприємством : Засади та окремі функції в сучасних умовах : монографія / С. В. Федоренко, Л.О. Василенко, О. Г. Жукова, [та ін.] / Київ. Нац. ун-т буд-ва і архітектури ; гол. ред. В. Г. Федоренко. – Київ, 2019. – С. 270 – 276.

Щеглюк С.Д.
к.е.н.. с.н.с.,
Синюра-Ростун Н.Р.

к.е.н., н.с.

ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долішнього НАН України»
м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ

Децентралізація владних повноважень з організації діяльності культури загострила актуальні питання не лише фінансування культурно-креативного сектору, а й покращення доступу до центрів надання культурних послуг: транспортного, часового, фінансового, просторового.

У центрах територіальних громад зазвичай сконцентровано основні мистецькі школи, бібліотеки, будинки культури, театри, галереї та музеї. У селах в основному діють будинки культури, бібліотеки, які надають базові культурні послуги та подекуди існують декларативно, оскільки неповна зайнятість кадрів культури через низку оплату праці та брак відвідувачів призводять до простою або неефективної роботи більшої частини таких будівель.

За даними опитування соціологічної групи «Рейтинг» у 2019 р. у 22 містах України щодо рівня якості послуг у закладах культури (де він є ап'єріорі вищим, ніж у сільських поселеннях та малих містах) частка відповідей респондентів, які оцінили його як «відмінний та добрий рівень якості» коливалася від 21% у м. Дніпро до 52 % у м. Вінниці, що свідчить про необхідність якісних змін у діяльності та результативності фінансування таких закладів [1, с. 46]. А за результатами опитування «Асоціації сприяння самоорганізації населення» разом із Київським міжнародним інститутом соціології встановлено, що у населенням вкрай низький попит на вітчизняний культурний продукт через що 49,5% дорослих українців упродовж останнього року не відвідали жодного культурного заходу. Серед тих, хто відвідував заходи перевагу надали переглядам фільмів у кінотеатрах (21,5%), публічним святкуванням особливих дат (15,4%), концертам (15,3%) [2]. Низький рівень відвідування пояснювали респонденти браком фінансів та часу. Водночас визнано диспропорційність забезпечення можливостями мистецького розвитку дітей у мешканців сільських громад та невеликих міст із великими містами, яка становила п'ятиразовий розрив.

Суттєвого поштовху розвитку культурного середовища в територіальних громадах можуть забезпечити креативні індустрії, які використовуючи надбання культури в поєднанні з підприємництвом, здатні забезпечити потреби населення в культурно-креативних послугах, активізувати мале підприємництво та зайнятість, надавати креативні послуги й залучати місцеву ініціативну молодь до збереження історичної спадщини через включення таких об'єктів до реестру пам'яток місцевого або національного значення.

Креативні індустрії – це сукупність видів економічної діяльності, які мають потенціал до створення доданої вартості і робочих місць через культурне або креативне вираження. А креативним продуктом є товари та послуги, що створені/надані за результатами культурного (мистецького) та/або креативного вираження і мають високу додану вартість [3].

До креативних індустрій в Україні належать: візуальне мистецтво; сценічне мистецтво; аудіальне мистецтво; аудіовізуальне мистецтво; дизайн; мода; література і видавнича діяльність; нові медіа та ІТ; архітектура й урбаністика; реклама, маркетинг і PR; бібліотеки, архіви та музеї; народні художні промисли [4]. Просторовими формами організації креативної діяльності є арт-кластери, креативні кластери, креативні інкубатори, коворкінги, творчі хаби та інші, які поки що не закріплені у вітчизняному законодавстві, але широко застосовуються як у світі, так і в Україні [5, с. 41-44].

Можливості розвитку креативних індустрій полягають у їх спроможності до ревіталізації депресивних старопромислових районів не лише у містах, а й в територіальних громадах. На підтримку проектів, які сприятимуть розкриттю культурно-креативного потенціалу передбачено у 2021 р. фінансування з коштів Державного фонду регіонального розвитку, також в рамках програми «Велике будівництво» («Велика реставрація») планується реставрація низки історичних об'єктів за державного фінансування. На виконання Указу Президента України під час розроблення та затвердження у складі генеральних планів населених пунктів слід враховувати об'єкти культурної спадщини, внесені до Списку історичних населених місць України, для яких реалізовуватимуться проекти ремонтно-реставраційних та консерваційних робіт [6].

Водночас у розробці комплексних планів просторового розвитку території територіальних громад доцільно подбати про раціональне розміщення закладів креативних індустрій з використанням нових моделей діяльності закладів культури, зокрема поліфункціональних центрів культурних послуг та креативних хабів із залученням

інклюзивних можливостей неформальної освіти, а також запровадження центрів надання культурних послуг з урахуванням щільності населення та територіальної доступності та попиту на креативні послуги.

Список використаних джерел

1. П'яте всеукраїнське муніципальне опитування. 6.09.–10.10.2019 р.
URL: <http://ratinggroup.ua/>
2. Деякі аспекти культурних практик і культурної інфраструктури культурної інфраструктури України. 2019 р. URL: <http://samoorg.com.ua>.
3. Закон України «Про культуру» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 24, ст.168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій» №265-р від 24.04.2019 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2019-%D1%80#Text>
5. Просторові форми організації бізнесу в Україні: тенденції, перспективи та механізми розвитку: наукова доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. редактор М.І. Мельник. Львів, 2018. 107 с.
6. Про заходи щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму: Указ президента України №329/2020 від 18.08.2020 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3292020-34717>

Якимчук І.М.

к.е.н., доц.

Демочані О.Е.

асpirант

Київський національний університет

будівництва і архітектури

м.Київ

ПІДХОДИ ДО ЕКСПРЕС-І ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ ПРОБЛЕМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Одним з актуальніших питань формування потенціалу сталого розвитку для майже всіх країн світу є подолання диференціації та нерівномірності соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць. Важливість і актуальність управління

диспропорціями в регіональному розвитку обумовлені тим, що вони провокують виникнення і нарощання суперечностей як між регіонами, так і між центром та регіонами. Значні розриви в рівні розвитку територій провокують посилення політичної роз'єднаності, економічну дезінтеграцію і соціальні вибухи. У зв'язку з цим, глобальною метою регіональної політики будь-якої держави є усунення суттєвої нерівномірності міжрегіонального розвитку, насамперед, економічного зростання і добробуту населення.

Посилення процесів глобалізації й визнання України у глобальному економічному співтоваристві висувають вимогу необхідності підвищення соціально-економічного розвитку регіонів країни та реформування міжрегіональних зв'язків. Соціально-економічна криза 2008 – 2009 років особливо помітно проявилася в тих регіонах України, які є найбільш уразливими в економічному і соціальному сенсі. Відповідно до цього стабілізація економіки регіонів є одним з важливих завдань соціально-економічної трансформації країни в цілому.

Визначення місця проблемних регіонів в економіках країн Європейського Союзу та України представлено як аналіз основних характеристик проблемних регіонів по країнах Європейського Союзу (ЄС), визначено особливості соціально-економічного розвитку проблемних регіонів в Україні, узагальнено досвід формування державної політики підтримки розвитку проблемних регіонів у країнах ЄС та обґрунтовано можливості його імплементації у вітчизняну практику.

Дослідження нерівномірності розвитку територій країни є важливою частиною державної політики, що дозволяє не тільки виявити існуючу ситуацію щодо диспропорційності регіональних потенціалів сталого розвитку, але й оцінити дії уряду, спрямовані на їх усунення.

Регулювання диспропорцій регіонального розвитку є світовою проблемою. Очевидно, що такі гострі проблеми, як міжрегіональні диспропорції або асиметрія регіонального розвитку стимулювали наукові розробки вчених світу щодо можливостей розкриття суті цих проблем і механізмів їх подолання. У цьому аспекті цікавим є здобуток учених країн так званих старих демократій, тобто країн Західної Європи – членів ЄС.

Проблеми регіональної диференціації, які найчастіше в Європі називають проблемами регіональної асиметрії, привертують увагу вчених із середини XIX століття. Незважаючи на те, що за багатьма індикаторами соціально-економічного розвитку країни Західної Європи займають перші місця у світі, регіональна асиметрія залишається

гострою проблемою, подолання якої є провідною метою загальної регіональної політики ЄС.

Своєчасне виявлення нерівномірності стало головним завданням Євростату, Світового банку і Міжнародного валютного фонду. Численні дослідження Світового банку по більшості країн світу в період до 2012 року відображають високий ступінь диференціації всередині країн по доходах. За аналізований період близько 80% країн світу характеризуються високим ступенем роз'єднаності за показником внутрішньорегіональних доходів, що аналізується на підставі індексу Джині, який перевищує 30%. Водночас, світовий індекс Джині досягає 70%, що свідчить про високий ступінь неоднорідності регіонів за доходами населення.

Під регіоном у країнах ЄС розуміється адміністративно-територіальна одиниця держав – членів ЄС. Однак, оскільки рівнів і типів територіальних одиниць налічується значна кількість, світовий досвід підтверджує доцільність використання класифікації NUTS (номенклатура територіальних одиниць для статистики), згідно з якою території розподілені на певні ієрархічні рівні, зокрема:

- основні соціально-економічні регіони (NUTS 1),
- основні регіони, використовувані в регіональній політиці (NUTS 2),
- малі області (міста) для поглиблена аналізу (NUTS 3).

Такий розподіл дає змогу вирішувати такі завдання:

- збір, гармонізація і розвиток регіональної статистичної інформації в країнах ЄС;
- соціально-економічний аналіз регіонів різних рівнів;
- формування регіональної політики.

Список використаних джерел

1. Чуприна Ю.А. Системний інструментарій вияву та нейтралізації відхилень при реалізації цільових інвестиційних програм // Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. «Просторовий розвиток територій: традиції та інновації» – К.: КНУБА,2019. – С.202-206.

<https://iino.knuba.edu.ua/images/Zbirnyk-2019.pdf#>

2. Поколенко В.О. Адаптація європейського досвіду щодо інституційної сутності та механізмів організації девелоперських контрактів до практики підрядного будівництва в Україні. [Текст] /В.О. Поколенко, Т.М. Іщенко та ін.// Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: зб. наук. праць. – Вип. 34. Ч.2 – К.: КНУБА, 2015. – С.34-52.

<http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/16/201534.pdf>

Яременко А.П.
магістрант
Шелуха А.М.
магістрант
Остапчук А.В.
магістрант

*Інститут інноваційної освіти
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ*

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРОГНОЗУВАННЯ КРИЗ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

З формуванням та розвитком ринкових відносин в Україні дуже актуальною посталася проблема можливостей використання західних моделей та методів економічного прогнозування – як на макро- так і на мікрорівні. З одного боку, розвиток ринкових відносин та політичний курс України, орієнтований на європейську інтеграцію, зумовлюють використання розробок та досягнень західної економічної науки. З іншого боку, високий рівень інвестиційного ризику, нестабільність та відсутність сталих традицій планування та зваженого управління бізнесом роблять використання багатьох західних прогностичних методик або взагалі неможливим, або дуже знижують ймовірність результатів прогнозування. Зазначені загальні проблеми вибору методів прогнозування характерні і для прогнозування кризових ситуацій на підприємствах.

Поняття «криза» має багато трактувань. Взагалі кризу можна визначити як пересічний момент в послідовності функціонування чи розвитку системи. Функціонування (підтримка життєдіяльності, збереження функцій та сутнісних характеристик) та розвиток (придбання нової якості, вихід на новий рівень) є тенденціями існування будь-якої системи будь-якого рівню складності. В сучасній літературі поняттям «криза на підприємстві» характеризують різні проблемні фактори в діяльності підприємства – від простих заважань в функціонуванні підприємства через організаційні конфлікти, до його повного знищення.

В світовій практиці існує багато моделей та методів прогнозування криз. Але можливість використання багатьох з них в умовах країн що розвиваються є проблематичною за таких причин: бракує певних даних внутрішнього обліку; на підприємствах бракує фахівців-аналітиків, також в українських виданнях бракує інформації щодо особливостей використання західних методів прогнозування криз в умовах

пострадянських країн. Розглянувши публікації, присвячені прогнозуванню криз в Україні та СНД, ми не знайшли в жодному з джерел більш-менш повного огляду та порівняння існуючих методів. Автори обмежувалися розгляданням 4-5 найбільш адитивних, на їх розсуд, моделей. До того-ж, деякі моделі подаються у різних джерелах з деякими відмінами, як, наприклад, модель Альтмана [1, 2, 3 та інші]. Деякі автори виділяють два підходи до прогнозування фінансової неспроможності підприємств: один базується на розрахунку значення інтегрованого фінансового показника, інший полягає в порівнянні показників збанкрутілих підприємств з аналогічними показниками підприємства, що досліджується [3].

Розглянувши різні моделі прогнозування криз, ми пропонуємо класифікувати їх, виходячи з основного математичного методу, що лежить в їх основі. Таким чином, можна виділити моделі: засновані на мультиплікативному дискримінантному аналізі (МДА), засновані на розрахунку нормативних показників, засновані на розрахунку вірогідності банкрутства, засновані на експертних оцінках.

Список використаних джерел

1. Ковалев А.П. Как избежать банкротства. – М.: Финстатинформ, 1996.– 93с.
2. Антикризисное управление: от банкротства к финансовому оздоровлению / Под ред. Г.П.Иванова. – М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1995. – 320с.
3. Эйтингтон В.Н., Анохин С.А. Прогнозирование банкротства: основные методики и проблемы: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/187873/>

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Підписано до друку 23.11.2020.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк різографія.
Гарнітура Times New Roman.

Тираж 150 прим.

Замовл. № 2311-20.

ТОВ «ДКС Центр»
Св-во ДК № 3457 від 08.04.2009 р.
Київ, пров. Куренівський, 17
тел. (044) 537 14 34